

ΒΕΡΟΙΑΣ

29

Δημόσιο Κέντροντκή Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΑΝΘΩΣΙΑ Η ΕΛΙΟΘΗΚΗ ΒΕΡΟΙΑΣ

31329

GRVH. 00634

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

№ 34

ΑΧΙΛΛΕΩΣ ΠΑΡΑΣΧΟΥ

ΠΟΙΗΜΑΤΑ

ΤΟΜΟΣ ΠΡΩΤΟΣ

Μουσικήν Κιβωτόν

ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΟΡΟΜΗΛΛΑΣ

ΕΚΔΟΤΗΣ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

122 Ὀδὸς Ἑρμοῦ 122

ΕΝ ΚΩΝΣΤ/ΠΟΛΕΙ

27 Ὀδὸς Γεωργαντζῆλαδρ 27

1881

Δημόσια Κεντρικὴ Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΔΩΡΕΑ
ΝΙΚ. ΔΙΑΜΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ
1977

090

Αριθμ. εισαγ. 81329
Έτος 1977

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Γενε

ΤΗΣ ΠΕΡΙΚΑΛΛΕΙ
ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΑΝΑΣΣΗ.
ΟΛΓΑΙ

ΣΕΠΤΗ ΠΡΟΣΤΑΤΙΔΙ ΤΩΝ ΜΟΥΣΩΝ

Ἐάν οἱ στίχοι μου ἀνθῶν δέν ᾗν' εὐῶδες στέμμα,
Κἂν εἶναι στίχοι ἀληθεῖς· ἐγράφησαν μεῖς αἶμα.
Ἐκαστος στίχος δάκρυ ἔν, πᾶσα στροφή καὶ στόνος·
Τὸ πᾶν τοὺς λείπει· χάρις, φῶς, ἀλλ' ὄχι καὶ ὁ πόνος!

3-10-8

Τοιοῦτοι εἶν' οἱ στίχοι μου....θαμβοῦ ἡλίου δίσκος,
"Ανθη ὠχρά, χωρὶς θεὸν τῆς ἐξοχῆς ναῖσκος·
Ἰτέας φύλλα, ὄνειρα καὶ σύννεφα καὶ πόθοι,
Πλὴν στίχοι τῆς καρδίας μου—ἀγνοί, δὲν εἶναι νόθοι!

"Αν λείπη ἀπὸ τὸν μικρὸν ναῖσκον ἡ θεότης,
"Αν τάνθη μου ἀρώματος δὲν χύνουσι μαγεῖαν,
Τῆς θελκτικῆς Ἀνάσσης μου ἡ χάρις κ' ἡ νεότης
Δίδει θεὸν εἰς τὸν ναὸν κ' εἰς τάνθη εὐωδίαν!

ΕΠΙΚΑ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΕΠΙΚΑ

Ο ΑΓΝΩΣΤΟΣ ΠΟΙΗΤΗΣ

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

« Δὲν ἔζη· ἀναιρεῖτο
βιβλίων ἱππανάτο,
« Ἀπικισμὸς » εἰς τὴν Ἑδίμ
» ἡγέρθη ἰδὼν κάτω ».

Α'

Ἐκαστος στίχος στεναγμός,
Πᾶσα στροφή του ὀρῆνος,
Πᾶσα ἰδέα του παλμός·
Δὲν ἔγραφεν Ἐκεῖνος,
Ἡσθάνετο καὶ ἔκλαιε, καὶ ἦσαν δάκρυά του,
Κ' ἦτον αὐτὸς ὁ ἴδιος, ἐκεῖνος τ' ἄσμετά του
Ἀπὸ κἀνέναν Ποιητῆς ποτὲ δὲν ἐκαλεῖτο,
Ἄλλ' ὅμως ἦτο ποίησις, ἄν ποιητῆς δὲν ἦτο.
Ἡ Μοῦσα ἐλησημόνησε τὸ τέκνον τοῦ δρυμῶνος,
Κ' ἔγεινε Μοῦσα δι' αὐτὸν ὁ ἔρως καὶ ὁ πόνος,

Κ' αἱ φλογεραὶ ἐμπνεύσεις του ὑπῆρξαν ἡ ζωὴ του·

Τὰς εἶδε μόνον ὁ Θεὸς καὶ μόνον ἡ ψυχὴ του!

Εἶναι μεγάλοι ποιηταὶ καὶ ἱερῶς μεγάλοι,

Ὅσοι νὰ γράψουν ἀγνοοῦν καὶ ἡ ψυχὴ των ψάλλει.

Αὐτοὶ δὲν ἐξατμίζονται εἰς τὰ ποιήματά των,

Κλείουν τὸ πῦρ εἰς τὴν ψυχὴν καὶ σώζετ' ἡ πυρὰ των.

Πόσας ἐντὸς του ἔγραψαν ποιήσεις οἱ παλμοὶ του,

Πόσας ἡσθάνθη ὑψηλὰς ἰδέας ἡ ψυχὴ του,

Ἀς ἴσως δὲν ἠδύναντο νὰ γράψῃ οὐδ' ὁ Βύρων!

Ἀλλὰ ἐκεῖνος, τῶν θνητῶν τὸν ἔπαινον οἰκτεῖρων,

Ἦξεύρων νὰ αἰσθάνεται καὶ ἔχι νὰ συγγράφῃ,

Ἐκλείσθ' εἰς τὴν καρδίαν του καὶ εἰς σιγὴν ἐτάφη,

Καὶ μόνος ἔζη μετὰ τῶν χιλιᾶδων, μόνος,

Καὶ μόνος ἔψαλλεν αὐτὸς καὶ ἤκουε συγχρόνως,

Κ' ἡγάπα μόνος, ἀφροντίς ἂν δὲν ἡγαπάτο·

Τὸν ἤρκει πῶς ἐλάτρευε, τὸν ἤρκει πῶς ἠρᾶτο.

Καὶ δὲν ἐξῆρχετο ποτὲ τοῦ ἑαυτοῦ του, μόνον

Ἐντὸς του ἐδυθίζετο μὲ ἀλαζόνα πόνον·

Ἦ ἂν ἔφρευε ποτὲ ἀπὸ τὸν ἑαυτὸν του,

Δὲν ἔμενεν ἐπὶ τῆς γῆς, ἀλλὰ μὲ τὸν Θεόν του.

Ὅποτον τότε ἔψαλλε πρὸ τοῦ Ὑψίστου ἄσμα;

Τί συνωμίλουν κ' ἔλεγον ὁ πλάστης μὲ τὸ πλάσμα;

Τί;... δὲν τὸ εἶπεν ὁ Θεὸς κ' ἐκεῖνος δὲν ἐλάλει·

Ὅσα λαλοῦν πρὸς τὸν Θεόν δὲν τὰ μηχανοῦν ἄλλοι.

Ἐσφράγιζε τὰ χεῖλη του τὸ τέκνον τῶν ὀνείρων,

Μὴ τὸ γλυκύ του μυστικὸν ἐξατμισθῇ ὡς μύρον.

Ὅταν ὁ κάλυξ ἀνοιχθῇ καὶ εὐωδὲς ἄνθος γείνη,

Πετὰ τὸ μύρον καὶ ὠχρὸν τὸ ἄνθος τότε κλίνει...

Εἶναι ζωὴ—καὶ τίς αὐτὸ δὲν εἶδε, δὲν ἤσθάνθη;—

Τὸ μυστικὸν εἰς τοὺς θνητούς, τὸ μύρον εἰς τὰ ἄνθη!

Κ' ἐκεῖνος τὸ ἐγνώριζε καὶ εἰσα αἰωνίως·

Δὲν ἤθελε νὰ φωτισθῇ ὁ σκοτεινὸς του βίος·

Καὶ τὴν ἀρίαν νύκτα του μὲ φῶς νὰ βεβηλώσῃ·

Δὲν ἤθελε τὰ κάλλη της καὶ εἰς ἄλλους νὰ προδώσῃ,

Κ' ἐκράτ' εἰς τὴν καρδίαν του τὰ πάθη του θαμμένα.

Κάνεις δὲν τὸν ἐγνώριζε, δὲν ἤξευρε κανένα,

Ἄλλ' ἤξευρεν ὁ οὐρανὸς πόσους ἀστέρας· "χει,

Πῶς ἡ πρωῒα μειδιᾷ, ὁ χεῖμαρρος πῶς τρέχει·

Εἰς ποῖον μέρος ἀγνωστον ἢ ἀνεμῶνη θάλλει.

Καὶ τί κρυμμέν' ἢ ἀηδὼν ὑπὸ τὰ φύλλα ψάλλει.

Τέκνον τῆς φύσεως, ποσῶς ἐκεῖνος δὲν ἡγνῶει,

Πότε τὰ φύλλα ὠχριοῦν καὶ πρασινίξ' ἢ χλόη,

Εἰς ποῖον βράχον ἔρημον ὁ ἀετὸς κοιμᾶται,

Κ' εἰς ποίους τόπους ἢ δειλὴ θορκὰς περιπλανᾶται.

Ὅλα τὰ ἤξευρε, πηγὰς, θρυμούς, κρημνώδεις τόπους,

Κ' ἐν μόνον ὁ τρισόλβιος ἡγνῶει—τοὺς ἀνθρώπους.

Ἄ, πῶς ἡγάπα τῆς νυκτὸς τὰς καλλονὰς ἑκείνας,

Τῶν ἀστρῶν τὸν σπινθηρισμόν, τὴν λάμψιν τῆς ἀκτίνος...

Μ' ἐκστάσεις ποίας ἔδλεπε τοὺς ἀργυροὺς ἀστέρας!

Ἐλάτρευε τὰς νύκτας του καὶ ἐμίσει τὰς ἡμέρας·

Ἐξή τὴν νύκτα, τῆς νυκτὸς υἱὸς καὶ τῶν αἰθέρων,

Διὰ νὰ βλέπ' εἰς τὴν χρυσοῦν χορείαν τῶν ἀστέρων,

Ὀραιοτέραν, αὐλον, ὡς πνεῦμα τὴν Μαρίαν,

Τὴν ὑπαρξῆιν ὡς ὄνειρον, τὴν γῆν ὡς ὀπτασίαν....

ὦ, ναί! ἡ νύξ εἶν' ἡ ζωή, ἣν ὁ Θεὸς μᾶς στέλλει·

Ἡ ἀληθὴς μας ὑπαρξὺς τὴν νύκτα ἀνατέλλει,

Καὶ εἶναι ἔξω τῆς ζωῆς ὁ βίος τῆς ἡμέρας.

Ἐκεῖνος εἶχε πάντοτε πρωΐαν τὸ ἑσπέρας.

Κρυπτόμενος εἰς μελανόν, πολύπτυχον μανθῦαν,

Ἐντὸς ὀρυμνῶων σκοτεινῶν ἐξήτει τὴν Μαρίαν.

Εἰς τῆς φιλόρκου ἴστατο τοὺς κλάδους ὑποκάτω

Καὶ τὴν βαθεῖαν σιωπὴν ὡς ἄσμα ἠχροῦτο.

Τὴν σιωπὴν! ἀλλ' ἡ σιγὴ ἔχει φωνάς; — Κάμμιαν

Διὰ τοὺς ἄλλους, πλὴν πολλὰς εἰς ποιητοῦ καρδίαν.

Κ' εἰς τοῦ θανάτου ἡ σιγὴ πλανᾶται τὰ ἐδάφη,

Ἀλλ' ὅμως πόσα δὲν λαλοῦν εἰς τὴν ψυχὴν οἱ τάφοι!

Ναί! ἤκουε τὴν σιωπὴν, σιωπηλὸς ὡς φάσμα,

Τὸ πρῶτον κ' ἔσχατον αὐτὸ τῆς Οἰκουμένης ἄσμα....

Μὲ σύννοιναν τοῦ ποταμοῦ τὸ κύμα ἐθεώρει·

Εἰς τῆς Πεντέλης ἔτρεχε τὰ χιονώδη ὄρη,

Κ' ἐσύναζεν ὑπὸ τὸ φῶς τῆς ἀργυρᾶς σεληνῆς

Εὐώδη ἄνθη τῶν ἀγρῶν εἰς τ' ὄνομα Ἐκεῖνης.

Ἀνθη! στολὴ τοῦ ἔρωτος, ἀλλὰ καὶ τοῦ μνημείου,

Εὐώδεις στίχοι τοῦ Θεοῦ, πνοὴ τοῦ αἰωνίου,

Πῶς ἡ ψυχὴ του ἄλλοτε σὰς εἶχεν ἀγαπήσει!

Μακράν σας δὲν ἠδύναντο οὐδὲ στιγμὴν νὰ ζήσῃ.

Ἐπόθει νέος νὰ σεσεθῇ μὲ τῆς αὐγῆς τὰ μύρα,

Καὶ ν' ἀναδῇ τὸν οὐρανὸν μὲ ἄνθη εἰς τὴν χεῖρα.

Πολλάκις, ρίπτων τὰ λευκὰ τοῦ ἄρτου τοῦ ψιχία

Εἰς τῶν δορυμένων τὰ πτηνά, εἰς γείτονα στρουθία,
 Ὑψραίνετο κυκλούμενος ἀπὸ τ' ἁθῶα σμήνη,

Καὶ ἡ χαρὰ των τὴν χαρὰν τοῦ Ποιητοῦ ἐκίνει!

"Α, ρίπτετε εἰς τὰ πτηνὰ τοῦ ἄρτου σας ψιχία!

Εἶναι μεγάλη ἡδονὴ νὰ γίνεσθε παιδία....

Πολλάκις ἔμπροσθεν βωμοῦ ἐρήμου ἐκκλησίας

Διέκρινεν ὁ χωρικὸς ἐμπρὸς τῆς Παναγίας

Γονυπετῇ τὸν Ποιητὴν νὰ τὴν ἐνατενίξῃ,

Καὶ μ' ἄνθη τὴν ἀγίαν τῆς εἰκόνα νὰ στολίσῃ.

Υπόδακρυς τὴν ἔβλεπε καὶ τῇ προσεμειδία!

Ἡ Παναγία δι' αὐτὸν ἐλέγετο Μαρία. —

Β'

"Ασέβειαι! τῶν εὐσεδῶν θὰ κρᾶξωσι τὰ σμήνη,

Τὸ θεῖον μὲ τὸν ἀργίλλον συγγέων ἐπροσκύψει.

"Ασέβειαι!... Ὅμως ποτὲ ἀσέβειαν δὲν ἔχει

"Οστις τὰ πάντα ἀγαπᾷ, κ' εἰς ὅλα ἔνθους τρέχει.

Αἶ, ὅσοι, ὅσοι ἀγαποῦν, καὶ τὸν Θεὸν λατρεύουν,

Καὶ κατ' ἀνάγκην, τυπικῶς οἱ ἄλλοι τὸν πιστεύουν.

Μὴ ἔχοντες οἱ ἀτυχεῖς τί ἄλλο νὰ ποθήσουν,

Ἀνάγκη πλέον τὸν Θεόν, ἐκεῖνον ν' ἀγκιπῇσουν.

Οὕτως, ἀφοῦ ὁ ἄσωτος τὰ πλούτη του σκαρπῖσῃ,

Ἀφίνει τὴν ἀγίαν τοῦ κ' ἐργάζεται νὰ ζήσῃ.

Ἄλλ' ἡ ψυχὴ τοῦ ἔραστοῦ τὸν ἀγαπᾷ, τὸν θέλει,
 Καὶ θέλουσα πρὸ τοῦ Θεοῦ ὡς ἄστρον ἀνατέλλει·
 Κ' ἐν ᾧ οὐδὲν ἀπώλεσε καὶ τὴν κλουτίζει ἔρωσ,
 Πολλαπλασίως ἀγαπᾷ τὸν Πλάστην τοῦ αἰθέρος.
 Οὕτως εἰ, ἄνθη μεταξὺ ὁ ἀνθοπώλης ἔτι
 Τὸ ρόδον ἐὶ καλλιφυλλον ὡς κορωνίδα θέτει.

Γ'

Δὲν εἶνα' εἷς ὁ ὕψιστος καὶ μίξ ἡ θρησκεία·
 Πᾶσα ἀγάπη καὶ θεός, κάθε παλμὸς λατρείας.
 Καὶ πάλιν, πάλιν εἶνα' Εἷς... Σεῖς ὅσοι τὸν ζητεῖτε,
 "Ὅσοι τὸν ἔχετε ἐντὸς καὶ δὲν τὸν ἐγνωεῖτε,
 "Ὡ, ἔλθετε νῦν σᾶς εἰπῶ, τίς εἶνα' ἐλευθέρως·
 Εἶνα' θεὸς ἡ ἁρετὴ, εἶνα' θεὸς ὁ ἔρως.
 Εἶνα' θεὸς καὶ ἡ πατρίς, θεὸς καὶ ἡ φιλία·
 "Ἄνευ ἀγάπης, τίποτε δὲν λέγεται θρησκεία.
 Ἰδοὺ τίς εἶνα' ὁ Θεός, καὶ τί θεὸς καλεῖται·
 Ἄν δὲν τὸν εὑρετα αὐτοῦ, ἀλλοῦ μὴ τὸν ζητεῖτε!

Δ'

Τίς ἦτο, πῶς ἐκράζετο Ἐκαῖνος· — Τί τὸν μέλει
 Τὸν ἀναγνώστην, καὶ πρὸς τί τὸ ὄνομά του θέλει;
 Ἄς εἴπῃ ἕνα ὄνομα ἐκ τόσων ὀνομάτων,
 Καὶ εἴν' αὐτό.... Μὴ ἕκαστον δὲν σκέπη τῶν μνημάτων

Ἐνὸς ἀνθρώπου σκελετόν; κ' ἡ κόνις τῶν μεγάλων
 Βαρύνει περισσότερον τῆς κόνεως τῶν ἄλλων;
 Τί, τί κερδαίνει ὁ εὐρύς υἱὸς τῶν Μακεδόνων,
 Ἄν τὸνομά του σέδωνται τὰ πλήθη τῶν αἰώνων;
 Μὴ ἐννοῇ ἡ κόνις του, αἰσθάνεται, ἡ χαίρη;
 Οἴμοι! νεκρὸς ἀπὸ νεκρὸν ὀλίγον διαφέρει. —
 Εἰς τοῦτον δὲν ἐχάρισε ἐν ὄνομα ἡ τύχη.
 Τί εἶναι πλὴν ἐν ὄνομα; ψυχρορραγοῦντος ἥχοι,
 Φύλλων ξηρῶν ψιθυρισμός, τῆς ιστορίας ἔξις,
 Νεκροφορέου πάταγος, καὶ λέξις, μόνον λέξις!
 Καὶ ὅμως πόσα αἵματ' αἱ ἄνθρωποι δὲν χύνουν,
 Τὴν λέξιν ταύτην θέλοντες ὀπίσω των ν' ἀφίσουν!
 Πόσας καρδίας ἐκλεκτὰς δὲν παραβλέπει, οἴμοι,
 Μεθύουσα ἐκ τῆς ὁσμῆς τοῦ αἵματος ἡ μνήμη,
 Καὶ βλέπομεν ἀειθαλῆ νὰ στέφουν ἔτι φύλλα
 Τοῦ Ἡροστράτου τὸν πυρσόν, τὴν σπάθην τοῦ Ἀττίλα!
 Ὁ Ποιητὴς μου ἐκ Θεοῦ ἐπίσημος ἐχρίσθη,
 Εἰς δόξης κολυμβήθραν πλὴν ποτὲ δὲν ἐδαπτίσθη.
 Ἡ κολυμβήθρα τοῦ Χριστοῦ τὸν εἶχεν ὀνομάσει,
 Καὶ μόνα τὸν ἐγνώριζον τὰ προσφιλῆ του ὄαση.
 Φεῦ· ἡ ἀγία ἀρετὴ ἐπὶ τῆς γῆς δὲν θάλλει,
 Οὐδ' ἔχουσιν ὀνόματα οἱ ἀληθῶς μεγάλοι!
 Ὅμοίως εἰς τοὺς κυανοῦς δὲν βλέπομεν αἰθέρας
 Ποτὲ μὲ ὀφθαλμὸν γυμνὸν τοὺς ἐκλεκτοὺς ἀστέρας.
 Εἶν' ὑπεράνω μας πολὺ, κ' ἐκ τούτου ἀγνοοῦνται,
 Κ' ἐκ τούτου οἱ μικρότεροι μὲ θάμβος θεωροῦνται

Ναί, μέγας, ὅπως ἐνοοῦν οἱ ἄνθρωποι, Ἐκεῖνος
 Δὲν ἦτον, δὲν ἠθέλησε νὰ γείνη· ἦτον κρίνος
 Βλαστήσας ὑπὸ τὴν σκιάν κ' ὑπὸ σκιάν αὐξήσας,
 Ψάλλτης, ἐντὸς τοῦ τ' ὄνομα Ἐκείνης· κελαδήσας·
 Ῥύαξ ἐρήμου δικυγῆς, εἰς τὰς ἐρήμους ῥέων,
 Καὶ ζέφυρος παρθενικός, μικρὰν τοῦ κόσμου πνέων.
 Ἦτον ἀγγέλου ὄνειρον ἢ ὑπαρξίς τοῦ ὅλη,
 Ἐμυροβόλει οὐρανὸν κ' ἐκεῖνον ἀνεπόλει.
 Δὲν ἔζη· ὠνειρεύετο, ῥεμβάζων ἐπλανᾶτο,
 Ἀπεκοιμήθ' εἰς τὴν Ἑδὲμ κ' ἠγέρθη ἐδῶ κάτω.
 Τὴν δόξαν καὶ τὸν ἔπαινον εἰς ἄλλους παρεχώρει
 Καὶ πᾶν ἡχῶδες ὄνομα μὲ οἶκτον ἐθεώρει.
 Ἄλλως ἐσκέπτετο αὐτὸς περὶ ἀθυνασίας·
 Νὰ ζῇ εἰς τὴν ἐνθύμησιν ἐπόθει τῆς Μαρίας.
 Τὸ ὄνομά του ἤθελεν ἐπὶ τῆς γῆς νὰ σῶσῃ,
 Καὶ μόνον εἰς τὰ χεῖλη της τὰ εὖσπμα νὰ ζήσῃ.
 Πλὴν φεῦ, δὲν ἔζησε ποτέ· τὸ φάσμα τοῦ θανάτου
 Κ' ἡ λήθη, κατεβρόχθισαν αὐτὸν καὶ τ' ὄνομά του.

Ε'

Πολλάκις συνηγωνίμεθα τὴν νύκτα εἰς τοὺς τάφους.
 Δειλῶς ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ μ' ἠτένιζεν ἐδάφους·
 Ἀμνηχανῶν ἐφαίνετο, ὡς κόρη ἐρυθρία,
 Καὶ σπεύδων ἔφευγεν, ἀλλὰ πρὶν φύγῃ, ἐμειδίει.

Διέκοπτε τὸν βίον τοῦ ἡ θεία τῶν ἀνθρώπων

Πλησίον των ἡσθάνετο καὶ διαταγμὸν καὶ κόπον,
Καὶ τοὺς ἀπέσειγεν, ἀλλὰ ποσῶς δὲν τοὺς ἐμίσει.

Ἐνστιγμὶ τι τῷ ἔλεγεν μακρὰν αὐτῶν νὰ ζήσῃ,
Κ' ἐκ πάντων δὲν ἠδύνατο νὰ ἀντικρύξῃ μόνον

Τὸν ὄφιν καὶ τὸν ἀνθρώπον· τῷ ἐπροξένουν πόνον.
Καὶ ὅμως ἡ ψυχὴ αὐτοῦ ἐλόκληρον ἐχώρει

Τὸν κόσμον, ὅλους φίλους τοῦ ἐκείνης ἐθαύρει.
Τὰ πάντα ἡ καρδίᾳ τοῦ ἡγάπα ἡ ἀθάλα,

Ἀκόμη καὶ τὰ αἴψα, ἀκόμη καὶ τὰ ζῶα,
Καὶ δὲν ἐγνώριζε ποτὲ τὰ μίση τῶν ἀνθρώπων.

Τὸν ἠκολούθει ὡς σκιὰ παντοῦ, εἰς πάντα τόπον
Ἡμερωθεῖσα αἵγαγρος, φαιδρὰ ὡς τὰ παιδιὰ,

Ἦν «Ἀλμυρ» ἔκραζ' ἡ φωνὴ τοῦ νέου ἡ γλυκεῖα.
Πολλάκις ὑπὸ σκιερὰν καθήμενος φιλόραν,

Ῥῥῶς πενθίμους ἔψαλλε μὲ τὴν καλὴν τοῦ λάραν,
Κ' ἡ αἵγαγρος ἀκούουσα αὐτὸν δὲν ἐκινεῖτο·

Ἐοἶρεται πῶς τὸν ἐννοεῖ καὶ πῶς τὸν ἐλυπεῖτο.
Σπανάως ἡγαπήθησαν δύο θνητοὶ τοσοῦτον·

Σπανάως· δύναται ποτὲ τόσῃς φίλῃς πλοῦτον,
Τόσῃν ἀγάπῃν ἄνθρωπος εἰς ἄλλον νὰ προσφέρει·

Ὁ ἄριστος τῶν φίλων μας, ἐκὼν θρηνηῶμεν, χαίρει!
Ἐκ τούτου τὴν φιλίαν μας, ὅταν παρέλθῃ ἡ πλάνη,

Πολλάκις μία αἵγαγρος, εἰς κῆλον προσλαμβάνει.
Αἶ, λόγον, Πάτροκλε, βαρὺν θὰ ἤκουσες βεδάξως

Ἀπὸ τὸ τέκνον τὸ τραχὺ· πολλάκις τοῦ Πηλέως,
Δημόσια Κεντρικὴ Βιβλιοθήκη Βέροιας

Πολλάκις θά σ' ἐλύπησε, Πυλάδε, ὁ Ὀρέστης,
Πλήν, Ἄλμα, σύ, ἀπὸ αὐτὸν τοιοῦτον δὲν ὑπέστης!

ΣΤ'

Ἦτον ὠραίος; θυσεϊδής; Αἶ, φίλοι, τί ἐκ τούτου;
Ναὶ ἦτο, πλήν δὲν ἐφθανε τὴν καλλονὴν τοῦ πλούτου.
Εἰς τοῦτο ἂν ἠδύνατο γυνὴ νὰ ἐμιλήσῃ,
Ἄναμφιβόλως ἤθελε μαζὶ μου συμφωνήτῃ...
Φεῦ! στίλβει περισσότερον τοῦ κάλλους τὸ χρυσεόν
Καὶ φέρει ὄνειρα χρυσᾷ εἰς στῆθος γυναικεῖον.
Οἷχι, ἐκεῖνος κἀτωχρός ὡς ὁ χρυσὸς δὲν ἦτο·
Τοῦ κάλλους τούτου τοῦ ψευδοῦς καὶ νόθου ἐστερεῖται.
Εἰς τὴν μορφὴν του ἐδόλεπας τὴν ὄψιν τῆς πρωΐας,
Τὸ αἶμά του τὸ ὀρεινόν, τὸ χρῶμα τῆς ὑγείας.
Πρὶν ἢ ροδίνῃ ὄψις του ἐκ πάθους ὠχριάτῃ,
Ὡς ὁ Ἀπόλλων θελητικὸς διέτρεχε τὰ δάση.
Ἦ χεὶρ αὐτοῦ, ἄθρᾶ, λευκὴ ὡς ἡ χιών, τιμὴ
Ὡς ἄρτος Μεταλήψεως, κ' εἰς τὴν ἀφῆν ἔλκυετο,
Καὶ ἡ φωνὴ του συμπαθὴς, ἐξήρχετο ἀτόνωτος
Ἦρέμα καὶ θωπευτικὴ ὡς μελιρδία στένος.
Θὰ εἶχε μαῦρον, ὡς ἡ νύξ, θὰ εἶχε μαῦρον ὄμμα,
Ἄν ἄφηνεν ἡ λάμψις του νὰ ἴδῃ τις τὸ χρῶμα.
Ἦτον ἀλώματός ψυχὴ ἐκεῖνος, φαντασία,
Ἄστὴρ διχτύων, ὄνειρον, ἀγάπης ὀπτασία.

Κ' εἰς ὅλα ταῦτα, παιδικὴ ἀφέλεια, σεμνότης,
 Δειλία τις παρθενική, ἀμέριμνος νεότης,
 Εἰδὸς τι πόνου ἤρεμον, βαθὺ ὡς ἡ ψυχὴ του,
 Ἴδου ἐκεῖνος, καὶ ἰδοὺ τίς ἦτον ἡ μορφὴ του!

Λ

Τρεῖς λεύγας ἡ οἰκία του ἀπείχε τοῦ χωρίου·
 Λευκὴ οἰκία, σκιερὰ καὶ πλήρης μυστηρίου.
 Παρὰ τὴν ὄχθην ποταμοῦ μυρτοστεφοῦς κειμένη,
 Ὡς ἀλκυόνος φωλεὰ ἐλάνθανε κρυμμένη.
 Βιδλία δὲν ἐφαίνοντο εἰς τὸ μικρὸν του δῶμα·
 Δὲν ἐταπείνονε ποτὲ μέχρις αὐτῶν τὸ ὄμμα.
 Ἐν ἄλλο ἀνεγίνωσκε μὲ προσοχὴν βαθεῖαν,
 Ἐλάνθαστον καὶ ἱερὸν—τὴν φύσιν τὴν εὐρεῖαν....
 Ἐπὶ τοῦ τοίχου ἡ καλὴ κιθάρα κρεμασμένη,
 Καὶ ἄνωθεν τῆς κλίνης του μὲ μύρτον ἐστεμμένη
 Εἰκὼν τῆς Θεομήτορος, μὲ τὸ ὠχρὸν τῆς χρῶμα,
 Μὲ τὴν λευκὴν καλύπτραν τῆς καὶ τὸ αἰδῆμον ὄμμα.
 Ἐνώπιόν τῆς ἀργυρᾶ ἐκρέματο λυχνία,
 Ἦν ἤναπτεν ὁ Ποιητὴς αὐτὸς ἐν εὐλαβείᾳ.
 Ἄλλὰ πλησίον ἔδλεπες ἀκόμη τῆς Δεσποίνης
 Ἄλλην εἰκόνα, καὶ ἐν αὐτῇ ὡς ἄγγελος ὁδύνης,
 Γυνὴ τις ἔτι ἀνθηρὰ, ὠχρὰ ὡς ἡ πρωΐα,
 Μὲ βλέμμα ἤρεμον, γλυκύ, πενθίμως ἐμειδία.

Μὴ ἦτον ἀπεικόνισμα ἐκείνης, τῆς Μαρίας;
 Οὐχί· δὲν τίθεται ποτὲ σιμὰ τῆς Παναγίας
 Ἡ ἐρωμένη· φοβερὰ θὰ ἦτον ἁμαρτία!

Καὶ μόν' ἡ μήτηρ τῆς τιμῆς αὐτῆς εἶναι ἀξία.—
 Ἐκλινε γόνυ εὐλαδὲς ἐμπρὸς εἰς τὴν Παρθένον,
 Καὶ τὴν μητέρα ἔβλεπε μὲ ὄμμα δακρυσμένον.
 Θεὰ ἡ μία δι' αὐτόν, ἡ ἄλλη μήτηρ ἦτο·
 Τὰς θλίψεις τοῦ ἐνώπιον ἐκείνων διηγείτο,
 Κ' ἐζήτηε τὴν Μαρίαν τοῦ ἀπὸ αὐτὰς δακρύων,
 Ὡς παῖς, ὅστις τὸν ἄγγελον ζητεῖ τῶν ἐνυπνίων!

II'

Τὸν ἐθεώρουν ἄγγελον οἱ χωρικοὶ ἐν γένει,
 Γυναῖκες, ἄνδρες, γέροντες, παιδία καὶ παρθένοι.
 Μὲ σέβας ἀπεκάλυπτον τὴν κεφαλὴν, ὅποτε
 Συνέπιπτε νὰ τὸν ἴδουν· ἐφίλουν οἱ ἀγρόται
 Τὴν ἄκραν τοῦ ἐνδύματος αὐτοῦ, κ' ἡ νέα κόρη
 Σιωπηλὴ τὸν ἔβλεπε, βεμβὴ τὸν ἐθεώρει.
 Κάμμιαν δὲν ἡσθάνοντο ταπεινώσειν, κάμμιαν
 Διότι τοὺς ἀπέφευγε ποθῶν τὴν ἐρημίαν.
 Τὸ ἔβλεπον, ἐμάντευον πῶς ὅλων ὑπερεῖχε,
 Καὶ ὅτι πόνον μυστικὸν εἰς τὴν καρδίαν εἶχε.
 Πολλάκις παρεφύλαττεν ἀγνῆς παρθένου ὄμμα
 Πότε αὐτὸς νὰ μακρυγθῇ, κ' εἰς τ' ἀνοιχτόν του δῶ

Ἡ νέα κόρη ἔμβαινε μὲ θελκτικὴν δειλίαν,

Καὶ διευθέτει τὴν μικρὰν τοῦ Ποιητοῦ οἰκίαν.

Ἄν καὶ ὡς κόρην ἀσθενῇ τὸν ἔβλεπες ἐκείνον,

ὦ, ἦτο μεγάλῳ ψυχῷ τὴν ὥραν τῶν κινδύνων.

Εἷς γέρων εἰς τὸν ποταμὸν ποτὲ κατεκρημνίσθη·

Ἦτον ὀρμητικὸς, βαθύς, ὁ γέρων ἐδυθίσθη,

Ὅτε περῶν ὁ Ποιητής, ἐρρίφθ' εἰς τὰ νερά του,

Κ' ἐλύτρωσε τὸν γέροντα ἐκ προφανοῦς θανάτου.

Καὶ ἄλλοτε εἰς εὐθαλῇ καθήμενος δρυμῶνα,

Εἰς κλάδον πεύκης ἔβλεπε χαρίεσσαν τρυγόναν,

Ὅτ' αἰφνιδίως ἤχρησε μακρόθεν πυροβόλον,

Κ' ἔπεσ' ἐμπρὸς τοῦ τὸ πτηνὸν κατημυχμένον ὄλον.

Ὁ Ποιητής ἐσκήρτησε καὶ εἰς ὄργην ἀφέθη·

Ταχύς, μ' ἐν πῆδημα ἐμπρὸς τοῦ κυνηγοῦ εὐρέθη·

« Διαιτί, εἶπεν ἰσχυρῶς τὴν χεῖρα αὐτοῦ σείων,

« Διαιτί, εἶπε, τὸ πτηνὸν ἐφόνευσες, θηρίον; »

Καὶ τὸ πτηνὸν ἐκδίχισιν ἐλάμβανε βεβαίως,

Ἄν πτοηθεῖς ὁ κυνηγὸς δὲν ἔφευγε δραματίας.

Θ'

Τέκνον ἀλλόκοτον· συχνὰ εἰς γῆν κοιμητηρίων,

Περλυπος ἐνώπιον τῶν χωρικῶν μνημείων,

Ἐπαρηγόρει τοὺς γεκρούς εἰς τὴν ψυχράν των κλίνην.

Καὶ ὕπνον τοὺς ἐπηύχετο αἰώνιον κ' εἰρήνην.

Πολλάκις, ἄνω μνήματος, εἰς τῆς νυκτὸς τὰ βάθη,
 Τὴν κεφαλὴν τοῦ ἔκλινε, τὸ μυστικὸν νὰ μάθῃ....
 Σιωπηλὸς τὴν πένθιμον σιγὴν τοῦ ἡεροῦτο·
 Τὴν ἀκοήν τοῦ ἔτεινεν εἰς τὸ μνημεῖον κάτω,
 Κ' ἐθάρρει ὅτι τῶν νεκρῶν ἡνοίγετο τὸ στόμα,
 "Ὅτι τῶν ἑξήρχετο ἀπὸ τὸ κρῦον γῶμα....
 Φεῦ· εἶναι πάντοτε κλειστὸν τοῦ τάφου τὸ βιβλίον,
 Καὶ δι' ἀγνώπτων ὁ Θεὸς τὸ ἔγραψε στοιχείων.
 Μάτην σοφία καὶ καιρὸς καὶ μεγαλοφυΐα
 Μοχθοῦν νὰ τὸ ἀνοίξωσι· ματαίᾳ ἀγωνία!
 Εἰς σιωπὴν χλευαστικὴν πᾶς μόχθος τῶν ἐκλείπει,
 Καὶ δὲν ἀνοίγεται ποτὲ τ' ἀπόρρητον νὰ εἴπῃ!
 Πολλάκις, κόνιν μνήματος εἰς τὴν παλάμην ἔχων,
 Μιᾶς τὸ βάρος γενεᾶς ἐζύγιζε προσέχων.
 Φεῦ· πόσον ἦτον ἐλαφρὰ ἡ γενεὰ ἐκείνη!
 Πινοὴ τὴν διετκόρπιζεν, εἰς στόνος τὴν ἐκίνει! —
 Τέκνον ἀλλόκοτον· ἐὰν διέκρινε μνημεῖον
 Μακρὰν τῶν ἄλλων καίμενον, χωρὶς σταυροῦ σημεῖον,
 Αὐτοσχεδιάζε σταυρόν, καὶ τὸ θλιμμένον μνημα
 Ἠγάθων ὁ Ποιητῆς μὲ τῶν πιστῶν τὸ σῆμα.
 Πολλάκις ὅτε ὁ βορρᾶς ἐθρήνει κ' εἰς τὰ ὄρη
 Λευκὴ χιὼν κατέπιπτεν, ἐκεῖνος ἐπροχώρει
 Μὲ ὀφθαλμὸν ὑπόδακρυν, μὲ πρόθυμον τὸ βῆμα,
 Κ' ἔφερεν ἄρτον καὶ καρποὺς εἰς τῶν νεκρῶν τὸ μνημα.
 Ἐνόμιζεν ὅτι πεινοῦν ἐν τῇ ἐσχάτῃ κλίνῃ....
 "Α, τί ἀγία πρόληψις ἢ πρόληψις ἐκείνη!

Γ

Οὐδείς ποτε τῶν χωρικῶν ἐγνώρισε τίς ἦτο·
 Ἦγνόουν τὸ μυστήριον· ἀλλὰ διεθρυλλεῖτο,
 Ὅτι κοινὴν τὴν γέννησιν δὲν εἶχεν ὡς ἐκεῖνοι,
 Ἄλλ' ὅτι ἐκ τοῦ οἴκου του ἡ μοῖρα τὸν μακρύνει.
 Μυστηριῶδες κάλυμμα ἐσκέπτε τὰ πάντα,
 Κ' ἐσυμπεραίνοντο πολλὰ δραματικὰ συμβάντα.
 Ὁ τοῦ χωρίου ἱερεὺς, πεπαιδευμένος γέρων,
 Πρὸ χρόνων εἴκοσι, μικρὸν παιδίον ἤλθε φέρων,
 Καὶ λέγων « εἶναι ὀρφανὸν » δὲν εἶπε λέξιν ἄλλην.
 Ὑπὲρ αὐτοῦ κατέβαλλε προσπάθειαν μεγάλην,
 Καὶ μόνος τὸ ἀνέτρεφε καὶ τὸ ἐπεμελεῖτο·
 Ὁ Ποιητὴς τὸ διετὲς αὐτὸ παιδίον ἦτο.
 Ὅταν ἐκεῖνο ἠῤῥῆσε, μὲ πρόθυμον καρδίαν
 Ὁ γέρων τὸ ἐδίδασκεν εὐμέθοδον παιδεύειν.
 Εἰς πᾶσαν πρώτην τοῦ μηνὸς μὲ βήματα δρομαῖα
 Ἦρχετο ξένος ἄγνωστος ζητῶν τὸν ἱερέα.
 Συνενοοῦντο μυστικῶς, τῷ ἔδιδε χρυσίον,
 Καὶ πρὶν ἀπέλθῃ νὰ ἰδῇ ἐξήτει τὸ παιδίον.
 Ἐλεγον ἔτι ὅτι δις ἀγνώριστός τις ξένη
 Ἐφάν' εἰς νύκτας ζοφεράς μὲ σκέπην καλυμμένη,
 Ἐξερχομένη ἐν σπουδῇ ἀπὸ τοῦ ἱερέως,
 Καὶ φεύγουσα περίλυπος καὶ φεύγουσα ταχέως...

Κ' εἰς τὸ παιδίον ἄγνωστος ἡ γέννησίς του ἦτο·
 Οὐδ' εἰς αὐτὸ ὁ ἱερεὺς δὲν ἐξωμολογεῖτο.
 Μίαν ἡμέραν, ὕστερον ἀπὸ δεκαετίαν,
 Ἐφάνη μὲ κατόμυρον ὁ παῖς ἐνδυμασίαν....
 Ἐκτοτε ὅλα ἔπαυσαν, τὰ διεδέχθη λήθη·
 Τοῦ ἱερέως ὁ θεὸς υἱὸς ἐλησμονήθη,
 Οὐδὲ ὁ ξένος ἤρχετο, οὐδὲ ἡ ξένη πλέον,
 Καὶ ὁ κχιρὸς διέβαινε μονότονος ἐκπνέων.
 Ἀλλ' ὅ,τι δὲν ἐγνώριζον καθ' ὅλον τὸ χωρίον,
 Τὸ ἔμαθε μετὰ κχιρὸν τὸ ἄγνωστον παιδίον.
 Προσισθανθεὶς ὁ ἱερεὺς τὴν ὥραν τοῦ θανάτου,
 Μικρὸν πρὶν ἢ διὰ παντὸς κλεισθοῦν τὰ βλεφάρά του,
 Εἰς σκότος μὴ ἐπιθυμῶν τὸ παρελθὸν ν' ἀφήσῃ,
 Τὰ πάντα πρὸς τὸ ὀρφανὸν αὐτοῦ εἶχε λαλήσει,
 Καὶ κύπτων τὸ ὑψόγησε, γονυπετὲς ἐμπρὸς του,
 Καὶ μίαν τῷ προσέφερεν εἰκόνα τῆς μητρός του.
 Ἦτον ἡ ξένη! ἡ αὐτή! ἦν ἄλλοτε παιδίον,
 Δίς εἶδε μετ' ἐκπλήξεως τῆς κλίνης του πλησίον·
 Εἰκὼν ἐκείνης, ἦν ποτὲ δὲν εἶχε λησμονήσει,
 Καὶ εἶχον τόσα δι' αὐτὴν οἱ χωρικοὶ λαλήσει.
 Μικρὸν πρὸ τοῦ θανάτου τῆς τὴν εἶχεν ἀποστείλει
 Εἰς τὸν πρεσβύτερον, πλὴν θερμῶς τῷ εἶχε παραγγεῖλει
 Εἰς τὸν υἱὸν τῆς νᾶ δοθῇ ἀφοῦ παρέλθουν ἔτη.
 Ἐπιστολήν τῆς πρὸς αὐτὸν παρέδωκεν εἰσέτι,
 Εἰς ἣν ἐκείνη μὲ μητρὸς ἀγάπην διηγεῖτο
 Τὰς θλίψεις, τὰ συμδάντα τῆς, καὶ τέκνον τῆς πῶς ἦτο!

Ἐκτὸς δὲ τούτων, ἀρκετὸν τῷ ἔπεμπε χρυσίον,
 Διὰ γὰρ ζήσῃ ἀνετον, ἂν ὄχι πλούτου βίον.
 Τοιαῦτα πρὸς τὸν Ἀγνωστον, μικρὸν πρὶν τελευτήσῃ,
 Κρυφίως εἶχεν ὁ καλὸς πρεσβύτερος ὁμιλήσει.
 Καὶ πάντα, ὅσα ἔλαβεν, εἰς τὸν υἱὸν προσφέρων,
 Τοῦ ἔθλιψε τὴν δεξιὰν καὶ ἐξέπνευσεν ὁ γέρον.

 ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

Α'

Εἶχ' ἓνα πόθον μυστικόν, — τὴν χώραν νὰ γνωρίσῃ
 Δὲν εἶχε πόλιν τῶν δασῶν τὸ τέκνον θεωρήσει.
 Νὰ ἴδῃ ὅσα ἤκουε περὶ αὐτῆς ἐπόθει,
 Κ' εἰς τοῦτο περιέργειν ἀκούσιος τὸν ὄθει.
 Μετὰ μεγάλους δισταγμοὺς καὶ σκέψιν καὶ δαίλιν,
 Ν' ἀνχωρήσῃ ἔσπευσεν ἄφεις τὴν ἐρημίαν.
 Ἀλλ' εἰς τὸ πρῶτον βῆμά του ἀμνηχανῶν ἐστάθη·
 Ἐνόμιζε κατὶ κελὸν θὰ ἴδῃ ἢ θὰ πάθῃ.
 Τὴν ἀτραπὸν τῆς πόλεως ἠτένιζε ρεμβάζων,
 Ἐχώρει σπεύδων πρὸς αὐτὴν καὶ ἴστατο διατάζων.
 Πλὴν τέλος ὑπερίσχυεν ἡ περιέργειά του·
 Κατέστη τολμηρότερον, γοργὸν τὸ βάδισμά του,

Καὶ ἔδλεπεν ὁ ἄπειρος βυθίζων νεανίας,
 Τῆς χώρας τὰ θυμάτια διὰ τῆς φαντασίας.
 Εἰς τὴν ὁδὸν τῆς πόλεως εὗρίσκετο ἀκόμα,
 Ὅτε διέκρινε μικρὸν τὸ ἐκθυρόν του ὄμμα
 Εὐρέειν πόλιν, ἑμπλειῶν οἰκοδομῶν μεγάλων,
 Κ' ἤκουσε θόρυβον φαιδρὸν καὶ προχωροῦντα σάλον.
 Ἐκστατικὸς ἀπὸ μικρὴν τὴν ἔδλεπεν, ὁπότε
 Στενωῖς κυκλοῦντες ὄχημα ἐξῆλθον στρατιῶται·
 Κατόπιν κύματα λαοῦ, γυναῖκες, παῖδες, νέοι
 Καὶ γέροντες, προσήρχοντο ἀσθμαίνοντες, δρομῆται.
 Ἐγγέλων, ἡσταιεύοντο, ὠθοῦντο ἀμοιβαίως,
 Καὶ ἠκούθουν ἅπαντες τὴν ἀμύχαν ταχέως.
 Ἡ συνοδία ἔφθασε τὸν θειλιῶντα νέον,
 Καὶ εἰς βργχύ τι πρόσταγμα ἐστάθη τελευταῖον.
 Διὰ μίᾳς ἐσέγησαν τὰ θυροβαῦντα πλήθη,
 Κ' ἠκούετο καὶ ὁ παλμὸς ἀκόμα εἰς τὰ στήθη.
 Ἐκ τῆς ἀράξης ἱερᾶς κατέβη ἐπιτόνωσ,
 Βλέμμα τὴν ἔρριψε μικρὸν κ' ἐχάθη ταῦτοχρόνως....
 Πλήν δῶα ἔτι ἔμενον ἐντὸς αὐτῆς κλεισμένοι,
 Μὲ ὀφθαλμὸν ἡλίθιον, ὠχροί, μηδενισμένοι....
 Τοὺς δυστυχεῖς, νὰ καταβοῦν ἠνάγκασαν μὲ βίαν·
 Πόσον ἀργὰ κατέβαινον, μὲ πόσῃ δυσκολίαν!
 Ὅ εἰς, τὴν ὅψιν σκοτεινός, τρυχός, ἀνὴρ ἀκηχλῖος,
 Ὁ ἕτερος, ἐκφραστικὸς κ' εἰσέτι τόσον νέος!
 Ἀκοντες, μόλις εἰς τῆς γῆς ἐπάτησαν τὸ χῶμα,
 Πρὸς ἓν σημεῖον ἔστρεψαν τὸ φοβισμένον ὄμμα

Καὶ φρίσσοντες τὸ ἔκλεισαν... Ὁ πλάστης τότε μόνον
 Θὰ εἶδε ποῖον ἔλαβον εἰς τὴν καρδίαν κλόνον!
 Ἀπέναντί των, ἐν μικρᾷ ἐφαίνετο πλατεῖα
 Μυστηριώδης μηχανὴ ὡς κλίνη ἀπαισία.
 Τὰς ἐρυθρὰς σινδόνας τῆς ὁ ἀνεμος ἐκίνει,
 Ἐθάρρεις ὅτι ἤθελε νὰ σὲ ἀπομακρύνῃ...
 Ἐπὶ τῆς κορυφῆς αὐτῆς, κοπὶς καθημαγμένη,
 Ἦστραπτεν ἀπειλητικῶς, ἠρτᾶτο πεινασμένη.
 Καθὼς τὸ ἀνυπόμονον τῶν μυθολόγων τέρας,
 Τὴν βρῶσιν ἐπερίμενε νὰ λάβῃ τῆς ἡμέρας!
 Ἐκεῖ, παρὰ τὴν μηχανὴν τὴν ἀγνωστον ἐκείνην,
 Ἦστατο εἷς, ὡς ἀγάλμα, μὲ θαύματος γαλήνην.
 Τὰς χεῖρας εἰς τὸ στήθος του στυγρῶν, δὲν ἐκινεῖτο,
 Ὡς ἡ ψυχὴ τῆς μηχανῆς ὁ ἴδιος νὰ ἦτο·
 Πυρρέθριξ, ἀπειλητικός, παράδοξόν τι πλάσμα,
 Ἐξ ἡμισείας ἄνθρωπος, ἐξ ἡμισείας φάσμα.
 Δύω κηλίδες αἵματος τὰ βλέμματά του ἦσαν·
 Σπινθηρες, ἀπὸ τῆς ψυχῆς ἐκδύνοντες τὴν λύσσαν,
 Ὡς τῆς ἐχίδνης ἦστραπτον στρεφόμενα ὀργίλως·
 Κ' ἔλειχεν ἀνυπομονῶν τὸ θυμάλειον χεῖλος.
 Ἰδὼν ἀνθρώπους βλίνοντας, ὡς νὰ ὠσφράνθη αἶμα,
 Ἐρριψέτο πρὸς τὴν μηχανὴν ἡδουπαθείας βλέμμα
 Καὶ ῥίγος τὸν κατέλαβε καὶ τρυφηλὸς τις τρόμος·
 Ἐδίψα, κ' ὕδωρ ἐρυθρὸν τῷ ἐπεμπεν ὁ νόμος!
 Ὅποιον φέρει ὄνομα ἡ μηχανή, καὶ ποῖος
 Νὰ ἦγαι ὁ ἱστάμενος πλησίον τῆς ἀγρώως;

Δὲν εἶναι τόσοι ἄσχημοι! δὲν τοὺς γνωρίζουν μόνον
 Οἱ ἄγριοι, ἀλλ' εἰς ἡμᾶς εἶναι γνωστοὶ πρὸ χρόνων....
 Δὲν κρύπτουν οἱ σοφοὶ λαοὶ τ' ἀριστουργήματά των,
 Καὶ χιλιάδες κεφαλῶν γνωρίζουν τ' ὄνομά των!
 Πορεύθητι, πορεύθητι εἰς τὰς εἰρητὰς, ὁπότε
 Οἱ ἀτυχεῖς ὑπνώττουσι περιλυποὶ δεσμῶται,
 Κ' εἰς παραλάλημα φρικτὸν θ' ἀκούσῃς τί φοβοῦνται,
 Κ' ἡ ἀπαισία μηχανὴ κ' ἐκεῖνος πῶς καλοῦνται!
 Ὅποσον κρᾶμα ἔμψυχον καὶ ἄψυχον συνάμα·
 Κεπὶς καὶ χεὶρ ἐξέχουσαι εἰς φρικαλέον δρᾶμα!
 Βωμὸς τὸ ἐν καὶ πορφυροῦς δικαιοσύνης θρόνος,
 Πράττων πᾶν ὅ,τι τιμωρεῖ εἰς τοὺς λοιποὺς ἀπόνως·
 Παστὰς, ἥτις τὸν θάνατον μὲ τὴν ζωὴν καιμίζει,
 Μήτηρ, γενῶσα κεφαλὰς χωρὶς νὰ τὸ γνωρίζῃ....
 Τὸ ἄλλο, δαίμων μὲ ὅσα καὶ σάρκα ἀνθρωπίνην,
 Λυσσώδης κύων, ἐκτελῶν φρικτὴν δικαιοσύνην·
 Μετρῶν μ' ἀνθρώπων κεφαλὰς τὰς μαύρας τοῦ ἡμέρας,
 Καὶ πίνων οἶνον αἵματος ἀδελφικοῦ τὸ τέρας!
 .....
 .....

B'

Τοὺς δυστυχεῖς ὠδήγησαν ἐπὶ τῆς λαιμητόμου·
 Ὁ Ποιητὴς ἱστάμενος πλησίον, μετὰ τρέμου

Κ' ἐκθαμβωμένος ἔδλεπεν· ἀλλὰ ἡγνόει ποία
 Ἐπέπρωτο νὰ τελεσθῇ ἐμπρός του τραγωδία.
 Δειλῶς, εἰς ἓνα θεατὴν ἱστάμενος πλησίον,
 Τὴν λαίμητόμον ἐντρομος ὁ Ποιητὴς δεικνύων·
 « Τί εἶναι, εἶπεν, ἀδελφέ, ἡ μηχανὴ ἐκείνη,
 « Καὶ εἰς ἐκείνους τοὺς πτωχοὺς δεσμώτας τί θὰ γείνη; »
 Ἐστράφη ὁ ἐρωτηθεὶς παρατηρῶν τὸν νέον,
 Καὶ μ' ἐλαφρὸν μειδίαμα ἐφώνησεν· « Ὡραῖον!
 « Εἰς γάμον παρευρίσκεσθε, τῷ εἶπε, νεανία·
 « Ἡ μηχανή, ἣν βλέπετε ἐκεῖ, εἶν' ἡ νυμφία·
 « Εἶν' οἱ εὐδαίμονες γαμβροὶ οἱ δύο δεσμευμένοι,
 « Παράνυμφος ὁ δῆμιος, κ' ἡμεῖς προσκεκλημένοι.
 « Εἰς δέκα γάμους τῆς ἐγὼ θὰ παρευρέθην... Τώρα,
 « Ἀρχίζει τὸ μυστήριον... προσέξετε, εἶν' ὥρα! »

Γ'

Καὶ χαίρων εἰς τὸ σκῶμμά του, παρήτησε τὸν νέον.
 Τῷ ὄντι· τὸ μυστήριον εἶχεν ἀρχίσει πλέον!
 Εἶχεν ἀρχίσ' ἡ ἀνὰνδρος μονομαχία, ὅπου
 Ἐμπρὸς παντὸς χριστιανοῦ, ἐμπρὸς παντὸς ἀνθρώπου,
 Ἀδέσμευτος ὁ θάνατος μὲ χεῖρα ὠπλισμένην,
 Κτυπᾷ δεσμίαν τὴν ζωὴν καὶ ὅπλων στερουμένην.
 Δὲν ἦσαν βαρβαρώτερα τὰ ἥθη τῶν Ῥωμαίων,
 Ὅτ' ἔδλεπον εἰς θέατρον ἀνθρώπου αἷμα ρέον!

Εἰδωλολάτραι ἄγριοι καὶ τέχνη τῆς ῥομφαίης,
 Πολέμων εἶχον ἡδονὰς καὶ αἵματος ἰδέας.
 Καὶ ὅμως πάντες ἔπιπτον οἱ μονομάχοι τότε
 Κρατοῦντες σπάθην, ἔνοπλοι ὡς ἄνδρες στρατιῶται!
 Πρὸς τοὺς δεσμώτας ἄγριος ὁ δῆμιος ὀρμήσας,
 Ἦρπασε τὸν νεώτερον αὐτῶν κραυγὴν ἀφ᾽ ἑσας.
 Κατέστη πλέον κτηνὴ τοῦ, κατέστη ἐδικὸς του·
 Ὁ κόσμος τὸν παρέδιδε, τὸν ἄφιν ὁ θεὸς του.
 Μ' ἀπάνθρωπον βραδύτητα καλῶς ἐξασκηθεῖσαν
 Εἰς τὸν βωμὸν τῆς Θέμιδος τὸν ἔσυρε μὲ λύσσαν,
 Καὶ βοηθῶν τοῦ δυστυχοῦς τὸ ὀλισθαίνον βῆμα,
 Ἦσθάνετο παράδοξον ἀγάπην εἰς τὸ θυμᾶ....
 Ποσῶς ἡ τίγρις δὲν μισεῖ τὴν σάρκα, ἣν σπαράττει!
 Μὴ ὑπερβολικὸν ποτὲ κίνειῖς μὲ ὀνομάτη.
 Πᾶν ὅ,τι ἄπαξ ἔντρομος καὶ μετὰ φρίκης εἶδα
 Τὸ γράφω ἤδη ἀσθενῶς καὶ μ' ἀτελεῖ γραφίδα.—
 Ἐν τούτοις ὁ ταλαίπωρος κατὰδικος ἀκόμα
 Ἐσύρετο, στρέφων παντοῦ ἀπεγνωσμένον ὄμμα.
 Ἐπρόσμενε μίαν φωνήν, ἐν ἀναστέλλον νεῦμα·
 Ἐνόμιζεν ὅτι ἐκεῖ τὰ πάντα ἦσαν ψεῦμα....
 Τὸ βῆμά του προσέκρουσεν εἰς λάκκον ἀνοιγμένον,
 Καὶ εἶδε ζῶν τὸ μνημὴ τοῦ ἐνώπιόν του χαῖνον.
 Τί ἡ ψυχὴ του ἔπαθε τὸν τάφον θεωροῦσα;
 Αὐτὸ γνωρίζει ὁ Θεός, τὸ ἄγνωστὸν ἡ Μοῦσα!
 Θὰ δώσῃς λόγον εἰς αὐτόν, θὰ δώσῃς, κοινωνία·
 Ἀτιμωρήτως δίδεται τοιαύτη ἀγωνία;

Εὐσπλαγγχως τὸν ἀνήγειρεν ὁ δῆμιος πεσόντα·

Μᾶλλον νεκρὸν τὸν ἔφερεν εἰς τὴν σφαγὴν ἢ ζῶντα,

Κ' ἐπὶ τῆς λαυμητόμου τοῦ τὸν ἔθεσε ταχέως.

Καὶ ἔβλεπεν ἀπέναντι καὶ ἔβλεπεν ὁ νέος

Ὡχρὸς, μὲ βλέμμα' ἀκίνητον καὶ μόλις ἀναπνέων·

Ἄλλ' ὅτε κατενόησε τὸ πᾶν καὶ εἶδε πλέον

Ὑψούντα πρὸς τὸν πέλεκυν τὸν δῆμιον τὴν χεῖρα,

Αἱ παρειαὶ τοῦ ἔγειναι διὰ μιᾶς πορφύρα

Κ' ἐχρὺθ' εἰς τὸ ἱκρίωμα κραυγὴν ἄρᾳ ἐκβάλλων,

Μὲ κόμην κυματίζουσιν, μὲ στῆθος ἀναπάλλον.

« Μὴ, εἶπε, μὴ! » ἱκετικῶς τὰς χεῖρας συνενόνων,

Κ' εἰς τὸν σφαγέα ὀφθαλμὸν ἀγγέλου προσηλάνων·

« Μὴ, ἀδελφέ μου, τὴν ψυχὴν αὐτὴν καταπαράττεις.

« Εἶναι, κακόν, πολὺ κακὸν τὸ ἔργον, ὅπερ πράττεις!

« Τί θὰ εἶπῃ ἡ μήτηρ σου, ἐάν ποτε τὸ μάθῃ;

« Πόσον ἐκ τούτου διὰ σέ ἡ δυστυχὴς θὰ πάθῃ....

« Εἰς τοῦ Θεοῦ τὸ ὄνομα καὶ τῆς καλῆς μητρός σου,

« Μὴ τὸν φονεύεις! ὦ, ἰδὲ πῶς φρικτὰ ἔμπρὸς σου!»

Κ' ἡ χεὶρ, ἡ συνειθίσασα νὰ δρέπῃ ἀνθὺ μόνον,

Τὴν τοῦ δημίου ἔλαβε καὶ ἔθλιβε μὲ πόνον.

Πάλλον, ὠχρὸς, γονυπετής, θερμῶς τὸν παρεκάλει

Καὶ ἔκλαιεν, ἀλλ' ἔκλαιον μαζὶ μ' αὐτὸν καὶ ἄλλοι!

Τὸ ἔκτακτον, ἡ καλλονή, ἡ πάλλουσα φωνή του,

Τοῦ βλέμματος ἡ ἔκφρασις καὶ ἡ λευκὴ στολὴ του

Κιτάνουξιν ἐπέφεραν γλυκεῖαν εἰς πᾶν στῆθος,

Καὶ γονατίσαν μετ' αὐτοῦ ἐδέετο τὸ πληθός.

« Χάριν, ἐκραύγαζ' ὁ λαὸς ἄρχει, ἄρχει τὸ αἶμα ! »

Ὁ δῆμιος κατὰπληκτος στρέφων παντοῦ τὸ βλέμμα,
Οὐδὲν ἡννέει κ' ἴστατο ἀνήτυχος νὰ μάθῃ.

Ἐπὶ μικρὸν τὸν Ποιητὴν ἠτένισεν, ἐστάθη,

Κ' ἐνῶ ἐμπρὸς τοῦ ἔμενε γονυπετῆς ὁ νέος,

Μὲ λάκτισμα τὸ στῆθός τοῦ ἐκτύπησε βαρέως,

Κ' ἔπεσε κάτω μὲ θολὸν ὁ νεανίας ὄμμα,

Κ' ἐξέμει αἶμα μελανὸν τὸ εὖσπλαγχνὸν τοῦ στόμα.

Δ'

Ὅποτε εἶδεν ὁ λαὸς τὸν ἄγγελον ἐκεῖνον

Πεσόντα, πλήρη αἵματος καὶ κάτωχρον ὡς κρίνον,
Βοὴν ἀφῆκεν ἐμμανῆ καὶ ὥρμησε φρυάττων

Νὰ σχίσῃ μὲ τὰς χεῖράς τοῦ τὸ τέρας τῶν τεράτων.

Εἰς μάττην τὴν μανίαν τοῦ νὰ καταστελλοῦν τότε

Ἐσπευσαν λόγχην τείνοντες στιλπνὴν οἱ στρατιῶται.

Ὅποτε ἀνορθούμενον ἐγείρεται τὸ πλῆθος,

Προτάσσει τὸ εἰλικρινὲς καὶ ἀλκιμὸν τοῦ στῆθος,
Τίς τότε δύναμις κρατεῖ τὸ ἐμμανὲς τοῦ βῆμα;

Εἰς μίαν ἔγεινε στιγμὴν ἡ λαίμηχτός τοῦ θρύμμα,

Εἰς τὴν πλατεῖαν ἔμειναν ἐκ τῆς φρουρᾶς ὀλίγοι,

Καὶ ἀπὸ χεῖρας ἐκατὸν ὁ δῆμιος ἐπνίγη!

— Ποτὲ δὲν λέγονται φονεῖς οἱ σφάκται τοῦ δημίου. —

Μόλις τὸ πλῆθος κύριον κατέστη τοῦ πεδίου,

Τῶν δεσμευμένων τὰ δεσμὰ ἀφῆρσε ταχέως,

Κ' ἔδραμεν ὅπου ἔκειτο ἡμιθνής ὁ νέος.

ὦ, πόσον ἡ ἀγγελικὴ ἦτον ὡχρὰ μορφὴ του!

Κηλίδας εἶχεν αἵματος ἡ σπλίουσα στολή του·

Τὴν ἐδειώθη κόμην του ἐρρύπαινε τὸ χῶμα,

Κ' ἱκετηρίους ἦγονε τὰς χεῖράς του ἀκόμα·

Εἶσέτ' εἰς τὰ ἡμίκλειστα τοῦ νεανίου χεῖλη,

Διακαπεῖσα δέησις σιωπηλῶς ὠμίλει.

Τὸ πλῆθος ὁ νεώτερος δεσμώτης διασχίσας,

Κ' ἐνώπιον τοῦ Ποιητοῦ τὰ γόνατα λυγίσας,

Σιωπηλῶς διέμενε, ποσῶς δὲν ἐκινεῖτο.

Ἐκεῖν' ἡ εὐγλωττος σιγὴ ἡ προσευχὴ του ἦτο!

Καὶ συμπαθῶς ἐπὶ στιγμὴν διέμενον πλησίον

Ὁ Σώστης καὶ ὁ λυτρωθεὶς... ἄλλ' αἰφνιδίως λύων

Ὁ πρὶν δεσμώτης τὴν σιγὴν, εἶπε, λαβὼν συγχρόνως

Τοῦ λειποθύμου Ποιητοῦ τὴν χεῖρα αἰδημόνως·

« Μὰ τὴν ψυχὴν μου, ἀδελφοί, μὰ τὸν καλὸν Σωτῆρα,

« Καὶ μὰ τὴν εὐσπλαγγχον αὐτὴν καὶ χιονώδη χεῖρα,

« Ἀθῶος εἶμαι, καὶ ποτὲ δὲν κατειργάσθην φόνον.

« Οὐδὲ ρανίδα αἵματος δὲν ἔχυσα, καὶ μόνον

« Τὸ ἰδικόν μου ἤθελε γυθὴ ἐκεῖ ἐπάνω....

« Ἀκούσατε τὸν ὄρκον μου· ὁμνῶν ν' ἀποθάνω

« Διὰ τὸν ἄγγελον αὐτόν! εἶπε Θεός μου πλέον....

« Καὶ τώρα φεύγω, ἀλλ' εἰς σὰς ἀφιερῶ τὸν νέον! »

Καὶ σχίσας ἀπὸ τῆς στολῆς τοῦ Ποιητοῦ συγχρόνως

Αἰμοδαφές τεμάχιον, τὸ ἔφερ' εὐγνωμόνως

Ἐπὶ τὰ χεῖλη, μ' ὀφθαλμὸν ὑγρὸν τὸν ἐθεώρει,
 « Θὰ σ' ἐπαινῶ! » ἔκραξε, κ' ἐρρίφθη πρὸς τὰ ὄρη.

.....

Ε'

Τὸ πλῆθος αὐτοσχέδιον ἐποίησε φορεῖον,
 Καὶ κατακλίνον εἰς αὐτὸ τὸ θελκτικὸν παιδίον,
 Μὲ μητρικὴν τὸ ἔφερε φροντίδα εἰς τὴν πόλιν·
 Τοὺς δρόμους, τὰ περάθουρα, τὴν λεωφόρον ὅλην
 Κατεῖχε πλῆθος ἄπειρον· τὸ πᾶν εἶχεν ἡ φήμη
 Διαλαλήσει, καὶ καθεὶς νὰ ἴδῃ ἐπεθύμει
 Τὸν ἥρωα τοῦ δράματος ἐκείνου τοῦ ἁγίου.
 Καὶ ὅταν εἶδον τὴν ὥχραν μορφήν τοῦ νεανίου,
 Τὴν αἰθερίαν καλλονὴν ἐκείνην ἐσβεσμένην,
 Μὲ ἡμαχμένον ἔνδυμα καὶ κόμην λελυμένην,
 Ψευδισμὸς ἀντήχητε γλυκὺς ἐπευφημίας,
 Συγκίνησις καὶ ἔκπληξις καὶ στόνοι συμπαθείας.
 Μεγάλου αἵφνης ἠνοῖξεν ἡ θύρα, καὶ ταχεῖα
 Ἐξῆλθε μετὰ οἰκετῶν πολλῶν σεπτὴ κυρία·
 Συγκινημένη, κάτωχρος, δυσόσης ἡλικίας,
 Ὡραία ἔτι, καὶ γνωστὴ εἰς ὅλων τὰς καρδίας.
 « Σταθῆτε, εἶπε, φίλοι μου, μίαν στιγμὴν σταθῆτε!
 « Τὸν νεανίσκον εἰς ἐμὲ αὐτὸν ἐμπιστευθῆτε.
 « Εἰς τὴν μορφήν του νόσημα σπουδαῖον διακρίνω·
 « Ἡ μήτηρ του δὲν φαίνεται, καὶ μήτηρ του θὰ γένω.»

“Ολοι ἀπεκαλύφθησαν... Ἡ δέσποινα Ἑλένη

Ἦτο γνωστὴ εἰς τοὺς πτωχοὺς κ' εἰς τὸν λαὸν ἐν γένει.

Τὴν ἠκολούθει ἐνδοκρυσ, ὡς ἄγγελος γλυκεῖα,

Ἡ προσφιλὴς θυγάτηρ της, ἡ νεαρὰ Μαρία.

Εὐθὺς εἰς τοὺς οἰκέτας της παρέδωκαν τὸν νέον,

Καὶ διελύθη ἡ πληθὺς ἐκείνη τελευταῖον.

ΣΤ'

Παρήλθεν ἔτος ἕκτοτε· ὁ ψάλτης νεανίας

Ἰάθῃ· ὦ, καλλίτερον ν' ἀπέθνησκεν! ἰάθῃ....

Ἄλλ' ἰαθεῖς ἐκ τῆς σκληρᾶς ἐκείνης ἀσθενείας,

Οἱμοι, κακὸν ἐπέπρωτο ἀνίατον νὰ πάθῃ!

Ἦτο πρωῒα μυχική, ἑαρινὴ πρωῒα,

“Οτε εὐρέθην πληνηθεὶς ἐγγύς τινος δρυμῶνος”

Εἰς τὴν ψυχὴν μου ἄπασα ἡ φύσις ἐμειδίει,

Καὶ ἠρωώμην τὴν φαιδρὰν μολπὴν τῆς ἀηδόνος.

Πλὴν ἄλλη μὲ ἀπέσπασεν ἐξαίφνης μελωδία,

Γλυκεῖα, πλήρης σπαρχμοῦ καὶ παραπονουμένη.

Πλέον δὲν ἔψαλλε πτηνόν, ἀλλ' ἔκλαιε καρδία,

Ψυχὴ ἀπὸ τὸ σῶμά της ἀποχωριζομένη.

Τὸ ἄσμα διεκόπτετο, ἀνενεοῦτο πάλιν....

Τοῦ δάσους μοὶ ἐφαίνετο πῶς ἔψαλλε τὸ φάσμα,

Καὶ ἤκουον συγκινηθεὶς μὲ προσοχὴν μεγάλην.

Ἴδού, ἰδού, τί ἔλεγε τὸ τεθλιμμένον ἄσμα.

- « Μὲ πονεῖ ἡ κεφαλή μου, ἄχ, πῶς μὲ πονεῖ!
 « Εἶναι ἀσθενὴς βάρεως, ἀσθενεῖ πολὺ.
 « Ἔχει ζάλην, ζάλην ἔχει.... ὅλο λησμονεῖ....
 « Ἀπὸ τότε εἶναι ἄλλη.... ἔγεινε τρελλή!
 « Εἰς τοὺς ἱατροὺς ἐπῆγα· εἶπα « ἱατροί,
 « Δὲν εἶμι ἐγὼ.... ὁ νοῦς μου ἔγεινε τυφλός. »
 « Κ' ἐκλαίον, ἐκαῖνοι ὅμως, ἄνθρωποι σκληροί,
 « Ἐψιθύριζον γελῶντες· « ἔγεινες τρελλός,
 « Ἐγεινες τρελλός! »
-

- « Παναγία μου Παρθένε! Σὺ ποῦ μ' ἀγαπᾷς
 « Περισσότερον ἀπ' ὅλους, μῆτερ θελκτική,
 « Σὺ θὰ μὲ εἰπῇς τί ἔχω.... Ὅμως σιωπᾷς....
 « Ὡς αὐτὴ μὴ μετεβλήθης κ' ἔγεινες κακὴ;...
 « Ὅμως τοῦτο, θέσποινά μου, θέλεις τὸ σκεφθῇ.
 « Καλὸς ἦμην ὅταν ρόδα σ' ἔφερον, καλός!
 « Πλὴν μὲ ἄνθη ὁ βωμός σου πλέον ἂν στεφθῇ,
 « Ἐνὰ στίχον ἂν σοῦ γράψω, νὰ γενῶ τρελλός,
 « Νὰ γενῶ τρελλός.
-

- « ὦ, τί νῦξ φρικτὴ! Φοβοῦμαι.... πλὴν καλὸς καιρὸς
 « Διὰ γάμους.... ὡς ἡ ἄλλη νῦξ ἡ μισητὴ....

- « Μὴ θὰ νυμφευθῇ ἐκ νέου; ἤλθεν ὁ γαμβρός;
- « Ἐγὼ δὲν τὴν θέλω—τώρα δὲν εἶναι αὐτή!
- « Γυνὴ ἔγεινε, μὲ λέγουν, καὶ νὰ σᾶς εἰπῶ,
- « Ἡ ἀτμώδης κόρη σῶμα, κ' ἡ ψυχὴ πηλὸς...
- «—Δὲν τὰς ἀγαπῶ τὰς νύμφας, δὲν τὰς ἀγαπῶ!—
- « Θέλω ἄνθη, διὰ τ' ἄνθη γίνομαι τρελλὸς,
- « Γίνομαι τρελλός!

- « Διηγοῦνται εἰς τὴν χώραν, ὅμως μυστικῶς,
- « Πῶς ὁ σύζυγος Ἐκείνης τὴν παρενοχλεῖ.
- « Διηγοῦνται ὅτι εἶναι δύσμορφος, κακός,
- « Δι' ἐμέ, πῶς εἶμ' ὠραίος καὶ καλὸς πολύ.
- « Μὲ τὰ εἶπαν, τὰ ἡξεύρω.... εἶν' ἀληθινά....
- « Ἐχω ὀφθαλμοὺς ὠραίους κ' εἶμαι ὑψηλός.
- « Κάμνω ὅτι δὲν ἀκούω, πλήν πολὺ συχνά
- « Ἦκουσα πολλὰς νὰ λέγουν· « εὐμορφος τρελλός,
- « Εὐμορφος τρελλός! »

- « Ἦλθ' εἰς τὸν ναὸν μὲ ἓνα ἄνθρωπον κακόν·
- «—Ἀφρὸς ἦτον ἡ στολὴ της, κύματος ἀφρὸς.—
- « Ὅπισθεν στηλῶν κρυμμένος, ἔκλαια, λευκῶν·
- « Τὴν συνώδευον καὶ ἄλλοι κ' ἔψαλλον φαιδρῶς.

« Εἶπ' ὁ ἱερεύς· « τὸν θέλεις ; » ἀπεκρίθη « ναί. »

« Μή, ἀνέκραξα, ὀρμήσας πρὸ αὐτῆς τυφλῶς....

« Μάλιστα, αὐτὴ τὸ εἶπε.... Γῆ καὶ οὐρανέ !

« Καὶ νομίζω, ἀπὸ τότε ἔγεινα τρελλός,

« Ἔγεινα τρελλός !

« Χοεῖς τῆς πόλεως οἱ παῖδες ἔπαιζον ἐκεῖ....

« Ἐμπροσθεν αὐτῶν διήλθον, ἔντρομος, δειλός.

« Μόλις μ' εἶδον, ἡ χαρά των ἦτο γενική,

« Κ' ἔκραζον κ' ἐφώνουν ὅλοι· « ἦλθεν ὁ τρελλός ! »

« Σιωπὴ λοιπόν, τοὺς εἶπα· ἔλεος ζητῶ !

« Σιωπὴ· τὸ λάλον στόμα κλείσατε καλῶς,

« Μὴ τὸ μάθῃ ἡ Μαρία τ' ὄνομα αὐτό,

« Κ' εἰς τὴν θέαν μου φωνάξῃ καὶ αὐτὴ « τρελλός »

« Καὶ αὐτὴ « τρελλός. »

« Καὶ μ' ἐδίωκον φωνοῦντες « ὁ τρελλός » ὁμοῦ,

« Καὶ τὸ νέον ὄνομά μου ἔτρεχε πετῶν....

« Καὶ μ' ἐλιθοβόλουν ὅλοι, ὅλοι κατ' ἐμοῦ....

« — Ἀχ ! πονοῦν οἱ λίθοι, πόνον προξενοῦν φρικτόν ! —

« Ἐνας μ' εὔρεν εἰς τὸ στήθος λίθος τρομερός....

« Μοῦ ἐφάνη ὁ ὀρίζων σκοτεινός, θολός,

« Κ' ἔπεσα αἵματωμένος, κ' ἔπεσα νεκρός,
 « Ὅμως ἤκουον ἀκόμῃ· « ἔπεσ' ὁ τρελλός,
 « Ἐπεσ' ὁ τρελλός. »

Καὶ πάραυτα λευκὴ σκιά ἐξῆλθε τοῦ θρυμῶνος·
 Κατόπιν ἄλλη, καὶ ὁμοῦ ἐχάθησαν συγχρόνως....
 Ἐστέρησεν ἡ πένθος ἐκείνη μελωδία,
 Κ' ἐπῆλθε πάλιν ἡ σιγὴ ὡς πρότερον βαθεῖα.
 Τίς ἦτον ἡ λευκὴ σκιά; νοὸς δὲν ἦτο πλάνη·
 Μόλις τὴν εἶδον φεύγουσαν, ἀλλὰ γνωστὴ μ' ἐφάνη.
 Ὁ ἀοιδὸς τοῦ ἄσματος ἐκείνη μὴπως ἦτο;
 Συγκεχυμένως, ἀμυδρῶς ὁ νοῦς μου ἐνθυμεῖτο....
 Κ' ἐβάδιζον ἀναπολῶν πλησίον ῥυακίου,
 Ὅτ' ἐφθασα εἰς ἀτραπὸν μικροῦ τινος χωρίου.
 Εἰς τοῦ Ἀγνώστου τὸ τερπνὸν χωρίον ὠδηγήθην·
 Πλὴν μόλις, μόλις εἰς αὐτὸ εἰσῆλθον, ἐνθυμήθην....
 Καὶ τὴν λευχεύουσα σκιά ἐμάντευσά με πόνον,
 Καὶ ποῖον εἶχεν ὄνομα ὁ ψάλτης τῶν θρυμῶνων.
 Ὁ Ἀγνώστος! ἦτον αὐτὸς ὁ ἴδιος βεβαίως·
 Ἀλλ' ὅμως πόσον ἠλλαξεν ὁ τεθλιμμένος νέος!
 Δὲν ἦτο πλέον ὁ ἄβρὸς ἐκεῖνος νεανίας,
 Ὁ ἔχων κάλλος ἔξοχον καὶ ἔμπλεων υἱείας·
 Ἀλλ' ἦτον ἡ σκιά αὐτοῦ, ἀλλ' ἡ ψυχὴ του ἦτο,
 Ἦτις τὰ φίλα δάση της ἀκόμῃ ἐνθυμεῖτο.

.....

Εἰς Πατριάρχου χωρικοῦ μ' ὠδήγησαν οἰκίαν·

— Πάτερ, τῷ εἶπον, τὸν καλὸν γνωρίζεις νεανίαν,
 Ὅστις ηὐξήθη εἰς αὐτὸ τὸ ἥσυχον χωρίον;...

Πολλάκις συνηγνώμεθα εἰς γῆν κοιμητηρίων.
 Φαιδρὸς δὲν ἦτο, πλήν ζωῆς καὶ ἡβῆς εἶχε δρόσον.

Τί νὰ συνέβη εἰς αὐτὸν καὶ κατεβλήθη τόσον;
 Τὸν εἶδον εἰς τὸ δάσος σας πλανώμενον ὡς φάσμα,
 Καὶ ψάλλοντα τὸν ἤκουσα παράδοξόν τι ᾄσμα. —

— Μ' εἶναι γνωστὸν τὸ ᾄσμα, ὃ γέρων ἀπεκρίθη,

Κ' εἰς τὴν μορφὴν του ἔκφρασις ἐλέους διεχύθη.
 Τῆς ἱστορίας του ζητεῖς τὰ θλιβερά συμβάντα·

Τὸ ᾄσμα, ὅπερ ἤκουσες, δὲν σ' ἐξηγεῖ τὰ πάντα;
 Ἀλλοίμονον, τὸ τέκνον μας νοὸς ἐκλείψει ἔχει,
 Ἐσθέσθ' ἡ οὐρανία δᾶς καὶ πρὸς τὸ μνημα τρέχει.

Κατηραμένη ἡ στιγμή, ἡ ὥρα, ἡ ἡμέρα,

Καθ' ἣν ἀπῆκε τὸν ἀγνὸν τοῦ δάσους του ἄερα
 Κ' ἐμδῆκεν εἰς τὰς πόλεις σας! ὦ, ἡ φιλοξενία

Πωλεῖται τόσον ἀκριδὰ ἐκεῖ τῇ ἀληθείᾳ. —

Καὶ τότε ὅλην τὴν ζωὴν τοῦ νέου μ' ἐμπιστεύθη·

Πῶς εἰς τὴν πόλιν, πληγωθεὶς, ἀδρῶς ἐνοσηλεύθη
 Ἀπὸ μεγάλης δέσποιναν, τὴν εὐγενῆ Ἑλένην·

Ἄλλ' ἐνεδρεύετο ἐκεῖ ἀπὸ τὴν εἰμαρμένην
 Διὰ νὰ λάβῃ τὴν πληγὴν· ἀνεῦρε τὴν Μαρίαν,

Πλήν, οἴμοι, κόρην τῆς καλῆς Ἑλένης! τὴν ἰδίαν,
 Ἦν εἶχεν ἔφιππον ἰδῆ πολλάκις καὶ θυμάσει

Καλπάζουσιν μετὰ τινος οἰκέτου εἰς τὰ δάση,

Καὶ ἦν ἡγάπα μυστικῶς τὸ ἀτυχὲς παιδίον,
 Ὡς ἀγαπᾷ ἀόμιματος τὸ φῶς τῶν ἐνυπνίων...
 Κ' ἔκτοτε τὴν ἡγάπησε βαθύτερον! ὁ ἄφρων,
 Δὲν ἔδλεπε τὴν χαίνουσαν ἐνώπιόν του τάρφρον!
 Κ' ἐκείνη τὸν ἡγάπησε, πλὴν τὰ ἀγνά των χεῖλη
 Ποτὲ δὲν εἶπον « Σ' ἀγαπῶ, » τὸ βλέμμα των ὠμίλει...
 Καὶ τίς ἠδύνατο ψυχὴ νὰ μὴ τὸν ἀγαπήσῃ!
 Ὅτε ἰάθῃ κ' ἔσπευσε μακρὰν ν' ἀναχωρήσῃ,
 « Μεῖνον, ἡ μήτηρ ἔλεγεν, ἀκόμῃ » καὶ ἡ κόρη
 Ἑστῆα, πλὴν μὲ ὀφθαλμὸν ὑγρὸν τὸν ἐθεώρει...
 Καὶ ἠνωμένοι, εὐτυχεῖς διήρχοντο ἡμέρας.
 Πλὴν ποῖα, ποῖα εἰς τὴν γῆν χαρὰ δὲν ἔχει πέρας;
 Ὁ σύζυγος τῆς εὐγενοῦς Ἑλένης ἀπεδήμει·
 Νὰ ἐπανέλθῃ ἔμελλε βραδύτερον, ἀλλ' οἴμοι,
 Ἀπροσδοκῆτως μέ τινα μεσήλικα ἐφάνη,
 Καὶ διελύθη τ' ὄνειρον, ἐξέλιπεν ἡ πλάνη....
 — Τί τ' ἀναβάλλω, ἔνδοκρος ὑπέλαβεν ὁ γέρων·
 Μαντεύεις ἤδη... ἤρχετο γαμβρὸν μακρόθεν φέρων.
 Ἡ μήτηρ κ' ἡ θυγάτηρ τῆς ἀντέστησαν ματαίως·
 Ἐκεῖνος τὸν ὑμέναιον ἐτέλεσε βιαίως,
 Καὶ ἡ Μαρία σύζυγος τοῦ ξένου κατεστάθῃ!
 Μετὰ καιρὸν ὑπὸ τινος ποιμένος ἐθεάθῃ
 Τὸ τέκνον μὲς πλανώμενον· θανάτου εἶχε χρῶμα,
 Ἐνδυμασίαν ἄτακτον, ἀκίνητον τὸ ὄμμα....
 Ἐψάλλεν ᾄσμα πένθιμον καὶ ἀσαφὲς συγχρόνως,
 Τὸ ᾄσμα, ὅπερ ἤκουσες περῶν ἐκ τοῦ θρυμῶνος.

Καταλαυδάνεις· τὴν αὐτὴν στιγμὴν τοῦ ὕμνου

Αἱ φρένες ἐσαλεύθησαν τοῦ τεθλιμμένου νέου.

Ἄλλ' ἡ παραφροσύνη του ποσῶς δὲν εἶν' ἀγρία·

Μετέχει τῆς ὥραις του φυγῆς.... Εἶναι βλοσυρὰ

Μελιγχοῖα, ἥσυχος.... Πολλὰκις μᾶς γνωρίζει,

Καὶ τ' ὀνομάζει μὲ πολλὴν ἀγάπην ψιθυρίζει.

Μὲ δισταγμὸν ἐράσμιον τὴν χεῖρα μᾶς προσφέρει,

Μᾶς λέγει ὅτι αὔριον θὰ νυμφευθῇ καὶ χαίρει.

Ἐνίοτε, λέγει, κακὸς ὁ κόσμος ὅτι εἶναι,

Ὅτι πολλὰ ὑπάρχουσιν ἐπὶ τῆς γῆς ὀδυναί,

Καὶ ὅτι τὴν μητέρα του νεκρὰν δὲν εἶδεν! ὅμως

Ἐπὶ στιγμὴν ἐξάπτεται καὶ στρέφεται ἀποτόμως,

Ἄν τύχῃ γάμου τελευτὴν νὰ ἴδῃ.... Εἰς τὰ ὅρη

Προχθὲς τὴν θυγατέρα μου συνήνητησεν· «ὦ κόρη,

Τὴν εἶπε μετὰ δισταγμοῦ καὶ θελκτικῆς δειλίας,

«Ἐάν πτωχὸς τις σ' ἀγαπᾷ τοῦ δάσους νεανίας,

«Μὴ τὸν προδώσῃς.... δύναται καὶ νὰ παραφρονήσῃ,

«Καὶ τοῦτο τὸν καλὸν Θεὸν μεγάλως θὰ λυπήσῃ!...»

Αὐτὰ τὴν εἶπε· κατηφὲς ἐπὶ μικρὸν ἐστάθη,

Ἰκετικῶς συνήνωσε τὰς χεῖρας του καὶ ἐχάθη.—

Ἄχ, δὲν ἐγκαταλείπομεν τὸν ἀτυχῆ μας φίλον,

Πλὴν ἀποθνήσκει· εἶν' ὠχρὸν τοῦ φθινοπώρου φύλλον.

Ματαίως τῷ προσφέρομεν τροφήν, ἐνδυμασίαν,

Καὶ πάντες ἀμιλλώμεθα μὲ τόσῃν προθυμίαν!

Πρὸς οὐρανὸν τὴν πτέρυγα ὁ ἄγγελος ἀνοίγει·

Θὰ μᾶς ἀφήσῃ, τέκνον μου, ταχέως θὰ μᾶς φύγῃ.—

Καὶ ὁ πρεσβύτερος ἔκλινε τὴν κεφαλὴν βραρεῖαν.

— Γέρον! τῷ εἶπα, θλιβεράν μὲ λέγεις ἱστορίαν.

Πλήν, ὅν ἤξεύρης, λέγε μεῖ εἰς τὸν δρυμῶνα κάτω,

Δὲν ἀπατώμαι, μετ' αὐτοῦ κ' εἰς ἄλλος ἐπλανᾶτο.

Τίς ἦτο; — Καὶ ὁ γηραιὸς ὑπέλαβε. — Νομίζω,

Ὅτι κ' ἐκαῖνον, τέκνον μου, ἐπίσης τὸν γνωρίζω.

Ὑπάρχουν καὶ καλὰ ψυχὰ ἐν μέσῳ τῶν ἀνόμων.

Τὸν νέον, ὃν διέσωσεν ἀπὸ τὴν λαίμητόμον,

Θὰ εἶδες, ἐπειδὴ αὐτὸς συγκατοικεῖ μαζὶ του. —

... Πλήν διεκόπη ἡ φωνὴ ἐξαίφνης τοῦ πρεσβύτου.

Εἰς τοῦ χωρίου, θόρυβος ἠκούσθη, τὴν πλατεῖαν...

Ἐρρίγησαν, προκίσθησιν ἠσθάνθησαν ὀλεθρίαν,

Κ' εὐρέσθη ἔξω, σύντροφον τὸν χωρικόν μου ἔχων.

Εἶδομεν πληθος μὲ σπουδὴν κατὰ τὸ δάσος τρέχον,

Καὶ κοπετοὺς μᾶς ἔφερε τὸ πνεῦμα τοῦ ἀνέμου.

« Ἀπέθανεν! ἀνέκραζον, ἀπέθανε, Θεέ μου! »

« Ἀλλ' ὅμως τίς ἀπέθανεν; ἠρώτησα μὲ τρόμον.

« Ἐκαῖνος » μ' ἀπεκρίνοντο κ' ἐπέτων εἰς τὸν δρόμον.

Μετὰ τοῦ πλήθους ἔφθασα εἰς τὸν δρυμῶνα ποία

Ἐκεῖ ἀνοίγετο σκηνὴ ὀδύνης ἐξαίσιαι!

Ὅποσον δρᾶμα θλιβερόν καὶ ἄγιον, ἐγγλεῖον

Τὸν θάνατον καὶ τὸν Θεόν, τὸ ὄναρ καὶ τὸν βίον!

Ἄν ζήσω χρόνους ἑκατὸν, χιλίους ἔαν ζήσω,

Θὰ ἐνθυμούμαι, καὶ ποτὲ δὲν θὰ τὸ λησμονήσω!

Ἐπὶ τῆς γλῶσσης καὶ χρυσῆς πορτοκαλλέας κάτω

Ὁ νεανίας Ποιητὴς νεκρὸς ἀπεκοιμᾶτο.

Ὁραῖος καὶ γαλήνιος προσέβλεπεν ἡρέμα
 Τὸν προσφιλῆ του οὐρανὸν μ' ἀγάπης ἔτι βλέμμα·
 Κ' εἰς τὸ ἀγνόν του μέτωπον ὡς στέφανος ἀγίου
 Ἦκτινοβόλει κ' ἔπαιξε χρυσῇ ἀκτὶς ἡλίου.
 Ἦτον ὁ πρῶτος ἀσπασμὸς τῶν οὐρανῶν! Ἀκόμα
 Ἐτήρει τὸ μειδίμα τὸ συμπαθές του στόμα,
 Κ' ἡ χεὶρ του ἐξετείνετο, ἣν ἔχανεν ἡ λύρα,
 Ὡς νὰ ἐζήτει φιλικῶς νὰ θλίψῃ ἄλλην χεῖρα....
 Τοῦ λυτρωθέντος παρ' αὐτῷ ὑψόνετο δεσμοῦ
 Τὸ σῶμα, ὡς κυπάρισσος θρησκευτικοῦ μνημείου.
 Συντετριμμένος, ἄφωνος, ποσῶς δὲν ἐκινεῖτο·
 Ἐθάρρεις, ὅτι ὄρθιος ἀποθαμμένος ἦτο.
 Δὲν ἔχυνεν ἐν δάκρυον ἐκεῖνος· ἦτο λίθος·
 ὦ, κλαίουσι ὅσοι μειδιοῦν ἐπὶ τῆς γῆς συνήθως....
 Εἰς εὐλαβῇ ἀπόστασιν τὸ πληθὸς εἶχε μείνει·
 Οὐδεὶς ἐστέναζεν, οὐδεὶς πλησίον του ἐθρήνει.
 Ἦρχοντο κλαίοντες ἐκεῖ, ἀλλ' ἔπαυον ἐμπρὸς του.
 Τόσῃν ἐπέδαλε σιγὴν ἡ θέα τοῦ Ἀγνώστου!

.....
 .....

Z'

Ἄλλ' ὅταν κύψας εὐλαβῶς εἰς τὴν ψυχράν του κλίνην,
 Ἦσπάσθην τοῦ μετώπου του τὴν ἱερὰν γαλήνην,

Ἀντήχησαν ἀπὸ λυγμοὺς τῶν χωρικῶν τὰ στήθη,
 Καὶ ἡ ἀλγοῦσά των ψυχὴ εἰς θάκρυα ἐχύθη.
 Ὅ εἷς μὲ ἀνθη ἔστεφε τὰ νεκρωθέντα κάλλιη,
 Ὅ ἄλλος τὸν ἐθώπευε, τῷ ἐμειδιῶν ἄλλοι,
 Κ' ἐζήτουν ὅλοι, θλίβοντες τὴν ἄψυχόν του χεῖρα,
 Νὰ μεταδώσουν εἰς αὐτὴν μικρὸν ζωῆς σπινθῆρα.
 Ὅποσον πένθος ἄδολον καὶ ὕψος συμπαθείας,
 Ὅπερ εἰς μόνον χωρικὰς εὐρίσκεται καρδίαις!...
 Καὶ κλαίουν ὅλοι, καὶ ἡχεῖ ἐγκάρδιος ὁ θρήνος,
 Ἐνῷ θαρρεῖς πῶς μειδιῶν εὐχαριστεῖ Ἐκεῖνος.
 Καὶ μόνος καὶ ἀδάκρυτος, μὲ σπασμωδοῦντα χεῖλη,
 Ὅ πρὶν δεσμώτης ἴσταται ἀκίνητος ὡς στήλη.
 Ἄλλ' ὅταν μνηκυμοῦ λεπτοῦ ἀντήχησεν ὁ στόνος,
 Ὅταν ἐσχίσθη ὁ ἐγγὺς φραγμὸς τοῦ καλαμῶνος,
 Καὶ μ' ἐν ὧς βέλος πῆδημα ἡ αἵχμαγρος ἐμπρός του
 Ἐρρίφθη καὶ ἀπέπνευσε πλησίον τοῦ Ἀγνώστου,
 Κραυγὴν ἀφῆκεν γαστρὰν τοῦ στήθους του τὰ βάθη,
 Ἐρρίφθ' εἰς τὸν ἐκεῖ κρημνὸν κ' ἐπὶ στιγμὴν ἐχάθη.
 .... Ὅταν ὁ γέρων ἱερὺς ἐφάνη τοῦ χωρίου,
 Κ' εὐηγγέλισθ' εἰς τὸν νεκρὸν τὸν ὕπνον τοῦ Κυρίου,
 Ἐστράφη, τὸν ἠτένισα κ' ἐμάχρυνα τὸ βῆμα·
 Δὲν ἠδυνάμην νὰ ἰδῶ ἐκεῖνον εἰς τὸ μνημα....
 Εἶδον οἱ ἐπιθάνατοι πολλάκις πῶς στεναρίζουν,
 Ἄλλὰ δὲν θέλω νὰ ἰδῶ καὶ πῶς ἐνταφιάζουν.
 .....
 .....

III'

Μετὰ καίρὸν διέβαινα ἐκ νέου τὸν ὄρυμῶνα,
 Καὶ κελαδοῦσαν ἤκουσα καὶ πάλιν ἀηδόνα·
 Ἄλλὰ δὲν ἔψαλλε φαιδρῶς ὡς ἄλλοτε, ἐθρήνει
 Κ' ἦν ἡ φωνή της θάκρυα, τὸ ἄσμά της ὀδύνη.
 Τὸ θάσος ἦτον ἤτυχον, εὐδία παντοῦ ἦτο·
 Ἐνόμισα ὅτι ψυχὴ νεκροῦ παρεπνεῖτο,
 Ὅτε εὐρέθην ἔμπροσθεν μικροῦ ἐκκλησιδίου
 Κ' εἶδε τὸ βλέμμα μου σταυρὸν χλοάζοντος μνημείου.
 Περιλυπὸς ἐκράτησα τὸ κουρασμένον βῆμα·
 Δὲν ἦτο πάφος, ἀλλ' ἀνθὼν φαιδρὸς τὸ κρύον μνημα.
 Εὐώδη ἔρριπτε σκιὰν χρυσῇ πορτοκαλλέα,
 Καὶ κατεκάλυπτον σταυρὸν καὶ γῶμα, ἄνθη νέα.
 Πτηνὸν τι ἐπὶ τοῦ σταυροῦ εὐθύμως ἐκίνητο·
 Τοῦ κοιμωμένου ἡ ψυχὴ ἐπίστευσα πῶς ἦτο.
 Ἐξαίφνης βῆμα ἤκουσα· στρέφων ἐκεῖ τὸ ὄμμα,
 Ἀνθρώπου εἶδον κατηφοῦς κεκυρτωμένον σῶμα.
 Ἦτον ὁ πρῶτὴν δέσμιος· τῷ ἔτεινα τὴν χεῖρα·
 Φεῦ, εἰς μνημεῖον προσφιλὲς μᾶς ἦγονεν ἡ μοῖρα,
 Ἀλλὰ ἐγὼ διέβαινα ἐκεῖθεν τοῦ ὄρυμῶνος·
 Ἐκεῖνος ἔμενεν ἐκεῖ μὲ τὸν νεκρὸν του μόνος!

ΑΛΦΡΕΔΟΣ

ΕΙΣ ἈΣΜΑΤΑ ΕΞ

ΑΣΜΑ ΠΡΩΤΟΝ

ΑΛΦΡΕΔΟΣ

« Ἀρχάγγελος ἕνα καιρὸν
καὶ ὁ Σατὰν ὑπῆρξε. »

Α'

- Εἰς τοῦ Ἀλφρέδου αὖριον θὰ ῥσαι ; — Ὅχι. — Ποίαν
Αἰτίαν ἔχεις ; — Ἀγνοῶ· ἐχθαίρω τὸν τρελλόν.
— Καὶ μόνον, μόνον δι' αὐτὴν τὴν ἐλαφρὰν αἰτίαν
Ἀφίνεις ἐν συμπόσιον τοσοῦτον τρυφηλόν ;
Ὁ καμπανίτης ἔπαυσε νὰ σὲ ἠδύνη πλέον ;
Παρήτηρες τοῦ λανσκενὲ καὶ σὺ τὸν πειρασμόν ;
Δὲν σὲ κινεῖ ὡς ἄλλοτε λορέττας βλέμμα καῖον ;...
Μὰ τὸν Θεὸν παρήλλαξες ! δὲν εἶσαι ὁ Ἑδμὼν !
— Θὰ ῥῇ ἐκεῖ τούλάχιστον ἡ κολασμένη Κλαίρη ;
— Θὰ εὕρῃ καὶ τὴν κόλασιν ἐκεῖ... τὴν Βοεμήν !
— Καλὰ, θὰ ἔλθω. — Παμπληθεῖς θὰ ῥιμεθα ἐταῖροι,
Καὶ δὲν θὰ πλήξης, πίστευσε, πάντάπασιν. — Ἀμήν !

Τοιχωτὰ βηματίζοντες ἐμπρὸς τῶν Ἡλυσίων,
 Ἐλάλουν δύο Λέοντες παρισίνοι φαιδῶς,
 Κ' ἐκκхолόγουν εὐφυνῶς τὸ πᾶν καὶ τὸν πλησίον,
 Διὰ νὰ φεύγῃ εὐθυμος ὀλίγον ὁ κχιρός.

B'

— Ἄλλὰ ὁποίους λέοντας, λорέττας ποίος ψάλλεις,
 Καὶ τί θὰ εἶπῃ λανσκенέ, ξενίζων ποιητά;
 Τὴν γλωσσαν τῶν πτετέρων σου ὡς ῥάκος ἀποβάλλεις;
 Δὲν ἐννοοῦσιν Ἑλληγες τὰ ἔπη σου αὐτά! ...
 — Θεὸς φυλάξῃ! στιχουργῶ εἰς γλωσσαν ἐλληνίδα·
 Κ' οἱ πιιδέες μας τοῦ λανσκенé ζητοῦν τὸν πειρασμόν.
 Τὸν Καραίσκον δὲν ὑμῶ, δὲν ψάλλω τὴν Πιτριδα·
 Αὐτὰ σᾶς εἶναι ἄγνωστα... ἐκφεύγουν τὸν συρμόν.
 Πόσας λорέττας μὲ κοστύμ... κοστύμ, μὲ ἐννοεῖτε...
 — Ὅλοι λαλεῖτε γαλλικὰ κ' ἐν μέσῳ τῶν ὁδῶν. —
 Πόσας λорέττας εἰς τὴν γῆν τοῦ Κόδρου θεωρεῖτε,
 Φορούσας χαίτας νεκρικὰς ὡς λάφυρα Ἰνδῶν!
 Τί λέγετε, σεῖς, λέοντες κομψοὶ τῶν Σολωνίων,
 Ἡδουπαθεῖς φιλόσοφοι, περιπικτητικοί;
 Λорέτται μόνον εἰς τὴν γῆν ἀνθοῦν τῶν Παρισίων; ...
 — Ἄλλ' ἡ ἀδολεσχία σου κιτέστη φορτική!
 Ποῦ εἶναι ὁ Ἀλφρέδος σου; καὶ τίς αὐτός; ὀμίλει·
 Τὰς παρεκδόσεις ἄφες τας δι' ἔνομα Θεοῦ.

Εἶπε δ' ὅτι κλοναρχοῦν τῆς Μούσης σου τὰ χεῖλη,
 Ὡς ψάλτης μητροπόλεως ἐν μέσῳ τοῦ λαοῦ.
 — Πολὺ κηλὰ προσμείνατε, διότι.... — Τί διότι;
 Καὶ πάλιν; — Ὅχι, κύριοι, ἀρχίζω τὸν ψαλμόν·
 Πλὴν ἂν συλλάβω ἀπὸ σᾶς κανένα νὰ ὑπνώττη;
 Ἄν ὁ πτωχὸς Ἀλφρέδος μου σᾶς φέρῃ νυσταγμόν;

Γ'

Τίς δ' Ἀλφρέδος; καὶ αὐτὸς ἡγνόει.... Ἐξωμότης
 Τῆς ἄλλοτε καρδίας του· τριακοντούτης γέρων,
 Ἄλλοτε Τάσσειος ψυχὴ καὶ νῦν κηλὸς συμπότης·
 Ἀστὴρ εἰς ὕδατα θολὰ καὶ στάσιμα μαρμαίρων.
 Πεσὼν ὡς ὁ Ἀρχάγγελος εἰς ζοφεράς ἀδύσσοις,
 Πλασμένος διὰ ν' ἀγαπᾷ καὶ ζῶν διὰ τοῦ μίσους.

Λέων οὐδεὶς καθὼς αὐτὸς εἰς Παρισίους ἦτον·
 Ἡ φήμη του διέτρεχε καθ' ὅλην τὴν Γαλλίαν
 Μυθώδης καὶ ἀλλόκοτος καὶ πλήρης ἀπόρρητων,
 Ὡς θυελλώδης ἀστραπὴ φωτίζουσα σκοτίαν.
 Ὅργιστος παράτολμος, αὐθάδης καινοτάμος,
 Ὑψοῦτο πρῶτος πάντοτε κ' εἰς πάντα ἦτο νόμος.

Ματαίως ἐπιθήμιζον τοὺς τρόπους του οἱ ἄλλοι·

Πᾶν ὅ,τι ἔπραττεν αὐτὸς ἢ ἔλεγεν ἀκόμα,
Οὐδεὶς νὰ πράξῃ ἤξευρεν, οὐδεὶς αὐτῶν ἐλάλει.

Πλασμένοι ἀπὸ τὸ αὐτὸ δὲν εἶναι πάντες χῶμα...
Καὶ ἐμιμοῦντο ἅπαντες τῶν ἔργων του τὸν τρόπον,
Καθὼς μιμοῦνται πίθηκοι τὰς ἔξεις τῶν ἀνθρώπων.

Καὶ μόνος ἔζη μετὰ τῶν ἄλλων, πάντῃ μόνος,
Ὡς ἀνδριᾶς μαρμαρίνος ἐν μέσῳ τῆς πληθούς.

Τὰ πάθη του ἦσαν βοή, ὀλολυγμὸς τυφῶνος·

Ἀλλὰ θαλάσσης ὅμοιος εἶν' ὅλος του ὁ βίος.
Ἐνῷ ἐπάνω παταγεῖ κ' ὑπὸ τὸ φῶς κυμαίνει,
Σιγὴ εἰς τὰς ἀβύσσους του καὶ σκότος διακρίνει.

Ἦτον ὠχρὸς, τόσον ὠχρὸς, ὥστε τὸν ἐλυπεῖσο·

Ὡχρὸς ὡς κρῦον μάρμακρον ἀρχαίου μνημείου.
Ἐθάρρεις ὅτι πρὸ νεκροῦ ἀναστηθέντος ἦσο....

Οἱ ὀφθαλμοὶ του μέλανεσ καὶ πλήρεις μυστηρίου,
Κάτω τῆς μαύρης κόμης του ἐξήστραπτον ρεμβώδεις
Καθὼς εἰς μαῦρον οὐρανὸν ἀστέρες θυελλώδεις.

Καὶ ὅμως ποῖαν ἔκφρασιν τὰ ὄμματά ἐκεῖνα

Πολλάκις εἶχον! Ἐκφρασιν ἀγγελικῆς ἀγνείας·

Ἀπέβλαλλον ἐπὶ στιγμὴν τὴν ζοφερὰν ἀκτῖνα,

Κ' ἡκτινοδόλουν διαχυγὴ καὶ ἐμπλεια καρδίας.

Κ' ἔλεγες, μετ' ἐκπλήξεως παρατηρῶν μεγάλης·

«Τοιούτους ἔχουν ὀφθαλμοὺς τὰ τέκνα τῆς κραυπάλης;»

Ἀλλὰ τοιαύτην ἔκφρασιν σπανίως εἶχον μόνον·

Μετὰ μικρὸν τὸ στόμα του σαρκάζον ἐμειδίχ

Μειδίχμα ὀλέθριον, μειδίμα δαιμόνων,

Κ' ἐχάνετο ἡ ἔκφρασις ἐκεῖν' ἡ οὐρανία.

Ὅ πρὶν ἄγνός του ὀφθαλμὸς ἐξήστραπτεν ἀγρίως,

Ὡς συννεφοῦται ἀττική ἡμέρα αἰφνιδίως.

Πόσον ὠραία κ' εὐγενής ἡ κεφαλὴ του ἦτο,

Ἐξέχουσι ἀλαζονικῶς ἡ κλίνουσα ζοφώδης!

Τὸ χεῖλός του περιφρονοῦν τὰ πάντα ἐκινεῖτο,

Κ' ἐπρόφερεν ἐνίοτε ἀρχὰς μυστηριώδεις.

Τὸ μέτωπόν του αὖθαδες, κατακεραυνωμένον,

Πρὸς νέους πάλιν κεραυνοὺς τὸ εἶχεν ὑψωμένον.

Οὐαί, οὐαί εἰς τὴν ἀγνὴν καὶ ἄπειρον παρθένον,
 Ἦτις τὴν Ἐωσφόρειον μορφὴν τοῦ ἐθεώρει!
 Τὸν ἔβλεπε καὶ ἤσθάνετο τὸ στήθος τῆς κυμαίνον·
 Δεύτερον βλέμμα καὶ γυνὴ καθίστατο ἡ κόρη...
 Καὶ πῶς τὴν ἐθυσίαζε! μὲ ποῖον αἶμα κρῦον!
 Χωρὶς καὶ νὰ ἡδύνηται...ὡς ἄθυρμα παιδίων.

Ἀλλὰ δὲν ἐθυσίαζε τὸ βάσκανόν τοῦ ὄμμα
 Τὴν κόρην μόνον τὴν ἀγνὴν, ἣτις νικᾶται μόνῃ·
 Ἐνῖκα δυσχερέστερον, τὸ βλέμμα τοῦ ἀκόμα
 Καὶ τῶν ἐταίρων τὰς νεκρὰς καρδίας κατεπώνει!
 Παράδοξον· νεάνιδα διέφθειρεν ἀγίαν,
 Κ' εἰς τὴν ἐταίρην ἔδιδε δευτέρην παρθενίαν.

Ὅποσαι νέει κόμησσαι καὶ πόσαι μαρκεσίαι
 Τὰς πτέρυγας τῶν ἔκκιον εἰς τὸ δριμύ τοῦ ὄμμα·
 Ὅποσαι κόραι τοῦ λαοῦ, ἀπλοῖκαὶ καρδίαι,
 Μὲ φίλημα τὸν ἀσπλαγχτιον ἀπῆλτων εἰς τὸ στόμα!
 Σιωπηλός, ἀνελθητος ὡς κορεσθεὶς Σουλτάνος,
 Ἐδέχετο τὰς τρυφερὰς θωπείας τῶν ὁ πλάνος.

Τὴν ἀρετὴν κατέτρεχεν ὁ ἔρωσ τοῦ.... ἂν ἦσαν

Τὰ θύματά τοῦ θελκτικὰ ἠδικοφύρει· μόνον

Φημιζομένην ἀρετὴν ἐδίωκε μὲ λύσσαν,

Καὶ πρὸς ἀγίαν ἔρριπτε τὸ βλέμμα δολοφόνον.

Κ' εἰς τὴν ἀσπὴν κατέβαινεν ἀπὸ ἡγεμονίδας,

Ἀπλῶς, καθὼς ἀλλάζομεν εἰς δεῖπνον παροψίδα!

Φεῦ· δὲν ἡγάπα, τίποτε ἐκεῖνος δὲν ἐπόθει·

Ὅσάκις κατεσύντριβε νεάνιδα κάμμιαν,

Ὅσάκις εἰς τὴν ἄβυσσον ἀγνὴν παρθένον ὤθει,

Τραῦμα ἐπράυνε, πληγὴν εἰς ἅπαντας κρυφαίαν.

Ναί, δὲν ἡγάπα· τῶν νεκρῶν τὸ στήθος δὲν κινεῖται·

Ἐφρόνουν ὅτι ἀγαπᾷ διὰ τὰ ἐκδικῆται....

Καὶ ὅμως τὸν ἀκάθεκτον ὀργιστὴν ἐκεῖνον,

Τὸν ἔχοντα ἀνηλεῆ καὶ ζοφεράν καρδίαν,

Τὸν ἐνθυμοῦντο ἄλλοτε ἀγνὸν ὡς θάλλον κρίνον,

Ἐρυθριῶντα καὶ δειλὸν ὡς κόρην ἐρασμίκην.

Τὸν ἐνθυμοῦντο νεύοντα τοὺς ὀφθαλμούς τοῦ κάτω,

Ὅταν ἐσθῆτα γυναικὸς βαινούσης ἡχροῖτο.

Αὐτός, ὅστις ἀφῆρπαξεν ἀσπλάγχγως τὰς καρδίας,
 "Ὅστις ψυχρῶς ἐφόνευε τοὺς φίλους αὐτοῦ, μόνον
 Δι' ἓνα λόγον ἀπρεπῆ ἐν μέσῳ εὐθυμίας,
 Αὐτὸς ποτὲ ὁ ἴδιος ἐστέναζε μὲ πόνον,
 Κ' ἐκίνει τὴν καρδίαν του ἀπλοῦ στρουθίου πτῶσις.
 "Α, γίνονται εἰς τὴν ψυχὴν τοιαῦται ἀλλοιώσεις!

Τὸν ἐνθυμοῦντο ἄλλοτε παρθένον νεανίαν,
 Μὲ 'Ὅσσιάνου μέτωπον, μὲ ὀφθαλμοὺς ἐμψύχους,
 Βαδίζοντα εἰς ταπεινοῦ χωρίου ἐκκλησίαν
 Καὶ ἀκροώμενον βεμβῶς τοῦ κώδωνος τοὺς ἤχους.
 Ὑψοῦντο τότε εὐσεβῶς οἱ νέοι ὀφθαλμοὶ του,
 Ὡς νὰ ἐζήτει ἐμπνευσιν ἀγίαν ἡ ψυχὴ του.

Κ' ἐλάμβανε τῶν οὐρανῶν ἐμπνεύσεις... 'Ανεπόλουν
 Παιδίου ἔπη ἄγια, ὑπερφυῶς ὠραία,
 Ποιήσεις, αἵτινες ψυχῇν ἀγνὴν ἐμυροβόλουν,
 'Αγγέλλουσαι περίδοξον καὶ μέγαν συγγραφέα.
 Κ' ἦν ὁ 'Αλφρέδος τῶν ᾠδῶν ὁ ποιητὴς ἐκείνων,
 Παιδίον εἰς παιδαγωγοῦ τὸ νεῦμα ἔτι κλίνον.

Μετὰ μικρὸν ἀντήχησε καθ' ὅλην τὴν Γαλλίαν

Ἄγγελοι ἄσμα, ψάλλοντες ἀγνῆς παρθένου κάλλη·

Ὀνειροπόλον, συγκινοῦν ἐκ βάθρων τὴν καρδίαν,

Κ' ἡρώτων πάντες, ἔκθομβοι ἀκούοντες, « τίς ψάλλει; »

Κ' ἦν ὁ Ἀλφρέδος ποιητὴς τοῦ ἄσματος... ὁ ψάλλων,

Ἐξηβος ἔτι, τῆς ἀγνῆς καρδίας του τὸν σάλον.

Σιγὴ ἐξαίφνης ἔπαυσε τοῦ ἄσματος τὸν στόνον·

Τί ἔγεινεν ὁ ποιητὴς καὶ δὲν ἠκούσθη πλέον;

Οὐδείς ἐγνώριζεν, ἀλλὰ κατόπιν τινῶν χρόνων

Ἐφάν' εἰς τὰ Παρίσια περικαλλῆς τις λέων.

Ἐκ τοῦ Σουλίου ἤρχετο, σωθεὶς πολλῶν κινδύνων,

Τοῦ Φώτου συμπολεμιστῆς, πλὴν φεῦ, χωρὶς ἐκείνον!

Ἐρρίθθη, ἔλεγον, ἐκεῖ ἐλπίζων ν' ἀποθάνῃ,

Ἦ νὰ πρᾶνῃ τὴν πληγὴν κρυφίως ἀλγηδόνας·

Πλὴν δὲν εὗρέθη δι' αὐτὸν ἐν Τούρκου γιγαταγάνι.

Ματαίως ἐξετίθετο εἰς στρόβιλον ἀγῶνας,

Κ' ἐπέπιπτεν ὅπου λυσσῶν ἀντήχει μάχης ἤχος.

Οἴμοι, ἐπέζη πάντοτε· τὸ θάρρος εἶναι τεῖχος.

Κ' ἐπέστρεψε περιλυπὸς εἰς τὴν Γαλλίαν πάλιν,
 Ζοφώδης, ἔμπλεως πληγῶν καὶ κάτωχρος ὡς κρίνον,
 Κ' εἰς ἀκολάστους ἔρωτας ἐρρίφθη καὶ κραυπάλην,
 Ζητῶν νὰ σῶσῃ τὸν φαγὸν τῆς μνήμης εἰς τὸν οἶνον...
 Ματαιῶς· δὲν ἐμέθυσεν. Ἐντὸς τοῦ ἐγρηγόρει
 Ἡ μνήμη, ἡ ἀκοίμητος τοῦ παρελθόντος κόρη!

Εἰς τὴν ἀκράτητον ὁρμὴν ἐστράφησαν ἐκείνην
 Μὲ θάμβος οἱ Παρίσιοι· ἐσκόρπιζε χρυσίον,
 Κατέστρεφε νεάνιδας μὲ δαίμονος γαλήνην,
 Καὶ ἦτον ἡ οἰκία τοῦ οἰκία τῶν ὀργίων.
 Καὶ ὅλα ταῦτα ἔπραττε μὲ χάριν ἐξαισίαν,
 Ὑψὼν εἰς θέσιν ἀρετῆς τὴν ζοφεράν κακίαν.

Εἰς κάθε ἵπποδρόμιον ἐλάμβανον τὸ γέρας
 Ἡ Λήθη καὶ ὁ Θάνατος, οἱ ἀραβῆς τοῦ ἵππου·
 Καὶ παίζων εἰς τὸ λανσκενὲ πολλάκις τὸ ἐσπέρας,
 Ἐκέρδιζεν ἡ ἔχαιε, χωρὶς οὐδὲν νὰ εἴπῃ,
 Μὲ σαρκισμοῦ μειδίμα ποσὰ περιουσίας,
 Ἐνῶ οἱ ἄλλοι ἔχυνον ἰδρωτὰς ἀγωνίας.

Καὶ τὸν ἐφθόνουν, καὶ κἀνείς δὲν τὸν ἡγάπα· στηθός

Δὲν εἶχεν ἐν κ' ὑπὲρ αὐτοῦ ἀρμονικῶς νὰ πάλῃ·

Ὡ, τὴν ὑπεροχὴν ποτὲ δὲν ἀγαπᾷ τὸ πλῆθος....

Γαμψώνωξ ἦτον αἰετὸς καὶ ὄρνεα οἱ ἄλλοι.

Τὸ φύλον τὸ περικαλλὲς τὸν ἀνεξήτει μόνον·

Οἱ ἄνδρες τὴν ὑπεροχὴν ὑπέφερον μὲ πόνον.

Ἐκ φόβου τὸν ἐθώπευον· δὲν ἔπαιζεν ἐκεῖνος,

Καὶ εἶχε τόσους αἵματος θριάμβους ἀποκτήσει.

Τὸ βλέμμα του ἐξήστραπτεν ἐκ φλογερᾶς ἀκτῖνος,

Κ' ἐφόνευεν ὁ ὀφθαλμὸς τὸ ξίφος πρὶν κυτπήσῃ.

Πολλάκις τὸν ἀντίπαλον φονεύων ἐλυπεῖτο,

Ὡς νὰ ἐπόθει ὁ νεκρὸς ὁ ἴδιος νὰ ἦτο!

Πρᾶγμα παράδοξον· ἂν ἐμπρὸς τοῦ ἐθεώρει

Ἀμυξήλατῃν εὐσαρκον, μὲ ὕψιν ἡλιθίαν,

Τῶν ὀφθαλμῶν του ἤστραπτεν αἰμοσχερῆς ἡ κόρη,

Καὶ τὸν ἐκτύπα ἔκθαμβον μ' ἀνήκουστον μανίαν.

Καὶ ὅταν εἰς τοὺς πόδας τοῦ ὠχρὸν τὸν ἐθεώρει,

Μὲ ἀηδία ἴστατο καὶ σύννους ἀνεχώρει....

Ὅποσον οἶνον ἔπινε ψυχρῶς συμποσιάζων!

Ἀπὸ τὴν μέθην ἔπιπτον χαμὰ οἱ σύντροφοί του,
Κ' ἐκεῖνος μένων ἤρεμος τοὺς ἔδλεπε σαρκάζων.

Κατόπιν, κάτω ἔκλινεν ὥχρ' ἡ κεφαλὴ του,
Καὶ μόνος μετὰ τὸν αὐτῶν, εἰς τράπεζαν κραυγῆς

Ἐγραφεν ἔπη δαίμονος ἐμπρὸς κενῆς φιάλης!

Εἰς αἶμα τὴν γραφίδα του καὶ εἰς χαλὴν βαπτίζων,
Φρενῆρης ἐσφενδόνιζεν ἄρας καὶ βλασφημίας,

Ὅ,τι σεπτὸν καὶ ἅγιον χλευαστικῶς ὑβρίζων·

Κ' ἦσαν βρυγμοὶ τὰ ἔπη του τὰ ἔμπλεα μανίας.

Πλὴν σ' ἔφερε καὶ δάκρυα ἢ ποίησις ἐκείνη·

Ἡ κολασμένη Μοῦσά του ἐκ βάθρων συνεκίνει.

Καὶ Ὅφεις ὑπεγράφετο δημοσιεύων· ποῖον

Ψευδώνυμον κατάλληλόν! Αἱ εὐσεβεῖς καρδίαι

Τοῦ τρόμου συνησθάνθησαν ῥιγῆσαι τὸ κρῦον,

Ὅτ' αἱ τραχεῖαι ἤχησαν ἐκεῖναι μελωδίαι.

Καὶ πάντες, πάσης τάξεως, ἀνέκραξαν συγχρόνως,

« Ἐρρέτωσαν οἱ φαρμακεῖς, μακρὰν ὁ ψυχαστόνος! »

Πῶς ὁ Ἀλφρέδος, τὸ ἀγνὸν μαιράκιον, ὁ νέος
 Ὅστις ἐξύμνει ἄλλοτε λατρεύων μίαν μόνην,
 Ὁ εὐσεβὴς τῶν οὐρανῶν υἱός, τόσον τυχέως
 Ἐκ τοῦ αἰθέρος ἔπεσεν εἰς βορβορώδη κόνιν;
 Πῶς, στρέφων ἀπὸ εὐγενῆ κατὰ τυράννων πάλην,
 Εἰς ἀκολάστους ἔρωτας ἐρρίφθη καὶ κραυπάλην;

Κάμνια Εὖα δύναται εἰς τοῦτο ν' ἀπαντήσῃ,
 Ἡ αἰωνία πτώσις μας, ἡ μήτηρ τοῦ θανάτου·
 Ἡ ἐκλεκτὴ τοῦ ὄφους τὸ αἶνιγμα ὅς λύσῃ.
 Ἐκείνη πάλιν ἔκοψε τ' ἀγγελικὰ πτερά του,
 Ἐκείνη τὸν μετέβαλεν εἰς δαίμονα, ἐκείνη,
 Τῆς ἀμαρτίας ἡ Σειρήν, ἡ πρώτη μας ὁδύνη!

Ἀκούσατε· ἔχων αὐτὸς περιδοξὸν εἰκίαν,
 Κ' ἰσχύων κ' εἰς βασίλισσαν ἀκόμη ν' ἀτενίσῃ,
 Ἐχων Ἀπόλλωνος μορφήν καὶ ποιητοῦ καρδίαν,
 Συγκατετέθη ταπεινὴν παρθένον ν' ἀγαπήσῃ,
 Καὶ νὰ προσφέρῃ εἰς αὐτὴν τὰ ἔφηδά του ἔτη,
 Τὴν εὐγενῆ του ὑπαρξίν καὶ τὴν ψυχὴν του ἔτι!

Ἦτον ὁ ἔρωσ τοῦ αὐγῇ ἐλληνικοῦ μάχου·

Ἀγνός, ὡς τὸ μειδίμα νηπίων κοιμωμένων,
Πιστός, ὡς εἰς τὸν ἄνθρωπον ὁ λίθος τοῦ μνημείου...

Καὶ τὴν ἡγάπα· ἀλλ' οὐχί! τοσοῦτον τετριμμένον
Δὲν εἶχεν οὗτος αἰσθημα... τὴν ἐπροσκύνει· μήτε...

Κάτι πλείοτερον αὐτῶν... Ματαίως τὸ ζητεῖτε!

Κ' ἐνθουσιῶν διήρχετο πλησίον τῆς τὸν βίον,

Ὡς χρυσαλὶς εἰς κάλυκα, ὡς μύρον εἰς τὸ κρίνον,
Μὲ τὴν πλουσίαν τοῦ ψυχῇ κόρην γυμνὴν ἐνδύων,

Καὶ στέφον βίον σκοτεινὸν μὲ χεῖμαρρον ἀκτίνων.
Δημιουργός τῆς δεύτερος, τὰ πάντα τὴν ἐδώρει·

Καρδίαν μόνον παρ' αὐτοῦ δὲν ἔλαβεν ἡ κόρη!

Χεῖρ ἀνθρωπίνῃ δύναται βουνὰ νὰ μεταφέρῃ,

Καὶ τὸν εὐρὺν ὠκεανὸν ξηρὰν νὰ καταστήσῃ·

Δύναται τάστρα τοῦρανοῦ εἰσέει νὰ προσφέρῃ,

Ἀλλ' ὅχι κ' εἰς τὴν ἄκαρδον καρδίαν νὰ δωρήσῃ...

Δὲν μεταβάλλετ' ἡ ψυχὴ, δὲν δίδετ' ἡ καρδία·

Μὴ μαργαρίτας ῥίπτετε εἰς κύνας ὡς ψίχια!

Τὸ γύναιον· ἐδέχετο τοσοῦτον εὐγνωμόνως

Κ' ἐκστατικὴ τὸν ἔρωτα τοῦ νέου τὸν γενναῖον!

Τὸ γύναιον· τοῦ ἔλεγεν, ὅτι ἐκεῖνος μόνος

Ἦτο θεὸς της, καὶ θεὸς δὲν ἦτον ἄλλος πλέον·

Καὶ τὸν ἐνηγκαλίζετο δειλῶς ἐρυθριῶσα.

ᾠ ψεῦδος, ψεῦδος· γυναικὸς σ' ἐφεῦρε μόνον γλῶσσα....

Κ' ἐπίστευεν ὥς ὁ Ἀδάμ εἰς τὴν μολπὴν τῆς Εὐας.

Διατί ὄχι; αἱ κακὰ καρδίαι δὲν πιστεύουν·

Ἄλλ' ὅμως ἀκροάζονται μὲ πίστιν καὶ μὲ σέβας

Ὅσοι ψυχὰι τὴν ἀφελῇ ἀλήθειαν λατρεύουν.

Ἐκ τούτου ἴσως βλέπομεν τὴν μεγαλοφυΐαν

Ἀπατωμένην συνεχῶς μὲ τόσῃν εὐκολίαν.

Πλὴν ποί' ἀπάντη διαρκεῖ; Νύκτα τινὰ μετέβη

Ποθῶν ἐκ νέου νὰ ἰδῇ τὴν φίλην του ὁ νέος·

Τὴν κλίμακα τοῦ οἴκου της ἐνθουσιῶν ἀνέβη,

Καὶ εἰς τὸν θάλαμον αὐτῆς εἰσέδυσε λαθραίως.

Πλὴν διατί ἡ κόμη του ὑψώθη αἰφνιδίως,

Κ' ἰδρῶς θανάτου ἔχρισε τὸ μέτωπόν του κρύος;

Τί ἔπαθεν ; ὦ, τίποτε· συνειθισμένον πόνον....

Εἶδε τὴν ἐρωμένην του ὑπνώττουσαν βαθύως
Εἰς τοῦ ἀμαξήλατου του τὸ στῆθος.... τοῦτο μόνον !

Τί ἔπραξεν ; ὦ, τίποτε· τοὺς ἤρπασε ταχέως,
Κ' ἐνῶ ἀκόμ' ἠδονικῶς τὸ ζεῦγος ἐκοιμᾶτο,
Κάτω τοὺς ἐσφενδόνισε τοῦ παραθύρου, κάτω !

Κατόπιν φρίσσων ὥρμησε, λυσσῶν ὡς Ἐωσφόρος,
Κ' εἰς τὸ ἀσπαῖρον πτώμα των θηριωδῶς πατήσας,
Καὶ πτύων εἰς τὸ πρόσωπον τὴν κόρην παραφόρως,
Κρχυγὴν ἀφῆκε μηχανικὴν εἰς τοὺς δρυμοὺς ὀρμήσας...
Οὐδέποτε λυσσῶν Ἰνδός, πατῶν ἐχθροῦ του πτώμα,
Τοιαύτην ἐμμανῆ κρχυγὴν δὲν ἀφῆσεν ἀκόμα !

Μῆνας εἰς μέρη ἔρημα κ' εἰς δάση ἐπλανᾶτο,
Τὴν κόρην ἀποσπῶν αὐτοῦ, τὸ στῆθος αὐτοῦ πλήττω
Καὶ κατηρᾶτο τὸν Θεόν, καὶ ὅλα κατηρᾶτο,
Καὶ τρόμος, ὅτ' ἐφαίνετο, εἰς τοὺς ἀγρότας ἦτον.
Ἡ γενειάς του ἠϋξήσεν εἰς τοὺς ἐρήμους τόπους,
Κ' ἐσύρετο εἰς τοὺς δρυμοὺς ῥακένδυτος, γυμνός.

Ἐθάρρ' εἰς δύω πτώματα τὸ πᾶν πῶς μετεβλήθη,

Καὶ ὅτι τὸ καταπατεῖ, κ' ἐκάγχαζεν ἀγρώως·

Καὶ τότε ἄφινε κραυγὴν μανίας ἀσυνήθη,

Καὶ τότε πάλιν ἔχλαιεν ὥς μείραξ αἰφνιδίως.

Ἄλλοτε ἄσμα ἔψαλλε βραγχγὸν καὶ λυσσαλέον·

Ὁ νοῦς του ἐσυννέφωσε καὶ φῶς δὲν εἶχε πλέον....

Ὅτε συνῆλθε, σιωπὴν ἐτήρησε θανάτου.

Βαρύθυμος καὶ μ' ἐκπληξιν τὴν φύσιν εἶδε πάλιν,

Κ' ἔστρεψε πρὸς τὸν πύργον του τὰ πλάνα βήματά του,

Ἐγκλειὼν πῦρ εἰς τὴν ψυχὴν καὶ εἰς τὰς φρένας ζάλην.

Κατόπιν ἀνεχώρησε, κ' ἐλπίζων ν' ἀποθάνῃ,

Εἰς τοῦ Σουλίου τὰ βουνὰ ἐθελοντῆς ἐφάνη.

1869

ΑΣΜΑ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΛΑΜΠΡΟΣ

« Καὶ κατεβλήθη κ' ἐκλαύσει
μετὰ τούτους χρόνους »

Λ'

Τὸ πᾶν ὑπνώττει καὶ φωνὴ δὲν ἀντηχεῖ κάμνεια·
Τὴν φύσιν κρύπτει ἀπασχιν ὡς τάφος ἡ σκοτία,
Καὶ δὲν ἀκούεις τῆς ζωῆς τοὺς παρὰδόξους κρότους·
Πικτοῦ δεσπότης ἡ σιωπὴ, ἡ ἀδελφὴ τοῦ σκότους.
Τὸ σκότος καὶ τὴν σιωπὴν, αὐτὰ τὰ δύο μόνον
Δὲν ἐπλάσας, Πανίσχυρε.... ὑπῆρξαν πρὸ τῶν χρόνων,
Καὶ θὰ ὑπάρχουν καὶ αὐτὸ τὸ πᾶν ὅταν ἐκλείψῃ,
Κ' ἴσως, Θεέ, ὅταν καὶ Σὲ ἡ λήθη συγκαλύψῃ....
Ὡ, δὲν πτοῦμαι ὁ σεισμὸς τὴν γῆν ὅποταν σείῃ,
Ὅταν μυκᾶται καταιγὶς καὶ κεραυνοὺς κυλίσῃ,
Ἢ ὅταν τὰ ἡφίστεια τὰς πόλεις ἀνατρέπουν·
Οἱ ἐφθαλμοί μου ἀπαθῶς σκηρὰς τοιαύτας βλέπουν.
Εἰς ὅλα ταῦτα ἡ ζωὴ πλείότερον αὐξάνει,
Καὶ δὲν πτοῦμαι· δύναμιν παλαιούσα λαμβάνει.
Πλὴν τρέμω, τρέμω τὴν σιγὴν ἐκείνην τὴν βαθεῖαν,
Ἦτις μὲ τὴν ἀόμνητον ἐπέρχεται σκοτίαν!

.....

.....

B'

Ἄλλὰ περὶ συγῆς λαλῶν κατέστην ἤδη λόλος·

Συγγνώμην, πταί' ἡ Μοῦσά μου, αὐτὴ καὶ ὄχι ἄλλος.
Συχνὰ μ' ἀφίνει κλαίοντα διὰ νὰ μειδιάσῃ,

Καὶ κλαίει ὅταν μειδιῶ· ἂν ῥάσον τι περάσῃ,
Περὶ σκανδαλῶν φλυαρεῖ ἐρωτικῶν μυρίων·

Τὴν ἐνθυμίζει δικαστὰς ἡ ὄψις τῶν δημίων,
Ὁ Πάππας τὸν καλὸν Χριστὸν, τὸν Πάππαν ὁ Ἰούδας,
Τὸν Δημοσθένην ἡ Βουλὴ, τὸν Πλούταρχον ὁ Γούδας!

Πτηνὸν τι ψάλλον, φύλλον τι, ἐν νέφος τρικυμίας
Τὴν παρὰσύρει, τὴν πλαγὰ εἰς κόσμον φλυαρίας.

Κ' ἐνῶ ὡς γραῦς ἀδολεσχέι ἐκείνη μυθολόγως,
Εἰς τοὺς ἀθλίους ποιητὰς χαρίζεται ὁ φόγος.

Εἶν' ἀληθὲς ὅτι πολλὰ κ' ἡ Μοῦσα ὑποφέρει....

Πᾶς μεῖραξ εἶναι τέκνον της καὶ στίχους τῇ προσφέρει,
Οὗς δὲν ἐνέπνευσεν αὐτὴ.... Τ' ἀόαντά της μέλη

Ἀπομιμεῖται ἕκαστος αὐτῶν, ἀρκεῖ νὰ θέλῃ....
Ἐκεῖνος, ὃν ἐξ ἔρωτος ἐνοχληθῇ, ἀρπάζει

Τὴν λύρην, καὶ τὰ ὧτά μας τὸ ἄσμά του σπαράζει!
« Μοῦσχ, ἐλθέ! » κρυγάζει εἰς· ὁ ἄλλος· « ἐδῶ χώρει! »

Πλὴν κ' ἡ μνηστῆχος θεά, τῆς Μνημοσύνης κόρη,
Τοὺς ἡλίθιους νέθους της, δι' ἐλιγμῶν μυρίων,

Τοὺς πέμπει μὲ μειδίημα εἰς τὸ φρενοκομεῖον! —

Πλὴν, Μοῦσχα, ποῦ μ' ἐπλάνησες διὰ μολπῆς ἡδείας;
 Ἐπῆρες τὸν κατήφορον, Σειρὴν τῆς φλυαρίας.
 Φιλοσοφοῦσχα, ἔπεσες εἰς δηγτικὴν μηχανήν,
 Θεὰ εἰς ὄλα, πλὴν γυνὴ εἰς τὴν ἀδολεσχίαν.
 Νύξ εἶναι, εἶπες, καὶ σιγὴ· πολὺ καλὰ.... τί ἄλλο;
 Ποῦ εἶναι ὁ Ἀλφρέδος μου; τί δι' αὐτὸν νὰ ψάλω;

Γ'

Ἰδού· εἰς τοῦ μεγάρου τοῦ τὸ μέγα ἐκεῖ δῶμα
 Συσπῶντα τὰς ὀφρὺς αὐτοῦ μ' ὀργὴν τὸν διακρίνω·
 Εἰκόνα κόρης θεωρεῖ τὸ ἄγριόν του ὄμμα,
 Καὶ μειδιᾷ· μειδίχμα θὰ τὸ εἴπῃς ἐκεῖνο!
 Οὕτω καλοῦν τὸν μορφασμὸν τοῦ μίσους καὶ τῆς λύπης
 Καὶ τῶν ὀδόντων τὸν βρυγμὸν μειδίχμα θὰ εἴπῃς;

Ναί· τὸν πικρόγελῶν αὐτὸν ἂν ἔβλεπεν ἡ κόρη,
 Ἦς τὴν εἰκόνα θεωρεῖ, ἂν ἦτον ἡ ἰδέα,
 Ἐκ τρόμου θὰ ἐξέπνεεν, ἔαν τὸν ἐθεώρει·
 Τοσοῦτον εἶν' ἡ ἔκφρασις ἐκείνου ἀπαισία!
 Διότι ἂν ἐν κάτοπτρον ἐμπρός του τότε ἦτο,
 Κ' ἐκεῖνος τὴν ἰδίαν του μορφὴν θὰ ἐφοδεῖτο!

Ἡ νύξ προβαίνει, καὶ αὐτὸς εἰσέτι ἀτενίζει,
 Ἐμπλεὺς μίσου καὶ σιγῶν, τὴν ἄψυχον εἰκόνα·
 Ἀλλ' αἰφνης εἰς τεμάχια ἡ χεὶρ αὐτοῦ τὴν σχίζει,
 Κ' ἠκούσθη γέλωτ' ἡχηρὸς εἰς τὸν εὐρὺν κοιτῶνα.
 Ἄγριος γέλωτ', ἀνελθὼν ἀπὸ δαιμόνων στόμα,
 Καὶ ἀπὸ δῶμα ἀντηχῶν χλευαστικῶς εἰς δῶμα...

Καὶ τὸν γελῶντα νὰ ἰδῇ ἐστράφη πτοημένος.
 Οἴμοι, αὐτὸς ὁ ἴδιος ἐγέλα ἐν ἀγνοίᾳ·
 Καὶ ποῖον γέλωτα, Θεέ! « Μή, εἶπε τεθλιμμένος,
 Ἐκ νέου παρεφρόνησα; » Κ' ἡ χεὶρ αὐτοῦ ταχεῖα
 Τὸ μέτωπόν του ἔψαυνεν, ὡς διὰ νὰ γνωρίσῃ,
 Ὅ νοῦς του ἂν τοῦ ἔμενεν ἢ εἶχε τὸν ἀφήσει.

Καὶ βηματίζων ἄγριος καὶ μὲ φωνὴν μεγάλην
 « Γῆ, ἔκραξε, καὶ οὐρανέ! μὲ θλίψιν βαθυτάτην·
 « Τοῦ κτήνους ἐπροτίμησε, τοῦ κτήνους τὴν ἀγάλην,
 « Ἐνα ἡλίθιον, ἐκεῖ, μωρὸν ἀμαξηλάτην!
 « Μίαν γιάλην ἐκ σάρκεος ἐπόθει ἀνθρωπίνης,
 « Ζύθον ἐγκλείουσιν ψυχρὸν ἀντὶ ψυχῆς πυρίνης...

- « Ἐκεῖ, ἐκεῖ ὅπου ἐγὼ λατρεῖα ἤμην ὅλος,
 « Εἰς τῆς ψυχῆς μου τὸν βωμόν.... ἐκεῖ, ὅπου ἐσίγων
 « Ὡς ὁ Θεός... Εἷς Σάτυρος ἐτρύφα ἀτυστόλως,
 « Ἐντὸς τῆς ἀγθοφορικῆς ἀγκάλης αὐτοῦ πνίγων
 « Τὸ ὄναρ τῆς καρδίας μου τὸ πρῶτον, καὶ μεθύων
 « Μὲ τῆς ψυχῆς μου τ' ἀχραντα, ἐν κάθαρχμα ὀργίων!
-

- « Καὶ ἴσως, ἴσως μεταξὺ ἀχρείων φιλημάτων,
 « Μέσφ' ἀσέμων θωπειῶν, εἰς Κύπριδος κραιπάλην,
 « Τὸ ὄνομά μου ἔσκωπτε τὸ ζευγὸς τῶν τεράτων....
 « Ἀνάστησέ τους, Ὑψιστε, νὰ τοὺς φονεύσω πάλιν!
 « Ἀλλ' ὄχι μ' ἔπλον· μὲ αὐτὸ δὲν σβύνεται τὸ πῦρ μου·
 « Ζηλοτυπεῖ τὸ ξίφος μου ἡ μαινομένη χεὶρ μου.
-

- « Ἄ, ἐβιάσθην· ἔπρεπε νὰ ζοῦν, νὰ ζοῦν ἀκόμα·
 « Νὰ τρέμω ἡ πολύτιμος ζωὴ των μὴ μοῦ πάθῃ·
 « Νὰ τοὺς ξεσχίζω τὴν ψυχὴν, νὰ φεῖδωμαι τὸ σῶμα,
 « Καὶ εἰς λυσσώδη ἔξαψιν καὶ νέα μίσους πάθῃ
 « Νὰ ἐφευρίσκω ἄγνωστα μαρτύρια, μαρτία!
 « Μάτην δὲν εἶμαι ποιητής· μ' ἐδόθη φαντασία....
-

- « Μωρὸς ἐγὼ! Οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν πρὶν ἀνοιχθῶσι,
 « Ἐπὶ πασάδα τρυφηλὴν τοὺς ἔρριψα εἰς ἄλλην
 « Πρὶν ἢ τὸν τρόμον τελευτῆς βραδείας αἰσθανθῶσι.
 « Πόσον γοργῶς ἐξέπνευσαν, χωρὶς θανάτου πάλην!
 « Ἦ μικρά· ἠδύνατο τοσοῦτον νὰ ἐκπέσῃ,
 « Καὶ μὲ τὸν θάνατον ἰσχὺν δὲν εἶχε νὰ παλαίσῃ!
-

- « Τίς τὸ ἐπίστευε ποτὲ ἂν τὴν ἐθεώρει;
 « Πολλάκις ἀπιστῶ κ' ἐγὼ ὁ ἴδιος ἀκόμα....
 « Πῶς ἤξευρε νὰ μ' ἐννοῇ τοιαύτη οὐσα κόρη;
 « Ὅποια εἰλικρίνεια μορφῆς, ὅποϊον ὄμμα!
 « Τί ἔλεγεν ἐν βλέμμα της βαθὺ εἰς τὴν καρδίαν;
 « Ποῦ τὴν βαθεῖαν ἔμαθεν αὐτὴν ὑποκρισίαν;
-

- « Θαυμάζομεν ὑποκριτὰς ἐξόχους· εἶναι νάνοι
 « Ἐνώπιον τῆς γυναικὸς εἰς τὴν ὑποκρισίαν.
 « Ὅ,τι ὁ Τάλμας ἀγνοεῖ, αὐτὴ καταλαμβάνει·
 « Ψεύδεται τόσον φυσικῶς, μὲ τόσην στωμυλίαν!
 « Τὴν συλλαμβάνεις κλέπτουσαν· πλὴν ἂν αὐτὴ θελήσῃ,
 « Δύναται πῶς προσεύχεται εὐκόλως νὰ σὲ πείσῃ....
-

- « Πλὴν μία ἔν μ' ἠπάτησεν, ἠπάτησα μυρίας·
 « Ἀπέδωκα τὸ μάθημα, ὃ μ' ἔμαθον αἱ Φρύναι,
 « Κ' εἶδον ὑπὸ τὴν πτέρναν μου τοσαύτας ἀγωνίας!
 « Τί μ' ἔπταισεν αἱ δυστυχεῖς; τί μ' ἔπταισεν ἐκείναι;
 « Ἀλλοίμονον, ὡς καὶ κακὸς κατήντησα νὰ γείνω·
 « Ἀλλ' ἔστω· ὡς μ' ἠθέλησαν τοιοῦτος θ' ἀπομείνω.
-

- « Καὶ δὲν πιστεύω εἰς Θεὸν κ' εἰς ἀρετὴν καμμῖν·
 « Τὴν πρὶν ἀγνὴν καρδίαν μου μολύνουν ἤδη ῥύποι,
 « Καὶ δὲν εὐρίσκω ἡδονὴν κ' εἰς τὴν εὐεργεσίαν!
 « Ἄ, ἐὰν ἔζης, μητέρα μου, τί ἤθελες μὲ εἶπει;...
 « Πότε κ' ἐγὼ τὴν ἡδονὴν τοῦ τάφου θ' ἀπολαύσω;
 « ὦ, πάσχω ὑπὲρ ἄλλοτε καὶ μ' ἔρχεται νὰ κλαύσω!
-

- Τὸ βλέμμα του μὲ Βύρωνος εἰκόνα συνηντήθη,
 Ὑπερφυᾷ τὴν ἔκφρασιν, δαιμόνιον τὸ σχῆμα·
 « ὦ Βύρων, Βύρων, ἔκρχζε, λοιπὸν δὲν εἶναι λήθη,
 « Καὶ μόνον τὴν εὐρίσκομεν ὑπὸ τὸ κρύον μνημα;
 « Εἰπέ μοι, Λάρξ, Πειρητά, Μαμφρέδε, λάλησέ μου·
 « ὦ, πάσχω· πάλιν δάκρυα μοὶ ἔρχονται, Θεέ μου...
-

Ἐξαίφνης ἔξω ἤχρησε τρικυμιώδης σάλος,

Ὡς Βύρωνος ἀπάντησις ἐκ τῶν ὠχρῶν αἰθέρων·

Καὶ κατεβλήθη καὶ ὡς παῖς ἐθρήνησε μεγάλως....

« Λάμπρε, ἀνέκραξεν, ἐδῶ, ἐδῶ, καλέ μου γέρον! »

Ἠκούσθη βήματος σεισμός, προέβη φουστκινέλλα

Καὶ γηραιὸς ἀρματωλὸς ἐφάνη τοῦ Τζαβέλλα.

Λεόντων χαίτη ἔσκεπε λευκὴ τὸ μέτωπόν του,

Καὶ μύσταξ τὸν ὠράιζε πυκνὸς ὑπὸ δασεῖαν

Ὅφρυν ἀγρίως ἔφεγγε τὸ πῦρ τῶν ὀφθαλμῶν του,

Ὁ συνεκέρνα μ' ἔκφρασιν γαλήνιν, γλυκεῖαν.

Τσαπράζια εἰς τὸ στῆθος του ἀντήχουν τὸ προέχον,

Κ' ἔζωνε ξίφος δαμασκί, καμπύλον σχῆμα ἔχον.

Ἐπὶ ἀκάμπτων ἔφερεν ὁ γέρον Λάμπρος ὦμων

Ἀλκιμον γῆρας, ἔμπλεον χειμῶνων ἀνηλίων.

Ἡ Κιάφα τὸν ἐγέννησε, τὸ ξίφος εἶχε νόμον

Κ' εἰς τοῦ Τζαβέλλα τὴν σχολὴν ἐσπούδασε παιδίον.

Ἐκάστη θορὴ τῆς κόμης του ἠρίθμει μάχην μίαν,

Ὡς νῦν τῶν νέων, ἔρωτος κατάρτησιν χάμμιαν....

Ἦτο γιγάντων λείψανον παλαιόν μὲ τὰ ἔτη·

Δικασθεῖσα ἦτο δρυς δασῶν γιγαντιαίων,

Μὲ δένδρα ζῶσα ταπεινὰ καὶ πάντη νέα ἔτι,

Ὡς ὁ Κανάρης σήμερον συζῇ μετὰ πυγμαίων....

Ἄ, ἦτον εἷς ἐκ τῆς φυλῆς ἐκείνης, ἥτις ἦδη

Ἀπῆλθε, καὶ ποτὲ ἡ γῆ δὲν θάλει πλέον ἴδει!

.....

Δ'

Τίς μοῖρα, τίς τὸν ἄγριον ἐκείνον Σουλιώτην

Μὲ τὸν Ἀλφρέidon, τὸν ἄδρὸν συνήνωσεν ἱππότην;

Ὁ Λάμπρος εἰς τὸ Σουλί του τὸν εἶδε κατὰ πρῶτον

Ἀκολουθοῦντα εἰς τὸ πῦρ ἐθελοντήν, τὸν Φῶτον.

Δὲν ἦτο τοῦτο εὐκολον κ' εἰς ἄνδρα τοῦ Σουλίου·

Καὶ ὅμως πάντοτε ὁ ποῦς τοῦ ξένου νεανίου

Παρηκολούθει τὸν τραχὺν πολεμιστὴν ἐκείνον,

Ἄν καὶ προσῆλθε νοσηρὸς καὶ κάτωχρος ὡς κρίνον.

Συμπολεμήσας μετ' αὐτοῦ εἰς μάχης τρικυμίας,

Ἐθαύμαζε τοῦ νεαροῦ Γαλάτου τὴν ἀνδρίαν.

Δὲν ἤξευρε τὸ θάρρος του πῶς ἦτο τ' ἀνδροφόνον

Αὐτοχειρία, κ' ἔρωτος ἀπελπισία μόνον.

Πληγὴν λαθὼν τὸν ἔσωσεν εἰς συμπλοκὴν πρὸς ὄντα

Φονεύσας δὴ τὸν Ἀλθανοῦς καὶ τρίτον ἐφορμῶντα....

Κ' ἡγάπα ἔκτοτε θερμῶς τὸν τολμητὶν νέον,
 Ὡς ἀγαπᾷ τὸν σκύμνον τοῦ ὁ γηραλέος λέων.
 Χάριν ἐκείνου, ὕστερον ἀπὸ τὴν καταιγίδα,
 Ὅτε τὸ Σούλι ἔπεσεν, ἀφῆκε τὴν πατρίδα,
 Καὶ παραιτῶν τὰ ὄρεινὰ καὶ προσφιλῆ του μέρη,
 Εἰς Παρισίους ἔστησεν ὁ Λάμπρος τὸ λημέρι.
 Ἄλλ' ἔφθινεν εἰς τὸν χρυσοῦν κλωδὸν αὐτοῦ ὁ λέων.
 Τοῦ θύμου ἤθελεν ὁσμήν καὶ αὖραν τῶν ὀρέων
 Διὰ νὰ πνέῃ· εἰς στρωμνὴν ἐκ μυρσινῶν νὰ κλίνῃ,
 Κ' εἰς βράχου κοίλωμα νερὸν τοῦ οὐρανοῦ νὰ πίνῃ.
 Ἐπόθει ἄσματα Κλεπτῶν, μολπὴν πατρῴας λύρας,
 Καὶ μὲ ὀρδαῖς Τουρκαλβανῶν νὰ ἔρχεται εἰς χεῖρας.
 Ἄ, ἡ εἰρήνη δι' αὐτὸν δολοφονία ἦτο,
 Καὶ τὴν γλαυκὴν πατρίδα του στενάζων ἐνθυμεῖτο....
 Πλὴν χάριν τοῦ Ἀλφρέδου του, τοῦ τέκνου του, ὁ γέρων
 Ἦρνεῖτο ὅλα· καὶ αὐτὴν τὴν χώραν τῶν πατέρων.
 Ἦδύνατο τὸν ἀνακτα τῶν Γάλλων νὰ φονεύσῃ,
 Ἄν τοῦ Ἀλφρέδου ἤθελεν ὁ ὀφθαλμὸς τοῦ νεύσει!
 Ἀλλὰ κ' ἐκείνος δι' αὐτὸν ἡσθάνετο βαθέως·
 Ἐὰν ἡγάπα εἰς τὴν γῆν ἀκόμη τι, βεβχίως
 Ἦτον ὁ γέρων Λάμπρος του! Μόλις ἠνόιχθ' ἡ θύρα
 Κ' ἐφάν' ἡ φουστανέλλα του, τῷ ἔτεινε τὴν χεῖρα·
 Τὸν εἶδε μὲ παράπονον, καὶ μὲ φωνὴν μεγάλην
 Ἐρρίφθη εἰς τὴν γηραιάν τοῦ ὀρεινοῦ ἀγκάλην
 Κ' ἐκραύχασε· « μετὰ μικρόν, ὦ πάτερ μου, σ' ἀφίνω! »
 Κ' ἦτον ὠραῖον σύμπλεγμα τὸ σύμπλεγμα ἐκεῖνο,

Ἐκ μαύρης κόμης καὶ λευκῆς· ἐξ ἄλγους λυσσαλέου

Καὶ ἐκ γαλήνης ἱερᾶς, ἐκ γέροντος καὶ νέου!

Κ' ἐστήριζε τριάκοντα σπινθηροδόξα ἔτη,

Εἰς γηραιὸς πολεμιστῆς εἰς τὴν ἀγκάλην ἔτι!

Καὶ μετ' ὀλίγον σκυθρωπὸς· « Ἐδῶ, καλέ μου γέρον,

Τῷ εἶπε, χεῖρα τρέμουσαν εἰς τὴν καρδίαν φέρων·

« Ἐδῶ, ἐδῶ! αἰώνιον, βαθὺν ἐγκλείω πόνον·

« Ἀγνωστον τέρας, ἀρανῇ τοῦ στήθους θαλορόνον.

« Ἀδύσσοις ἔχω ἔνδον μου, κολλάσεις κόσμων ἄλλων,

« Σιγὴν εἰς τὴν καρδίαν μου καὶ εἰς τὸν νοῦν μου σάλον!

« ὦ, πάσχω, πάσχω, πάτερ μου, καὶ πόσον δὲν ἠξέυρεις·

« Τὸ μέτρον τῆς ὀδύνης μου δὲν δύνασαι νὰ εὔρης.

« Φοβοῦμαι μὴ τὸ τέκνον σου ψυχρὰν τινι πρωΐαν

« Εὖρης νεκρὸν μ' αὐτόχειρος πληγὴν εἰς τὴν καρδίαν.

« Φοβοῦμαι, καὶ· ἀλλὰ οὐχὶ τὸν θάνατον, ὦ γέρον·

« Φοβοῦμαι μὴ εἰς τὴν ὥχρ'α πορεῖαν τῶν νερτέρων

Μὲ τὴν ἀμαξήλατ'α συναντηθῶ....» κ' ἐστάθη.

Τῶν ὀρθοκλινῶν του ἐρυθρὰ ἡ κόρη κτεστάθη,

Ἀκτῖνα αἰμαπτόδη

Καὶ λάμψιν ἀκοντίσασα ἀμείλικτον, ζοφώδη...

Τοιαύτην, ὥστε τὰ ὅσ'α τῆς δυστυχοῦς ἐκείνης

Τριγμὸν θ' ἀφῆκ'εν κάτωθεν τῆς ζοφερᾶς τῆς κλίνης!

Καὶ τρόμον εἰς τὰ γηραιὰ αὐτοῦ ἠσθάνθη στήθη

Ὁ Λάμπρος, ὅστις κίνδυνον ποτὲ δὲν ἐφοδῆθη.

Ἐν βῆμα ὑπεχώρησεν ὀπίσω πτοημένος,

Κ' ἐρρίγητε τόσῃς ὀργῇς ἰδὼν καὶ μίσους σθένος. —

Εἰς τοὺς μισοῦντας ἔλεος· ἃ, ὑποφέρουν ὅσα

Οὐδὲ φαντάζεται ὁ νοῦς, οὐδὲ προφέρει γλῶσσα!

Τὸ μῖσος εἶναι τ' αἶνον τῶν ἀλγυθόνων ὅλων,

Εἶναι ἡ σῆψις τῆς ψυχῆς, ὁ παγετὸς τῶν πόλων.

Ἀλγῶν ὁ γέρων τὸν θετὸν ἠτένιζεν υἱὸν του,

Ὅς τινος ἀνυφόνοντο τὰ στήθη ὡς τοῦ πόντου

Τ' ἀνωρθωμένα κύματα ὑπὸ πνοῶν βιαιῶν,

Κ' ἠνοιγεν ἄφωνος ἀρὰ τὰς ἀκρας τῶν χειλέων.

Ὡχρὸς ὡς φάσμα καὶ συσπῶν ὄφρ' ἂν ἀνυφουμένην,

Ἀμείλικτον ὠμοίχεν, ὁ τάλας, εἰμαρμένην,

Κ' ἐξωγόνει ἔκφρασις τὸ βλέμμα του ἀγρία,

Τὸ μῖσος, ἡ ἐκδίκησις καὶ ἡ ἀλαζονία.

Τοιοῦτος ὁ ἀρχάγγελος καταπεσὼν θὰ ἦτο,

Κ' ὑπὸ τοιούτων ὁ αἰθὴρ βλεμματῶν θ' ἀπειλείτο.

Κ' ἦτον ὠραῖος! εἶχέ τι, ὅπερ δὲν ἔχουν ἄλλοι·

Κεραυνωμένην καλλονήν, ὀργίλα ἄδου κάλλη·

Τὸν ζόφον εἰς τὰς χαίτας του, τὸ πῦρ του εἰς τὸ ἔμμα,

Καὶ τὰς βλασφημίας του ἀρὰς εἰς τὸ σπασμῶδες στόμα!

Τί τότε δὲν ἠδύνατο; Ἡμπόρει νὰ ὀρμήσῃ

Ὅπου καὶ τίγρις ἤθελεν ἀκόμῃ σταματήσει,

Ὅρμῳσα πρὸς τὰ τέμνα τῆς τῆς ζωγρηθέντα... Δάση

Φλεγόμενα καὶ πίπτοντα ἠμπόρει νὰ περάσῃ!

Κρῖμα· τὸ μῖσος τὸ τυφλὸν τόσῃν ἰσχύϊ νὰ ἔχῃ,

Καὶ τῆς ἀγάπης πάντοτε τοσοῦτον νὰ προτρέχῃ!

“Οπου τὸ μῖσος φαίνεται, δειλῶς ἐκείνη νεύει·

Εἰς τὴν ἰσχὺν τῆς ἔμμοθεν ὀλίγον νὰ πιστεύῃ....

Φεῦ, αἰωνίως τὸ κακὸν ἀνώτερον ἐκλήθη·

Παλαῖον μὲ τὸν οὐρανὸν εἰσέτι δὲν ἤττηθη.

Ἡ πάλη ἐξακολουθεῖ, αὐξάνει ἔτι μᾶλλον·

Τὰ ὅπλα δὲν κατέθεσεν οὐδεὶς τῶν ἀντιπάλων.

Εἶπεν ὁ Πλάστης· « Σᾶς δωρῶ φωτὸς ἀθανασίαν· »

Καὶ ὁ Σατάν· « Τὸν θάνατον ἐγὼ καὶ τὴν σκοτίαν! »

Κ' ἔδωκε μ' αἷμα ἀδελφοῦ τῆς γῆς τὸ πρῶτον κρίνον,

Διὰ χειρὸς ἀδελφικῆς ἀθῶον ἀποκτείνων. —

Τὰς μάχας πλὴν τῶν ἰσχυρῶν ἀφίνω ἀντιπάλων·

Ἄλλος ἄς ᾔγαι τοῦ κακοῦ τὴν δύναμιν ὁ ψάλλων.

Φοβοῦμαι ὅμως μὴ ποτέ, εἰς τοῦ καιροῦ τὸ πέρας,

Καλύψῃ αἰωνία νύξ τὴν λάμψιν τῆς ἡμέρας,

Καὶ μὴ ἐγράψ' οἱ θαίμονες εἰς πεπρωμένον μέλλον,

Τὰς μεταξίνους πτέρυγας νὰ σχίσουν τῶν ἀγγέλων.

.....

Ε'

Καὶ ὁ Ἀλφρέδος κατηφὴς καὶ μ' ἀπελπιν ὀδύνην,

Κατὰ τὴν νύκτα τὴν ψυχρὰν καὶ ζοφερὰν ἐκείνην,

Εἰς τοῦ Σουλίου τὸν υἱὸν τὸ πᾶν ἐδιηγῆθη.

Καὶ κλίνων εἰς τὰ λάσια τοῦ ὄρεινου τοῦ στήθη·

- « Πάτερ μου, εἶπε, μὲ φωνὴν δακρύνοντος παιδίου,
 « Τὸ δρᾶμα ἤδη ἔμαθες τοῦ σκοτεινοῦ μου βίου.
 « Εἶδες ὅποιας ὡς ἀνὴρ καὶ δίχως ἓνα στόνον
 « Τὸ τέκνον σου ὑπέφερε κολάσεις ἀλγυδόνων.
 « Πόσα, ὦ, πόσα δι' ἐμὲ ὁ κόσμος δὲν ἐλάλει!
 « Οἱ μὲν μ' ἐκάλουν εὐτυχῇ, ἀκόλαστον οἱ ἄλλοι,
 « Καὶ μόνον μάρτυς ἀφανῆς ὑπῆρχον, κατακλείων
 « Εἰς τὴν ψυχὴν μου σπαραγμὸν ἀγνώστων μαρτυρίων.
 « Ὡς κρύπτει ὁ φιλόργυρος τοὺς θησαυροὺς του, γέρον,
 « Τὸ ῥέον κρύπτει δάκρυον ἀπὸ τῶν ἀνιέρων.
 « Φεῦ, τοὺς ἀνθρώπους πρὸ πολλοῦ, ὦ πάτερ, ἔχω μάθει·
 « Ποτὲ μὴ δεῖξῃς εἰς αὐτοὺς τὰ μύχιά σου πάθῃ.
 « Εἶναι κακὸς ὁ ἀνθρωπος, κακός, καὶ τὸν ἡδύνει
 « Τὸ δάκρυον τοῦ ἀδελφοῦ, τῶν ἄλλων ἢ ἐδύνει!
 « Πλὴν δὲν τοῦ ἔδωκα ἐγὼ τροφὴν τοιαύτην, κλείσας
 « Τὰ χεῖλη, καὶ τὸ τραῦμά μου νὰ ἴδουν μὴ ἀφῆσας.
 « Μ' αἰγίλην χαρὰς ἐστέφετο ἡ ὑπαρξίς μου πλάνον,
 « Ὡς τοὺς νεκροὺς σας στέφετε μετ' ἀνθρώπων στεφάνων....
 « Ἠλὴν, πάτερ, πάτερ· ἔπασχον κολάσεως ὀδύνῃ!
 « Ματαίως εἰς τὸν θόρυβον ἐζήτησα γαλήνην·
 « Μάτην εἰς Ἄρεος χορὸν, ἢ εἰς χορὸν αἰθοῦσης
 « Ἡμέρας ἐπεζήτησα ὑπάρξεως ἀπούσης·
 « Μάτην εἰς οἶνον ἔπασχα τὴν μνήμην ν' ἀποσβύσω!
 « Εἰς μάτην· δὲν ἠμπόρεσα ποτὲ νὰ λησμονήσω,
 « Κ' ἔξεις ἐπρόδιδον ἀγνάς καὶ εὐγενῆ καρδίαν,
 « Κ' ἴσως ἀκόμη ἔσθυνα διάνοιαν ἀγίαν....

- « Διότι εἶχε ᾧς ὁ νοῦς, καὶ κύμα ἡ ψυχὴ μου,
 « Κ' ἐκ τ' οὐρανοῦ κατήρχοντο ποτὲ οἱ λογισμοί μου!
 « Ἴσως ἐν ὄνομα κ' ἐγὼ θὰ ἄφωνα ὀπίσω,
 « Ἴσως... ἀλλ' ὅμως κάλλιον, ὦ πάτερ, νὰ σιγήσω.—
 « Καταδικάζουν καὶ νεκρὸν ἐκεῖνον, ὅστις μόνος
 « Φονεύεται· ὅμως αὐτὸς δὲν εἶναι αὐτοκτόνος.
 « Ναί, δὲν φονεύει τὴν ψυχὴν, οὐδὲ τὸν νοῦν ἐκεῖνος·
 « Οὐδέποτε κατίσχυσε τὸ ξίφος κατ' ἀκτίνος.
 « Αὐτόχειρ εἶναι, πάτερ μου, ἐκεῖνος ὅστις μόνος
 « Φονεύει τὴν διάνοιαν καὶ τὴν ψυχὴν συγχρόνως
 « Πᾶσαν ἡμέραν, πάντοτε, μὲ λύσσαν ἐκουσίαν,
 « Κ' ἐνῶ κτυπᾶται, ἐπιζῇ εἰς τὴν αὐτοχειρίαν!...
 « Ἐκ τῶν τοιούτων εἰς κ' ἐγὼ ὑπῆρξα αὐτοκτόνων,
 « Ψυχὴν καὶ νοῦν πᾶσαν στιγμὴν ματαίως θανατόνων
 « Εἰς ὑπαρξίν ἀκόλαστον....Κτυπῶμαι, πλὴν δὲν θνήσκω,
 « Καὶ κἄτι, κἄτι πάντοτε εἰς τὴν ψυχὴν εὐρίσκω....
 « Διασθεθεῖσά τις ἀκτὶς ὡχρὰ τῆς διανοίας,
 « Εἷς ἔτι ἀσθενῆς παλμὸς τῆς ἄλλοτε καρδίας,
 « Τῆς τελευταῖας μου ἐπιζῇ, νεκρὸν μὲ γαλβανίζει!...
 « Φεῦ, ὁμοιάζω ἀσθενῇ, ὃν νόσος βασανίζει
 « Καὶ πίπτ' εἰς λήθαργον, ἀλλὰ κ' ἐκεῖ, κ' ἐκεῖ ἀκόμα
 « Ἀλγεῖ, αἰσθάνεται καὶ ζῇ, ῥάκος ψυχῆς καὶ πτώμα!
 « Ὡ γέρον· ποῖον ἔπραξα εἰς σὲ κακόν, εἰπέ μου,
 « Καὶ μ' ἔσωσες τρυματισθεῖς εἰς συμπλοκὴν πολέμου;
 « Ἀλλοσίμονον· δὲν ἤξευρες, ταλαίπωρε, βεβαίως
 « Ὅποῖον δῶρον μ' ἔδιδες! Κ' ἐχθρὸς τις λυσσαλέος

- « Θά μ' ὤκατε·ρε καὶ θ' ἄφινε νὰ πέσω.... Οἱμοι, γέρον,
 « Τὸν θάνατον μοὶ ἔδωκες, τὴν ὑπαρξίν προσφέρων.
 « Ὅταν εἰς τὴν γενναίαν σου πατρίδα ἐμαχόμην
 « Κ' εἰς τοὺς κινδύνους μὲ πολλοὺς ἢ μόνος ἐρριπτόμην·
 « Ὅποταν ἄνδρας καθὼς σὰς ἐξέπληττα, καὶ ὅτε
 « Ἀνδρεῖον μ' ἐπωνόμασαν οἱ σύντροφοι, ὦ, τότε
 « Δέν ἦμην παρὰ εἷς δειλός, εἷς ἀνάνδρος, ὦ γέρον,
 « Ὅστις ἐπόθει θάνατον, τὸ φῶς μὴ ὑποφέρων,
 « Καὶ ἐπεζήτει μνήματος εἰς τοὺς πολέμους λήθην.
 « Ἄ, ὅταν συλλογίζομαι ὅπως μετεβλήθην,
 « Ὡ πάτερ, δι' ἐν γύναιον τοιοῦτον! διὰ μίαν.... »
 Καὶ δάκνων εἰς τὰ χεῖλη του τὴν κυριολεξίαν
 Δέν τὴν ἐπρόφερεν, ἀλλὰ ὡς ἀνθρακ' ἀναμμένον,
 Μὲ λύσαν τὴν κατέπιεν, ὥχρὸς ἐξ αἵσχους μένων.
 Πλὴν μ' ὑπεράνθρωπον ἰσχὺν ὁ ὑπερόπτης νέος
 Τὴν μαινομένην θλίψιν του κατέστειλε ταχέως,
 Ὡς ὁ ἵππεύς, ὅστις κρατεῖ μὲ κλίσιν αἰφνιδίαν
 Τοῦ ἀκρατήτου ἵππου του τὸ πῦρ καὶ τὴν μανίαν....
 Καὶ ἀγερῶχος ἀνυψῶν τὴν κεφαλὴν του πάλιν,
 Σιγῇν εἰς τὴν καρδίαν του ἐπέβαλε μεγάλην,
 Κ' ἠτένισε τὸν Λάμπρον του θωπευτικῶς, ἡρέμα·
 Ἦτον ὑγρὸν τοῦ γέροντος τὸ ἀετῶδες βλέμμα,
 Κ' εἰς τὴν ἀγρίαν του μορφὴν, τὴν ὄψιν τὴν τιμίαν,
 Ἐδλεπες θλίψιν ἄφωνον, ἀλλὰ καὶ ἀπορίαν....
 Ἡ ἀφελὴς κ' ἡρωϊκὴ καρδία του ἠπόρει,
 Πῶς διὰ μίαν ἄσεμνον νεάνιδα, ἠμπόρει

Ἐκεῖνος ὁ ἀπτόητος πολεμιστὴς νὰ φθῖνῃ,

Ὅν καὶ ὁ Φῶτος ἄλλοτε τὸν εἶχε διακρίνει,

Κ' ἐν μέσῳ τῶσων Σουλιωτῶν ποθῶν νὰ τὸν τιμῇσῃ,

Τῷ ἔδωκε τὸ ξίφος τοῦ αὐτὸ ἐν διαχύσει!

Τέκνον ὁ γέρον ἀγρίον καὶ τῶν πολέμων μόνον,

Δὲν ἤξευρε τὴν δύναμιν τοιούτων νέων πόνων.

Δὲν εἶχε τοῦ πολιτισμοῦ τὴν σῆψιν, τὸν καρκίνον....

Ποῦς νὰ πατήσῃ γυναικὸς δὲν ἔφθανεν Ἐκαῖνον!

Εἰς τὴν γυναῖκα ἔδλεπε «μητέρα», τοῦτο μόνον,

Καὶ αἰωνίαν αὔξησιν γενναίων ἀπογόνων.

Κατὰ τὰ ἄλλα, ἱκανὴν τὴν τράπεζαν νὰ στρώνῃ,

Νὰ θεραπεύῃ τραύματα καὶ Τούρκους νὰ πληγόνῃ.

Νὰ ἐτοιμάζῃ ὀρμαθὸς ἡ χεὶρ τῆς φυσεκίων,

Νὰ μάχῃται ἐνίοτε ἐγγὺς πάλληκαρίων,

Εἰς τοῦ Ζαλόγκου τὸν χορὸν γενναίως νὰ χορεύῃ,

Καὶ ταῦτα πράττουσα, δειλῶς πρὸ τοῦ ἀνδρὸς νὰ νεύῃ. —

Γυνὴ δὲν ἔχ' ἰσότημον ἄξιον εἰς τὸ Σοῦλι,

Καὶ μόλις εἶναι σύντροφος, ἂν δὲν ᾔναι δούλη.

Τοιαύτας κολακευτικὰς ἐπρέσβευεν ἰδέας

Διὰ τὸ φύλον τὸ καλὸν τὸ τέκνον τῆς βομφαίας.

Ἄγριον αἶμα ἔσφυζεν εἰς τὰς θερμάς τοῦ φλέβας,

Καὶ μῆλον δὲν ἐλάμβανεν ἐκ τῶν χειρῶν τῆς Εὐας.

Τὸ φῶς δὲν εἶδεν εἰς τὴν γῆν, ἀλλ' ἄνω τῶν ὀρέων,

Ὅπου ὑπεῖκ' ἡ Λέαινα καὶ κυβερνᾷ ὁ Λέων!...

.....

.....

ΣΤ'

Ἐν δάκρυον ἀπέμαξεν ὁ γέρων Καπετάνος,

Καὶ τὰς δασείας του ὀφρὺς συσπῶν ὑπερηφάνως,

Ἐχώρ' εἰς τὸν Ἀλφρέδον του ἐγγύτερον ἀκόμα,

Κ' εἰς τὸ βαρὺ του βάδισμα ἐσείετο τὸ δῶμα.

Ἐθάρρεις ὄρῳς ὑπὸ πνοὴν βορρέως ἐκινήθη,

Καὶ τὰ τσαπράζι' ἀντήχησαν εἰς δασωμένα στήθη.

Ἐπίστευε τὸ θάρρος του ὁ γέρων νὰ τῷ δώσῃ,

Καὶ ἀπὸ ἄλγος ἀπρεπὲς τὸ τέκνον του νὰ σώσῃ....

Ἀλλ' ὅτε τὸ ἀέτειον τοῦ Σουλιάτου ἔμυα

Εἶδεν ἐγγὺς τὸ νεκρικὸν τοῦ νεανίου χρῶμα,

Μικρὸν ἐστάθη στεναγμὸν ἐπώδυνον ἀφίνων,

Καὶ τὴν λευκὴν του κεφαλὴν ἐπὶ τοῦ στήθους κλίνων.

Ἄ, ἦσαν ἔμπλεοι ψυχῆς, παιδίων εἶχον πόνον

Ἐκεῖν' οἱ ἄνδρες οἱ τραχεῖς τῶν τουρκομάχων χρόνων.

Ἦσαν σκληροὶ μὲ τοὺς σκληρούς, ἀνένδοτ' εἰς τὴν βίαν,

Ἀλλ' εἰς νηπίων ἔκλαιον πολλάκις τὴν κηδεάν!...

Τὸν Λάμπρον ἢ συγγίνης δὲν εἶχε καταβάλει·

Τὴν πρῶτην ἐπανέκτησε γαλήνην, ἃν κ' ἐπόνει,

Κ' εἰς γλῶσσαν, εἶπε, ἀφελῆ, ἐκείνην, ἣν ἐλάλει,

Ὁ Φῶτος καὶ ὁ Ἀχιλλεύς, τὸ δόρυ καὶ μῆλιόνι.

« Χάλασ' ὁ κόσμος, χάλασε· ἀνδρεῖας δὲν ἔχει χάρι!

« Ἄ, τί ντροπὴ ἂν σ' ἔβλεπε κἀνέναν παλληκάρι

- « 'Απ' τὰ παιδιὰ ποῦ σ' εἶδανε μὲ Τούρκους νὰ χτυπιέσαι,
 « Νὰ κλαῖς σὰ γήρα νεόνυμφη, σὺν πάππια νὰ μαδιέσαι!
 « Τὸν πόνο σου τὸν ἀκουσα' μὴ μοῦ τὸν λὲς καὶ πάλι,
 « Γιατ' εἶναι πίκραις ποῦ τιμὴ δὲν φέρνουνε μεγάλη...
 « Καλὰ, καλὰ δὲν ἔνοιωσα τὴ θλίψη τῆς καρδιᾶς σου.
 « Ντροπὴ, παιδί, στὴ νεότη σου, ντροπὴ στὴ λεβεντιά σου!
 « Δὲν ἀπεθαίνουν τὰ παιδιὰ ποῦναι καρδιὰ γεμάτα
 « Γιὰ μιὰ μικρὴ μελαχροινὴ, ἢ μιὰ γαλανομμάτα.
 « Μονάχος ἐγονάτισες στὸ γῶμα, μοναχός σου,
 « Κ' ἐθάρρεψες πῶς ἔπεςες... 'Απὸν' ἀνασηκώσου,
 « Καὶ σὺν πλατάνι θὰ πατᾶς τὴ γῆ καὶ σὺν λειοντάρι.
 « Ντροπὴ γιὰ ἓνα φίλημα ὁ χάρος νὰ σὲ πάρῃ!
 « Τοῦ γέρου Λάμπρου τὸ παιδί, τῆς Φράντζας τὸ ξεφτέρι,
 « Δὲν θελὲν πὲς' ἀπὸ μυρτιᾶς κλαδὶ σὺν περιστέρι.
 « Θὰ πῆσῃ κάτω μὲ φτερά καυμμένα κάμμιὰ μέρα,
 « 'Απ' τὴ φωτιὰ τῆς ἀστραπῆς, ψηλὰ ἀπὸ τὸν αἰθέρα...
 « Γιὰ 'πὲς, τί ἔχεις κ' ἔγινες χλωμὸς σὺν τὸ φεγγάρι;
 « Δὲν εἶσαι μέσ' στὰ νειάτα σου, δὲν εἶσαι παλληγκάρι;
 « Σπαθὶ καλοῦ παλληγκαριοῦ στὴ μέση σου δὲν ζώνεις;
 « Τί ἔπαθες καὶ σὺν κερὶ μέρα καὶ νύκτα λύνεις;
 « Μήνα τὸ ἄτι τῆς Τουρκιᾶς χρημέτισ' εἰδῶ κάτου;
 « Μήνα μᾶς πλάκωσ' ὁ 'Αλῆς μὲ τὴν ἀρδανιτιά του
 « Καὶ στὰ Παρίσια ἔθαλε φωτιὰ τὰ ξακουσμένα;
 « Ἡ κρέμασε στὸν Πλάτανο ἀδελφοί σου κἀνένα;
 « Ἐγχείς πατρίδα ἐλευθέρη καὶ θέλεις τάφο; κρῖμα!
 « Ἄλχ, ἂν σκληδιὰ τὴν Κιάφαμου δὲν πλάκωνε σὰ μνημα,

- « Ἄν τ' ὀρφανὸν τὸ Σοῦλί μου Τουρκιὰ δὲν τὸ πατοῦσε,
 « Ὁ Λάμπρος τὰ δυὼ μάτια του ποτὲ δὲ θὰ σφαλοῦσε!... »
- Κ' ἡ κεφαλὴ του ἔκλινε μετ' ἄλγους εἰς τὰ στήθη,
 Καὶ εἰς τῆς Κιάρας τὰ βουνὰ ὁ νοῦς του ἐπλανήθη.
 Τὴν μνήμην του ἐμύρονεν ὁ ὀρεινὸς τῆς θύρας,
 Καὶ τὸν Ἀλφρέδον θεωρῶν ὑπέλαβε πενθίμως·
- « Δύστηχο, δύστηχο παιδί, ἡ τόση πίκρα φθάνει!
 « Μὴ τὸν θυμόνῃς τὸν Θεό, μαζὶ σου μὴν τὰ βάνῃ.
- « Ἐκεῖνος ποῦ ἔχει δυνατὴ κ' ἐλεύθερη πατρίδα,
 « Δὲ μοιάζει τάφο νὰ ζητᾷ, νὰ ζῇ χωρὶς ἐλπίδα.
- « Ἄφσε τὸ δᾶκρυο σ' ἐμᾶς μερόνυχτα νὰ τρέχῃ,
 « Σ' ἐμᾶς, ποῦ μοῖρα καὶ θεὸς κατακρυμένους ἔχει....
- « Ἄχ, ὅταν ἡ πατρίδα σας χαμογελᾷ μπροστὶ σας,
 « Πῶς νὰ θολάνεται μπορεῖ στοὺς θρήνους ἡ ματιὰ σας;
- « Γιὰ τὴ χερὰ τῆς μάνας σας, ἀχάριστοι, λυπεῖσθε;
 « Ἔ, ὅ,τι καὶ ἂν κάνετε οἱ Φράγκοι, Φράγκοι εἶσθε!
- « Κάτι σᾶς λείπει· μοιάζετε λουλουδι ἀνθισμένο,
 « Ποῦ εἶν' ἀπὸ τῆς μυρωδιᾶς τῇ χάρι στερημένο.
- « Τήραξ' ἐκεῖ! ἀγνάντις μου εἶν' ἓνα παλληκάρι,
 « Γεμάτο νειᾶτα καὶ ζωὴ, στὴ δύναμι λειοντάρι,
- « Ὅπου τὸ χάρο ἐπιθυμᾷ, καὶ μ' ὤψι νεκρωμένη
 « Μαχαίρι θέλει νὰ σφαγῇ γιὰ μιὰ ποδιὰ σχισμένη!...
- « Ἀῖ, ντράπου, ντράπου, σήκωσε τὸ μέτωπο ἀπάνω,
 « Καὶ στοὺς δειλοὺς παραίτησε τὸν ἔρωτα τὸν πλάνο.
- « Πολὺ μεγάλη στὴ Φραγκιὰ ὁ πόθος ἔχει χάρι,
 « Νὰ σᾶς ματόνη τὴν ψυχὴ μ' ἓνα μικρὸ δοξάρι.

« Μόνο στο Σούλι θαύματα ο Έρωτας δὲν κάνει! »

« Δὲν τὸν ἀρνεῖται τὸ σπαθί, τὸν τρώει τὸ γιαταγάνι! »

« Ἐκείνη ποῦ σ' ἐπρόδωσε, μαζὶ μὲ τὸ δικό της »

« Τὴ σκότωσε... ἐφάρθηκες ὡς ἐν κλῆος Σουλιώτης. »

« Τί ἄλλο θέλεις, καὶ γι' αὐτὴν ἀκόμη ἔχεις ἔννοιαι; »

« Θέλεις γοναῖα; στὸ πλευρὸ τὴν ἔχεις σιδερένια. »

« Εἰς τὴ ματιὰ σου πρόθυμη, στήν προσταγὴ σου δοῦλα. »

« Ξεσπάθωσε νὰ τὴν ἰδῇ; νὰ ἰδῇ Σουλιωτοπούλα »

« Σὲ ματωμένη φορεσιὰ τὴν λάμπει τῆς νὰ χώνη, »

« Στὸν ἥλιο νὰ λαμποκοπᾷ, στὴ μάχη νὰ σκοτύνη. »

« Τέτοιαι γοναῖα γκαρδικὴ τὴν προδοσιὰ δὲ ξέρει, »

« Κ' εἴν' ὡς τὸ θάνατο πιστὴ στὸ δυνατό τὸ χέρι. »

« Ἐγὼ μιὰ τέτοι' ἀγάπησα στὴ νεότη μου μιὰ μέρα, »

« Καὶ τώρα ποῦ ἐφέρασα τὴν ἔχω θυγατέρα.... »

Κ' ἤτένισε τὴν γριὰν του περιπαθῶς βομφαίν, »

Καὶ εἶπε μὲ συγκίνησιν εἰς τὸν Ἀλφρέδον νέαν. »

« Ποτὲ τῆς δὲν μ' ἐπρόδωσε στὸν πόλεμο ἀπάνω »

« Ἔλα νὰ συγγενέψωμε, γαμπρό μου νὰ σὲ κάνω. »

« Τὴν ἀνδρεωμένη κόρη μου σ' ἐσένα θὰ τὴν δώσω »

« Λυποῦμαι τέτοιαι λυγερὴ στὸν τάφο μου νὰ χιώσω! »

« Γιὰ δὲς τρεῖς τί ὠμορφα τὴ μέση μου τὴ ζώνει, »

« Πῶς σὰν ὄχι λυγρίζεται, σὰν νόφη καμαρώνει! »

« Πέρα καὶ πέρα, κύτταξε, τὴν ἔχω ἀσημένια »

« Μὲ τὴν εὐχὴ μου πάρε την, νὰ μοῦ τὴν ἔχῃς ἔννοια... »

« Καὶ σὰν ἀκούσης τουφεκιὰ κατὰ τὸ Σούλι πέρα, »

« Τοῦ γέρου Ἀλέφρου φῶς ἔσ' ἔσ' ἔσ' καὶ πάλ' ἡ θυγατέρα.. »

« Κ' ἔταν χυμᾶτε στὴ φωτιά καὶ Τούρκους σὰ χαλάτε,

« Νὰ μὲ θυμίζης εἰς αὐτήν, νὰ μὴ μὲ λησμονᾶτε! »

Καὶ τὴν ἀρχαίαν σπάθην τοῦ ἐθώπευσεν ὁ γέρον,

Συγκινημένος καὶ ὑγρὸν τὸ βλέμμα περιφέρων. —

Εἰς τὴν ἀνδρώδην κ' εὐγλωττον ἐκείνην ὁμιλίαν,

Ἐνίοτε θωπευτικὴν, ἐνίοτε τραχεῖαν,

Τὴν κεφαλὴν ἀνύψωσεν ὁ ἀπελπισ Γαλάτης,

Καὶ μετὰ συγκινήσεως ἠγέρθη βαθυτάτης.

Τὸ βλέμμα πρὸς τὸν γέροντα ἐστάθη προσηλόνων,

« Κ' εὐλόγησε τὸ τέκνον σου, ἀνέκραξε μὲ πόνον.

« Θὰ ζήσω, Λάμπρε μου, ἐγὼ πρὸς χάριν σου θὰ ζήσω·

« Εἶμαι υἱὸς σου, εἶμ' ἀνὴρ, καὶ θὰ στραφῶ ὀπίσω... »

« Ναί, ἡ ψυχὴ σου δύνανται ἡ πατρικὴ νὰ χαίρῃ.

« Δὲν θενὰ πέσω ἀπὸ μυρτιάς κλαδὶ σὰν περιστέρῃ·

« Θὰ πέσω κάτω μὲ φτερὰ καυμμένα κίμνιὰ μέρα,

« Ἀπ' τὴ φωτιά τῆς ἀστραπῆς, ψηλὰ ἀπὸ τὸν αἰθέρα. —

« Ἀ, πῶς γνωρίζεις τῆς τιμῆς τὴν ἀτραπὸν ν' ἀνοίγῃς!

« ὦ γέρον μου, συγχώρει με· φοβοῦμενος μὴ φύγῃ,

« Περιφανεῖς σ' ἀπέκρυψα τοῦ ἔθνους σου εἰδήσεις·

« Κατέθραυσεν ἡ εὐγενὴς πατρὶς σου τὰς ἀλύσσεις,

« Κ' ἤδη κυπαῖται καὶ κυπαῖ εἰς θύελλαν πολέμων... »

« Καὶ πότε! πότε φεύγομεν! » ὁ γέρον εἶπε, τρέμων

Ἐκ τῆς χαρᾶς καὶ στηριγθεὶς εἰς ἓν ἐγγύς θρανίον,

ᾧ ὤχρῳσε κ' ἐθρήνησεν ὁ γέρον ὡς παιδίον... »

« Λάμπρε! τῷ εἶπε, φοβηθεὶς ὁ νέος μήπως τόση

Χαρὰ τὸν κερυνιώτῃ·

« Ποθεῖς λοιπὸν τοὺς ὀφθαλμοὺς νὰ κλείσῃς ὡς νεάνης!

« Δὲν θέλεις εἰς πυρκαϊᾷν πολέμου ν' ἀποθάνῃς;...

« Ἀνδρίζου, γέρον ἀετὲ τῆς Κιᾶφας, κ' ἐτοιμάσου

« Τὸν γύπα νὰ βαμψίσωμεν καὶ πάλιν τοῦ Καυκάσου.

« Μὰ τῆς μητρὸς μου τὴν ψυχὴν, ὦ γέρον, σὲ ὀμνῶ,

« Ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν θ' ἀπέλθωμεν κ' οἱ δύο.

« Θὰ μεταβάλλω τὸν χρυσὸν εἰς ἔπλα φλογοδόχα·

« Τὰ μέγαρα, τὸν πύργον μου, πᾶν ὅ,τι ἔχω· ὅλα!

« Κ' εἰς τὴν Ἑλλάδα μετὰ σοῦ, μὲ φάλαγγας Ἑλλήνων·

« Θὰ πέσω μ' ἐκατὸν πληγὰς, βαρβάρους ἀποκτείνων.

« Αἶ, καὶ θὰ πέσω ὡς ἀνὴρ, θὰ πέσω ὡς μοῦ πρέπει,

« Καὶ τῆς Ἑλλάδος ἥλιος τὸν τάγον μου θὰ βλέπῃ!»

Εἰς τὴν μορφὴν τοῦ ὀρεινοῦ ἐξήστραπτε φαιδρότης,

Καὶ ἦτον ἤδη ἔτοιμος ὁ γέρον στρατιώτης.

Ἠκτινοδόλει ἐκ λαμπρᾶς τὸ ὄμμα του ἀκτίνος·

Τὸ πᾶν τοῦ ἀπεδίδετο, τὸ Σουλί του κ' ἐκεῖνος!

Τὴν χεῖρα εἰς τὴν κεφαλὴν ἀφείς αὐτοῦ ἤρέμα,

Πρὸς οὐρανὸν ἀνύψωσε θεόμενον τὸ βλέμμα,

Καὶ στάσιν ἔχων ἥρωος, πατρὸς καὶ ἱερέως,

Ὡχρὸς ἐκ συγκινήσεως, ἐκ τῆς χαρᾶς ὠραίας,

Πυλόγησε τὸ τέκνον του, κ' ὕψων πρὸς τ' ἄνω τ' ὄμμα,

Τοιαῦτα εἶπε μὲ ὑγρὸν τὸν ὀφθαλμὸν ἀκόμα·

« Θεέ μου! ποῦ Σὲ προσκυνῶ ἐξήντα τόσα χρόνια,

« Κάνε τὰ μαῦρ' αὐτὰ μαλλιά ν' ἀσπρίσουν σὰν τὰ γιόνια!

« Ἄν Τούρκους χάλασα πολλούς, ἂν σκλάβωσα ἀγᾶδες,

« Ἀνίσως ἔκαψα τὰ αμῖνὰ καὶ Σ' ἀναψα λαμπάδες,

« Τὴ δέησί μου ἀκούσε, καὶ δόσε στὸ παιδί μου

« Τὰ χρόνια μου, καθὼς ἐγὼ τοῦ δίνω τὸ σπαθί μου! »

Κ' εἰς τοῦ Ἀλφρέδου τὴν ὁσφύν τὸ ἔζωσε βραδέως·

Εἶτα, ἐνηγκαλίσθησαν ὁ γέρων καὶ ὁ νέος!

1860

ΑΣΜΑ ΤΡΙΤΟΝ

ΤΟ ΘΕΑΤΡΟΝ

« Τί μόνον; πῶς ἡ χεὶρ αὐτοῦ
ὑπὸ τὸ ἐνδυμὰ του,
« Τὸ στῆθος μὲ τοὺς ὄνυχας
ξισχίζει καὶ αἱματώνει! »

Α'

— Λοιπὸν, Ἐρρίκε, ἔμαθες τὰ νέα; — "Οχι· ποῖα;

— Πῶς! ἀγνοεῖς; δὲν ζῆς λοιπὸν εἰς Παρισίους πλέον,
Καὶ εἰς τὴν λέσχην σήμερον δὲν ἦσουν; Ἀμαρτία!

Εἷς νεανίσκος ἔλεγε κομψὸς εἰς ἄλλον νέον.

— Πλὴν τί συμβαίνει; — Φίλε μου, ὅ,τι συμβαίνει ἤδη,
Γνωρίζουσιν, ἐκτὸς ἐνδὸς, εἰσέτι καὶ οἱ λίθοι.

— Τί πταίω ἂν τὰ νέα της ἡ φήμη διαδίδῃ

Καθ' ἣν στιγμὴν θερμαίνονται εἰς Ἑστιάδος στήθη,
Κ' εἰς ἄδυτόν τι ἤρεμον, μακρὸν τῶν Παρισίων,

Νέα φιλήματα ἀντὶ τῶν νέων σας μανθάνω;
Ἐκταφλεχθεῖς, παρήτησα καὶ ἐστίαν καὶ κελλίων,

Καὶ μόλις ταύτην τὴν στιγμὴν εἰς Παρισίους φθάνω.

— Ἀλλ' ὅμως φθάνεις εἰς στιγμὴν κατὰλληλον τοσοῦτον*

Γνωρίζεις πῶς μετὰ μικρόν, ὁ τῶν ἐρωτοτρόπων
Καὶ τῶν λεόντων ἡγεμὼν, ὁ ἔχων μέγαν πλοῦτον,

Πῶς φεύγει πένης, παραιτῶν καὶ εἰς ἡμᾶς τὸν τόπον;...

— Πῶς! ὁ Ἀλφρέδος! ἀληθῶς; Καλὰ νὰ πάθῃ· ἤδη
Θὰ λάβῃ τὴν Ἐλθίρα του. — Πτωχέ μου φίλε, σφάλλεις·

Ὅ,τι ἡγάπησεν αὐτὸν εἰς ἄλλον δὲν ἐνδίδει.

Οὐτε ἀπόντα δύναται αὐτὸν νὰ καταβάλῃς!

— Θὰ ἴδωμεν.... — Εἶναι ἀνὴρ δαιμόνιος· ἢ πένης,

Ἡ πλούσιος, εἴτε παρὼν, εἴτε ἀπὼν ἀκόμα,

Ἀείποτε εἶν' ἐκλεκτὸς υἱὸς τῆς εἰμαρμένης!

Μόλις ἡ σῆμη ἤνοιξε τὸ λάλον αὐτῆς στόμα

Καὶ διεδόθη πῶς πωλεῖ ἐπαύλεις, πύργους, γαίαις,

Τὰ μέγαρα, τοὺς ἵππους του, τὰ πάντα· αἱ κυρίαί

Ἰκετικῶς τῷ ἔπειμπον ποσότητος γενναίας·

Αἱ κόμησσαι ἀδάμκνιτς, χρυσὸν αἱ μαρκεσίαι,

Καὶ αἰπτωχαὶ τὸ φράγκον των... Κ' ἐκεῖνος — τὸ πιστεύεις; —

Ἐδέχετο καὶ δέχεται καὶ νῦν ἐλέους δῶρα!

Ἀ, μὴ κινῇς τὴν κεφαλὴν καὶ μὴ δισταῖζων νεύης·

Πολύ, πολὺ πλεῖότερον θὰ σὲ ἐκπλήξω τώρα....

Χθὲς εἰς τὴν λέσχην ἄπαντες, ἐκτὸς ἐκείνου πλέον,

Ὅστις μετὰ τινος καλῆς ἐτρύφα εἰς κελλίον,

Εἰς δύο τρεῖς ἀνέγνωμεν ἐφημερίδας νέον

Ἐκπληκτικῶς ἀπίστευτον, μυθῶδες ἢ γελοῖον.

Καὶ ὅμως ἦτον ἀληθές· μακράν, πλατεῖαν, πάντες

Εἶδομεν τὴν ὑπογραφὴν· δὲν ἦτο πλάνη πλέον....

Κ' ἱστάμεθα ἀκίνητοι, βωδοὶ ὡς ἀνδριάντες·

Ἀλφρέδος, ἀνεγνώσαμεν, Μαρκίων! — Πλὴν τὸ νέον,

Τὸ νέον, λέγε! — Μάντευστε, καὶ τότε θὰ πιστεύσω,

Πῶς θ' ἀγκυρήσῃ τὸν τρελλὸν Ἑρρίκον ἢ Ἐλθίρα.

— 'Αλλὰ τί θέλεις, φίλτατε, τί θέλεις νὰ μαντεύσω;

— "Οτι χρημάτων ἀπορῶν, ἐπαίτου τείνει χεῖρα

'Ο εὐγενὴς Ἀλφρέδος μας, ὅστις προχθὲς ἀκόμα

Τοὺς Παρισίους ἀπαντᾷ ἐξέπληττε καὶ ἐκίνει,
Σκορπίζων τὸν χρυσὸν αὐτοῦ εἰς τῶν ὁδῶν τὸ χῶμα.

"Ἦδη, αὐτὸς ὁ ἴδιος, ἐλέους δάσκον τείνει,

Καὶ γράφ' εἰς τὸ δημόσιον μὲ τὴν ὑπογραφήν του·

« "Ὅστις τιμᾷ τὴν ἀρετὴν καὶ τὸν Θεὸν λατρεύει,

"Ὅστις εἰς τὴν καρδίαν του πιστεύει καὶ τιμῇ του,

« Κ' ἐκ τῶν χρημάτων του καλὸν ποσὸν τι περισσεύει,

« Εἰς τοῦ καλοῦ μακρίανος τᾶς χεῖρας ᾗς τὸ δῶση,

« Μυστηριώδη καὶ ἱερὸν σκοπὸν νὰ παραιώσῃ! »

Εἶδες πῶς τὰ βαλάντια, ὅπόταν ἐξαντλοῦνται,

Διὰ μιᾶς πληροῦνται;...

Δι' ἱερὸν τινα σκοπὸν, πλὴν μυστικὸν συγχρόνως,

Πληροῦται τὸ ἐκκενωθὲν ταμιεῖόν σου ἀπόνως!

— Ἄν λέξιν ἐκ τοῦ μύθου σου ἐκεῖνος μᾶλλον μίαν,

'Ο μυθολόγος φίλος μου ἔχει ζώην βραχεῖαν.

Δὲν ἀγνοεῖς πῶς τὸν μισῶ, καὶ ἴσως ὅχι μόνος;

Πλὴν ἴσως δὲν ὑποχωρεῖ καὶ εἰς πλοῦτον ἡγεμόνος,

Καὶ ἂν καὶ ἐπέτα τὸν χρυσὸν μὲ ἔμματα κλεισιμένα,

Ποτὲ δὲν εἶχε θανεισθῆν, πρὸς ἐκπληξίν μας, ἔγω!

'Εξ ἐναντίας, εἰς αὐτὸν ὀφείλουσιν οἱ ἄλλοι·

Δακνέει καὶ τὸ λησμονεῖ· εἰς τοῦτο μόνον σφάλλει...

— Πλὴν καὶ τὸν ἀπίστον Θωμᾶν, Ἐρρίκε, ὑπερέδης·

Λοιπὸν καὶ τὴν ἀλήθειαν ἀκόμη δὲν πιστεύεις;

Ὡς τοῦ Θωμᾶ οἱ ἄπιστοι ἄς ἴδουν ὀφθαλμοί σου·

Ἰδοὺ τὴν ἡ ἐρημερίαν, ἀνέγνωσον καὶ πείτου.

Θέλεις καὶ ἄλλα εἰς αὐτὴν ἀκόμῃ ἀναγνώσει·

Ἄνδρες μεγάλ' εἰς τὸ κοινὸν θερμῶς τὸν συνιστῶσι,

Ὁ Σκωθριάνδος, ὁ Οὐγγώ, ὁ Βερνιζέρος· ἔτι

Ὁ Ἐνάρδος δι' αὐτὸν ἐγκώμια προσθέτει.

Κ' εἰς τὴν ἐρημερίαν τοῦ ὁ Μάρκος Γικρδίνος,

Θὰ ἴδῃς πῶς τὸν συνιστᾷ· ὁ Σαττανῆς ἐκεῖνος

Πᾶν ὅ,τι θέλει δύναται· ἀκόμῃ καὶ τὸν κληρὸν,

Ὁ λέων ὁ ἀκόρεστος, ὁ ἄθεος, ὁ εἰρων,

Παρέσυρεν, ἐμάγευσε· καὶ ἰδοὺ, δι' ἐγκυκλίῳν

Τὸν συνιστᾷ καὶ ὁ σεπτὸς ποιμὴν τῶν Παρισίων.

Εἰσέτι καὶ ὁ βασιλεὺς—δὲν θὰ πιστεύσῃς πάλιν—

Χρυσίου τῷ ἀπέστειλε ποσότητα μεγάλην!

—Ἀίσχος! ἀνέκραξ' ὁ κομψὸς Ἑρρίκος ἀναγνώσας,

Κ' ἐν τῇ· Ἀδάνης ἤνικε σιγάρον, ἀποδώσας

Τὸ φύλλον μ' ἀηδίαν·

Ἰδέ, ἰδὲ θρασυότητα, ἰδὲ ἀναισχυντίαν!

Πῶς δύναται, ἂν καὶ γυνή, ἡ θελκτικὴ Ἑλδώρα

Ἄνδρὸς τοιοῦτου τρυφερῶς νὰ θλίβῃ ἔτι χεῖρα;

—Τὸν ἀγαπᾷ πλειότερον, Ἑρρίκε μου, εἰσέτι·

Σὲ λέγω, ἄνθρωπος αὐτὸς δὲν εἶναι· τοῦ προσθέτει

Κ' ἡ ἀτιμία θέλγητρα καὶ πλοῦτον ἡ πενία...

Πίπτει, καὶ ὑψηλότερα τὸν φέρ' ἡ εὐτυχία.

Φεῦ, ἐὰν ἄλλος ἔπραττεν ὅ,τι ἐκεῖνος πράττει....

Πολὺ ὁ ἄνθρωπος αὐτός, Ἑρρίκε, μὲ ταράττει.

Ἦξεύρω, ἤδη θὰ εἶπῃς πῶς εἶμαι δεισιδαίμων·

Εἰπέ το' ναι, ἐνίοτε τὸ ἐνθυμοῦμαι τρέμων.

Τὸ μέλαν ὡς τὸ ἔρεβος καὶ ἀτενές του ἔρμα,

Τὸ ψυχρὸς τῆς χειρὸς αὐτοῦ, τὸ νεκρικόν του χρῶμα,

Τὸ παγερόν μειδίαμα καὶ ἡρεμόν του βῆμα,

Μοί φαίνονται—μὴ μειδιᾷς—ὅτι μυρίζουν μνήμα....

Ἄλλον δὲν εἶδον ἔχοντα ποτὲ τοιοῦτον εἶδος·

Κ' ἔχει, νομίζω, δίκαιον ὁ Βρεττανὸς Γυλφρεΐδος,

Ὅστις φρονεῖ ὅτι νεκρὸς ἀναδιώσας εἶναι·

Ναί· ἴσως ἡ ἐκδίκησις καὶ κρίματος ἐδύναι

Ἐκ τάφου τὸν ἐξέμεσαν ἀγνώστου...τίς γνωρίζει!

Θαυρῶ, τὸ αἶμά μου ῥοφᾷ ὁπόταν μ' ἀτενίζῃ....

Τί θέλει μὲ τὸν Ἑλληνα αἰρετικόν, εἰπέ μοι;

Καὶ δικτὶ μεσάνυχτα ὅταν ἡχήσουν, τρέμει

Καὶ πρὸς παράθυρον ὀρμῶν ἐπάνω αὐτοῦ κύπτει,

Κ' ἡ χεὶρ αὐτοῦ σαλεύεται ὡς βᾶρος τι νὰ ῥίπτῃ;

Τὸν εἶδες κατὰ τὰς στιγμὰς ἐκείνας τῆς μανίας

Ὅποῖον στόνον τρομερᾶς ἀφίνει εὐτυχίας,

Καὶ πῶς οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ἀστράπτουν φωτοβόλοι;

Καὶ δικτὶ τὸν σέβομαι ἐγώ, καὶ σύ, καὶ ὅλοι!

Σέβας ἡμεῖς εἰς ἄνθρωπον τοιοῦτον, ὅμοιόν μας;

Οἱ μὴ σεβόμενοι οὐδὲν καὶ οὔτε τὸν Θεόν μας!

*Ἄν καὶ ἐμονομάχητε τασάκας, κ' ἐμετρήθῃ

Μὲ τόσῃ ξίφῃ, καὶ οὐχί, ὧ φίλε μου, συνήθῃ,

Εἶδες νὰ λάβῃ τραῦμα τι ἡ ἀμυχὴν κάμνῃ;

Καὶ εἶδες ὅτι πάντοτε χτυπᾷ εἰς τὴν καρδίαν;...

Οὐδείς τῶν ἀντιπάλων του ἠμπόρεσε νὰ ζήσῃ·

Πίπτει νεκρός, ὅστις τολμᾷ θανόντα νὰ χτυπήσῃ!

Δειλὸς δὲν εἶμαι· ἀγαπῶ τὴν τέρψιν τῶν κινδύνων,

Πλὴν, σὲ τὸ λέγω, δειλιῶ νὰ μετρηθῶ μ' ἐκεῖνον.

—'Αλθέετε, μὲ τῆς μάμμης σου τοὺς μύθους ζῆς ἀκόμα,

Εἶπ' ὁ 'Ερρίκος· σφάλησε τὸ φλυαρόν σου στόμα.

*Αν ᾤν' ὠχρὸς ὁ ἄνθρωπος, τοιαύτην κρασιν ἔχει,

Κ' εἰν' εὐτυχὴς· πᾶσα γυνὴ εἰς τοὺς ὠχρούς προσέχει.

*Αν πάντοτε μονομαχῶν ἐνίκα καὶ ἐπέζη,

Θὰ εἶπῃ ὅτι τὸ σπαθὶ γνωρίζει νὰ τὸ παίζῃ.

Εἰς κόρακας τοὺς φόβους σου μὲ τὸν Γυλφρεῖδον σταῖλε,

Καὶ εἰς τὴν λέσχην ἄγωμεν, προληπτικέ μου φίλε!

Β'

—'Ερρίκε, Σὺ! ἀνέκραξε δεκάς λεόντων νέων,

Εἰς δῶμά τι καθήμενοι τῆς λέσχης· ἤλθες πλέον!

—Μὴ εἰς τὸν ἄδην ὡς 'Ορφεὺς μὲ λύραν ὠδοιπόρεις,

Κ' ἔψαλλες, χάριν προσφιλοῦς νεκρᾶς, ἐμπρὸς τῆς Κόρης;

—'Εὰν ἐκείθεν ἔρχεσαι, εἰπέ· ἐκ τῆς ἀθύσου

Τὴν Κλεοπάτρην δικτὶ δὲν ἔφερες μαζὶ σου;

—*Αν Κλεοπάτρην μετ' ἐμοῦ δὲν ἔφερα κάμμιαν,

« Τὴν πατρικὴν τοῦ Σατανᾶ σᾶς φέρω εὐλογίαν,

« Ἦν διὰ τῶν ὀνύχων του μοῖ ἐδωκεν· ἀφῆτε

« Πλὴν νὰ καθίσω πρότερον, καὶ εἶτα φλυαρεῖτε.

— « Κάθης', Ἐρρίκε, δυσειδής τις εἶπε νεανίας,

Τὸ δυσειδές του συγκρινῶν μὲ μέλι κολλακείας·

Τοσοῦτον χρόνον ἀγριοῦ εἰς ποίαν ἤσουν χώραν,

Πλὴν φθάνεις ὅτ' ἀνχωρεῖ ὁ ἄλλος... εἰς τὴν ὥραν!

— Τίς ἄλλος; — Πλὴν μὲ τὸν καλὸν Ἀλθέρτον ἤσουν, φθάνει!

Μὲ τὸν Ἀλθέρτον τις λαλῶν, ἔλγχα δὲν μανθάνει.

— Ἄ, τὸν Ἀλφρέδον ἐννοεῖς! — Ὁ θρόνος του χηρεύει

Καὶ βασιλέα ὁ συρμός ἀντάξιον θηρεύει.

Πλὴν ποῖος ἄλλος ἐκτὸς σοῦ, ἀγκυπητὲ μου, μόνον,

Τὸν ὑβρισθέντα παρ' αὐτοῦ θὰ καθάρισθαι θρόνον;

— ὦ, διὰ τὴν προτίμησιν εὐχαριστῶ μεγάλως·

Δὲν ἀγαπῶ νὰ δέχωμαι ὅ,τι πετᾷ εἰς ἄλλος.

— Ὡραῖον! εἶπ' ὁ δυσειδής καὶ πάλιν νεανίας·

Πλὴν θὰ κρατήσῃ τοῦ συρμοῦ ἡ χεὶρ σου τὰς ἡνίας.

Εἶσαι πλασμένος ἡγεμών· σ' ἐδόθη πᾶσα ψῆφος.

Παίξεις καλὰ τὸ λαοσκηνέ, καλλίτερον τὸ ξίφος·

Καλλίτερον τὸ φίλημα εἰς τὰς ὠραίης δίδεις,

Καὶ τὰς γυναῖκας ὡς γυνὴ γνωρίζεις νὰ προδίδης. —

Καὶ ὕψος αἰφνης κωμικῶς ἐπίτημον λαμβάνων,

Μ' ἤχον φωνῆς ὑπέλαθεν εὐσεβέστατον καὶ πλάγιον,

Ῥίπτων χαμαὶ τὸ βλέμμα·

— Σὺ τῶν λεόντων δέχῃται τὸ σκῆπτρον καὶ τὸ στέμμα

Ἐκ μέρους πάντων· ἀνικτα ἐστὶ διακηρύττω·

Κ' ἐκράνυσεν· « Ὁ Βασιλεὺς ἡμῶν Ἐρρίκος, ζήτω! »

— « Ζήτω! » ἀνέκραξαν φαιδρῶς διὰ μιᾶς καὶ οἱ ἄλλοι,

Καὶ θόρυβος ἤκούετο καὶ γέλωτες μεγάλοι.

— Δέχομαι, ἔκραξε γελῶν καὶ ὁ Ἑρρίκος· ἤδη

Ὁ ἡγεμὼν σας τρυφηλὸν συμπόσιον σᾶς δίδει,
Δυναμμενον καὶ Λούκουλλον εἰς φθόνον νὰ κινήτη·

Ἡ δωδεκάτη τῆς νυκτὸς εὐθὺς ὅπου κτυπήσῃ,
Ἐλθετε εἰς τὸ μέγαρον, ὃ κατοικῶ πρὸ χρόνων,

Ἡ μόνοι, ἢ μὲ τὰς καλὰς λεαίνας σας· φεῦ, μόνον
Θὰ λείπῃ ἡ Ἐλδίρα μου.... Πλὴν, τότε, ἡ Καμύλλη,

Ἄς ᾔνῃ καὶ ἡ βασιλισσα τῆς ἐορτῆς μας, φίλοι.

— Ἡξεύρετε ὅτι ἀληθῶς διάδοχος τοῦ εἶσαι;

Ἐκραξε τις· σὲ εἶπαμεν, ἐὰν τὸ ἐνθυμῇται,
Πῶς ἔμελλε τὴν νύκτ' αὐτὴν ὁ πεπτωκὼς Μονάρχης

Νὰ γένῃ εἰς ἅπαντας ἡμᾶς ἐδῶ συμποσιάρχης.

— Λοιπὸν μετὰ τὸ θέατρον θὰ ἔλθωμεν· ὥραϊα!

Εἴπ' ἄλλος· ἡ παράστασις, ὡς λέγουν, εἶναι νέα.

Πλὴν τ' ὄνομα τοῦ δράματος, Ἑρρίκος, ὑποθέτει;

— Ὅποιον εἶναι;— Φίλε μου, Ὁ Εὐγενὴς ἐπαίτη·

Κ' εἰς τὸν πικρὸν ὑπαινιγμὸν ἐγέλασαν ἐκεῖνον.

— Ἄ, εἶπεν εἷς, ἀπορροφῶν γλυκὺν Μαδέρας οἶνον·

Ἐδίδα λουδοβίκια πολλὰ καὶ ἐν τῷ ἄμει,

Ἄν τὸν Ἀλφρέδον εὕρισται ἐπίσης εἰς τὸ δράμα!

— Καὶ δὲν τὰ δίδεις κάλλιον, ὦ φίλε, τοῦ ἰδίου;

Χεῖλος λεπτὸν ἐσύριζεν ἀσήμου νεανίου.

Καὶ ἀνὰ δύο, ἀνὰ τρεῖς ἀπῆρχοντ' ὁ γελῶντες·

Μ' ἀνθ' ἡ τοιαῦτα ῥαίνονται συνήθως οἱ ἀπόντες!

Γ'

Πῶς, Μοῦσα! εἰς τὸ θέατρον ἀρπάσκατά με τρέχεις,
 Καὶ μοῦ πληρόνεις εἰσόδον καὶ θεωρεῖον, ὅπως
 Εἷς φίλος μου δραματουργός;... Κακοῦς σκοποῦς θὰ ἔχῃς!
 'Οποῖον πλῆθος! οὔτε εἷς κενὸς δὲν μένει τόπος·
 Δὲν εἶναι τόσον ὁ αἰὼν πεζός, ὥς αἰωνίως
 Μεμψιμοιρεῖς· δὲν ἔσθυσεν ὁ ὕλισμὸς ὁ κρύος
 'Εξ ὀλοκλήρου τὴν πυρὰν τῆς ἱερᾶς ἐστίας·
 Καὶ νῦν τὰ πλήθη πίνουνσι νερὸν τῆς Κασταλίας,
 Κἄν μὲ τὸν οἶνον των.... 'Ιδέ· εἷς ἓνα τῶν ναῶν σου
 'Οπόσος κόσμος ἵσταται σιγῶν ἐνώπιόν σου!
 'Αλλὰ συγγνώμην, λησμονῶ... 'Ισως ψυχὴ κάμμια
 Δὲν ἤλθε διὰ σὲ αὐτὴν· ἀπέθαν' ἡ καρδιά,
 'Εσθέσθη ἡ διάνοια τῶν παρελθόντων χρόνων,
 Κ' ἡ Οὐρανία Πάνδημος κατέστη πλέον μόνον.
 Χόρτον φυτρὸν' εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ Σοφοκλέους πλέον·
 Τὸ τερατῶδες συγκινεῖ καὶ ἔχι τὸ ὠραῖον.
 'Αν εἰς τὸ θέατρον καὶ νῦν τὰ πλήθη πάλιν τρέχουν,
 'Αφίγουν ἔξω τὴν ψυχὴν, ἐὰν τοιαύτην ἔχουν,
 Κ' εἰσέρχονται ὥς πτώματα, διὰ τὰ χασμηθῶσιν,
 'Ο εἷς τὸν ἄλλον νὰ ἰδῇ, ἢ καὶ νὰ κοιμηθῶσιν....
 Πλὴν, Μοῦσα, ἄς προσέξωμεν, καὶ εἶναι ὥρα πλέον
 Τὸ δρᾶμα ὅπερ ἤρχῃσε ν' ἡκούσωμεν τὸ νέον.

Δ'

Κατάφωτον τὸ θέατρον, εἴη' ἔμπλεον ἀνθρώπων,

Καί, ὡς προείπομεν, κενὸν δὲν βλέπει τ' ὄμμα τόπον.

Γυναικες, ἄνδρες, ἄσχημοι κ' ἐπίσημοι συνάμα

Ν' ἀκούσουν διδασκόμενον τὸ νέον ἤλθον δράμα.

Τὰ φῶτα λάμπουν, πλήν αὐτῶν πλειότερον ἀκόμα

Τῶν κυριῶν τὸ ὄμμα,

Καὶ πίπτουσιν εἰς τρήχπτα λευκότερα χιόνος

Βόστρυχοι μαῦροι καὶ ξανθοὶ καὶ καστανοὶ ἀφθόνως.

Ἀψιμαχίαι πανταχοῦ ἐρώτων συγκροτοῦνται.

Τὰ θεωρεῖα τῶν καλῶν στενῶς πολιορκιοῦνται

Τὰ δίοπτρα οἱ λέοντες κρατοῦν ὡς πυροβόλον,

Κ' ἐκπέμπούν κεραυνὸν βωδὸν βλεμμάτων φλογοβόλων....

Κάλλιτεχνία, καλλονὴ καὶ χάρις παντοῦ πνέει,

Καὶ λάμπουσιν ἀδάμαντες καὶ ὀφθαλμοὶ ὠραῖοι.

Τὴν νύκτα ταύτην τ' ὄμμα μου συνηνωμένον βλέπει

Πᾶν ὅ,τ' εἰς τὰ Πικρίσια ἐξέχον διακρίπτει.

— Πλήν, Μοῦσα, τίς εἰς τὸ εὐρὺ ἐκεῖνο θεωρεῖον,

Τίς εἶναι ὁ καθήμενος ὡς σύνοφρος Κρονίων;

Καὶ ποῖον ἔχουν ἔνομα ὅσοι κυκλοῦν ἀκόμα

Τὸν πλατυμέτωπον αὐτὸν μὲ τὸ ἐκλάμπον ὄμμα;

— Ἄ, βλέπεις τὴν πονητικὴν πλειάδα τῆς Γαλλίας

Σκηπτούχους— ὄχι βασιλεῖς— Σκηπτούχους διανοίξας!

Τὴν κεφαλὴν σου γύμνωσον ἐμπρὸς αὐτῶν ταχέως·

Λυτὸ τὸ πρᾶτταις κ' ἐμπροσθεν ἀκόμη βυκτιλέως....

Εἶν' ὁ Οὐγγὼ ὁ σύνοφρος καὶ σκυθρωπὸς ἐκεῖνος·

Καὶ ἡ ὥχρᾶ ἐκεῖ μορφή, ὁ πρῶν Λαμαρτῆνος.

Καὶ εἰς τὸ βάθος, ὁ ῥεμβὸς ἐκεῖ ἀνὴρ, ὁ μόνος,

Ὁ Σατωδριάνδος· ὄνειρον καὶ δέησις συγχρόνως.

Ὁ Δελαβῆνος μετ' αὐτῶν καὶ ὁ καλὸς Νοδιέρως....

Ἀποκαλύψου δεύτερον! ἰδοὺ ὁ Βερανζέρως,

Μὲ πρόσωπον ἀστοῦ χρηστὸν καὶ μ' ἔνδυμα ἐργάτου,

Καὶ μὲ τὸ καλοκάγχθον ἀδρὸν μειδίχμᾶ του.

Πλὴν δικτὶ τὸ στῆθός του προσδύλεπαις μ' ἀπορίαν;

Ἄ, ἐννοῶ· τὸ ῥόδον του ὑπέλαβες ταινίαν!

Ἡσύχασε· παράσημα φιλεῖ ὁ Βερανζέρως

Ὅσα τῆς Λίξας του ἡ χεὶρ τὸν δίδει καὶ ὁ Ἔρως.

Πλὴν στρέψε καὶ ἀπέναντι, ἀριστερὰ τὸ ὄμμα·

Καὶ ἄλλους ἔτι θὰ ἰδῆς γνωρίμους μας ἀκόμα.

Ἴδὲ τὸν Ἐϊνάρδον μας καὶ Μάρκον Γιαρδῆνον·

Ἄ, ἐκ λαμπρῶν τὸ βλέμμα σου φαιδρύνεται ἀκτίνων,

Καὶ οὐδὲ στρέφεις νὰ ἰδῆς τὰ θέλγητρά τοῦ κάλλους,

Μεγάλους ἀνδρᾶς θεωρῶν, φιλέλληνας μεγάλους.

Ὅ, τι ὠραῖον κ' ὑψηλὸν ἐγέννησεν ἡ Δύσις,

Καρδίαν εἶχεν Ἑλλήνος· εἶν' ἐδική μας κτῆσις.

Βλέπεις τοὺς χρόνους τοὺς καλοὺς τῆς Δύσεως εἰσέτι,

Οὐχί τοὺς χρόνους τοῦ Ἀμποῦ, τῆς σήψεως τὰ ἔτη....

Ἀλλά, ὡς βλέπεις, ἤνοιξε τὸ θεωρεῖον ἡδῇ

Τοῦ βασιλέως· θέλομεν τὸν Κάρολόν μας ἶδει!

Ἰδέ τον, εἰς τὸν θρόνον του ἐκάθηνεν ἡρέμα·

Ὅπόσον ἔχει εὐμενὲς καὶ πατρικὸν τὸ βλέμμα!

Μ' ἀγάπην καὶ μὲ σεβασμὸν ἐνώπιόν του κλίνει·

Γνωρίζεις ἡ μορφή αὐτή, γνωρίζεις ποίου εἶναι;

Ἐκείνου, δι' ὃν ἄλλοτε ἡ μήτηρ σου πρὸ χρόνων,

Παιδίον σ' ἐγονάτιζεν ἐμπρὸς σεπτῶν εἰκότων.

Καὶ σ' ὑπαγόρευεν εὐχάς... Καὶ πάλιν κλίνει γόνα!

Ἄ, εἶχον δι' ἡμᾶς πατρὸς καρδίαν οἱ Βουρβῶνοι,

Καὶ τ' οὐρανοῦ μας ἤξιζον οἱ τάφοι τῶν τὴν δρόσον!

— Πλὴν σίγῃ, Μοῦσα· τὴν φωνὴν μὴ τὴν ὑψόνης τόσον,

Πρὸς χάριν μου... μήπως κἀνὲν ἐδῶ τῶν Σολωνίων

Σ' ἀκροασθῇ Βρουτίδιον ἢ τις τῶν Ἀρμοδίων....

Σὺ δ' ἐν φοβεῖσθαι· τὰ πτερὰ ἀνοίγεις μετὰ τάχους,

Κ' εἰς τοῦ καλοῦ σου Παρνασσοῦ λυτρώνεσαι τοὺς βράχους.

Ὅμως ἐγώ, τὸν συριγμὸν τῆς γλώσσης τῶν φοβοῦμαι·

Εἶν' ἡ ὥδῃ τῶν ὄψεων καὶ ταύτης παραιτοῦμαι.

Ἀπολυτόφρων ἔγινες πρὸς χάριν τῶν Βουρβώνων·

Καὶ διατί; δι' αἶσθημα εὐγνωμοσύνης μόνον!

Εἶδες ἐκεῖ! ὦ, κάλλιον εἰπέ μοι, τίς αἰτία

Τοσαύτην ἔφερε πληθὺν ἐδῶ καὶ μεγαλεῖς;

— Ἐκτὸς τῶν Φιλελλήνων μας κ' ἐκτὸς τοῦ Ἡγεμόνος,

Ἡ μοχθηρία ἔφερε τοὺς πλείστους καὶ ὁ φόβος.

Δρακματουργὸς τις φθονερός, κερδοσκοπῶν εἰς ὅλα,

Ἐκ τοῦ Ἀλφρέδου χλευασθεῖς ποτέ, τὸ ἐνθυμήθη,

Καὶ δρᾶμα γράψας κατ' αὐτοῦ, μὲ βέλη ἰσόβλα

Τοξεύει τοῦ μαρκιῶνος τὰ τιμημένα στήθη.

ὦ, σὺ τὸ πνεῦμα τῶν κακῶν ποτὲ δὲν ὑποθέτεις·

Τὸ δῖαμά του ἐπέγραψεν· Ὁ Εὐγενὴς ἐπαίτης,

Ἐνῷ ἡμπόρει κάλλιον νὰ τ' ὀνομάσῃ ἴσως,

Χελῶνῃς κατὰ Ἀετοῦ κεχολωμένης μῖσος·

Πλὴν, πρὶν τὸ φέρ' εἰς τὴν σκηνήν, διέδωκε κρυφίως

Πρὸς τίνα ἔγραψε σκοπόν, καὶ ὁ Ἐπαίτης ποῖος.

Ἦρκει αὐτὸ τόσῃν πληθύν νὰ φέρῃ, καὶ βεβαίως

Εἰς τὸν Ἀλφρέδον χρεωστεῖ τὸ ἀφινές του κλέος.

Εἰς τὸν Ἐπαίτην, ἔτρεξαν Ἐκεῖνον νὰ συρῶν,

Καὶ εἰς τὸ πρῶν ἐῖδωλον ἀπαστροφὴν νὰ δεῖξουν.

Δὲν συγχωροῦν πῶς ἔκλιναν ἐμπρὸς του ποτὲ γόνυ·

Νομίζουν ὅτι ἔπεσε, καὶ τοῦτο τοὺς ὑψώνει.

Οὐδὲν ταχύτερον, οὐδὲν ἐκείνου, ὅστις τρέχει

Νὰ ρίψῃ κατὰ κεφαλῆς γυμνῆς ὀλίγους λίθους,

Ἄν μάλιστα ἡ κεφαλή ἐκείνη ὑπερέχῃ...

Καὶ οἱ θεοὶ συντρίβονται πεσόντες ἐκ τοῦ πλήθους!

Τοιαῦται εἶναι πάντοτε αἱ κοινωνίαι πᾶσαι·

Ἐχθαίρουσιν ὅ,τι ἄκουσαι λαμπρὸν ἀναγνωρίζουν.

Ἀκούεις τὰ συρίγματα; τὰς ὕβρεις ἀκροᾷσαι;

Εἰς τὸν Ἐπαίτην, τὸν πτωχὸν Ἀλφρέδον ἐξυβρίζουν. —

Συνοφρουοῦται ὁ Οὐγγώ, γνωρίζων τὴν αἰτίαν,

Καὶ πάντες οἱ περὶ αὐτόν... πλὴν κ' εἰς τοῦ ἡγεμόνος

Τὸ σύννουν βλέπεις μέτωπον ἀποδοκιμασίαν.

Πλὴν διατὶ ταράττονται τὰ πλήθη ταῦτοχρόνως,

Καὶ διατὶ ψιθυρισμὸς τοιοῦτος; τί συμβαίνει;

Καὶ στρέφονται τὰ βλέμματα πρὸς ἓν σημεῖον ὅλων;

"Λ, ὁ 'Αλφρέδος ἔρχεται! ἀτάραχος ἐμβαίνει,
 Μ' ἐνδυμασίαν ἀστυκὴν, καλὸς ὡς ὁ 'Απόλλων.
 Πάντοτ' ἐξέχων· πάντοτε πᾶν ὅ,τι θέλει.... Βράχος
 'Αν ἦτο, θὰ ἐθραύετο· βουνόν, θὰ ἐκλονεῖτο
 Ὑπὸ τοσαῦτα βλέμματα! πλὴν βαίνει ἀταράχως,
 Ὡς τίποτε μὴ ἐννοῶν, ὡς ξένος τις νὰ ἦτο.
 Κλεισμένον τὸ εὐρὺ αὐτοῦ ἀφίνει θεωρεῖον,
 Καὶ μὲ τὸ πλῆθος κάθηται εἰς τὴν πλατεῖαν ἤδη,
 Καθὼς εἰς τὸ ἐξέχον του ὁ Κάρολος θρανίον....

Μὲ σέβας θέσιν ὁ ἀστὸς πλησίον του τῷ δίδει,
 Διότι ξένον θεωρεῖ μὲ τὰ ἐνδύματά του,
 Καὶ ἄρωμά τι ἄγνωστον ὁσφραίνεται σιμὰ του.
 Σεμνός, γαλήνιος, σεπτός, ἀκίνητος ὡς στήλη,
 Τὸ βλέμμα στρέφ' εἰς τὴν σκηνὴν καὶ θεωρεῖ ἡσύχως,
 Ἐνῷ ἀνοίγονται τῶν φθονερῶν τὰ χεῖλη,
 Καὶ καγχασμῶν ὑβριστικῶν ἀκούεται ὁ ἥχος.
 Τὸν Εὐγενῆ χλευάζουσιν Ἐπαίτην καὶ συρίζουν,
 Καὶ τὸν 'Αλφρέδον ἀτενῶς προσβλέπουν.... πλὴν συνάμα
 Θαυμάζουν, ὅσοι τὴν ὁρμὴν καὶ θάρρος του γνωρίζουν,
 Πῶς δρᾶμά τι δὲν ἐγείνειν εἰσέτι εἰς τὸ δρᾶμα!
 Τίποτε, τίποτε! κωφός, τυφλός, τὰ βλέμματά του
 'Ατάραχος εἰς τὴν σκηνὴν ἐπάνω προστῆλόνει·
 Τί μόνον; πῶς ἡ χεὶρ αὐτοῦ ὑπὸ τὸ ἐνδύμα του
 Τὸ στήθος μὲ τοὺς ὄνυχας ξεσχίζει καὶ αἵματόνει....
 Ἐάν τις εἰς τὴν ἔψιν του προσέχων ἐμβαθύνῃ,
 Ναί, δὲν θὰ ἴδῃ ψυχικὴν εἰς τὴν μορφὴν του πάλιν,

Εἰς τὴν ὄφρυν του πλὴν μικρὸν σπασμὸν θὰ διακρίνη,
 Πυρᾶς σπινθῆρα, φεύγοντα τὴν σκέπουσιν αἰθάλην....
 Τὰς ὕδρεις, ἃς θὰ ὑποστῇ, ἐγνώριζεν Ἐκείνος,
 Καὶ ἤλθε μόνον δι' αὐτό.... Εἰς μάτην τὸν σαρκάζει
 Μὲ ἐκδηλώσεις κατ' αὐτοῦ τῶν φθονερῶν τὸ σηῆνος
 Ῥωμαῖον γερουσιαστὴν ἀρχαῖον ὁμοιάζει.
 Ἀπεικονίζει ἀετὸν εἰς τὴν ἀκμήν του, νέον,
 "Ὅστις ἀπὸ τὰ σύννεφα κατέρχεται εἰς ἔλλα,
 Καὶ ἐπιτρέπ' εἰς συρφετὸν στρουθίων καὶ ὀρνέων
 Νὰ πτερυγίζου περὶ τοῦ, διότι οὕτω θέλει.
 Πλὴν φεῦ, ἃν στρέψῃ πρὸς αὐτά· οὐαί, ἔαν θελήσῃ
 Τὴν ἐστεμμένην κεφαλὴν, τὰς πτέρυγας νὰ σεισῇ!
 Καὶ ὁ Ἀλφρέδος ἑαυτὸν προσφέρει εἰς τὸν φθόνον
 « Φεῦ, σκέπτεται· ὑπέστησαν αἰσχύνῃς μέγαν πόνον
 « Τόσκι καλαὶ νεάνιδες διὰ τὸν ἔρωτά μου
 « Κἄν ἂν ἐξιλεώσωσι μικρὸν τὰ θύματά μου
 « Αὐτοὶ ἐδῶ οἱ σκώληκες.... αἰσχύνῃ ἂντ' αἰσχύνῃς. »
 Καὶ τοὺς βραχίονας αὐτοῦ σταυροῖ μετὰ γαλήνης,
 Καὶ δέχεται τὰ ἀγενῆ ἡσύχως σκώμματα των
 Ὡς βράχος τὴν μαστιγώσιν μανιωδῶν κυμάτων!
 Ἄλλ' εἶναι ἄνθρωπος, ἀλλὰ τὸ γαῦρον μέτωπόν του
 Πιστὲ δὲν εἶδον ἔμπροσθεν νὰ κύπτῃ τῶν ἐχθρῶν του.
 Ἄν ἡ μορφή ἀτάραχος εἰσέτι διαμένῃ,
 Πλὴν ἤρχισε τὸ αἶμά του ἐπάνω ν' ἀναβαίνει
 Καὶ πνίγεται· θαρρεῖ ζωὴν καὶ νοῦν πῶς θ' ἀπολέσῃ!
 Φοδοῦμαι μὴ κατὰ τινος ἐξαιφνης ἐπιπέσῃ,

Καὶ ὁ Ἐπαίτης αἵματος μὴ γείνη τραγωδία....

Θὰ γείνη, μὰ τὸν οὐρανόν! Ἴδὲ, τί μοχθηρία!

Καθ' ἣν στιγμὴν ὁ Εὐγενῆς Ἐπαίτης γόνυ κλίνει,

Καὶ ἀνακράζων «ἔλεος» τὸν δίσκον τοῦ ἐκτείνει,

Ἀπὸ τὸ θεωρεῖόν του εἰς βαρονίσκος κύπτει,

Καὶ λαυδοβίκιον διπλοῦν πρὸς τὸν Ἀλφρέδον ρίπτει!

Πλὴν μόλις, μόλις ἔπεσε χαμαὶ τὸ νόμισμά του,

Ὁ ἴδιος ἐκπλήττεται εἰς τὴν θρασυτητά του....

Καὶ διαδέχεται σιγὴ νεκρώσιμος, βαθεῖα,

Τὸν κρότον τοῦ νομίσματος πεσόντος· ἡ πλατεῖα,

Τὰ θεωρεῖα καὶ ἡ σκηνὴ αὐτὴ σιγᾷ ἀκόμα,

Καὶ πάντες στρέφουν ἔντρομον πρὸς τὸν Ἀλφρέδον ὄμμα.

Τίποτε, πάλιν τίποτε, ὁ θαύμων! ἐκ γρανίτου

Θὰ ᾄδει ἡ ψυχὴ του!

Τὸ νόμισμα κατὰστήθη τὸν εὔρε, πλὴν ματαίως·

Ὡς λίθος ἔμεινε ψυχρὸς, ἀτάραχος ὁ νέος.

Εἰς τὴν μορφὴν τοῦ ἐκπληκτοῦ διέμειν' ἡ αἰθρία,

Καὶ οὔτε μία θορὶξ αὐτοῦ δὲν ἐκινήθη, μία!

Οἱ ἐστεμμένοι—Ποιηταὶ καὶ Ἡγεμῶν—ἐκείνην

Τὴν ὑψηλὴν τοῦ ἀνοχῆν διέδον καὶ γαλήνην,

Καὶ τὸ ψυχρὸν ἐθαύμασαν τοῦ νεανίου ἥθος·

Πλὴν δὲν διέφυγεν αὐτὴ ἀκόμη καὶ τὸ πλῆθος,

Καὶ στρέφονται τὰ βλέμματα ὀργίλα, φλογοβόλα

Πρὸς τὸν βρόνον ὅλα.

«Ἐξω!» κραυγάζει ἐξ ὀργῆς ὡχρὸς ὁ Βερανζέρος,

Ὁ Σατωβριάνδος, ὁ Οὐγγὼ καὶ οἱ ἄλλοι· καὶ εἰς πᾶν μέρος

Τὸ θέατρον ἀντιλαλεῖ ἀπὸ πολλῶν χειλέων.

Συγχρόνως ἐκ τοῦ στήθους τοῦ ὁ Γάλλος Ἀνακρέων

Τῆς Λίξας τοῦ ἀπέσπασε τὸ ῥόδον, καὶ μὲ βίαν

Τὸ ρίπτει πρὸς τὸν εὐγενῆ ἐκείνον νεκρίαν.

Καὶ ἄψασι διὰ μιᾶς αἱ χεῖρες τῶν ὠρχίων

Τὰς ἀνοδέσμας των πετοῦν καὶ ρκίνουσι τὸν νέον.

Χειροκροτεῖ ὁ Ἡγεμῶν, χειροκροτεῖ τὸ πλῆθος,

Καὶ πάλλει συγκινούμενον τῶν γυναικῶν τὸ στήθος.

Ἐξαίφνης, εἰς δικτυγελεὺς ἀπὸ τοῦ Βασιλέως

Τὸ θεωρεῖον ἔρχεται· τὸ πλῆθος διασχίζει,

Καὶ προχωρῶν ταχέως,

Εἰς τοῦ Ἀλφρέδου βῆμά τι τὰ ὄτα ψιθυρίζει.

Γαλήνιος ἐγείρεται, καὶ εἰς τοῦ Ἡγεμόνος

Μετὰ τινος εὐρίσκεται στιγμᾶς τὸ θεωρεῖον·

Ὁ Κάρολος τὴν χεῖρά του τῷ δίδει, καὶ συγχρόνως

Μὲ σέβας κλίνει πρὸ αὐτοῦ καὶ χάριν ὁ μαρκίων.

Τὸ πλῆθος στρέφει ἔκτοκρον καὶ θεωρεῖ ἀφώνως.

« Μαρκίων, λέγει μειδιῶν ὁ εὐγενὴς Βουρδῶνος·

« Εἶσαι καρδίᾳ ἐκλεκτῇ· ὡς ταύτην τὴν ἐσπέραν

« Ποτὲ δὲν εἶχες, πίστευσε, ψυχὴν ἀνδρικοτέραν! »

Καὶ τῆς φωνῆς τοῦ πατρικῶς τὸν ἦχον ταπεινόνων·

« Γνωρίζω τὰ συμβάντα σου, προσέθεσε μὲ πόνον.

« Εἶσαι τῶντι ἔξοχος, καὶ κατακτᾶς συγχρόνως

« Καὶ τὴν καρδίαν τοῦ λαοῦ καὶ τὴν τοῦ ἡγεμόνος.

« Εἰς πάλιν ἤδη ἱερὰν προσφέρεις καὶ ἀγίαν

« Τὰ πλοῦτη καὶ τὸ ξίφος σου καὶ τὴν φιλοτιμίαν,

« Καὶ μεταβαίνεις εἰς τὴν γῆν τῆς δόξης καὶ θαυράων.

« Δὲν θὰ σὲ λησμονῶ κ' ἐκεῖ· τὴν ἀγαπῶ, μαρκίων... »

Κ' ἐκ τοῦ γενναίου στήθους τοῦ παράσημον ἐκβάλλει,

Κ' εἰς τοῦ Ἀλφρέδου εὐμενῶς ὁ ἴδιος τὸ βάλλει·

« Ὁ Ποιητής, ὑπέλαβε, μ' ἐν ῥόδον αὐτοῦ ἤδη

« Ἰππότην σὲ ἀνέδειξε· κ' ἡ χεὶρ ἡμῶν σὲ δίδει

« Ἐν ἄλλο ῥόδον, τῆς τιμῆς τὸ ἄρωμα ἐγκλείον. »

« Τὸ ῥόδον τοῦτο ἄφθιτον κ' αἰώνιον, μαρκίων! »

Τὸ γόνυ κλίνει πρὸ αὐτοῦ ὡχρὸς ὁ νεανίας,

Φιλῶν τὴν χεῖρα τοῦ σεπτοῦ ἐκείνου Ἡγεμόνος·

Φρενιτιᾶ τὸ θέατρον ἀπὸ ἐπευφημίας,

Καὶ λήγουν δύο δράματ' ἀντίθετα συγχρόνως.

.....

.....

« Λοιπόν, Ἐρρίκε, ἔλεγε τὸ θέατρον ἀφίνων

Ἀλθέριος ὁ ταχύλογος· τί σ' ἔλεγον; ἀκόμη

« Τὸν ὑποθέτεις ἄνθρωπον τὸν Σατανᾶν ἐκεῖνον,

« Ἡ ἐπὶ τέλους ἥλλαξε κ' ἡ ἐδική σου γνώμη;... »

Ἐκεῖνος δὲν ἀπήντησεν, ἀλλ' ἔδῃξε τὸ χεῖλος.

Μὴ ἔλεγεν ἀλήθειαν ὁ λάλος αὐτοῦ φίλος;...

ΑΣΜΑ ΤΕΤΑΡΤΟΝ

ΤΟ ΣΥΜΠΟΣΙΟΝ. ΟΙ ΔΥΟ ΕΠΑΙΤΑΙ.

Α'

— Καὶ πάλιν, Μοῦσα! — Ἄφες με καὶ εἴμυι νύσταλέα.

— Πῶς λέγεις; πῶς! νυστάζετε κ' αἱ Μοῦσαι σεις; ὠραῖα!

— Πλὴν μὴ θορρῆς τὸν οὐρανὸν τῶν πρώην ἀθανάτων

Ὡς τοῦ θεοῦ σας; οὐρανὸν σκιῶν καὶ φαντασμάτων,
Εἰς ὃν δὲν πίνουσι ποτέ, οὐδ' ἔχουν ὑμεναίους,

Οὐδὲ ὑπνώττουσιν; Ἡμεῖς εἰς τὰ βασιλεία μας,

Εἰς τοῦ Ὀλύμπου τοὺς καίρους, τοὺς χρόνους τοὺς ὠραίους,

Εἴμεθα ἄνθρωποι θεοί... καὶ τὴν θεότητά μας

Τὴν ἐχαιρόμεθα· φαῖδρ' τὰ πάντα τότε ἦσαν.

Ἄντ' λιθάνου νεκρικοῦ καὶ ναυτιώδους, κνίσσαν

Εὐώδη ὠπφρακνόμεθα ζώσης σαρκὸς ἀκόμα·

Ἄντ' ἐντρόμων προσευχῶν, ἀντὶ ψαλμῶν ἐρρίνων,

Ἐρώτων μέλη ἔψαλλε τ' ἀθάνατόν μας στόμα,

Καὶ νέκταρ ὠνομάζαμεν τὸν ἐδικόν μας οἶνον.

Οἶνον ἡδὺν μὲ κόκκινον ἀκτινοβόλον χρῶμα,

Ὅν εἷς γνωστὸς κηθηγητὴς δὲν ἔπιεν ἀκόμα....

Ἄ! εἰς ἐκείνας τὰς γλαυκάς ἡμέρας δὲν εὐρέθης

Τῆς γοητείας, τῆς ζωῆς τῆς δροσερᾶς, τῆς μέθης·

Συνηνωμένα ἔδλεπες εἰς τὸν καιρὸν ἐκεῖνον

Τὴν γῆν μετὰ τοῦ οὐρανοῦ, τὸ ἄστρον μὲ τὸ κρίνον.

Ὑπῆρχε τότε μεταξὺ τῆς γῆς καὶ τοῦ αἰθέρος

Κλίμαξ νεφῶν εἰς ἱερὺς μυστηριώδεις τόπους·

Θεοὶ κατέβαινον, θνητοὶ ὑψοῦντο ἐλευθέρως,

Κ' ἔδιδον τέκνα αἱ θεαὶ εἰς τοὺς θνητοὺς ἀνθρώπους.

Ἰχώρ καὶ αἷμα ἔρρεεν ἐντός μας ἡνωμένον,

Καὶ ὄχι πῦρ μὲ νερόν, ὡς νῦν, χρωματισμένον.

Ἦτο τὸ πᾶν μυστήριον καὶ θαῦμα καὶ νεότης,

Ἦτο πρωΐα ἡ ζωὴ καὶ ἡ δημιουργία,

Ἦτον εἰς τὸ ἀλφάθητον αὐτῆς ἡ ἀνθρωπότης·

Ἦ ἐπιστήμη ἔλειπεν, ἀλλὰ κ' ἡ δυστυχία!...

Ποιήσεως κατέκλυζε τὸν κόσμον τότε ρεῦμα.

Παντοῦ ὑπῆρχεν ἡ ἰσχὺς, παντοῦ ἡ γονιμότης·

Θεοῦ ἐπλήρου ἄπασαν τὴν οἰκουμένην πνεῦμα,

Καὶ ὅπου ἔτεινεν ἡ χεὶρ εὐρίσκετο θεότης!

Εἶχον θεοὺς αἱ θάλασσαι, εἶχον θεοὺς τὰ ἔρη,

Τὰ δάση καὶ ὁ ποταμός, τὸ σπήλαιον τὸ χαῖνον·

Ἀπεικαλεῖτο Ἀρτεμις ἡ κυνηγέτις κόρη,

Καὶ σύριγξ ἦτο τοῦ Πανὸς ἡ σύριγξ τῶν ποιμένων.

Εἶχον φωνὴν τὰ ἐμψυχα, τὰ ἄψυχα, τὰ ζῶα·

Τί ἐποχὴ ποιήσεως μεγάλη καὶ ἀθάνα!

Ἦμπόρει τότε ποιητῆς ὡς σύ, νὰ ἀγαπήσῃ

Τῆς Θετίδος τὰ ἱερὰ καὶ κυματώδη κάλλι·

Τὸν ναυαγὸν ἡ Καλυψὼ νὰ τὸν φιλοξενήσῃ,

Καὶ τὴν Σελήνην νὰ κρατῇ ἐνὸς βροσκοῦ ἀγκάλη!

Ἦσαν τοσοῦτον συγγενεῖς, τόσον πολὺ πλησίον,
 Οἱ ἄνθρωποι τῶν ἐποχῶν ἐκείνων, μὲ τὸ θεῖον.
 Πολλάκις ἠκροώμεθα γῆινην ἀηδόνα
 Ἀπὸ τοῦ Ἑλικῶνός μας τὸν ἱερὸν δαφνῶνα
 Πολλάκις λύρα γῆινος καὶ λύρα οὐρανία
 Συναμιλλῶντο, κ' ἡ μολπή δὲν ἦτον ἀνομία....
 Τώρα σφίξ ἄσφορος τὴν γῆν ζοφώνει, οἴμοι,
 Καὶ χύνει ἐρεβῶδες φῶς παντοῦ ἡ ἐπιστήμη!
 Παρῆλθον πλέον οἱ καιροὶ ἐκεῖνοι οἱ ὠραῖοι,
 Ὅτε θεοὶ καὶ ἄνθρωποι ἀκόμα ἦσαν νέοι.
 Δὲν ἀϋπνοῦσαμεν ἡμεῖς ὡς ἀϋπνεῖτε τώρα
 Ὑπῆρχεν εἰς τὸν Ὀλυμπον ἡμῶν καὶ ὕπνου ὥρα.
 Τὸ ὄμμα ἐκλείειν ἠδὺς Μορφεὺς τῶν Ὀλυμπίων,
 Καὶ ὕπνωττεν ὡς ἀγαθὸς ἀστὸς καὶ ὁ Κρονίων.
 — Ὡ Μοῦσα! ἡ ταλαίπωρος γνωρίζει ἀνθρωπότης,
 Ἐξ ὅσων κάτω εἰς τὴν γῆν συμβαίνουν πρὸ αἰώνων,
 Ὅτι ὕπνώττει νήδυμον ἐπάνω ἡ Θεότης....
 Πλὴν τοῦτο δὲν ἐγνώριζα καὶ δὲν πιστεύω μόνον,
 Ὅτι νὰ κλείσῃ δύναται καὶ τῶν Μουσῶν τὸ ὄμμα,
 Ἔστω καὶ ἂν τὴν Πάπισσαν ἀνέγνωσαν ἀκόμα....
 — Ἀ, ἔχιθνα! — Ναί, ἀλλ' οὐχὶ μετὰ δηλητηρίου
 Ποτὲ δὲν ἤμην ποιητῆς σατυρικοῦ βιβλίου.
 Κ' εἰς τὴν ὠραίαν σάτυραν ἐγὼ ἀρνοῦμαι χάριν
 Ὅμοια εἶναι, δι' ἐμέ, μὲ δολοφόνον Πάριν,
 Ὅστις εἰς πτέρνας πάντοτε τοξεύει Ἀχιλλέων.
 Μισῶ πᾶν εἶδος ἐρπετοῦ, κ' ἐκείνην ἔτι πλέον.

Τὴν ἔμπνευσιν ὁ οὐρανὸς δι' ἄσμα τὴν χαρίζει,

Καὶ εἶναι ἀντιφατικὸν ὁ ψάλτης νὰ συρῇ.

Θέλω τὸν ψάλτην ἀετὸν, τὸν θέλω ἀηδὸνα,

Ἔχοντα βράμφοι, πτέρυγα καὶ ἄσμα· αὐτὰ μόνα·

Λυγρέα εἰς τὸ ἀγαθόν, τυφλὸν εἰς τὰ γελοῖα.

Δὲν θέλω δηλητήριον νὰ ἔχῃ ἡ Κασταλία!

Δὲν θέλω εἰς τὰ δάκρυα, καὶ τοῦ κακοῦ εἰσέτι,

Μὲ εὐφραίνει μυσσάρην ὁ ἄλλος νὰ καργαῇ·

Νὰ τοῦ ἀψιάσῃ τὴν πληγὴν καὶ ἄλλην νὰ προσθέτῃ,

Κ' ἔπειτα λύρας ἑαυτὸν υἱὸν νὰ ὀνομάζῃ!

Τοὺς πεπτωκότας, δαίμονας καλοῦν, οὐχὶ ἀγγέλους,

Οὐδ' ἄσμα ὀνομάζεται ὁ συριγμὸς τοῦ βέλους.

Ὡ Μοῦσα, ὁ σατυριστὴς εἶναι κακὴ καρδία·

Νοθεῖα εἶναι Παργασσοῦ ἡ σάτυρα, νοθεῖα.

— Καὶ ὅμως γράφεις σάτυραν κατὰ σάτυρας ἥδη·

Μὴ σ' ἐκοπάνισε καὶ σὲ ἡ γλῶσσα τοῦ Ῥοῖδου;...

— Ἐμέ; δὲν ἐσυνέθισα ποτὲ νὰ ὑποβάλλω

Ὅ,τι μ' ἐμπνέει τοῦ θεοῦ φωνὴ καὶ ὅ,τι ψάλλω.

Ἄν μ' ἔσπεψεν ὁ οὐρανός, τὸ στέμμα περισσεύει

Ἀμύστων διαγωνισμῶν· ἂν ἔχι, εἶναι χλεῦη.

Μὴ ὅμως ῥίπτῃς κατ' ἐμοῦ μομφὴν ἀχαριστίας·

Ἐγὼ κ' εἰς ἄλλος χάριτας ὀφειλομένον, διότι

Διπλώματ' αὖθις ἔδωκε προχθὲς ἀθανασίας!

— Ναί, λάμπειν σᾶς ἐχάρισεν ὁμοίαν μὲ τὰ σκότῃ....

Τοὺς γρίφους τῶν ἐπαίνων τοῦ καὶ τὰ διπλώματά τοῦ

Ἡ λήθη τὰ ὑπέγραψε, λαβοῦσα τ' ὀνομά τοῦ.

— Πλὴν, Μοῦσα, ἄς ἀφήσωμεν τὴν εὐφρολογίαν,

Ἐκ τῆς Πακίστης ἀγωγὴν μὴ λάδωμεν κάμμιαν,
Καὶ ψάλει· ἂν ἀπίδαχες τὸν ὕπνον, ἐννοεῖται·

Ἄλλως, ὁ πέλεκυς πρὸ σοῦ καὶ ἡ ἀγχόνη κεῖται.

— Καὶ δῆμιος; — Καὶ δῆμιος πολὺ πεπειραμένος·

Χθὲς ἔτι εἰς τὸν Παρνασσὸν ἀνέβη φορτωμένος (1)

Πελέκεις καὶ ἀγχόνας,

Ἄλλὰ, τυφλὸς εἰς τὰς ἐκεῖ πετώσας ἀηδόνας,

Κατεπελέκησε πτωγὴν βυτράχων δωδεκάδα,

Καὶ εἶπε· « πλέον ποιήσις δὲν εἶν' εἰς τὴν Ἑλλάδα!

— Καὶ ἤλθες μόνον δι' αὐτὸ ἐδῶ νῦν μὲν ἀφύπνισις;

ὦ, ἂν ἀφύπνισες ἐμέ, πολλοὺς θ' ἀποκοιμίσῃς...

Τὸ θέμα τὸ ἀνάξιον καὶ ὑπνηλὸν παχραῖται·

Δὲν εἶναι θέμα δι' ἐμέ καὶ διὰ σέ εἰσέτι.

Πᾶς, ὅστις λύραν ἔλαβε τὴν λύραν τοῦ ἄς χρούση,

Ὡστε καὶ ἐκεῖνος τὴν μολπὴν, εἰ δυνατόν, καὶ ἀκούσῃ

Παρέλθωμεν... Τὴν νύκτ' αὐτὴν λοιπὸν θὰ ἐνθυμῆσαι,

Ὅτ' εἰς συμπόσιον φαιδρὸν προσκεκλημένος εἶσαι.

Ἰδοῦ, ἀπέναντι ἐκεῖ φωτοβολεῖ εἰς οἶκος·

Συμποσιάζει εἰς αὐτὸν ὁ εὐγενὴς Ἑρρίκος.

(1) Ἐν τινι συνεδριάσει τοῦ Παρνασσοῦ ὁ κ. Ροῖδης, εἰς τῆς τῆς ἐπὶ τοῦ ποιητικοῦ διαγωνισμοῦ Ἐπιτροπῆς, εἶπε προσηλόμενος, ὅτι ἔρχεται φέρων πελέκεις καὶ ἀγχόνας κατὰ τῶν ἡμῶν ποιητῶν· ἐννοεῖται δὲ ὅτι, μετὰ τὴν εὐτυχῆ ταύτην ἀπινισιν, κατέληξεν εἰπὼν, ὅτι δὲν ὑπάρχει ποίησις ἐν Ἑλλάδι!

Ἄκουεις τὰς φαιδρὰς φωνὰς τὰς πόσον ἀλλοκότους,
 Ἄς αἰδομένη ἢ ἡγὼ δειλῶς τὰς μεταδίδει;
 Τοὺς γέλωτας τοὺς ἡχηροὺς, τὰ ἄσματα, τοὺς κρότους;
 ὦ, βυθυχίται λέοντες συνευθυμούσιν ἤδη,
 Καὶ λείναι μὲ ὄνυχας γαλῆς πλήν καὶ βοδίνους·
 Ἄν ἐκδικούμεν, ἤθελον σὲ ῥίψει εἰς ἐκείνους!

B'

Εἰς αἴθουσαν περικαλλῆ, χρυσὴν ἐκ φωταψίας,
 Κύκλῳ τραπέζης κάθονται οἱ τοῦ Ἑρρίκου φίλοι·
 Εἶναι ἡ ἐγκαθίδρυσις τῆς νέας βασιλείας,
 Καὶ πίνουν, ᾄδουν, φλυαροῦν τὰ εὐθυμὰ των χεῖλη.
 Αὐθάδῃ κάλλῃ λάμπουσιν ἐγγὺς τῶν νεανίσκων·
 Σκινόα, σιτόχροα, ὠχρὰ καὶ πάσης χώρας ἄνθη,
 Ἐκπέμποντα τὸ ἄρωμα ἐκεῖνο τὸ μεθύσκον,
 Ὅπερ καλεῖ « Ἐταιρισμὸν » πᾶς ὅστις τὰ ὠσφράνθη....
 Οἶνος ἐδῶ, κάλλος ἐκεῖ καὶ πανταχοῦ νεότης·
 Εἰς μίαν μέθην μέθαι τρεῖς, ἐν ᾧ ἀρκεῖ ἡ μία.
 Ἡ Κύπρις εἶναι πανταχοῦ πλήν λείπει ὁ τοξότης·
 Ὁ Βάνχος κύπελλον κρατεῖ καὶ πίνει ἡ λαγνεία!
 Φαίνεται ἐκεῖ ὁ δυσειδὴς καὶ κόλαξ νεανίας,
 Ὅστις τὸν νέον ἔστειψεν Ἑρρίκον βασιλέα·
 Κενόνοι ἐν ποτήριον μὲ δῶα καλακειάς,
 Λέγ' εἰς τοὺς φίλους του « καλὰ » καὶ εἰς τοὺς ἐχθροὺς « ὠραῖα »

Σιγῶν πλὴν ὁ ξενότροπος Γυλφρεΐδος διαμένει,
 "Οστις νεκρὸν τὸν εὐγενῆ 'Αλφρέidon ἀπεκάλει"
 Πίνει μὲ σοβαρότητ' τὸ ἥθος του ἐμφαίνει
 "Οτι δὲν εἶναι ἡδονὴ ἐκτὸς τοῦ οἴνου ἄλλη!
 Κ' ἐγγύς του ὁ ταχύλογος 'Αλδέρτος, γελᾷ, πίνει,
 Καὶ λέγει, λέγει... ἔπκινον καὶ γλεῦθ' ἐκτοξεύει.
 Προπίνει διὰ τὴν ξινοθὴν κ' εἰς τὴν μελάγχρουν κλίνει!
 Εἰς ἵππον ἀγχαλίνωτον ἡ γλῶσσά του ἱππεύει!
 'Εδῶ ἡ Κλαίρη μαιδιᾷ, αὐγῆς ὁροσερωτέρη,
 Φλέγεται ἐκεῖ ἡ Βοεμή, ἡ πύρινος ἐτάρη.
 'Ὡς πῦρ ἡ εὐθυμία των πᾶσαν στιγμὴν αὐξάνει,
 Καὶ χύνει πῦρ ἐπὶ πυρὸς τῶν γυναικῶν τὸ βλέμμα.
 'Η δὲ Καμίλλη εὐχαρις τὸν θρόνον της λαμβάνει,
 Καὶ στέφει μέτωπον ὀραστὸ μὲ βασιλίσσης στέμμα.
 Πλὴν ἂν καὶ εἶναι καλλονὴ ἡ τοῦ 'Ερρίκου φίλη,
 Τοῦ συμποσίου βασιλὶς δὲν εἶναι ἡ Καμίλλη.
 Εἰς τὸ μεταίχμιον παιδὸς καὶ κόρης, δυναμένη
 Καὶ ν' ἀγαπήσῃ ἰσχυρῶς καὶ παῖξῃ μὲ πλαγγῶνας,
 Κόρη λευκὴ, τὴν ἥβην της τὴν πρώτην ἐστεμμένη,
 'Απέναντί της μαιδιᾷ ὡς ἄνθος εἰς λειμῶνας.
 Μὲ τὸ μαιδιάμα της φῶς, νομίζεις, θ' ἀνατελεῖ,
 Κ' εἶναι, ὀκρεῖς, ἐν φιλημα τὰ ὁροσερά της χεῖλη.
 Τὰ ὄμματά της κόμματα γλαυκὰ καὶ φωσφορώδη,
 Γεμάτα νύκτα καὶ αὐγὴν καὶ ἔμπλεα ἐλπίδων,
 'Εκπέμπουν λάμψιν ἱερὰν καὶ λάμψιν θουελλώδη,
 "Ὡν μετριάξει ἡ μικρὰ σκιά τῶν βλεφαρίδων.

Καὶ κυρατίξ' ἡ κόμη της χρυσῇ καὶ βοσπρυγῶδης,

Καὶ πίπτ' εἰς κύκνου τράχηλον κ' εἰς ὤμους χιονώδεις!

Εἶναι ἡ περιλάλητος εἰς καλλονὴν Ἑλθίρα,

Βασίλισσα τὸ μέτωπον, βασίλισσα τὴν χεῖρα·

Ἄκτις εἰς ῥόδου κάλυκα, ὠχρόλευκος νεφέλη....

Πλὴν μ' ἀκολάστους λέοντας μεθύνοντας, τί θέλει;

Πάντες τὴν βλέπουν, κ' ἔκθαμβον τὸ τοῦ Ἑρρίκου βλέμμα,

Τὴν θεωρεῖ μετὰ σιγῆς θρησκευτικῆς ἡρέμα,

Καὶ δάκνουν μέχρι αἵματος, ζηλότυποι, τὰ χεῖλη,

Ἡ Κλαίρη καὶ ἡ Βοεμή κ' ἡ ἄνασσα Καμίλλη.

Καὶ πρᾶγμ' ἀπίστευτον, σχεδὸν ἀδύνατον· δις εἶδον

Τὸν λίθου ἀπαθέστερον, τὸν Βρεττανὸν Γυλφρεῖδον,

Τὸ κύπελλόν του ν' ἀρνηθῇ καὶ τὴν οἶνοποσίαν,

Καὶ γὰρ προσδέψῃ τὴν λευκὴν ἐκείνην ὀπτασίαν!...

Γ'

Πληροῦσι κύπελλα κενὰ μέχρι στεφάνης, οἶνοι

Τῆς Κύπρου, τῶν Συρακουσῶν καὶ ἀνθοσμίας Χίος,

Ἀλλὰ ματαίως πίνουνσιν, ἡ δίψα των δὲν σβύνει·

Πίνουν καὶ πάλιν πίνουνσιν καὶ πίνουν αἰωνίως.

Συγκρούονται τὰ κύπελλα εἰς εὐφρεῖς προπόσεις,

Καὶ μέθην εἰς τὴν μέθην των προσθέτει πᾶσα πόσις.

Προπίνουν ὑπὲρ γυναικὸς καὶ ψεύδους αἰωνίου·

Ὑπὲρ νηστείας μοναχῶν συγχρόνως καὶ Σουλτάνου·

Προπίνουν ὑπὲρ Παρνασσοῦ κ' ἐνὸς Βουλευτηρίου, (1)

Ὑπὲρ πρωίας καὶ νυκτός, μολπῆς καὶ Κατρίβάνου.
Δι' ὅλα πίνουν, καὶ ὑπὲρ τοῦ Σατανᾶ ἀκόμα·

Μόνον ὑπὲρ τοῦ ὕδατος οὐδὲν προπίνει στόμα.

Κ' ὑπὲρ Γεέννης πρόποσιν ὅποταν τις προτείνῃ,

Εὐχαριστεῖ ἡ Βοεμή καὶ μειδιῶσα πίνει!

— Βαρόνε, λέγει· λέων τις βαθεῖαν τρέφων χαίτην·

Σύ, ὅστις λουδοβίκικα πετᾷς εἰς τὸν Ἐπαίτην,

Ὀλίγον πίνεις... Μὴ λοιπὸν μεταμνησθῇς ἥδη

Διότι τόσον πομπωδῶς ἡ δεξιὰ σου δίδει;

— Φοβεῖται, ἄλλος ἀπαντᾷ, ὁ μέγας εὐεργέτης,

Εὐγνωμοσύνην πρὸς αὐτὸν μὴ δείξῃ ὁ Ἐπαίτης...

Τὸν ὦμον ἀνυψοῖ αὐτοῦ ὁ βαρονίσκος, ὅμως

Ἀόριστός τις φαίνεται εἰς τὴν μορφὴν του τρόμος.

Πλὴν μέσῳ τῆς φαιδρότητος τῆς γενικῆς ἐκείνης,

Μία καὶ Εἷς ἀφίνονται εἰς βεμβασμὸν ὁδύνης·

Ὅ δὲ τῶν τῶ συμπόσιον Ἑρρίκος κ' ἡ Ἐλθίρα.

Ἡ μία τὸν Ἀλφρέδον τῆς ἀναπολεῖ ὁ ἄλλος

Φέρει εἰς τὴν καρδίαν του σπασμωδικῶς τὴν χεῖρα,

Καὶ μάτην πέριξ του ἤχεῖ τῶν συμποτῶν ὁ σάλος.

Ὡς ἡ Ἐλθίρα καὶ αὐτὸς ἀναπολεῖ ἐκεῖνον,

Τὸν μέγαν του ἀντιζήλον εἰς ὅλα. Ἐνθυμεῖται

(1) Κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν δὲν ὑπῆρχεν ἑλληνικὸν βουλευ-
ριον, οὐδ' ἦτο κἀν γεννημένος ὁ φιλόμουσος κύριος Ἀθαν. Κατι-
νος· εἶναι ἀναχρονισμὸς γεγραμμένος χάριν ἀπλῆς ἀντιθέσεως

Τὸν τοῦ θεάτρου θρίχιδον τὴν κεφαλὴν του κλίνων,

Καὶ τῆς ζηλοτυπίας του ἡ θούελλα κινεῖται.

Καὶ ὅμως τὸν ἀντίζηλον αὐτὸν δὲν τὸν ἐχθαίρει·

“Αἰων σχεδὸν τὸν ἀγαπᾷ καὶ σέβεται κρυφίως.

Λαθραία ἔλξις φεύγοντα πλησίον του τὸν φέρει·

Πλὴν τῆς Ἐλδίας θεωρῶν τὸ κάλλος αἰφνιδίως,

Νυγμὸν αἰσθάνεται καὶ πῦρ ζηλότυπον τὸν καίει.

Γνωρίζει ὅτι δι’ αὐτὸν ἐκείνη μόνον πνέει,

Καὶ ἀπορεῖ καὶ ἐκπληττίζεται εἰς τὸ συμπόσιόν του

Ἡ νέα πῶς ἐφάνη,

Καὶ κλίν’ ὑπὸ συλλογισμοῦς βαρεῖς τὸ μέτωπόν του.

Ματαιῶς ἄσματ’ ἀντηχοῦν καὶ ἡ χαρὰ αὐξάνει·

Μάτην ἀφρίζουν πρὸ αὐτοῦ τῆς Καμπανίας οἶνοι.

Αὐτὸς δὲν βλέπει τίποτε, δὲν ὁμιλεῖ, δὲν πίνει·

Πληρὲς τὸ κύπελλον αὐτοῦ ὡς τῆς Ἐλδίας μένει.

Οἱ δαιτυμόνες ἀποροῦν καὶ ψιθυρίζουν ἤδη,

Καὶ ἡ Καμιλλη τὴν ὄφρυν συσπᾷ προσδεβλημένη.

Μόνον ὁ Ἀγγλος προσοχὴν εἰς τίποτε δὲν δίδει·

Θήραν τινὰ ἀναπολεῖ, τὴν ὥραν ταύτην, λύκων...

—“ὦ, τί συμπόσιον λαμπρόν! εἷς λέων ἀνακραῖζει·

Ἀλλὰ δὲν βλέπω εἰς αὐτὸ δρόλου τὸν Ἑρρίκον...

Συμποσιάρχης ἔσοχος τῶνόντι...καὶ καγχάζει.

—Πληρὲς τὸ κύπελλον αὐτοῦ, εἷς ἄλλος λέγει, μένει·

Φαίνεται, μόνον ὁ ἄφρὸς τοῦ οἴνου τὸν εὐφραίνει!

—Εἰσθε τυφλοί, δὲν βλέπετε, γελῶσα λέγ’ ἡ Κλαίρη,

“Ὅτι εἰς μέθην πρὸ πολλοῦ ὁ βασιλεὺς ἀφέθη;

Θα ρεῖτε μόν' ἢ σταχυλή πῶς ζάλην ἐπιφέρει;

Μεθύομεν καὶ μ' ἄλλο τι· κ' ἡ ῥέμνη εἶναι μέθη....

— Κ' ἡ μάλλον ἐπικίνδυνος, ὁ κόλαξ νέος κράζει,

Καὶ βλέπων αἰσθηματικῶς τὴν Βοεμήν στενάζει.

— Πλὴν νὰ ῥεμβάζῃ τις ἐμπρὸς τῆς Κλαίρης, τῆς Καμίλλης,

Κ' ἐνώπιον τῆς Βοεμῆς, τῆς φλογερᾶς μας φίλης;...

— Μόλις αὐτὸ τὸ συγχωρῶ πρὸ σοῦ, καλὴ 'Ελβίρα,

Εἷς λέων λέγει, ἐπειδὴ εἶσαι ψυχὴ καὶ μύρα.

Καὶ μειδιῶν αἱ λέαιναί· πλὴν αἶφνης ἡ Καμίλλη,

— Εἷς χεῖρας, λέγει, λάβετε τὰ κύπελλά σας, φίλοι!

Διὰ τὸν ἐξοχώτερον προπίνω τῶν λεόντων,

Τὸν ἡγεμόνα τοῦ συρμοῦ, τῶν θυελλῶν, τῆς σπάθης·

Ὑπὲρ ἀπόντος προσφιλοῦς, οὐχὶ ὑπὲρ παρόντων....

Ὑπὲρ τοῦ βασιλέως μου Ἀλφρέδου! — Ἐπρελλάθης

Λοιπόν, Καμίλλη; λέγει τις· πλὴν στρέφεται ἐκείνη

Πρὸς τὸν Ἑρρίκον, κ' εἰς αὐτὸν τὸν λόγον ἀπευθύνει·

— Ἐμπρός, Ἑρρίκε· πίνωμεν ὑπὲρ τοῦ ἡγεμόνος!

Καὶ ἀπνευστὶ τὸν οἶνόν της ῥοφᾷ μέχρι σταγόνος.

Ἐζήτει ἀνταγωνιστὴν γενναῖον ν' ἀνυψώσῃ,

Ὅπως τὸν υπερήφανον Ἑρρίκον της πληγώσῃ.

Ἄλλ' εἰς τὴν πρόποσιν αὐτῆς οἱ δαιτυμόνες πάντες

Τὰ κύπελλά των ῥίπτουσι, σιγοῦν ὡς ἀνδριάντες.

Μόνος ὁ λόρδος ἐν «οὐρρά!» βρεττανικὸν ἀφίνει,

Καὶ διὰ τὸ ἀλλόκοτον ἐπεσημαῖ καὶ πίνει.

Καὶ ἡ Ἑλβίρα; ἀπαθής, σιγῶσα διχμένει,

Ἄλλ' ἀνυπότακτος παλμὸς τὸ στῆθος της κυμαίνει....

Βλέμμα περιφρονήσεως πρὸς τὴν Καμίλλην ῥίπτει,

Καὶ ἡ χρυσὴ τῆς κεφαλὴ βεμβώδης πάλιν κύπτει.

Ἀφίνων τὴν μακρὰν σιγὴν καὶ ὁ Ἑρρίκος, τείνει

Τὴν χεῖρα πρὸς τὸ κύπελλον καὶ μειδιάσας πίνει.

— Ὑπὲρ τοῦ βασιλέως σου προέπια, τῇ λέγει,

Καὶ πρὸς αὐτὴν ὑπόψυχρος τὴν χεῖρά του ὀρέγει·

Ἀλλὰ συγγνώμην, πρόποσιν κ' ἐγὼ θὰ κάμω μίαν,

Δι' ἄνθος ἐν τῶν οὐρανῶν, μ' εὐώδη ἄνθοςμیان.

Ἡ λέκινα προέπια· θὰ πῆν καὶ ὁ λέων·

Διὰ τὸ ἐξοχώτερον προπίνω τῶν ἀνθέων·

Διὰ τὴν χάριν, τὴν μολπὴν, τὸ ὄνειρον τῆς Μούσης·

Ὑπὲρ παρούσης προσφιλοῦς, οὐχὶ ὑπὲρ ἀπούσης...

Ὑπὲρ τῆς βασιλίσσης μου Ἑλθίρας! Ἐμπρός, φίλοι·

Κενώσατε τὰ κύπελλα, κ' ἰδίως σύ, Καμίλλη.

Καὶ ἀπνευστί, διὰ μιᾶς τὸ κύπελλον κενώνει·

Οὕτω ὑψοῦνται, πίπτουσι καὶ ἄλλοι ἔτι θρόνοι!

Μὲ μόνην τὴν διαφορὰν, ὅτι πολλαῖς αἶμα,

Καὶ ὄχι οἶνος χύνεται, ὅταν ἀλλάξῃ στέμμα. —

Ἀπαντες πίνουνσι φαιδρῶς καθῶς καὶ ὁ Ἑρρίκος,

Κ' ἐκ τῶν πολλῶν ζητωκραυγῶν ἀντιλαλεῖ ὁ οἶκος.

« Ζήτω, φωνοῦν, ἡ νέα μας βασίλισσα! » Ἀκόμα

Καὶ ἡ Καμίλλη πίνει·

Βεδιασμένως μειδιά, συστέλλεται τὸ στόμα,

Καὶ ἀκουσα γριφῶδες τι μειδίαμα ἀφίνει.

Μόν' ἡ Ἑλθίρα ἥσυχος ἐν τῷ θορύβῳ μένει·

Τὴν φυγαδεύει ἡ ψυχὴ μακρὰν τῶν πλανωμένη·

Τὸ στέμμα τοῦ μετώπου της ἐκβάλλει ἡ Καμήλλη

Καὶ λέγει· — Στέμμα ὡς αὐτὸ εἰς σὲ ἀρμόζει, φίλη·

Πολλὰς ἐκόσμησε, πολλὰς θέλει κοσμήσει ἔτι....

Κ' εἰς τῆς Ἑλδώρας σκωπτικῶς τὸ μέτωπον τὸ θέτει.

Πλὴν ὅρις ὡς νὰ ἔδηξε τὴν ἐπηρμένην νέαν,

Τὸ στέμμα κάτω ἔρριψε μὲ κίνησιν βιαίαν

Καὶ εἶπε· — Στέμμα ὡς αὐτὸ δὲν εἶναι ἰδικόν μου·

Ἔχω διάδημα ἐγὼ λευκόν... τὸ μέτωπόν μου!

Κ' ἐφάν' ἡ κόρη ἀληθοῦς βασιλίσσα, μὲ μόνον

Τὸ μέτωπον· νομίζει τις πῶς κέθηται εἰς ὀρόνον·

Καλύπτουν τὴν φωνὴν αὐτῆς σφοδρὰ χειροκροτήσεις·

« Ζήτω, φωνοῦν, τὸ μέτωπον τῆς νέας βασιλίσσης! »

— ὦ, κράζει μ' ἐνθουσιασμὸν ὁ Ἀγγλος, καὶ τὴν χεῖρα

Καὶ τὴν ψυχὴν μου σ' ἔδωκα εἰσέτι, Μις-Ἑλδώρα,

Ἄν τὸ λευκόν σου μέτωπον μοὶ ἔδιδες! καὶ πίνει....

Καὶ πάντας τοῦ ἐκκεντρικοῦ ἡ ἔξαψις φαιδρύνει.

Ἀγγλὴν ἐπέχυσε παντοῦ ἡ νέα βασιλεῖα.

— Ἑλδώρα, λέγ' εἰς δαιτυμῶν, καὶ τ' ὄμμα του ἀνάπτει·

Ψάλε μας τί ἐκ τοῦ Μυσσέ, βασιλίσσα γλυκεῖα,

Ἢ καὶ ἐξ ἄλλου ποιητοῦ Ἀλφρέδου· δὲν μάς βλάπτει!·

Ἢ κόρη εἰς τὴν εὐφυᾶ παράκλησιν ἐκείνην

Ἀρνεῖται ἀνανεύουσα, πλὴν γνώμην μεταβάλλει·

Τὰς χεῖρας εἰς τὸ στήθος της σταυρόνει μὲ γαλήνην,

Καὶ μ' ἡμικλείστους ὀφθαλμοὺς καὶ ζοφωμένη ψάλλει.

Θαρρεῖς, ὑπνιώττει κ' ἡ φωνὴ πῶς εἶναι τ' ὄνειρόν της...

Ἰδοὺ τί ψάλλει κλίνουσα ὡχρόν τὸ μέτωπόν της.

- « Τὸ πᾶν εἶδον· φεῦ, τὰ ἔτη
« Τίποτε δὲν φέρουν νέον!
« Δὲν ὑπάρχει τι γενναῖον·
« Ἡ ζωὴ ἐκλείπει στεῖρα....
« Σκώληκας γεννᾷ εἰσέτι·
« Παῦσε τ' ἄσπρά σου, Ἐλδίρα!
-

- « Κλαίεις τώρα· θὰ κηγχάσης
« Αὔριον χωρὶς καρδίαν·
« Θὰ πληρώσης μ' εἰρωνείαν
« Πᾶν σου δάκρυ, πάντα στόνον,
« Καὶ τὸ πᾶν ὅταν χλευάσης,
« Ἰσχυρὰ θὰ γείνης μόνον!
-

- « Ἐγηράσαμεν· βραδέως
« Ἦλθομεν ἐπὶ τοῦ κόσμου.
« Ὅ,τι φαίνεται ἐμπρὸς μου
« Μ' ἐπιφέρει σκοτοδίνη·
« Καλὴν νύκτα· νυσταλέος
« Μεταβαίνω εἰς τὴν κλίνη.
-

« Ἡ βαθεῖα αὕτη κλίνη
 « Πρὸ πολλοῦ εἶν' ἔστρωμένη·
 « Τὸν ὀδύτην περιμένει
 « Κουρασμένον ν' ἀναπαύσῃ....
 « Εἰς τὸν ὕπνον του εἰρήνη,
 « Καὶ κἀνεῖς ἄς μὴ τὸν κλαύσῃ! »

Τὸ ἄσμα πᾶναι, τῷμα της τὸ δικυγὲς θολώνει,
 Καὶ πάλιν εἰς τὸ στῆθος της τὰς χεῖράς της σταυρόνει.
 Τὸ μέλος ἔπαυσεν, ἀλλὰ ἀκούουσιν ἀκόμα....
 Ἡ τοῦ Ἑρρίκου κεφαλή συννεφωμένη κύπτει,
 Ὁ Βρεττανὸς τὴν θεωρεῖ μ' ἐκπεπληγμένον ὄμμα·
 Δὲν πίνει, κ' εἰς τὸ κύπελλον αὐτοῦ ἐν δάκρυ πίπτει!

.....
 —Μίς! λέγει· ἦτο τ' ἄσμά σου ἐξείσιον, ὠραῖον·
 Ἀλλὰ μὴ ψάλλῃς πλέον.

Εἰς τὸν Χριστὸν καὶ Νέλσωνα, φιλτάτη μου, ἐμνύω,
 "Οτι μὲ μέλος ὡς αὐτὸ δὲν δύναμαι νὰ πῶ!
 Καὶ μ' ἐν ἀπότομον « γκοδδὲμ » τὸ κύπελλον ἀφίνει.
 Καὶ ὁ Ἑρρίκος — Ἐψαλῃς ὡς ψάλλεις σὺ καὶ μόνῃ·
 Πλὴν τίος ἦτο ποιητοῦ ἢ ποιήσις ἐκείνη;
 Σὲ συνεκίνησαν πολὺ τοῦ ἄσματος οἱ στόνοι....
 —"Α, λέγει ἡ κακεντρεχὴς μετὰ σπουδῆς Καμίλλη·
 Τὸ ἄσμα τοῦτο τοῦ Μυσσὲ Ἀλφρέδου ἂν δὲν ἦναι.

Ἄλφρέδου εἶναι πάντοτε... Τί λέγετε σεῖς, φίλοι;

Τί λέγεις, Κλαίρη, Βοεμή; καὶ μειδιῶν ἐκεῖναι.

— Πῶς! τοῦ Ἄλφρέδου εἶν' αὐτό; ὁ κόλαξ νέος κράζει·

Τοῦ χρεωκόπου τῆς τιμῆς; κ' ὑβριστικῶς καγχάζει.

Καὶ ψιθυρίζει παρωδῶν τοὺς στίχους τοῦ ἀκόπως

Καὶ μ' ἐρώνα γαλήνην·

« Καλὴν νύκτα· χρεωκόπος,

« Μεταδαινῶ εἰς τὴν κλίνην. »

Καὶ ὁ Ἀλβέρτος — Τρέμω μὴ τοῦ βίου χρεωκόπον

Ἐκ τούτου σ' ἴδωμεν· αὐτὸ δὲν φέρει πολὺν κόπον.

— Ἀλβέρτε, δὲν βρύνεσαι, τὸν ἀπαντᾷ· θὰ ζήσω

Αἰῶνα ὅλον, καὶ πολλοὺς Ἀλφρέδους θὰ λακτίσω.

— Ἡξεύρω, σ' ἔδωκεν ὀπλὴν ἢ φύσις εἰς τὸν πόδα...

Κ' ἐκεῖνος ἐξακολουθεῖ· — Εἰς ποῖα ζῶμεν ἔτη!

Μὲ τὴν ταινίαν τῆς τιμῆς, μὲ Βερανζέρου ῥόδα,

Ἐκεῖνος! Οἴμοι, τί λοιπὸν θὰ ἴδωμεν εἰσέτι;

Καὶ πάντες, πλὴν τοῦ Βρεττανοῦ, Ἑρρίκου καὶ Ἐλδίρας,

Μὲ μίσους ἐπιγράμματα καὶ μὲ πεζᾶς σατύρας,

Ὅσας ὁ φθόνος δίδει,

Χλευάζουν τὸν μαρκίωνα μὲ χεῖλη μειδιῶντα.

Ἦσουν μακράν· ποῖαν τρυφὴν ἀπώλεσας, Ῥοῖδη!...

Οὐαὶ τοῖς ἡττημένοις, πλὴν οὐαὶ κ' εἰς τὸν ἀπόντα.

Εἶναι τοσοῦτον δύσκολος ὁ τοῦ ἐπαίνου λόγος·

Ἀνήφορος ὁ ἔπαινος, κατήφορος ὁ ψόγος.

— Σιγατέ, λέγει ὁ καλὸς τῆς Βρεττανίας γόνος·

Διὰ θανόντας καὶ αὐτὸς βωδαινέται ὁ φθόνος!

"Ω, ὥς εἰς τὸν τάφον τοῦ ἐκεῖνος τώρα κλίνει....

Διότι εἶχε πάντοτε ὁ Ἀγγλος τὴν ἰδέαν,

Πῶς ὁ Ἀλφρέδος ἐκ νεκρῶν ἠγέρθη... Ἀλλ' ἐκεῖνοι

Τὴν λείαν των δὲν παραιοῦν· τὴν θεωροῦν ὠραίαν.

— Ὁ λόρδος ἔχει δίκαιον, ἡ Κλαίρη λέγει, πτώμα

Ἐκεῖνος εἶναι· τῆς τιμῆς δὲν πνέει τὸν ἄερα.

Ἀλλ' ἡ Ἐλθέρ' ἀνίσταται, καὶ μ' ἐξαστράπτει ὄμμα

Τὴν λέγει ἡγεμονικῶς· — Σιώπησον, ἑταίρα!

— Ἐγὼ ἑταίρα; "Ε, καλὰ· κ' ὑμεῖς τί εἶσθε;... — Κόρη

Καὶ ἂν ἐδῶ εὐρίσκωμαι μὲ σὲ καὶ μ' ἄλλας ἔτι,

Αὐτὸ ὑπερηφάνειαν τοῦ βίου σου θεωρεῖ.

Κ' ἐκ ταύτης ἀποστρέφουσα τοὺς ὀφθαλμοὺς προθέτει·

— "Ω ἀνδρὶς! μεταξὺ τέσων ἀνδρῶν γενναίων,

Ἐν μέσῳ τέσσης συρροῆς εὐπατριδῶν ἀρχαίων,

Ὑπὲρ ἀπόντος οὔτε εἰς ἀκόμα, εἰς καὶ μόνον

Δὲν ἀνυφούται βράπισμα νὰ δώσῃ εἰς τὸν φθόνον;

Καλὰ· θὰ εὐρεθῇ κ' ἐδῶ φωνὴ εἰσέτι μία,

"Ἐστω καὶ κόρης ἀσθενοῦς, νὰ κράξῃ· ἀνδρὶς!

Καὶ λευκοτέρα τῶν λευκῶν τριχάπτων τῆς ἀκόμα,

Λέγει μὲ πάλλουςαν φωνὴν καὶ φωσφορίζον ὄμμα·

— Ὑπάρχουσιν ἀχάριστοι ἐδῶ τόσον ἀχρεῖοι·

Καὶ ὥς νὰ δίδῃ βράπισμα, τὸν κόλακα δεικνύει.

Αὐτὸς ὁ κόλαξ, μ' ἐξοχον ἐσώθη ποτὲ τρόπον

Ἀπὸ ἐκεῖνον, ὃν καλεῖ ἀνάνδρως χρεωκόπον.

Κ' ἐκεῖνος—βαρύνισκε σύ—ναί, σύ· εἰς τὸ Λονδῖνον

Χίλια λουδοβίκια λαθὼν ἀπὸ Ἐκεῖνον,

Ἐσώθης, ὅτε θανειστής σ' ἐπτόει Ἰουδαῖος·

Πλὴν ἐνθυμήθης σήμερον τὸ παλαιόν σου χρέος,

Κ' ἐκ τῶν χιλίων ἐν πετῶν εἰς ἄνδρα εὐεργέτην,

Κρατεῖς τὰ ἄλλα διὰ σέ, τὸν ἀληθῆ ἐπαίτην!

Πρωτότυπος ἐξόφλησις· τῶντι ἐδική σου....

ὦ, εἶναι πᾶσα πράξις σου καθὼς καὶ ἡ μορφή σου!

Αἴσχος εἰς τοὺς ἀγνώμονας, κ' εἰς σέ, Ἐρρίκος· ξένος

Συνταγματάρχης κατὰ σοῦ ὀμίλει ὠργισμένος.

Ἦσουν ἅπῳν, καὶ ἀντί σοῦ μονομαχῶν ἐκεῖνος,

Τὸν ὕβριστήν σου ἐπληξεν αὐτὸν ἐπικινδύνως.

Καὶ ὁ Ἐρρίκος ὠχρίᾳ καὶ λέγει τεθλημμένος·

—Νὰ μὴ μὲ εἴπη τίποτε!...— Δὲν εἶναι εἰθισμένος,

Ὡς ἄλλοι, πράξεις εὐγενεῖς ἐκεῖνος νὰ σάλπιζῃ·

Νὰ πράττῃ μόνον ἔμαθε, νὰ λέγῃ δὲν γνωρίζει.

Χελὴν καὶ θηλητήριον, συκοφαντία, γύνε·

Μυστηριώδης ὡς θεὸς ὁ κύριός μου εἶναι.

Ἄνω ἐργάζεται πολὺ καὶ σύννεφον τὸν σκέπει·

Πολλοὺς ἡλίους λάμποντας τὸ πλῆθος δὲν τοὺς βλέπει....

Πλὴν τοὺς ἡλίους θεωροῦν αὐτοὺς οἱ ἀατρονόμοι,

Καὶ τὸν Ἀλφρέδον ὁ Θεὸς κ' οἱ φίλοι του ἀκόμη!

Πιστεύατε· θ' ἀλλάξετε πολὺ ταχέως τρόπον,

Καὶ πάλιν θ' ὀχυράσσετε αὐτὸν τὸν χρεωκόπον.

Τώρα συρρίζετε ἐμπρός· κτυπᾶτε τὸν ἀπόντα·

Πλὴν θ' αὐτὸν ἐθωπεύατε οἱ ἴδιοι παρόντα!—

Καὶ κάθεται· τὰ χεῖλη της ὀργὴ κινεῖ ἀκόμα,

Καὶ φωσφορίζει ἀστραπὴ εἰς τὸ ὕγρον της ὄμμα....

Σιγή τις ἐπακολουθεῖ δειλὴ καὶ ἀκουσίᾳ·

Στενωχωρία, θυμασιμὸς καὶ ἐκπληξίς βαθεῖα.

Πλὴν πίνουσα ἡ Βοεμή τὸ θάρρος τῆς σφοδρύνει,

Καὶ τὴν ἀπότομον σιγὴν διὰ μιᾶς ἀφίνει.

— Κυρία, λέγει· σύγγνωθι... θέλω νὰ εἶπω, κόρη·

Θὰ σᾶς ἐφθόνουν κ' ἐνδοξοὶ ἀκόμα δικηγόροι.

Τοσοῦτον σᾶς ἐφλόγιζε λαλοῦσθαι ἀγνὸς ἔρως...

Λαμπρῶς λαλεῖτε· πλὴν πολὺ, φιλτάτη μου, ἀκαίρως.

Ἡμεῖς αἱ λέκιναι, ἡμεῖς αἱ ἄλλως εἰθισμέναι,

Ἦλθομεν νὰ τρυφήσωμεν, νὰ πῶμεν, παρθένη!

Εἰς κόρακας ὁ κύριος ὑμῶν κ' ὑμεῖς ἀκόμα·

Δὲν τρέμουν οἱ ἵπποτικοὶ συμπόται μας ἐν πτώμα.

— Ἐὰν φοβοῦμαι, ἔδειξε τὸ λουδοβίκιόν μου,

Λέγει τὸ βρανονίδιον. — Δὲν θέλω τὸν νεκρόν μου

Νὰ ἐξυθρίξῃ τις ἐδῶ! ὁ Βρεττανὸς μυκᾶται·

Εἶν' ἐντιμὸς βρυκόλακας· ἡ Μίς τὸ ἐγγυᾶται...

Καὶ λέγει ὁ προλήπτικὸς Ἀλβέρτος πρὸς ἐκεῖνον·

— Λοιπόν, μυλόρδε, ἀληθῶς τὸν θεωρεῖς θανόντα;

Κατένευσε ὁ Βρεττανὸς τὴν κεφαλὴν του κλίνων.

— Πλὴν, ἀναχράζουσι πολλοὶ· βρυκόλακας ἡ ζῶντα,

Ἡμεῖς τὸν ἐξυθρίζομεν, καὶ δὲν θὰ ὑποθέτῃς

Πῶς μᾶς πτοεῖ, νεκρὸς ἢ ζῶν, ὁ φίλος σου Ἐπαίτης.

Ἐπάνω τὰ ποτήρια καὶ πίνετε, ὦ φίλοι!

Πλὴν ὠχριοῦν, καθ' ἣν στιγμὴν τὰ φέρουν εἰς τὰ χεῖ.

Ὡς τεθνεῶτες, ὡς νεκροὶ ἀφήσαντες τοὺς τάφους,

Κ' εἴκοσι πίπτουν κύπελλα ἐπάνω τοῦ ἐδάφους!

Δ'

Εἰς τῆς αἰθούσης θεωροῦν τὸ βάθος, πρὸ τῆς θύρας,

Τὸν τόσον ὑδριζόμενον 'Αλφρέδον' ἀκροᾶται

Τὰς τελευταίας ὕβρεις των μ' ἑσταυρωμένας χεῖρας,

Καὶ σύννουν εἰς τὰ χεῖλη του μειδίαμα πλανᾶται.

Ἐν βῆμα ὀπισθεν αὐτοῦ ὁ Γέρων-Λάμπρος μένει,

Καὶ ἀνυψοῦται ὅμοιος μὲ ὀρεινὴν ἐλάτην.

Βαθεῖν περιφρόνησιν τὸ βλέμμα του ἐμφαίνει·

Τὰς ὕβρεις ἤκουσεν, ἀλλὰ τὰς ἤκουσεν εἰς μάτην.

Δὲν ἐννοεῖ τὴν γαλλικὴν ἄλλως, ἐκτὸς τοῦ οἴνου,

Καὶ αἶμα θὰ ἐχύνετο ἐκ τῶν χειρῶν ἐκείνου.

Σιγῶσι πάντες· δέος τι ἀόριστον πλανᾶται·

Ἡτένισαν τὴν ἀστραπὴν, τὸν κεραυνὸν προσμένουν....

Πλὴν τοῦ 'Αλφρέδου ἡ ὀφρὺς ὀργίλη δὲν συσπᾶται·

Κ' ἐνῶ κατὰπληκτοὶ, βωβοί, ἐμπρὸς του πάντες χαίνουν,

Καὶ ὅ,τι βλέπουσι νοός, νομίζουν, εἶναι πλάνη,

Ἐκεῖνος μὲ βραδύτητα τὴν κεφαλὴν γυμνώνει,

Κ' εἰς τὸν 'Ερρίκον φθάνει·

—'Ερρίκε! — λέγει, κ' εἰς αὐτὸν τὸ βλέμμα προσηλόνει.

Καὶ ὁ 'Ερρίκος· — Ἐννοῶ, μὲ σύννουν λέγει ὕφος·

'Αλλὰ κατ' εὐεργέτου μου δὲν ἀνυψῶ τὸ ξίφος.

— Πολὺ πλανᾶσαι, ἀπαντᾷ ἐκεῖνος ἀταράχως·

'Εμπρὸς σου δὲν παρίσταται ὁ πάλαι μονομάχος

Ἄλλ' ὁ ἐπαίτης.... Ἐρχομαι κ' ἐδῶ νὰ ἐπαιτήσω·

Δὲν ἤλθον ἔριδας ἀλλὰ χρυσίον νὰ ζητήσω.

Καὶ μὲ φωνὴν ἐπίσημον καὶ πλήρη μυστηρίου

« Ἐλεος, λέγει, ἔλεος ὑπὲρ λαοῦ ἀνδρείου! »

Καὶ μ' ὑψωμένον μέτωπον, μὲ κυριάρχου βλέμμα

Ὡς δίσκον τείνει πρὸς αὐτοὺς τὸν πῖλόν του ἡρέμα.

Θαρρεῖς πῶς δίδει καὶ οὐχὶ ὅτι ζητεῖ χρυσίον.... »

Πλὴν ὁ Ἑρρίκος ὠχρίῃ, ἐγείρεται θακρῶν

Καὶ λέγει, στρέφων πέριξ του συννεφωμένον ὄμμα·

— Ὑπάρχει τις τὸν πῖλόν του ἐδῶ φορῶν ἀκόμα;

Τὴν κεφαλὴν γυμνώσατε, καὶ ἄνδρες ἐὰν ἦσθε,

Νὰ πράξετε ὅ,τι κ' ἐγὼ θὰ πράξω μὴ φοβῆσθε!

Καὶ τοῦ Ἀλφρέδου, πρὶν αὐτὸς εἰσέτι ἐννοήσῃ,

Τὴν τιμημένην δεξιὰν ἀρπάξει νὰ φιλήσῃ.

Καὶ εἰς κινήσεις ἀφελεῖς ψυχῆς ὥραιας πάλιν,

Πρὸς τὸν Ἀλφρέδον μὲ στοργὴν ἀνοίγει τὴν ἀγκάλην

Κ' ἦτον ὥραϊον σύμπλεγμα τὸ σύμπλεγμα τῶν νέων·

Κάλλος τὸ κάλλος ἔθλιβε, γενναῖος τὸν γενναῖον!

Καὶ μὲ συγκίνησιν ψυχῆς καὶ μὲ φωνὴν βραδεῖαν

Πρὸς τὸν Ἀλφρέδον ὁ καλὸς Ἑρρίκος λέγει πάλιν·

— Μαχαίρων· εἶμαι πλούσιος πολὺ κατ' εὐτυχίαν,

Καὶ πρῶτον δι' αὐτὸ χαρὰν αἰσθάνομαι μεγάλην.

Αὖριον εἰς τὰς χεῖράς σου ὁ πλουτὸς μου θὰ ἦναι·

Χάρις εἰς σὲ πρώτην φορὰν θὰ πράξω τι γενναῖον....

Ὡς σὲ μὲ θέλγουν αἱ ἀκταὶ κ' αἱ θάλασσαι ἐκεῖναι,

Εἰς ἃς τὸ κύμα εἶναι φῶς καὶ ἄρωμα ἀνθέων·

Καὶ θέλω νὰ ἀνοήσωσι καὶ πάλιν καθὼς πρῶτα
 Τὸ ῥόδον τῶν Θερμοπυλῶν, ἡ δάφνη τοῦ Εὐρώτα!
 Πορεύεσαι εἰς τοῦ φωτὸς τὴν χώραν νὰ παλαίσῃς.
 Κ' ἐγὼ θὰ ἔλθω· μετ' ἐμοῦ θὰ ζήσης ἢ θὰ πέσῃς.
 Ὑπασιπιστὴν σου λάβε με εἰς τὴν ὥραίν πάλην,
 Καὶ σῶζω ἔτι, πίστευσε, τὸ πῦρ ὑπὸ αἰθέλην.
 ὦ, τὸν χρυσόν, ὃν αὖριον νὰ σ' ἀποστείλω μέλλω,
 Μετάβαλέ τον· μόλυβδον, πυρίτιδα τὸν θέλω!
 Πλὴν μίαν χάριν ἔρχομαι δειλῶς νὰ σὲ ζητήσω·
 Αὐτὴ, ἂν πρᾶττω τι καλόν, μὲ ἀνταμείβει μόνη.
 Ζητῶ τὴν ἔξοχον τιμὴν μὲ σὲ νὰ ἐπαιτήσω.
 Καὶ πάραυτα τὴν κεφαλὴν τοῦ πύλου του γυμνώνει·
 « Ἐλεος, λέγει, ἔλεος ὑπὲρ λαοῦ ἀνδρείου! »
 Κ' ἡ χεὶρ τοῦ νεανίου.
 Τὸν πύλόν του πρὸς ἅπαντας ὡς δίσκον περιφέρει.
 Μετὰ σιγῆς οἱ πρὶν φαῖδροι τὸν θεωροῦν ἐταῖροι,
 Καὶ τοῦ Ἀλφρέδου κάμπτεται ἡ σιδηρᾶ καρδιά,
 Καὶ « εἶσαι, λέγει, ἀληθοῦς ἱππότης, νεανία·
 Σὲ δέχομαι συναθλητὴν καὶ συνεπαίτην ἤδη. »
 Καὶ τὴν λευκὴν του δεξιάν πρὸς τὸν Ἑρρίκον δίδει.
 Ἦτον ὥραϊον θέαμα, ὥραϊον ἦτο δρᾶμα
 Νὰ βλέπῃ τις τοὺς εὐγενεῖς ἐκείνους νεανίσκους,
 Μὲ ἐπηρμένην κεφαλὴν πλὴν καὶ γυμνὴν συνάμα,
 Νὰ τείνωσι τοὺς πύλους των πρὸς ἅπαντας ὡς δίσκους!
 Ἐκτὸς τοῦ κόλακος, ἐκτὸς τοῦ βρονίσκου, τῶμμα
 Θελοῦται ὅλων κ' ἐκ χρυσοῦ ἐγέμισαν οἱ πύλοι·

Ἔδωκ' ἡ Κλαίρη, ἔδωκε κ' ἡ Βοεμή ἀκόμα,

Καὶ τὴν ἀδαμαντίνην τῆς καρφίδας ἡ Καμίλλη.

Νὰ δώσῃ τι ἠθέλησεν ὁ κόλαξ, πλὴν ἐκείναι

Περσὺν· τὸν δίσκον τοῦ οὐδαίς καὶ πρὸς αὐτὸν ἐκτείνει.

Πρὸ τοῦ βρόνου ἵσταται ἡτύχως ὁ μαρκίων

Καὶ λέγει· — Ἐλαβον ἐκ σοῦ τὴν νύκτ' αὐτὴν χρυσίον,

Τὸ λουδοβίκιον αὐτό...καὶ μ' ὅμμ' ἀκτινοβόλον,

Θέλω ἐμπλήσει μὲ αὐτό, προσθέτει, πυροβόλον....

Ὅπισθ' οἴλεις τὸ δεχθῆ κακὴν τινα ἡμέραν·

Εἶναι γραμμένον μὲ χρυστὴν νὰ τελευτήσῃς σφαῖραν!

Ὁ βρομίσκος ὠχρίᾳ, καὶ ὁ Ἀλβέρτος διδεῖ

Πληρὲς βαλάντιον· πολλοὶ προσφέρουσιν ἀφθόνως.

Δίς ἐκ χρυσοῦ ἐγέμισαν οἱ πῖλοι αὐτῶν ἥδη,

Ὅτ' ἐκ τοῦ βάθους οἰμωγὴν ἀκούσιν τοῦ κοιτῶνος,

Καὶ βρυχηθῶν εἰσέτι.

Στρέφουσιν καὶ βλέπουν κλαίοντα τὸν Λάμπρον ὡς παιδίον·

Κατέπιπτεν ἐπάνω τοῦ κόμη λευκὴ ὡς χαίτη,

Κ' εἰς τὸν δασύν τοῦ μύστακα ῥανίς φαιδρῶν θακρῶν....

Μὲ πᾶλλον στηθός, ἐν χρῶ κ' ἐκπλήξει βαθυτάτη

Τὸ ἐρυθρόν τοῦ φέσιον σπασιωδικῶς ἐκράτει,

Καὶ ἵστατο τὸ βλέμμα τοῦ εἰς πάντας περιφέρων·

Τὸ πᾶν ἐνόησε, τὸ πᾶν ἐμάντευσεν ὁ γέρων!

Ἔδλεπ' εἰς πᾶσαν προσφορὰν σωροὺς γιανταγιάνων,

Σφαίρας πολέμου ἔδλεπε καὶ ξίφη τουρκομάχας,

Κ' ἔλεγεν, ἔχων ὄμματα θολὰ ἐκ τῶν θακρῶν·

«Ἀχ, μέσ' ἰστὴ Φράντζα εἰσέκοντι τέτοια παιδιὰ μονάχα!»

Μ' ἔν βῆμα μεταξὺ αὐτῶν συγκινημένος φθάνει,

Ἐκ τῶν χειρῶν τοῦ Βρεττανικοῦ ποτήριον λαμβάνει,

Καὶ λέγει· — Μοῦ θυμίσατε καὶ πάλι τὰ παλιὰ μου·

Θέλω νὰ πιῶ, μωρὲ παιδιά· ἐρράγισ' ἡ καρδιά μου....

Καὶ τὸ ποτήριον ὕψοι ἡλυσὶ συγκινημένος·

— Ὅσα φλουριά ἐδώκατε γιὰ τὴ θλιμμένη χήρα,

Τόσα καλὰ ὁ τόπος σας νὰ ἰδῇ ὁ δοξασμένος!

Νὰ γείνη Σοῦλι· στὸ σπαθί, μὰ ὅχι καὶ στή μοῖρα....

Εἰς τὴν ὑγείᾳ σας, βρὲ παιδιά! Ἡ Παναγιὰ νὰ δώσῃ

Μέσ' σὲ σαράγι τούρκικο, στήν ξακουσμένη Πόλι,

Ὁ Γέρο-Λάμπρος γλήγορα μὲ σᾶς νὰ ξεφαντώσῃ!

Καὶ πίνει, καὶ τὸν θεωροῦν συγκινημένοι ὅλοι.

Τίποτε δὲν ἐνόησαν· πλὴν ὅταν ὁ μαρκίων

Ἐξήγησε τοὺς λόγους του, παράφοροι κραυγάζουν·

Ἐνθουσιῶν, προσέρχονται τοῦ ὄρεινοῦ πλησίον,

Καὶ τὴν ἀρήϊον μορφὴν καὶ στάσιν του θυμιάζουν.

Φιλεῖ τὴν φουστὰν ἐλλαν του λαθραίως ἡ Ἐλδίρα·

Ἄλλος λαμβάνει εὐλαβῶς τὴν τουρκομάχον χεῖρα,

Τὸν ἐπλισμὸν του ἀντ' αὐτοῦ ἡ Βοεμὴ θωπεύει,

Καὶ ἡ Καμιλλη πρὸς στιγμὴν θαρρεῖ πῶς τὸν λατρεύει....

Πλὴν τίς τὸν ἐνθουσιασμὸν τοῦ Ἀγγλοῦ περιγράφει;

Γρονθοκοπεῖ τὴν τράπεζαν, λακτίζει τὰ ἐδάφη

Καὶ λέγ' εἰς τὸν μαρκίωνα· — Τί ἔχω δὲν γνωρίζω,

Ἄλλ' ἔχω γαίης καὶ χρυσὸν καὶ κτήματα παντοῖα·

Τοῦ Ἑλληγνός σου αὔριον ἐγγράφως τὰ χρρίζω,

Πλὴν τῆς οἰναποθήκης μου.... Ἄ, εἶναι ἐξαισία!

— Πλήν, πῶς ὁ λόρδος, ἐρωτᾷ εἰς τούτων, θέλει ζήσει;

— Ἐχω πλουσίαν ἀδελφὴν καὶ δὲν θὰ μὲ ἀφήσῃ.

Ἄλλως, ἀπηύδῃσα νὰ ζῶ, καὶ τῆς Ἑλλάδος θέλω

Νὰ γείνω πρόμαχος κ' ἐγὼ τοιαύτην ἔχω γνώμην.

Καὶ ὁ Ἑρρίκος — Σύνοπλον λοιπὸν νὰ σ' ἔχω μέλλω;

— Ἀ, ὅχι· μὲ τὸν Βύρωνα θὰ πορευθῶ, συγγνώμην.

Καὶ πίνει τὴν βρεττανικὴν λαμβάνων ψυχραιμίαν,

Κ' ἔλαιον εἰς τὴν σβύσασαν λυχνίαν ρίπτει πάλιν.

Ἄν ἔτι ἔμενε στιγμὴν χωρὶς νὰ πῆ μίαν,

Ποτὲ δὲν ἤθελεν ἰδῆ τὴν τουρκομάχον πάλιν!

Ε'

Εἰς τὴν ἰδίαν αἴθουσαν, ἦν πρὸ μικροῦ ὀργίων

Ἑτάραττον ἀλαλχμοὶ καὶ κρότοι ποτηρίων,

Σερμοὺς ὀμίλους βλέπεις νῦν γενναίων νεανίσκων·

— Ὁ κόλαξ λάθρα ἔφυγε λαθὼν τὸν βαρονίσκον. —

Ὅπου στραφῆς, μειδίμαχ θὰ ἴδῃς εἰς πᾶν στόμα,

Κ' εὐλογημένης πράξεως διάχυσιν ἀκόμα.

Πλήν ὁ Ἀλφρέδος ἐν συγῇ ζοφώδει διχμένει,

Ὁ μάχος, ὅστις ἤλλαξεν ἐλθὼν τὴν γνώμην ὄλων.

Αἰματηρὰ ἐνθύμησις τὸ στήθος του κυμαίνει....

Ἄλλ' ὁ Ἑρρίκος προχωρεῖ μὲ ὄμμα' ἀκτινοβόλον

Καὶ λέγει· — Μᾶς ἐδώκατε χρυσίον, ἀλλὰ τῶρα

Καὶ ἄνδρας νὰ μᾶς δώσητε ἐπίσης εἶναι ὦρα.

Τὸν εὐγενῆ μου ἀρχηγόν, καθὼς κ' ἐμὲ ἀκόμα,

Τίς ἐξ ὑμῶν ἀκολουθεῖ εἰς γιγαντομαχίαν;

Τίς θέλει τάφον ἥρως εἰς μυρωμένον χῶμα;

Καὶ «ὅλοι!» κρᾶζουν μὲ φωνὴν οἱ νεανίσκοι μίαν·

— Πλὴν πότε, πότε, ἀρχηγέ;... — Βιάζεσθε; τυχέως.

Θαρρεῖτε· προαγγέλλεται ὁ πόλεμος ὠρτός·

Πλήρης κινδύνων... ἄνισος καὶ ἅγιος συνάμα.

Μέρος θὰ ἔχωμεν κ' ἡμεῖς εἰς τὸ μέγαλον δράμα!

Πλὴν σὰς προλέγω· πόλεμος συνήθης δὲν θὰ ᾔηται,

Διότι πολέμου ἐκεῖ ἡ Σπάρτη κ' αἱ Ἀθῆναι.

Πολλάκις δέκα, εἴκοσι, χιλίους θὰ κτυπῶμεν·

Ἄνευ πυρίτιδος πολὺ συγχὰ θὰ πολεμῶμεν·

Πολλάκις μὲ τοὺς ἄνυχας καὶ τοὺς ὀδόντας μόνον

Ὡς λύκοι θὰ κτυπῶμεθα μὲ ἄνδρας ἄλλων χρένων.

Ὑπνος ποτέ· ἐνίοτε τροφή· νερὸν σπανίως·

Πεζὸς καὶ ἑφιππὸς ἐκεῖ κτυπᾶται αἰωνίως.

Κτυπᾶται καὶ εἰς φάραγγας κ' εἰς σπήλαιον κ' εἰς ἔλος·

Ὁ πόλεμος ἔχει ἀρχήν, ἐκεῖ, ἀλλ' ὅχι τέλος.

Ἀσάνδαλοι θὰ βαίνετε εἰς λίθους ὀξυτάτους·

Τὸ αἶμα καὶ τὰς σάρκας σας θ' ἀρίνετε εἰς βάρους,

Καὶ πίπτοντες ἀπὸ πληγῆς θανατηφόρον κτύπον,

Ἐπίδεσμον θὰ ἔχετε τὸ πέταλον τῶν ἵππων!

Ναί, εἴν' ἐκεῖ ὁ πόλεμος ἐν ἄθυρμα, τὰ ἄλλα,

Τὰ ἄλλα εἶναι ὁ ἀγὼν, τὰ ἔργα τὰ μεγάλα.

Εἶδα τὸν πόλεμον αὐτόν, ὀπλίτης τοῦ Σουλίου,

Εἰς μίαν ἄλλην ἐποχὴν... νεώτερος εἰσέτι.

Σιγᾷ καὶ κλίν' ἡ κεφαλὴ ὠχρὰ τοῦ νεανίου,

Πλὴν ἀνυψοῦται πάραυτα καὶ ἥσυχος προσθέτει·

—Τὸ πᾶν σᾶς εἶπον, τίποτε εἰς σκότος μὴ ἀφίνων.

Τοιαύτη εἶναι ἡ ζωὴ κ' αἰ μάχαι τῶν Ἑλλήνων!

Καὶ μὲ ζοφῶδες θεωρῶν τοὺς δικτυμένους ἔμμη·

—Σκεθῆτε, λέγει πρὸς αὐτούς, εἶναι καιρὸς ἀκόμα...

Μειδίξμα ἀρήϊον τὰ χεῖλη ὅλων σχίζει,

Καὶ ἀστραπὴν τὸ βλέμμα των ὀργίλην ἀκοντίζει.

Πλὴν ὁ Ἑρρίκος· — Ἀρχηγέ, τὸν λέγει μειδιάσας·

Εἴμεθα κύματα ἡμεῖς δι' ὅλας τὰς θαλάσσας.

Εἴμεθα ἄνδρες ὡς καὶ σύ· μὴ τάχα ἀμφιδάλλης;...

Ὅδῃ γησέμεν ἀρχηγὸν σ' ἐκλέξαμεν τῆς πάλης.

Αὐτὸ ζητοῦμεν παρὰ σοῦ· ἀπὸ ἡμᾶς, μακρίων,

Δὲν θὰ ζητήσης τίποτε.... Κ' ἐκεῖνος· — Θὰ ζητήσω

Συγγνώμην, ἂν προσέβαλα κανένα τῶν ἀνδρείων,

Πλὴν καὶ ἱκανοποίησιν λαμπράν θὰ τὸν δωρήσω.

Ὑπόσχομαι, κάτω ἐκεῖ, γ' αὐξάνω τοὺς κινδύνους,

Ὡστε νὰ καταπλήξετε καὶ τοὺς λαοὺς ἐκείνους.

Τὸ γιαταγάκι ἀδελφὸν θὰ εὖρῃ τελευταῖον

Τὸ ξίφος τὸ γαλατικόν, καὶ αἶτον ὁ λέων.

Ἐτοιμασθῆτε ἅπαντες· τοιαῦτα ἂν ζητῆτε,

Τοιαῦτα καὶ πλειότερα θὰ ἔχετε, θαρρεῖτε!

Εἶπε, καὶ λάμπειν ἔχουσιν γοργὴν οἱ ὀφθαλμοὶ του,

Καὶ εἰς κινδύνους μέλλοντας ἐπέτα ἡ ψυχὴ του.

ΛΥΔΙΑ

Α'

Πρὸ τοῦ κατόπτρου ἵσταται μὲ κόμην λελυμένην,
Κρατοῦσα εἰς τὰς χεῖράς της λυχνίαν ἀναμμένην,
Καὶ βλέπει, βλέπει ἑαυτὴν μὲ ὄμμα θολωμένον
Ὡς ὅταν ἀτενίζωμεν μορφὴν ἀποθαμμένων.
Ὅποια φιλαρέσκεια! Εἰς τῆς νυκτὸς τὰ σκότη
Ἐγκαταλείπει τὴν εὐνὴν ἐνῶ τὸ πᾶν ὑπνώττει,
Κ' εἰς τὸν καθρέπτην νὰ ἰδῇ μὲ βῆμα κοῦφον φθάνει
Ἄν ἡ νυκτερινὴ στολὴ τὸ κάλλος της αὐξάνῃ;
Τόσον λοιπὸν περικαλλῆς ἐπλάσθη ἡ Λυδία,
Ἡ ἄλλη εἰς τὸ κάτοπτρον τὴν εἴλκυσεν αἰτία;
Ναί, ἄλλη· πόνου θέλγητρον εἰς τοῦτο τὴν ἐκίνει·
Τὸ ἤξευρε τὸ κάλλος της, τὸ ἤξευρεν ἐκείνη,
Ἄλλ' εἰς βιαίαν ἔξαψιν ψυχῆς καὶ διανοίας
Ἐξήτει τὴν παράδοξον τρυφὴν τῆς ἀγωνίας,
Κ' ἐξήτει τὴν πληγὴν αὐτῆς σκληρῶς νὰ αἵματόνη.
Φεῦ, εἶναι τόσον τρυφηλοὶ ἐνίοτε οἱ πόνοι!

.....

.....

B'

Ἐλθετ' ἐδῶ, ὦ μάρτυρες, φανατισμοῦ ἡγέται!

Ἄν τὴν μορφὴν τῆς εἴχατε, εἰπέτε με, εἰπέτε,
Εἰς τὸν καθρέπτην, ὡς αὐτὴ, τίς ἤθελε τολμήσει

Τοιοῦτον « γινῶθι σεκυτὸν » ποτὲ νὰ θεωρήσῃ;
Οἶμοι· δὲν εἶναι θελκτικὴ ἢ τεθλιμμένη κόρη.

Δὲν εἶναι, ὅχι· ἐὰν τίς ποτε τὴν ἐθεώρει,
Τὰ βλέφαρά του ἤθελε μετὰ σπουδῆς σφαλῇ,

Μήπως ἐκ νέου κεφαλὴν Μεδούσης ἀπαντήσῃ.
Τοιούτην ὅστις ἔπλασεν αὐτήν, ἐκεῖνος πρέπει

Ἐνώπιόν του σύσσωμον τὸ ἔργον του νὰ βλέπῃ!
Ἡ ἀτυχὴς· φανατικὸν Ἴνδον δὲν ὁμοιάζει,

Ὅταν εἰς τὰς βασάνους του ὀδυνηρῶς κομπάζῃ;
Σδύσε τὸ φῶς, ταλαίπωρος· τὸ κάτοπτρόν σου θραύσε

Ἡ καὶ νὰ βλέπῃς σεκυτὴν τοιουτοτρόπως παῦσε!
Φεῦ, ὁ καθρέπτης σου πιστῶς θὰ σὲ ἀπεικονίσῃ·

Δὲν εἶναι, ὅχι, ἄνθρωπος, νὰ σὲ ἐξαπατήσῃ....
Τίποτε τὴν ἀπόφασιν αὐτῆς δὲν μετατρέπει,

Καὶ βλέπει, βλέπει πάντοτε, καὶ αἰωνίως βλέπει!
Ἄλλ' αἴφνης ἔντρομον κραυγὴν τὸ στόμα τῆς ἀφίνει,

Καὶ ὡς ἐχθρόν τῆς ν' ἀπωθῇ τὴν δεξιὰν ἐκτείνει.
Ἡ κόμη τῆς ὀρθόναται, καὶ φρίττουσιν προσέχει....

Τί ἔπαθε; τί ἔχει;

Ἀκίνητον εἶδε μορφήν ἐμπρός της Ἐριννύος,
 "Ἦτις τήν ἐνατένιζεν, ἐν σιωπῇ, ἀγρίως"
 Καὶ λησμονήσασα αὐτὴ πῶς ἦτον ἡ Ἰδία,
 Τρόμου ἀνέπεμψε κραυγὴν καὶ φρίκης ἡ ἀθλία.
 « Φεῦ, πόσον ἔχει δίκαιον ἐκεῖνος! » ἀνακράζει...
 Σέ, Ὑψιστε, ὃ ἔλεγχος αὐτὸς καταδικάζει!
 Εἰς ὅ,τι μετὰ θλιβεραῖς ἐπρόφερε γαλήνης
 Ὑπῆρχε κόλασις πυρὸς καὶ πέλαγος ὀδύνης"
 Τρόμου ἰδρῶς καὶ ὑλακῇ σπαιρούσης ἀγωνίας,
 Καὶ ψυχροράγημα μακρὸν καὶ ῥίγος τῆς καρδίας....
 Πόσα ὑπέφερεν αὐτὴ ἀπ' ὅτου ἐγεννήθη!
 Κάνεις δὲν τὴν ἠγάπησε, παρ' ὅλων ἐμισθήθη,
 Καὶ τοῦ πατρὸς ἐδέχετο ἡ ἀπειλὴν ἡ σκιδῶμυα.
 Μὲ φρίκην τὴν ἠτένιζε κ' ἡ μήτηρ της ἀκόμα.
 Ποτὲ δὲν εἶπε πρὸς αὐτὴν « θυγάτηρ μου, » κ' ἐκείνη
 Μητέρα δὲν τὴν ἔλεγε νὰ μὴ τὴν καταισχύνῃ....
 Κ' οἱ ὑπηρέται της αὐτοὶ τὴν ὕβριζον ἀγροίκως.
 — Ἀχρεῖα μήτηρ, βδελυρὸς πατήρ, φρικώδης οἶκος! —
 Ποτὲ διὰ τοὺς χρόνους της τοὺς εἴκοσι, κἀμμία
 Ἐσθῆς ἡ κόσμημα μικρὸν ἡ φιλικὴ θωπεΐα!
 Πάντοτε ῥάκη, πάντοτε ἀπόβλητα ἐφόρει'
 Καὶ ὅμως ἦτον ἡ πτωχὴ Λυδία νέα κόρη.
 Καὶ εἰς ἐκείνην ὄνομα ἐχώρισεν ἡ Πίστις,
 Πλὴν τί σημαίνει! εἰς αὐτὸ δὲν στέργουν οἱ γονεῖς της,
 Καὶ ἡ Λυδία ἡ μικρὰ Κυφὴ μετωνομάσθη,
 Καὶ ν' ἀπαντᾷ εἰς τὸνομα αὐτὸ καταδικάσθη.

Ὅτε δὲ πάλιν ἤρχοντο εἰς τὴν οἰκίαν ξένοι,
 Τὴν ἔκλειεν ἡ μήτηρ τῆς, ἀθέατος νὰ μένη.
 Φεῦ· ἦτον αἶσχος δι' αὐτοὺς ἡ δυστυχῆς ἐκείνη!
 Ἄν ἡ μικρά τῆς ἀδελφὴ ἐνίσπε ἐθρήνει,
 Πρὸς τὴν Κυρὴν τὴν ἔφερον κ' ἐξέλειπεν ὁ θρήνος.
 Τὴν εἶχε διὰ φόβητρον τὸ ἀπεχθές των σιγῆνος.
 Μίαν ἡμέραν, τὴν μικρὰν ὑπνώττουσαν ἐφίλει,
 Πλὴν ῥάπισμα τῇ ἔδωκεν ἡ μήτηρ τῆς ὀργίλη.
 Δὲν εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ τὴν φιλῇ ἐκείνη.
 Ὁ ἀσπασμός τῆς ἤθελε τὴν ἀδελφὴν μολύνει....
 Τότε, διὰ νὰ τὴν φιλῇ, κατέσφευγεν εἰς δόλους,
 Καὶ ὅλους τοὺς ἐλάτρευε καὶ τοὺς ἡγάπα ὅλους.
 Ἄλλ· ὅτ' ἐφάνη ἔπειτα, ὅτ' ἔλαμψεν ἐκεῖνος
 Τῆς ἀδελφῆς τῆς ὁ μνηστήρ, τῶν καρδιῶν ὁ κρίνος,
 Ὁ θωπευμένος Ποιητής, τὸ ἄστρον τοῦ αἰθέρος,
 Ὡς ὁ Ἀπόλλων θελκτικός, περιπαθὴς ὡς ἔρως,
 Καὶ κατεδέχθη συμπαθῶς εἰς ταύτην νὰ λαλήσῃ.
 Ὅτε κρυμμένην ἔτρεχε νὰ τὴν ἀναζητήσῃ
 Καὶ τὴν ἐκάλει ἀδελφὴν ὁ ὑψηλόφρων νέος,
 Ὡ, τότε ἀγκήσασα, ἐμίσησε βχθέως,
 Κ' ἐξέπεμψεν ἄρ᾽ ἀκρυγὴν ἡ ἄφρων καρδίᾳ!
 Ὅποτε βράχον ἔκρουσε Προφῆτου βκιτηρία,
 Θεόθεν ὕδωρ ἐξ αὐτοῦ καλλίρροον ἐχύθη,
 Κ' ἐπότισε τοῦ Ἰσραὴλ τὰ διψαλὲς πλήθη.
 Ὅμοίως ἡ καρδίᾳ τῆς ἠνοήθη, κ' ἡ Λυδία
 Ἀγάπης αἶμα ἔπιε κ' ἠράσθη ἡ ἀθλίη!

Αὐτὴ νὰ ἐρκασθῇ ποτέ; ἐκείνη ν' ἀγαπήσῃ;

Αὐτὴ ἀνθρώπου ἔρωτα καὶ πίστιν ν' ἀπαιτήσῃ;

Αὐτὴ, κυφὴ, ἐπάρατος, παντὸς θελγήτρου στεῖρα,

Τῆς ἀδελφῆς τῆς τὸν καλὸν ν' ἀμφισβητῇ μνηστῆρα;

Τὸ μυστικὸν τῆς ἔθαψεν εἰς τῆς ψυχῆς τὰ βάθη,

Νὰ μὴ τὸ μάθῃ ἄνθρωπος, ψυχὴ νὰ μὴ τὸ μάθῃ!

Αὐτὰ ἡ μνήμη τὴν στιγμὴν αὐτὴν τῇ ἐνθυμίζει.

« ὦ, εἰς ἔπλακτον κ' ἐμὲ ὠραίαν, ψιθυρίζει·

« Ἄν εἶχον σῶμα λυγρὸν καὶ λαλιὰν σειρῆνος,

« Θὰ ἦτον εἰς τοὺς πόδας μου γονυπετῆς Ἐκεῖνος!

« Τί πρὸς αὐτὸν ἂν καλλονὴν τὸ σῶμα τοῦτο σκέπη;

« Ποῖος τὸ κάλλος τῆς ψυχῆς τὸ κεκρυμμένον βλέπει;

« Ἀγάλλου, ὕψιστε Θεέ, καὶ ἂν περιφρονῆσαι,

« Διότι σὺ ἡ καλλονὴ τῶν ἐνδομύχων εἶσαι.

« Ἀγάλλου εἰς τὸ κυανοῦν αἰθέριόν σου δῶμα,

« Ὅπότεν δὲν σὲ ἐγνωῦν καὶ προτιμοῦν τὸ χῶμα!

« ὦ, ἄλλοι ἄς ἐχαίροντο τὸ κάλλος τοῦτο, ἄλλοι,

« Κ' ἐγὼ ἄς εἶχον τῆς σαρκός, τοῦ σώματος τὰ κάλλη!

« Τί πρὸς αὐτόν, ἂν καλλονὴ μ' ἐδόθη οὐρανό;

« Καὶ εἶναι, λέγουν, ποιητής.... » Εἶπε καὶ εἰρωνεῖα

Ὅργιλη ἐρρυτίδωσε τὸ πελιδνὸν τῆς στόμα,

Κ' ἐφάν' εἰς τὸν καθρέπτην τῆς, ἡ ἀτυχῆς, ἀκόμα

Δυσειδαστέρα.... Σκωπτικὸν πικρογελᾷ τὸ χεῖλος,

Τοξεύει εἰς τὸ κάτοπτρον τὸ βλέμμα τῆς ὀργίλως,

Καὶ κατὰ τῆς μορφῆς αὐτῆς, ἦν τοῦτο τῇ δεικνύει,

Ἐγείρει χεῖρα ἐμμανῇ καὶ τὴν πυγμὴν τῆς κλείει....

Πλὴν καὶ τὸ ἀπεικόνισμα αὐτῆς ἐξαγριοῦται,
 Κ' ἐκεῖνο ἀνυψοῖ πυγμὴν, κ' ἐκεῖνο ἀνορθοῦται,
 Καὶ θέαμα παρίσταται ὀδυνηρᾶς μανίας,
 Ἄληθειαι κατὰ σκιᾶς, σκιὰ κατ' ἀληθείας!
 Ὁ ὀφθαλμὸς τῆς ἀπειλεῖ κ' εἰς φλόγα φωσφορίζει,
 Καὶ μίσους εἰς τὸ κάτοπτρον σπινθηρᾶς ἀκοντίζει.
 Πῶς δὲν κατέθραυσεν αὐτὸ τὸ φλογερὸν τῆς ἑμμέας,
 Πῶς ἀπειρα τεμάχια δὲν ἔγεινεν ἀκόμα!...
 Φεῦ, τὴν σκιάν σου ἀπειλεῖς, ἀθλίᾳ κόρη, στάσου·
 Νῦν ἦσαν καὶ ἀναίσθητος ὡς εἶναι ἡ σκιά σου!

Γ'

Πλὴν ποῖον εἰς τὸ δῶμά τῆς ὕπνος ἡδὺς κοιμίζει,
 Ἐνῷ αὐτὴν παρκαθῶν καὶ πυρετὸς μαστίζει;
 Ποῖος κοιμᾶται ἥσυχος ἐνῷ αὐτὴ στενάξει;
 Εἰς τὸ αὐτὸ δωμάτιον, ἰδέτε, ἡσυχάζει
 Παρθένος ἀδροδίαιτος, ὡς ἡ ζωὴ γλυκεῖα,
 Ὡς ἡ ἀγάπη συμπαθὴς, χρυσὴ ὡς ἡ πρωία.
 Ὅς εἰς τῶν βραχιόνων τῆς ἐκτὸς τῆς κλίνης πίπτει,
 Καὶ μετ' αἰδοῦς ἡ κόμη τῆς στῆθος ἀγνὸν καλύπτει.
 Κόμη μακρά, κατόμαυρος καθὼς ἡ νύξ, τὸ σκέπει·
 Οὐδὲ ὁ φύλαξ ἄγγελος τὴν γύμνωσίν του βλέπει!
 Οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς οἱ κλειστοὶ ἀστέρας ἐμοιάζουν,
 Οἷτινες τὰς ἀκτῖνάς των μὲ σύννεφα σκιάζουν.

"Α, πῶς νὰ λάμπουν ἀνοικτοί, τί φέγγος νὰ σκορπίζουν,

"Οταν εἰς ὄλβιον θνητὸν μ' ἀγάπην ἀτενίζουν!

Κλειστοὶ τοιοῦτοι ὀφθαλμοί! Θεέ, τοιοῦτοι πόσοι.

Ἐκλείσθησαν διὰ παντὸς καὶ μέλλουν νὰ κλεισθῶσι!

"Ελθετ' ἐδῶ, ὑπέρμαχοι τῆς ὕλης τυφλωμένοι,

Εἰδωλολάτραι τῆς σαρκὸς, νεκροὶ γαλθανισμένοι.

"Ελθετ' ἐνώπιον αὐτῆς· στιγμὴν ἂν τὴν ἰδῇτε,

Μαζῇ τῆς θ' ἀνιζήσετε, ψυχὴν θὰ ἐμπνευσθῇτε.

Θὰ ὀνειροπολήσετε σεμνῶς ὡς τὰ παιδία,

Καὶ φῶς ἡ σηπομένη σας θὰ αἰσθανθῇ καρδιά!

Εἴν' ἄφεςις ἀμαρτιῶν ἀγνῆς παρθένου θεά.—

Ἄλλὰ τίς εἶναι ἡ ἄβρά, ἡ κοιμωμένη νέα;...

Εἴν' ἡ Ἑλένη, ἀδελφὴ τῆς θυστυχοῦς Λυδίας,

Νεᾶνις ἥδη ἀνθηρὰ καὶ ἄγγελος ἀγνείας.

Εἴν' ἡ Ἑλένη, ἡ μνηστὴ τοῦ Ποιητοῦ, ἡ μόνη,

"Ητις τὴν ἐπροστάτευε καὶ ἐνθέρμως τὴν ἐπόνει.

Κοιμᾶται τώρα ἡσυχος τὸν ὕπνον τῶν παρθένων,

Ὡς τῆς σελήνης ἡ ἀκτὶς εἰς κρίνον ἀνθισμένον.

Τὸ χαῖλός τῆς, ἄνθος ροιᾶς ἡμίκλειστον, ἀνοίγει.

Μὴ ἡ γλυκεῖά τῆς ψυχὴ ὡς ἄρωμα θὰ φύγῃ;

"Α, ὦχι, ὦχι· μειδιᾶ ὡς χειροῦ ἐκείνη,

"Εν ψιθυρίζει ὄνομα καὶ τὴν ἀγκάλην τείνει....

"Εν ὄνομα! τ' ὄνομα αὐτὸ εὐδαίμων ὅστις φέρει,

Τ' ὄνομα, ὅπερ τρυφερῶς τὸ στόμα τῆς προσφέρει!

Πλὴν ἡ Λυδία διατὶ ὀργίλη, πτοημένη

Κλίνει· ν' ἀκούσῃ; ἄρα τί ἐν ὄνομα σημαίνει;

Τρέμει μὴ ὄνομα γνωστὸν τὴν ἀκοήν της κρούσῃ,
 Δίδει τὸ πᾶν ν' ἀκροασθῇ, τὸ πᾶν νὰ μὴ ἀκούσῃ.

Τὸ πελιδνόν της μέτωπον ἰδρῶς θανάτου λούει·

Δὲν ἀναπνέει, ἄφωνος, ἀκίνητος ἀκούει....

Ὡ, ᾧ, ἀκούσῃ· ὄνομα ἀνδρὸς δὲν ψιθυρίζει,

Οὐδ' ἔρωτος μεῖδιαιμα τὰ χεῖλη της στολίζει·

Ἡ κόρη ἡ ἀγία

Θωπευτικῶς ἐπρόφερε τὸ ὄνομα.... « Λυδία. »

Τὸ ὄνομά της! Οὐρανέ, ἐποίησ' εὐφροσύνη!

Τὴν ἀτενίζει ἔνδακρυς καὶ ἔνδακρυς ἀφίνει

Εὐγνωμοσύνης φίλημα εἰς τὸ γλυκύ της στόμα....

Αἶφνης, κιθάρας ἀντηχεῖ χορδὴ ὑπὸ τὸ δῶμα,

Καὶ μετ' ἐκείνης ἄσματος ἠκούσθη μελωδία,

Δειλὴ τὸ πρῶτον, τολμηρὰ κατόπιν καὶ βελούκι.

Τὸ ἄσμα πότ' ἐστένιζε καὶ πότε παρεκάλει·

Ἀγγέλων γλῶσσαν καὶ πυρὸς πᾶς φθόγγος ἀντελάλει.

Ἐκείνου ἦτον ἡ φωνὴ κ' ἡ ποίησις ἐκείνη·

Ὡ, πόσον τὴν καρδίαν της τὸ ἄσμα καθυδύνει!

Πῶς ἀκροᾶται πάλλουσα τοῦ Ποιητοῦ τοὺς στίχους!

Εἰς τὸν αἴρ' ἀπορροᾷ τοὺς λατρευμένους ἤχους.

Μίαν στιγμὴν ἡ ἀτυχῆς ψυχὴ της ἀπατᾶται,

Καὶ πείθεται πῶς δι' αὐτὴν ἐκεῖνος δὲν κοιμᾶται

Καὶ ψάλλει· ἡ καρδίκα της σκιρτᾷ εὐφραينوμένη·

Πλὴν τί ἀκούει; ἤκουσε τὸ ὄνομα « Ἐλένη! »

Οἱμοι· τὸ ὄνομα αὐτὸ τὰς φρένας της συγχύζει,

Ἐξ οὐρανοῦ εἰς ἄβυσσον ὁδύνης τὴν κρημνίζει,

Καὶ τέλος τὴν ἀλήθειαν τῇ λέγει τὴν μεγάλην.

Λυδίαν τὴν κατέστησεν ἀπὸ Ἑλένην πάλιν!

Λυδίαν; Ὅχι, λύκαιναν αἰμοχαρῆ· λαμβάνει

Ἐν ἐγχειρίδιον, πηδᾶ, τὴν κοιμωμένην φθάνει,

Κ' ὑψόνεται ἡ χεὶρ αὐτῆς αἰμείλικτος, ταχεῖα·

—Προστάτευσέ την, οὐρανέ, βοήθει, Παναγία!—

Δὲν μένει ἢ ἐν κίνημα, ἐν κίνημά της μόνον·

Πλὴν τίς τὸν ἀποτρόπαιον παρεμποδίζει φόνον;

Σωτὴρ ἀλλόκοτος, ἐκεῖ ἰστάμενος πλησίον

Καὶ βλέπων· ὅχι ἄνθρωπος ἢ ἄγγελος—εἷς κύων.

Ἐν κτήνος, καθὼς λέγουσι μετὰ ὑπεροψίας

Τὰ κτήνη τὰ ἀνθρώπινα—ὁ κύων τῆς Λυδίας.—

Καθ' ἣν στιγμήν κατέβηκεν ἡ χεὶρ τῆς, πηδᾶ, φθάνει,

Μὲ τοῦς ὀδόντας τὴν μακρὰν ἐσθῆτά της λαμβάνει,

Τὴν σύρει καὶ μὲ ὀφθαλμὸν περίλυπον τὴν βλέπει,

Οἰμῶζων, ὡς ἂν ἔλεγεν ἱετικῶς· «δὲν πρέπει!»

Ἡ ἀτυχὴς ὑπήκουσεν εἰς τὸν πιστόν της φίλον,

Πετᾶ τὸ ἐγχειρίδιον καὶ τρέμει ὡς τὸ φύλλον.

Ἀναγνωρίζει ἔκθαμβος, δὲν θέλει νὰ πιστεύσῃ

Ὅτι ἡ χεὶρ τῆς ἔμελλεν ἐκείνην νὰ φονεύσῃ!

Τῆς φλεγομένης χεῖρός της ἱετικῶς ἐνόησε,

Τὴν κοιμωμένην θεωρεῖ κ' ἐμπρός της κλίνει γόνυ.

Ζητεῖ συγγνώμην, ἔλεος ἢ τλήμων ἐξαίτεται!

Πλὴν πῶς εἰς τόσον θόρυβον ἐκείνη δὲν κινεῖται;

Φεῦ· εἶχε κουρασθῇ πολὺ, καὶ νύκτας τρεῖς ἡ κόρη

Νοσοκομοῦσα τὴν πτωχὴν Λυδίαν ἐργηγόρει.

Ἐκ τούτου εἰς τὴν κλίνην τῆς ὕπνου βαθὺν κοιμᾶται.
 Καὶ ἡ Λυδία; ... εἰς πικρὰς συλλογισμοὺς πλανᾶται.
 Μένει ἀκίνητος ἐκεῖ ὡς στήλη μαρμαρίνη,
 Κ' ἡ κεφαλὴ τῆς θλιβερᾶ ἐπὶ τοῦ στήθους κλίνει.
 Τὸ βλέμμα εἰς τὸ κάτοπτρον ἐνίοτε βυθίζει,
 Καὶ τὴν Ἑλένην ἔπειτα λαθραῖως ἀτενίζει.
 Μὲ πένθιμον μειδίᾳς τολμᾷ νὰ παραβάλλῃ
 Τὴν ὄψιν τῆς κολάσεως μὲ τῆς Ἑδῆς τὰ κάλλη.
 Ἐστάθη' μὲ περισκεψὶν τὸ μέτωπον συστέλλει...
 Ἀλλοθιμονον! τί σκέπτεται καὶ τί νὰ πράξῃ μέλλει;
 Τὴν κεφαλὴν τῆς τρίς κινεῖ καὶ τρίς ἀναστενάζει,
 Καὶ τρίς ἐκείνου τῶνομα ἐν ἀπογνώσει κράζει,
 Κ' ἐγείρεται σιωπηλὴ καὶ ἀποφασισμένη.
 Εἰν' ἥσυχος ἄλλ' ἥσυχον ἐπίσης διαμένει
 Μετὰ φρικτῶδη συμπλοκὴν τῆς μάχης τὸ πεδῖον.
 Ἀνήσυχος τὴν θεωρεῖ κ' ἐγείρεται ὁ κύων,
 Καὶ ἀπαισίαν οἰμωγὴν ἀφίνει, ὡς ἐκείνην,
 Ἦν ἔντρομοι ἀκούομεν εἰς ἀσθενοῦντος κλίνην.
 Τί νὰ ἐμάντευσεν, ἢ τί ὁ κύων νὰ ὠσφράνθῃ;
 Μὴ τοῦ θανάτου τὴν ὁσμὴν πλησίον τοῦ ἡσθάνθῃ;
 Τίς οἶδε; μόνον ὁ Θεὸς κ' ἐκείνη τὸ γνωρίζει!
 Ἐστράφη κ' εἰς τὴν προσελητὴ ἀντίζηλον βυθίζει
 Βλέμμα μακρόν, πληρὲς ψυχῆς καὶ πληρὲς ἀγωνίας,
 Καὶ ὅμοιον τοῦ βλέμματος ἐκείνου τῆς καρδίας,
 Ὅπερ εἰς καλυπτόμενον ἡγαπημένον πτώμα
 Ἀφίνομεν, καὶ φεύγοντες τὸ βλέπομεν ἀκόμα....

Φιλεῖ τὰς χεῖράς της, φιλεῖ τὰς παρειάς, τὰ χεῖλη,

Φεύγει, καὶ πάλιν ἔρχεται, καὶ ἵσταται ὡς στήλη.

Τῇ ῥίπτει βλέμμα ὕστατον, τοὺς στεναγμούς της πνίγει,

Καὶ πάλιν τὴν ἀσπάζεται· ἀδύνατον νὰ φύγῃ,

Ἀδύνατον καὶ νὰ σταθῇ· ἀναχωρεῖ καὶ μένει,

Καὶ ὕπνον ἔτι σιδηροῦν κοιμάται ἡ Ἑλένη.

Αἴφνης, τὸ βλέμμα της στραφέν ἀμήχανον καὶ κλαῖον,

Βλέπ' εἰς εἰκόνα τὸν Χριστὸν περίλυπον, ὥρατον,

Ἐπὶ τοῦ ὄρους Ἑλαιῶν τὴν κεφαλὴν νὰ κύπτῃ.

Ἄ! κράζει, καὶ πρὸ τοῦ Χριστοῦ γονυπετοῦσα πίπτει!

Καὶ ἤδη δέονται ὁμοῦ οἱ δύο τεθλιμμένοι,

Κ' οἱ δύο ἀπὸ ἔρωτα ἐπίσης πληγωμένοι·

Τὴν ἀνθρωπότητα ὃ εἷς ἠγάπησεν· ἡ ἄλλη

Ἐνὸς ἀνθρώπου κάλλη.

«Θεέ, Θεέ, ἀνέκραξε μετὰ περιπαθείας,

«Τοῦ Κρίνου εὖοσμε υἱὲ καὶ τῆς ἀγνῆς Μαρίας!

«ὦ, νὰ μὲ σώσῃς θέλησε τὴν κεφαλὴν σου κλίνων.

«Δὲν σοῦ ζητῶ τὸν οὐρανόν, δὲν σοῦ ζητῶ Ἐκείνον·

«Γονυπετής, μὲ δάκρυα, μὲ χεῖρας ἡνωμένας,

«Νὰ μ' ἀφαιρέσῃς, δέομαι, διὰ παντὸς τὰς φρένας!

«ὦ, θέλησε φρενοβλαβῆς, φρενοβλαβῆς νὰ γείνω·

«Αὐτὸς νὰ ἔρχεται, κ' ἐγὼ νὰ μὴ τὸν διακρίνω.

«Εἶναι πολὺ ὅ,τι ζητῶ, πολὺ ὅ,τι ἐλπίζω;

«Ἄ, εἰς τὸ γάλα τῆς σεπτῆς Μητρός σου σ' ὀξορκίζω,

«Κ' εἰς τοῦ Εὐαγγελίου σου τὰς τρισχιλίας ῥήσεις,

«Μὲ ὕδωρ λήθης θέλησε τὴν γλῶσσαν μου νὰ σβύσῃς.

« Ἡ ἂν αὐτὸ δὲν δύνασαι, ὁπότεν ἀποθάνω
 « Ὀλίγην δὸς με καλλονὴν τοῦλάχιστον ἐπάνω!... »
 Εἶπε, φιλεῖ τὸν Ἰησοῦν μὲ συντριβὴν καρδίας,
 Κ' ἐγείρεται μακρὰν, μακρὰν νὰ φύγῃ τῆς οἰκίας.
 Τῆς ἀδελφῆς τῆς τρέμουσα μὴ τὴν κλονίς' ἡ θεά,
 Δὲν στρέφεται νὰ τὴν ἰδῇ κ' ἐξέρχεται ὁρομαία.
 Ἦδη ἐκτὸς τοῦ οἴκου τῆς εὐρίσκεται, πλὴν ποίαν
 Μεθυστικὴν αἰσθάνεται ἀνθέων εὐωδίαν;
 Νωθρὸν ὑψώνει βλέμμα,
 Καὶ βλέπ' εἰς τὴν ἐξώθουραν κρεμάμενον ἓν στέμμα
 Μὲ ἄνθη αἰγοκλήματος, κατάλευκα, ὠραῖα.
 Αἰγόκλημα! τὸ σύμβολον τοῦ γάμου.... ποία θεά!
 Ἐκεῖνος θὰ τὸ ἔφερε, καὶ πρὶν ἀνχωρήσῃ
 Ἠθέλησε τὸ ἔμβλημα τοῦ πόθου του ν' ἀφήσῃ.
 « Ἄ, λέγει μεθ' ἑαυτοῦ χλευαστικῶς, βεβαίως
 « Διὰ τὴν νύμφην στέφανος ὑπῆρχεν ἀναγκαῖος. »
 Καὶ μὲ τὸ σκῶμμα τὸ πικρὸν πικρότερον στενάζει,
 Τὸν στέφανον ἀρπάζει,
 Καὶ στέφει, στέφ' εἰς τῇ; ὁδοῦ τὸ μέσον ἡ Λυδία
 Τὴν κεφαλὴν τῆς — δυστυχῆς, ταλαίπωρος νυμφί! —
 Καὶ φεύγει· σπύζει τοὺς δρυμούς, ἀναρριχᾶται ὄρη,
 Κ' ἐκπέμπει γοερὰς φωνὰς ἡ μαινομένη κόρη!
 Πλὴν δὲν ἐσδέσθῃ ἐντελῶς τὸ πῦρ τῆς διανοίας·
 Εἰσέτι εἰς τὴν κεφαλὴν τῆς δυστυχοῦς Λυδίας
 Μένει σπινθὴρ, φῶς σκοτεινόν, χαϊρέκακον ἀφίνων
 Καὶ μὲ τὴν ἀμυδρότητα τὰ πάντα μεγαλύνων.

Ἐκείνου δὲν ἀπώλεσε τὴν μνήμην ἡ Λυδία·

Χάνει τὴν μνήμην τοῦ ὁ νοῦς, ἀλλ' ἔχει κ' ἡ καρδιά!

Ἡ τλήμων, τὴν παραφορὰν εἰς τὴν καρδίαν ἔχει.

Πᾶν δένδρον εἶν' ὁ Ποιητὴς καὶ νὰ τὸν φθάσῃ τρέχει·

Πᾶς ἤχος τὴν ἀρρενωπὴν φωνὴν τοῦ ἐνθυμίζει,

Τὸν ἀτενίζει πάντοτε καὶ δὲν τὸν ἀτενίζει.

Καὶ τώρα τί ἀπέγεινεν ἡ δυστυχὴς νεᾶνις;

Τὴν λήθην εὔρε τῶν νεκρῶν, συνῆλθεν ἐκ τῆς πλάνης;

Εἰς τὴν πολύφλοισβον ἀκτὴν ἐκείνην τὴν ἀγρίαν,

Ἄνωθεν βράχου, ἔχοντος τὴν κορυφὴν τραχεῖαν,

Φαίνεται σχῆμά τι λευκὸν ὥσπερ λευκὴ νεφέλη.

Ἐκείνη εἶναι· φεῦ, καὶ τίς δὲν ἐννοεῖ τί θέλει;

Ζητεῖ νὰ πῇ θάλασσαν καὶ λήθην νὰ ῥοφήσῃ,

Νὰ κοιμηθῇ, νὰ κοιμηθῇ χωρὶς νὰ ἐξυπνήσῃ!

Τὸ κύμα εἰς τὰ σχίσματα τοῦ βράχου ἀποπνέει,

Φεύγει καὶ πάλιν ἔρχεται, τὴν προσκαλεῖ καὶ κλαίει....

Ἔτοιμος εἶναι· ἡ λευκὴ ἐσθὴς τῆς κυματίζει,

Εἰς τὰ ζοφώδη κύματα τὸ βλέμμα τῆς βυθίζει

Καὶ πνίγεται, πρὶν βυθισθῇ, διὰ τῆς διανοίας.

Πότε, νομίζει, θελητικῶς ἀκούει μελωδίας,

Πότε ἀπὸ τὴν θάλασσαν τὴν προσκαλεῖ Ἐκεῖνος,

Εἰς τῆς θαλάσσης τὸν ἀφρὸν ὑπνώττων ἀκινδύνως.

«Ἐρχομαι, κράζει, ἔρχομαι!» Πλὴν ἴσταται, ἐστάθη·

Κώδων ἐξαίφνης ἀντηχεῖ εἰς τῆς νυκτὸς τὰ βάθη,

Φαιδρός, γαλήνιος, γλυκὺς καὶ πλήρης ἀρμονίας,

Ἀνοήτων εἰς φαιδρότητα ἀγίαν τὰς καρδίας.

Ὡς, ἔχει φθόγγους μητρικοὺς τοῦ κώδωνος ὁ ἥχος·

Ὡς μήτηρ κράζει καὶ αὐτὸς τὰ τέκνα του ἡσύχως.

Τὴν χεῖρά σου εἰς ἄνθρωπον μὴ δίδης, ὅστις μένει

Ἀνάλγητος καθ' ἣν στιγμὴν κώδων ναοῦ σημάζει. —

Τοῦ κώδωνος διέσωσεν ὁ ἥχος τὴν Αὐδίαν.

Προσέχει· εἰς ἀμφέβολον εὐρίσκεται μανίαν....

Δακρύων αἰφνης πλημμυρεῖ τοὺς ὀφθαλμούς της δρόσος,

Πραυνεί τὴν καρδίαν της, κ' ἐξέλιπεν ἡ νόσος.

Φεῦ, πόσον τὴν ταλαιπώρον παρέφερον ὁ πόνος·

Μικρὸν ἀκόμη κ' ἔμελλε νὰ γείνη αὐτοκτόνος.

Σεπτὴ θρησκεία τοῦ Χριστοῦ! ὦ μητέρα μου ἀγία,

Ὅποῖα πράττει θαύματα ἡ χάρις σου, ὅποῖα!

Ἐνὸς ναοῦ σου κορυφή, ἀπλοῦς σταυρός σου μόνον,

Ὁ ἥχος ἐνὸς κώδωνος κρατοῦν τὸν αὐτοκτόνον. —

Ἐν τούτοις ἤχους πάντοτε γλυκεῖς ὁ κώδων στέλλει,

Κ' εἰς τὴν Αὐδίαν τὸν Θεὸν τοῦ οἴκου ἀναγγέλλει.

Τὸν ἀκροᾷται μ' ἱερὰν συγκίνησιν ἐκείνη·

Τὸν πόνον δὲν τῆς ἀφαιρεῖ, πλὴν πῶς τὴν ἱλαρύνει!

Φαιδρός· εἰκόνας βεμβασμὸς ἀγάπης τῇ χαρίζει.

Τῆς Παναγίας τὴν λευκὴν καλύπτραν ἀτενίζει·

Θαρρεῖ πῶς βλέπει τὸν Χριστὸν εἰς τ' οὐρανοῦ τὸ δῶμα.

Μὲ τὸ ὠχρόν του μέτωπον, μὲ τὸ γλυκύ του ὄμμα.

« Οὐχί, ἀνέκραξε, Χριστέ! οὐχί, δὲν ἀποθνήσκω·

« Εἰς τοὺς ἁγίους ὁλόπους σου τὸ πᾶν ἐπανευρίσκω.

« Ἐντὸς Μονῆς, μακρὰν παθῶν ὁδυνηρῶν, γηίνων,
 « Μελλόνυμφός σου θὰ γενῶ, καὶ θ' ἀρνηθῶ Ἐκείνον. »
 Ὡς ἀπὸ βράχου τῆς Σαπφοῦς ἀναχωρεῖ μὲ φρίκην,
 Καὶ ὁ καλὸς τῆς ἄγγελος τὴν ἔστεψε μὲ νίκην.

Δ'

Παρήλθον χρόνοι· κάτωθεν χιονωδῶν ὁρέων
 Ὑψοῦται μοναστήριον μὲ τὸν καιρὸν παλαιόν·
 Τὴν πρόσοψίν του εὐλαδῆς κισσὸς περικαλύπτει,
 Καὶ μὲ χιτῶνα πράσινον τὰ ῥήγματά του κρύπτει.
 Πολλοὺς διηλθε κλύδωνας, πολλὰ παρήλθον ἔτη,
 Καὶ ὑπερήφανον ὕψοι τὸν θόλον του εἰσέτι.
 Εἶναι ἀρχαία ἡ Μονὴ ἀλλὰ κατοικημένη·
 Χορεῖα γυναικῶν ἐκεῖ ἐσίων διαμένει.
 Ὡς φύλλα παρυσύρθησαν γυμνὰ τῶν φθινοπώρων,
 Κ' εἰς τὴν Μονὴν συνέρρευσαν ἐκ τόπων διαφόρων.
 Κάτω τοῦ μαύρου ῥάσου των κοιμᾶται ἡ καρδιά·
 Εἶν' ἡ ζωὴ των προσευχὴ καὶ ἀσκήσις τραχεῖα.
 Γονυπετεῖς πρὸ τοῦ βωμοῦ τὴν κεφαλὴν των κλίνουν,
 Ὑπὲρ τοῦ κόσμου δεόνται καὶ πόνου δάκρυ χύνουν.
 Πλὴν διὰ τοῦτο ἄεργος ἡ χεὶρ αὐτῶν δὲν μένει·
 Διὰ τὸν πένητα θερμὰ ὑφάσματα ὑφαίνει,
 Ἐσθῆτα διὰ τὴν πτωγὴν γυναῖκα ἐτοιμάζει,
 Διακονεῖ τὸν πάσχοντα καὶ τὴν πληγὴν ἀλλάζει.

Ἐν ἐπήρχετο λοιμός, μὲ φάρμακα παντοῖα
 Ἐπέτων ὅπου ἀσθενῆς καὶ ὅπου ἀγωνία,
 Κ' ἐνῷ ἀνάνδρως ἔφευγον μὴ μολυνθοῦν οἱ ἄλλοι,
 Ἐκεῖναι ἔσπευδον, χωρὶς τὸ βῆμά των νὰ σφάλλῃ.
 Πόσους ἐπαρηγόρησε τὸ ἀφελές των στόμα,
 Κ' ἡ χεὶρ των πότων ἔλκισε τὸ ἀπαυδησαν ὄμμα!
 Τιμῆς καὶ δόξης στέφανος εἰς σέ, ὦ ἀνθρωπότης·
 Σὲ τόση στέφει ἀρετὴ καὶ τόση γενναιότης.
 Ἄν παρεκκλίνῃς κάποτε εἰς ἀπαισίας πράξεις,
 Πλὴν ἔχεις καὶ μαρτυρικάς θυσίας ν' ἀντιτάξῃς!
 Ἐν μέσῳ τώτων ἀδελφῶν τοῦ μονυδρίου, μία
 Τὰς ἄλλας ὑπερέβαινε — ἡ ἀδελφὴ Σοφία.
 Κάμνιξ δὲν ἠδύνετο τὸ ὕψος τῆς νὰ φοβᾷ,
 Οὐδὲ τὴν ἀρετὴν αὐτῆς μικρὸν νὰ πλησιάζῃ.
 Ἀγάπη ἦτον, ἔλεος καὶ ἀγιότης ἔλη,
 Κ' ἐν τῇ σκοτίᾳ, τῆς Ἐδὲμ αὐγὴν ὠνειροπόλει.
 Ὅτε διήρχετο μ' ἰσχνὸν ἐκ τῆς νηστείας σῶμα,
 Ἀφῆρουν καὶ οἱ γέροντες τοὺς πέλους των ἀκόμα.
 Τὸν τύπον εἶχεν ἀλγεινῆς ἐκείνη ἀσχημίας,
 Ἀλλ' εὐωδίαν ἔπνεεν ἀγάπης καὶ θρησκείας
 Καὶ εἶχε τί μαρτυρικὸν καὶ συμπαθὲς συγχρόνως.
 Ἐνίοτε κατέφευγεν εἰς σιωπὴν δρυμῶνος·
 Ὡρας μακρὰς διέμενε εἰς πεύκην ὑποκάτω,
 Καὶ τοῦ πλησίον ρύακος τὸν φλοῖστον ἡχροᾷτο,
 Ἀλλὰ ποτὲ δὲν ἔβλεπε τὸ διαυγές του κύμα·
 Οἱ ρύακες δεικνύουσι τοῦ θεατοῦ τὸ σχῆμα....

Φεῦ, τῆς Λυδίας τὴν μόρφην θὰ ἔδλεπ' ἡ Σοφία,

Ἄν ἔκυπτε· μήπως αὐτὴ δὲν ἦτον ἡ ἰδία;

Τί εἰς τοὺς περιπάτους της ἐζήτει τοὺς μονήρεις;

Πῶς ἔφευγεν ἐκ τοῦ βωμοῦ ἀπελπισίας πλήρης,

Καὶ μόνη, μόνη πάντοτε καὶ αἰωνίως μόνη,

Κρυφαῖαν θλίψιν μὲ μακρὰν πορεῖαν κατεπόνει;

Μόνη; Ἄ, ὅχι· πάντοτε φίλος πιστός, ἀρχαῖος,

Ὅπίσω ἤρχετο αὐτῆς, εἷς κύων γηραλέος.

Ὅπου τὸ μαῦρον ράσον της, ἐφαίνετο κ' ἐκεῖνος,

Κ' ἐδᾶδιζε κατόπιν της δειλῶς καὶ ἐπωδύνως.

Μὲ κεκυφθεῖν κεφαλὴν πλησίον της ἐχώρει,

Καὶ τὸ νοσημον ὄμμα του ἐγγύς της ἐγρηγόρει....

Φεῦ· ἔταν κλείσιμ' δι' ἡμᾶς μητρός φιλάτης ὄμμα,

Εἷς ὀφθαλμὸς ὑπὲρ ἡμῶν ἐπαγρυπνεῖ ἀκόμα,

Πλήρης ἀφοσιώσεως, ἀγάπην ἀποπνέων·

Ἄλλ' ὅχι πλέον ὀφθαλμὸς ἀνθρώπου, ὅχι πλέον,

Ἄλλὰ κύνας! Ἐκὼν αὐτὴ σᾶς ἀπαρέσκει ἡ γνώμη,

Δὲν εἶσθε ὀρφανοὶ μητρός, τρισόλβιοι ἀκόμη!

Πολλάκις μὲ τὸν κύνα της ἡ ἀδελφὴ Σοφία

Λόφους ἀνέδραυν' ὑψηλοῦς, διέτρεχε πεδίον,

Καὶ εἰς τὸ βάθος, μετ' αὐτοῦ, τοῦ δάσους τοῦ πλησίον

Διέμενε· μὲ ὄμματα θολὰ ἐκ τῶν θακρῶν,

Κ' ἐκάθητο ἀκίνητος ὡς λίθος πρὸ ἐκείνης,

Ὁ γηραλέος φίλος της μὲ ἔκφερσιν ὁδύνης.

Ὡρὰς διέμενον μακρὰς ἀπέναντι ἀλλήλων·

Ὁ κύων της μὲ ὀφθαλμὸν τὴν ἐθεώρει φίλον,

Κ' ἐθάρρεις ὅτι ἤθελε νὰ τὴν παρηγορήσῃ·
 Ἐθάρρεις ὅτι ἔπασχε ζητῶν νὰ τῇ λαλήσῃ,
 Κ' ἔλειγε, μὴ δυνάμενος, τοὺς πόδας τῆς ἡρέμα,
 Ἐνῶ βωδῇ, ἀναισθητος καὶ μὲ ἀλλόφρον βλέμμα,
 Εἰς βερδατμὸν θαλάσσιμον ἀφίετο ἐκείνη.
 Ἐνίοτε ἐστέναζεν, ἐνίοτε ἐθρήνει,
 Ἐνίοτε τὴν κόμην τῆς ἀπέσπα, καὶ ἀγρίως
 Εἰς τὸν θρυμῶνα ἄφνε κραυγὰς ἀπελπιείας.
 Πότε θερμῶς ἐδέετο προσκλίνουσα τὸ γόνυ,
 Καὶ πότε πάλιν, ἄκουσα, ἐν ὄνομα ἐφώνει...
 Πλὴν μόλις τοῦ ὀνόματος ἤκούετο ὁ ἦχος,
 Τὸ βλέμμα περιέστρεφε γοργῶς καὶ ἀνησύχως,
 Μὲ τρόμον μήπως ἡ ἡχὴ ἢ λάλος τὴν προδύσῃ,
 Κ' οἱ φθόγγοι τοῦ ὀνόματος ἐκείνου ἀκουσθῶσι.
 Τί εἶχε, τί, καὶ ὄνομα ἐπρόφερεν ὁποῖου;
 Πῶς! ἡ μνηστὴ τοῦ Ἰησοῦ, ἡ νύμφη τοῦ Κυρίου,
 Ἡ ζῶσα ἔμπροσθεν βωμοῦ μ' ἐν ὄναρ παραδείσου,
 Κολάσεις εἰς τὰ σπλάγχνα τῆς κατέκλειεν ἀδύσσου;
 Τοσοῦτον εἶναι δυστυχεῖς αἱ νύμφαι τοῦ Σωτῆρος;
 Φεῦ· πρὶν τὸ σῶμα ἢ ψυχὴ ἀφήσῃ ὀλοκλήρως,
 Πρὶν συντριβῇ διὰ παντὸς ἡ εἰς ἀργίλλου θήκη,
 Δὲν δύναται εἰς τὸν Θεὸν ὀλοκλήρως ν' ἀνήκῃ!
 Μάστιγαν πρὸς τ' ἄστρα ὁ θνητὸς τὸ μέτωπον ὑψώνει,
 Ἢ γῆ τοὺς πόδας του κρατεῖ καὶ τὸν κατέχει μόνη·
 Τὰ γῆνα αὐτοῦ δεσμὰ ὁ δυστυχὴς λατρεύει,
 Ἢξεύρει πόσον μὲ τῆς γῆς τὸ χῶμα συγγενεῦει!

Ε'

Μίαν τοῦ ἔαρος αὐγὴν ἢ μοναχὴ Σοφία,

Ὑπέρ ποτε περιλυπός, ὑπέρ ποτε ἀλγοῦσα,

Κατὰ τὸ δάσος ἐν σιγῇ ἐδάδιζε βαθεία,

Ψυχρῶς τὸ κάλλος τῆς αὐγῆς ἐκείνης θεωροῦσα.

Ἐδάδιζε καὶ ἴστατο ἐνίοτε· καὶ πάλιν

Ἐδάδιζε μὲ ἔμμητα ὑγρὰ ἐκ τῶν θακρῶν,

Κ' ἐφέρετο ὡς φέρεται ἀπὸ ἀνέμου ζάλην

Ἐδῶ κ' ἐκεῖ πληττόμενον ἐκ τῶν κυμάτων πλοῦτον.

Ἡ αὔρα εἰς τὸ ῥάστον τῆς τὸ μέλαν ἐκυμάτει,

Σπασιμὸς ἐκίνει ἀλγεινῶς τὸ πελιδνόν τῆς στόμα,

Ἡ χεὶρ τῆς τὴν καρδίαν τῆς ἐνίοτε ἐκράτει,

Καὶ βλέμμα ὕψονεν ἀμνοῦ εἰς τ' οὐρανοῦ τὸ δῶμα.

Μάτην ἢ φύσις πέριξ τῆς ὡς μήτηρ ἐμειδία,

Κ' ἐν ἄσμα ἔψαλλον πτηνὰ καὶ ῥάκες καὶ αὔρα,

Καὶ μάτην ἐπρασίνιζον τ' ἀνθοστεφῇ πεδίᾳ·

Τὰ πάντα ἦσαν δι' αὐτὴν κακόφωνα καὶ μαῦρα.

Ὡρὰ καθὼς ὁ θάνατος, ἀναισθητός ὡς πτόμα,

Πρὸς τὸν δρυμῶνα ἔδαινε μὲ βήμα κουρασμένον,

Κ' ὑπεμειδία ζοφερῶς τὸ κάτωχρόν τῆς στόμα,

Καθὼς τὸ χεῖλος μειδιᾷ τοῦ μαύρου τέφρου χεῖνιν.

Ἄ, εἶναι τὸ μειδίωμα ψυχῆς ἀκτίς, εὐδία·

Ἀκτινωτὸν χαιρέτισμα καρδίαν ἀποπνέον,

Ὡδὴ σιγῶσα τῆς ψυχῆς, ἐρώτων ἐμιλίᾳ,
 Ἀδρόν ἀγάπης φθιτὶμα καὶ βλέμμα τῶν χειλέων.
 Ἄλλ' οἴμοι, εἴν' ἐνίστε ζοφῶδες ὡς μνημεῖον·
 Κραυγὴ ὀδύνης ἄφωνος· μίσους σπασμὸς ἢ σκῶμμα,
 Κ' ἐνίστε πικρότερον αἰματηρῶν δακρύων,
 Ἀπελπισίας ἀστραπὴ εἰς τεθλιμμένον στόμα!
 Μίσους σπασμὸς τὸ πένθυμον μειδίημα ἐκείνης
 Δὲν ἦτον, οὔτε ζοφερά δι' ἄλλους εἰρωνεῖα·
 Ποτὲ δὲν εἰρωνεύονται τὰ τέκνα τῆς ὀδύνης,
 Ποτὲ δὲν θλίβει σκώπτουσα ἢ πάσχουσα καρδίᾳ.
 Μὲ ἄτακτον βηματισμόν, μὲ φρενολήπτου τάχος,
 Ἀφῆκε τὸ σιωπηλὸν καὶ μέλαν ὄατος πέριξ·
 Τὸ βῆμά της ἐκράτησε δειροστεφής τις βράχος,
 Λοφίσκος, εἰς ὃν ἔβαινε μονήρης τὴν ἐσπέραν.
 Ἐκεῖ, εἰς τὰς μυρσίνας του καὶ πεύκας, πάντη μόνῃ
 Μέχρι νυκτὸς διέμενε πολλάκις καυθμένη,
 Κ' ἐνίστε τῆς προσευχῆς τὴν ὥραν ἐλησμονεῖ,
 Εἰς θλίψιν, ἣν δὲν ἤξευρεν οὐδεὶς, βυθίζομένη.
 Ἐκεῖ ἐστάθη ἄφωνος, ἐκλείπουσα, ἀγρία·
 — Ὁ βράχος ἄνω ἀτραπῶν ὑψοῦτο χλοηφόρων,
 Κ' εὐκόλως τις διέκρινε τὰ πράσινα πεδία,
 Ἥ τὸν χωροῦντα πρὸς αὐτὸν μακρόθεν ὁδοιπρόν—
 Καὶ ὑπὸ φύλλωμα πυκνὸν ἐκάθησε κρυβεῖσα,
 Ἥ κάλλιον κατέπεσε πόνου κραυγὴν ἀφείσα.
 Κραυγὴν ἀλλοίαν· ἔμπλειον λυγμῶν καὶ ἀγωνίας,
 Καὶ παραπόνου καὶ ὀργῆς καὶ πάθου κ' ἱκεσίας·

Κεκρατημένον κεραυνὸν ὀδύνης ἀνεκφράστου,

Καταγγελίαν καὶ ἄρᾶν ὁμοῦ κατὰ τοῦ Πλάστου!

Κ' εἰς τὴν καρδίαν φέρουσα τὴν χεῖρα ἐπωδύνως,

« Δὲν εἶναι, εἶπεν, ὁ Θεὸς ἐντός της, ἀλλ' Ἐκεῖνος.

» Πάντοτ' Ἐκεῖνος! πάντοτε....» καὶ μ' ἔξαλλον μανίαν

Νὰ ἐκριζώσῃ ἔτεινε τοῦ στήθους τὴν καρδίαν.

Πλὴν μετ' ὀλίγον τ' ἄθυρμα τῆς χαιρεκάκου μοίρας

Τὴν ὄψιν της ἐκάλυψε μὲ τὰς ἰσχνάς της χεῖρας,

Καὶ ὡς νεκρὰ διέμεινεν ἀκίνητος καὶ κρύα.

Αὐτὴ ἀπέθανε, πλὴν φεῦ ἐπέζη ἡ καρδία,

Κ' ἔμενεν ὡς ζωόφυτον χιμαί, μηδενισμένη.

Πόσον δυσκόλως ἡ ψυχὴ τοῦ δυστυχοῦς ἐκθαίνει!

Ἐξαίφνης, τὴν ἀπέσπασε τῆς ζάλης της, τὸ ψῆχος,

Κάλπασμα ἵππων καὶ τρογιῶν κυλιομένων ἥχους.

Τὴν κεφαλὴν της ὕψωσε κ' ἠγέρθη ἐπιπόνως,

Κ' εἶδεν εἰς μίαν ἀτραπὸν, πλησίον τοῦ δρυμῶνος,

Φαέθοντα συρόμενον ἐκ δύο ἵππων νέων,

Ὡς τῆς θαλάσσης τὸν ἄφρον' λευκῶν καὶ ἔτι πλέον.

Ὡδήγει τὸν φαέθοντα ὠραίος νεανίσκος.

Ὡς τοῦ ἡλίου ἔλαμπε τὸ πρόσωπόν του δίσκος,

Καὶ παρ' αὐτῷ ἐκάθητο ξανθὴ τις ὀπτασία,

Λευχειμονοῦσα καλλονή, νεᾶνις ἐξαισία.

Τὴν κεφαλὴν της ἐπ' αὐτοῦ κατέκλινεν ἡρέμα,

Κ' ἐχρύσونه τὸν ὦμόν του τῆς κόμης της τὸ στέμμα.

Καὶ ἔβλεπεν ἡ δυστυχὴς καὶ ἔβλεπεν Ἐκεῖνη!

Ποτὲ ἡ ἄφοβος χερὰ κ' ἡ τρέμουσα ὀδύνη,

Ποτὲ δὲν ἤλθον ἔναντι ἔψιν πρὸς ἔψιν οὕτω·

“Α, τῆς χαρᾶς ἡ παρειὰ θὰ κατεπορφυροῦτο,

Ἐὰν ἡ φιλαυτία τῆς τὴν ἄφινε νὰ ἴδῃ

Τὸν πόνον, ὃν ἡ θεία τῆς εἰς τὸν πενθοῦντα διῶει!

Ἵπάρχουν συναντήματα ὡμὰ ὑπερανθρώπως·

Ὁ δῖφος διευθύνετο ἡρέμα καὶ ἀκόπως

Κατὰ τὸν βράχον, κ’ ἐδλεπεν ἀκίνητος ἐκείνη

Μὲ τράχηλον προέχοντα, ὡς στήλη μαρμαρίνη.

“Α, πόσον ἦτον ὀλβιον τὸ νέον ζεῦγος, πόσον·

Κ’ ἐκείνη πόσον δυστυχῆς ἡ τρισυθλία· ὅσον....

Δὲν ἔχω ὅσον! Πάντοτε ἐν τούτοις ἐπροχώρει

Ὁ δῖφος, καὶ ἡ μοναχὴ ὠχρὰ τὸν ἐθεώρει,

Ὅτε τὰ χεῖλη τῆς φωνῇ ἀφῆκον πνιγομένην....

Ἐκείνην εἰς τὸ ὄχημα ἐμοῦ μὲ τὴν Ἑλένην,

Τὴν νεαράν τῆς ἀδελφῆν, διέκρινε· καὶ ποίαν

Ἡσθάνθη ἐκστασιν, χαράν, ὀργήν, ἀπελπισίαν!

Ἐμείθειεν ἐκ τῆς χαρᾶς κ’ ἐθραύετο συγχρόνως,

Καὶ ὡς τὰ φύλλα ἔτρεμε τοῦ πρὸ αὐτῆς δρυμῶνας.

Τὴν ἤρχετο κατόπιν τῶν νὰ τρέξῃ, νὰ πετάξῃ,

«Κ’ ἐγὼ εἴμ’ ἡ Λυδία· σας!» ἐγγὺς αὐτῶν νὰ κράξῃ·

Τὴν ἤρχετο τὰς ὀρφανὰς ἀγκάλας τῆς ν’ ἀνοίξῃ,

Καὶ νὰ τοὺς θλίψῃ εἰς αὐτὰς θερμῶς, ἢ νὰ τοὺς πνίξῃ·

Νὰ δράμῃ, καὶ εἰς τοὺς τροχοὺς αὐτῶν κυλιομένη,

Ν’ ἀφήσῃ τὴν ὑστάτην τῆς πνοὴν καταρωμένη!

Μικρὸν εἰσέτι κ’ ἔτρεχεν ἐκεί...ἀλλὰ ἐστάθη·

Τὸ πλησιέζον ὄχημα ἡ πλήμων ἐθεάθη

Μὲ βλέμμα ἔμπλεον στοργῆς, ἡδύπικρον καὶ φίλον,
Καὶ ἐκ λευκώματος μικροῦ ἔσεχίσασα ἐν φύλλον,
Ἐπέγραψε μὲ βίαν

Πανύστατον χαιρετισμὸν κ' ἐσχάτην εὐλογίαν.

« Δὴ γὰρ ὁ Κύριος εἰς τοὺς ὁδοιποροῦντας,

« Ἀλλὰ καὶ θάνατον ταχὺν εἰς τοὺς ἐγκαρτεροῦντας.... »

Εἰς πεύκης κλάδον δέσασα τὸν χάρτην, ἡμεῖς αὖτο·

Καὶ ὡς ὁ δῖος ἔφθοσεν ὑπὸ τὸν βράχον κάτω,

Τὸν πράσινόν της ἔρριψεν ἐντός του ταχυδρόμου,

Καὶ πρὶν τὴν ἴδουν, ἔφυγε μακρὰν μ' ἐνόχου τρέμον,

Κ' εἰσῆλθεν ἡ κατέπεσε μὲ βῆμα πτερωμένον

Εἰς ἄγνωστον τι σπήλαιον ἐκ βάτων σκεπασμένον.

Ἐκεῖ δὲν ἤθελε ποτὲ τὴν ἴδει κἀνὲν ἔμμικ·

Καὶ τὴν ἀσθμικίνουσαν πνοὴν συνέχουσα ἀκόμικ,

Ἐκράτει τοῦ κυνὸς αὐτῆς τὸ ῥύγχος, φοδουμένη

Μήπως κάμμικ ὑλακὴν ἀφίνων τὴν προδῶσιν·

Καὶ ὡς νεκρὰ διέμενε χαμαὶ ἀκρωμένῃ,

Τὰ προσφιλέων βήματα ἐκεῖ μὴ ἀκουσθῶσι....

Ὅπόσῃ ὥραν ἔμενει; Αἰῶνας; στιγμὴν μίαν;

Ἦγνόει, ὅτε βήματα ἠκούσθησαν σιμὰ της,

Καὶ ἠχροάσθη λαλιὰν νεάνιδος γλυκεῖαν

Καὶ τὸν καλὸν της Ποιητὴν φωνοῦντα τ' ὄνομά της.

« Λυδίικ, μὲ συγκίνησιν ἐφώνει· ἀδελφὴ μου!

« Ποῦ εἶσαι, ποῦ;... » Καὶ ἤκουε τῆς ἀδελφῆς τὸν θρήνον

Καὶ τ' ὄνομά της τὴν ἡχώ φωνοῦσαν τῆς ἐρήμου.

Ἐν βῆμα, ἐν, τὴν δυστυχὴ ἐχώριζεν ἐκείνων....

Ἔτι μικρὸν κ' ἐξήρχετο....ἔτι μικρὸν κ' ἐφώνει....

Πλὴν μὲ τὰς χεῖρας ἔκλεισε τὸ ἑτοιμὸν τῆς στόμα·

Τὰ βήματα ἐξέλιπον, εὐρέθη πάλιν μόνη,

Καὶ τὴν φωνὴν τῶν ἤκουε μακρότερον ἀκόμα.

Κατόπιν οὔτε βήματα, οὔτε φωνὴ κἀμμία!

Ἄλλοῦ ἐτράπ' ἡ προσφιλεῖς δυάς, μακρὰν ἐκείνης.

Καὶ τότε μετενόησεν ἡ ἀτυχὴς Λυδία,

Καὶ ἔχυσε τὸ δάκρυον ἐκείνο τῆς ὀδύνης,

Ὅπερ καλεῖται ὕστατον, τὸ τὴν καρδίαν καίον.

Κατόπιν, παύει ἡ ζωὴ, δὲν εἶναι ἄλλο πλέον....

ΣΤ'

Νῦν εἶναι λάμπει τῆς Μονῆς ἡ ἐκκλησίαις ὅλη,

Κ' εἰς ὕμνον παρκαλήσεως ἀντιλαλοῦν οἱ θόλοι.

Θανάτου κώδων πένθος κατὰ στιγμὰς ἐθρήνει,

Ἀγγέλλων ὅτι ἀδελφὴ τὴν ὑπαρξιν ἀφίνει.

Εἰς τὸ ψυχρὸν κελλίον τῆς ἡ ἀδελφῆ Σοφίας

Βραδέως ἡγωνία!

Ἐνώπιόν τῆς ἑνδακρυσ ἡ Ἡγουμένη κλίνει.

Καὶ τὴν ἐκφεύγουσαν ψυχὴν τῆς ἀσθενοῦς θαρρύνει.

« Μῆτερ, τὴν λέγει μὲ φωνὴν ἡ μοναχὴ βραδεῖαν,

« Εἰς ὀπτασίαν πρὸ μικροῦ τοὺς εἶδον οὐρανίαν.

« Κ' οἱ δύο ἤλθον, μῆτέρ μου, νὰ μ' ἀποχαιρετίσουν,

« Καὶ τῆς πτωχῆς Λυδίας τῶν τὰ βλέφαρα νὰ κλείσουν.

- « Ἄ, μητέρα μου, ἔτι καὶ νῦν ἀπὸ χάριν θαυμάζω!
- « Ἐγνώριζον τὸ πάθος μου, τὸ ἥξευρον κ' οἱ δῶω,
- « Πλήν, μητέρα, δὲν μὲ ἤλεγξαν, πλήν, μητέρα μου, ἀκόμα.
- « Μὲ εἶδε καὶ ἐδάκρυσε τὸ φιλικόν των ὄμμα....
- « Ἄ, λησμονῶ· σὺ ἀγνοεῖς τίς εἶναι ἡ Σοφία·
- « Ἐλθέ, ἐγγύτερον ἔλθέ, ὦ μητέρα μου ἀγία,
- « Κλίνει ν' ἀκούσῃς ὁ Θεὸς ὅ,τι γνωρίζει μόνον,
- « Μὴ μάθουν ἄλλοι, ἐκτὸς σοῦ, τὸν μυχόν μου πόνον. »
- Καὶ εἰς τὸ οὗς ἐπὶ τινὰς στιγμὰς τῆς Ἡγουμένης
- Τὰ πάντα ἐψιθύρισε μετὰ φωνῆς κοιμένης·
- Τὸν βίον, τὰς ὁδύνας τῆς, τὰ παιδικὰ τῆς ἔτη,
- Τὴν χλεύην τῶν γονέων τῆς, τὸν Ποιητὴν τῆς ἔτι,
- Καὶ τελευταῖον, ἀδελφὴν θερμῶς ἀγαπηθεῖσαν,
- Καὶ ὑπαρξιν εἰς ἔρωτα καὶ πόνον μακρυνθεῖσαν.
- « Ἄ! μὴ καὶ σὺ μ' ἀποστραφῇς· δὲν ἦτον ἀμαρτία
- « Ἐὰν καὶ ἡ ἀπόβλητος ἠγάπησε Λυδίαν.
- « Πταίει, ὦ, πταίει, μητέρα μου, ὁ σκώληξ, ὅστις ἔρπει,
- « Ἄν τῆς ἡμέρας ὁ ἀστήρ κ' ἐκείνον ἔτι τέρπῃ;
- « Οἴμοι· συγχώρει, μητέρα μου, τῆς ἀφρονος τὸ στόμα·
- « Ἀλλὰ θαυρῶ, καὶ ὁ Θεὸς καὶ ὁ θεὸς ἀκόμα
- « Δὲν ἀποστρέφεται, ζητεῖ ἀγάπην καὶ λατρεῖαν
- « Κ' εἰς τῶν ἀσημοτέρων του πλασμάτων τὴν καρδίαν.
- « Ἀκόμα καὶ τοῦ σκώληκος, κ' ἐμοῦ, κ' ἐμοῦ ἀκόμα....
- « Ἄ, τὸν μεγάλουμον Θεόν! ὑψόνουσιν τὸ ὄμμα
- « Ἐρωτος πληρὴς πρὸς Αὐτόν, ἐξ οὐρανοῦ μὲ βλέπει,
- « Καὶ δὲν μὲ ἀποστρέφεται καὶ μοὶ τὸ ἐπιτρέπει!

- « Δὲν βλέπει ἡ ἀπέραντος ἐκείνη εὐσπλαγγία,
 « Ἄν ἔχῃ δυσειδῆ μορφήν ἡ ἀτυχῆς Λυδία...
 « Φεῦ· δύναμει ἐρωτικῶς τὸν Πλάστην ν' ἀτενίσω,
 « Καὶ δὲν μοὶ ἐπιτρέπεται, ὦ μητέρα, ν' ἀγαπήσω
 « Τὴν ἀσθενῆ ἀνταύγειαν τῆς θείας τοῦ ἀκτίνος;
 « Εἶναι λοιπὸν ἀνώτερος καὶ τοῦ Θεοῦ ἐκεῖνος;....
 « Ἄν ἦν' ἀγάπη τοῦ Θεοῦ ὁ νόμος κ' ἡ ὀρησκεία,
 « Τί βλάπτει ἂν ἡγάπησεν ἀκόμη κ' ἡ Λυδία;
 « Ἠγάπησα μὲ θάκρυα ὀδύνης ἀνεκφράστου,
 « Καὶ εἶν' αὐτὸ θυμίσμα εἰς τὸν βωμὸν τοῦ Πλάστου.
 « Καὶ ἔτι, ἔτι ἀγαπῶ· καὶ θ' ἀγαποῦν ἀκόμα
 « Καὶ τὰ ὅσα κ' ἡ κόνις μου· καὶ τὸ νεκρὸν μου στόμα
 « Πολλὰς αἰωνιότητας θὰ ψάλλῃ τ' ὄνομά του·
 « Ἄ, ἡ ἀγάπη καταρχεῖ τὸ κράτος τοῦ θανάτου! »
 Καὶ κουρασμέν' ἡ ἀσθενὴς ἐπὶ μικρὸν ἐστάθη·
 Μὲ τὴν ψυχὴν, τοῦ Ποιητοῦ τὴν ἔψιν ἐθεάθη,
 Κ' ὑπέλαβεν ἐπὶ στιγμὴν νικήσασα τὴν νόσον·
 « Ἄ, εἶναι τόσον θελκτικὸς ὁ Ποιητής μου, τόσον!
 « Καὶ τόσον, τόσον ἀγαθός! Πλὴν κ' ἡ μικρά μου ἔτι,
 « Ἡ τρυφερά μου ἀδελφή, ὦ μητέρα μου, προσθέτει
 « Εἰς κάλλος τόσον ἔξοχον καρδίαν γλυκυτάτην·
 « Καὶ τὴν λατρεύω καὶ αὐτὴν ἐπίσης, καὶ εἰς μάτην
 « Ἀναπολῶ πῶς σύζυγος ἐκείνου εἶναι ἤδη·
 « Ἢ εὐτυχία των χαρὰν ἀτέρμονα μοὶ δίδει!
 « Εἶν' ἀληθεῖς, ἐνίοτε καὶ ἀκούσα λυποῦμαι....
 « ὦ μητέρα μου· εἰς τὴν ζωὴν αὐτὴν τὸν ἀπαρνοῦμαι,

- « Ἄλλ' εἰς τὴν ἄλλην... » κ' ἤστραψε τὸ βλέμμα της ἀγρίως·
 « Ἄλλ' εἰς τὴν ἄλλην, εἰς ἐμὲ θ' ἀνήκη αἰωνίως !
 « Ἄς ἔχη ἡ Ἑλένη μου αὐτὸν καὶ τ' ὄνομά του,
 « Κ' ἐγώ, κ' ἐγὼ τὴν τέφραν του κ' αἰωνιότητά του !
 « Ὡ μῆτέρ μου· ὅταν κλεισθῇ τὸ διαυγές του ὄμμα,
 « Θ' ἀφήσω τὰ μεσάνυχτα τοῦ τάφου μου τὸ χῶμα,
 « Καὶ θὰ ὑπάγω εἰς αὐτοῦ τὸν τάφον νὰ τελέσω
 « Τὸν σιγαλὸν ὑμέναιον καὶ παρ' αὐτῇ νὰ πέσω.
 « Νεκροὶ θὰ ᾤν' οἱ μάρτυρες, ἀνάδοχος ὁ Χάρων,
 « Ἡ νύξ θεότης καὶ παστὰς τὸ ψυχὸς τῶν μαρμάρων...
 « Δὲν θ' ἀπαρέσ' εἰς τὸν γαμβρόν, ὦ μῆτερ, ἡ νυμφία·
 « Κάτω ἐκεῖ, ὑπὸ τὴν γῆν, εἴν' ἡ μορφή ὁμοία.
 « Ἐπειτα, θέλω καλλυνθῇ, ἄγία Ἡγουμένη·
 « Μ' ἵταν καὶ χρυσάνθεμα θὰ ᾔμαι ἐστεμμένη·
 « Μὲ τ' οὐρανοῦ τὴν κόμην μου τὴν δρόσον θὰ στιλβώσω,
 « Καὶ τὰ μακρὰ μου σάβανα ἐπάνω μου θ' ἀπλώσω.
 « Ὅποιαν μέθην καὶ τρυφὰς ὁ τάφος θὰ μοὶ δώσῃ !
 « Ἐκεῖ ὁ εὐσπλαγγνος Θεὸς θὰ μ' ἀποζημιώσῃ...
 « Τὸ στήθος μου τὸ στήθος τοῦ τὸ φίλον θὰ ἐγγίξῃ,
 « Καὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ κεφαλὴν ἡ χεὶρ μου θὰ στηρίξῃ.
 « Καὶ θὰ ὑπνώττωμεν ὁμοῦ εἰς τὸν στεῖον κοιτῶνα
 « Καὶ ἔαρ, καὶ φθινόπωρον, καὶ θέρος, καὶ χειμῶνα. »
 Τὸ πρόσωπόν της ἔλαμψεν ὡς λάμπει ἡ λυχνίς.
 Μικρὸν πρὶν σβύσῃ, καὶ στιγμὴν πρὶν ἔλθῃ ἡ σκτεία.
 Πλὴν ἐξορφώθῃ ἡ μορφή τῆς δυστυχοῦς ἐκείνης,
 Κ' ὑπέλαβε μὲ στεναγμὸν ἀνέμφοραστον ὁδύνης.

« Συγχώρει με· παραλαλῶ καὶ πάλιν κ' αἰωνίως !

« Ἄ, τώρα, ὅτε ἔρχεται ὁ ἅγιος Νυμφίος,

« Καὶ με καλεῖ, διάδημα ἢ χεῖρ αὐτοῦ κρατοῦσα,

« Τῆς ἀναξίως του μνηστῆς εἶν' ἡ ψυχὴ ἀποῦσα....

« ὦ, ἀκουσε· στιγμὰι ζωῆς μοὶ ἔμειναν ἀκόμα·

« Εἰς τοῦ κοιμητηρίου σας τ' ἀγιασμένον χῶμα

« Νὰ μὴ μὲ θάψετε· νεκρῶν χορὸς θὰ μὲ κυκλόνῃ.

« Ἀλλοῦ εἰς τάφος ὅς σκαφοῖ, νὰ ῥῆμαι μόνῃ, μόνῃ !

« Ὅταν τὸ μνημα καλυφθῇ.... κ' ἐπὶ μικρὸν ἐστάθῃ —

« Ἀλλ' ὅχι, ὅχι· τίποτε ἐκεῖνος ὅς μὴ μάθῃ.

« Δὲν θέλω τὴν ὥραν του καρδίας νὰ λυπησω,

« Καὶ νέφος εἰς τὸν αἴθριον αἰθέρα του ν' ἀφήσω....»

Περίαπτον ἐξέβαλε καὶ εἶπεν· « Εἶναι κρῖμα

« Ἐν μὲ τοῦτο, μῆτέρ μου, μὲ θέσουν εἰς τὸ μνημα ;

« Ἐν ἄνθος τὸ περίαπτον αὐτὸ διαφυλάττει·

« Ἐκεῖνου ἦτο καὶ ἡ χεῖρ ἐκεῖνου τὸ ἐκράτει.

« Θέλω μὲ τοῦτο νὰ ταφῶ.... ἀλλ' ἔφθασεν ἡ ὥρα·

« Δός μοι τὴν χεῖρα, μῆτέρ μου, καὶ τὴν εὐχὴν σου τώρα

« Δὲν βλέπω πλέον· ἀσθενῶς καὶ βλέπω καὶ κινουμαι·

« Ἰδοὺ τί εἶν' ὁ θάνατος.... Νὰ μὴ τοὺς ἐνθυμοῦμαι ! »

.....
 Ἡ Ἠγουμένη ἔκλεισε τῆς μάρτυρος τὸ ῥημα·

Ἐτάφη ὡς ἠθέλησεν· εἰς τὸ νωπὸν τῆς χῶμα

Σταυρὸς ἐτέθη ἅγιος ἀντὶ ἐπιταμβίου,

Σῆμα πιστὸν τοῦ θλιβεροῦ τῆς κοιμηθείσης βίου.

Ἄλλ' ὅτ' ἐξέφερον νεκρὰν τὴν δύσμοιρον Λυδίαν,
 Δὲν ἦσαν μόνον Μοναχὰι εἰς τὴν πτωχὴν κηδεῖαν.
 Κ' εἷς γέρων ἐσυνόδευε τὸ πένθιμον φορεῖον,
 Ὁ ἔρημος καὶ ὀρφανὸς τῆς τεθνηκυίας κύων....
 Τὰ ὧτα ἔχων εἰς τῆς γῆς τὸ χῶμα κεκλιμένα,
 Μὲ βήματα κινούμενα ἀργὰ καὶ κουρασμένα
 Παρηκολούθει τὴν νεκρὰν ὡς συγγενὴς κ' ἐκεῖνος,
 Ὅπισω τοῦ φερέτρου τῆς βαδίζων ἐπωδύνως.
 Ἐνίοτε ἀνύψονε τὴν κεφαλὴν ἡρέμα,
 Κ' ἠτένιζε τὸ φέρετρον μὲ παρκαπόνου βλέμμα.
 Ἐνίοτε τὸ ὄμμα του ἐξήστραπτεν ἀγρίως,
 Κ' εἰς τοὺς ἀγροὺς ριπτόμενος τοὺς πέριξ αἰγνιδίως,
 Μετὰ λυσσώδη πλάνησιν, στιγμῆς πλὴν ταχυτέραν,
 Ἐκ νέου ἀνελάμβανε τὴν θέσιν τὴν προτέραν.
 Κ' ἔφυγον πάντες, τὴν νεκρὰν κηδεύσαντες, συγχρόνως,
 Καὶ μόνος ἔμεινεν αὐτὸς ἐπὶ τοῦ τάφου, μόνος!
 Ὡς βλέπετε, καθὼς ἡμεῖς, τῶν ζώων ἡ καρδία
 Τόσον γοργῶς δὲν παρκατεῖ τῶν φίλων τὰ μνημεῖα....
 Ἐως θανάτου κατηφὴς ἐπὶ τοῦ τάφου κύπτων,
 Καὶ εἰς τὴν κόνιν ἄφωνος τὸ ῥύγχος αὐτοῦ κρύπτων,
 Τοῦ μνήματός της ἔλειχε θωπευτικῶς τὸ χῶμα,
 Τὸν τάφον βλέπων μὲ ὑγρὸν καὶ τεθλιμμένον ὄμμα. —
 Κ' ἤλθ' ἡ ἐσπέρα καὶ ἡ νύξ κατόπιν ἡ βαθεῖα,
 Καὶ μετ' αὐτὴν ἀνέτειλεν ἀκόμη κ' ἡ πρωΐα,
 Καὶ ἄγρυπνος καὶ ἄσιτος, εἰς τὸ ψυχρὸν μνημεῖον
 Διέμενεν ἀκίνητος ὁ ὀρφανὸς τῆς κύων.

Ἡμέρας τρεῖς ἐκάθητο καὶ νύκτας ἐκεῖ μόνος·

Τὸ βῆμά του ἐκάρφωσεν ἡ πίστις καὶ ὁ πόνος,

Κ' ἰσχνότερος καθίστατο εἰς πᾶσαν ἐπιούσαν.

Κ' εἶδε τὴν νύκτα κοιμηθείς, τὴν τρίτην, τὴν θανούσαν·

Ἐχαιρεν εἰς τὸν ὕπνον του καὶ ὑλακὰς ἤδαιας

Καὶ πλήρεις πόνου ἄφινε πλησίον τῆς Λυδίας....

Καὶ ἀφυπνίσθη ἔμπλεως χαρᾶς καὶ εὐφροσύνης·

Πλὴν τάφον κρύον πρὸ αὐτοῦ ἰδὼν ἀντὶ ἐκείνης,

Ἠγέρθη· στόνος ὕστατος τοῦ ἥνοιξε τὸ στόμα,

Καὶ ἐπκνέπесе νεκρὸς εἰς τῆς νεκρᾶς τὸ χῶμα·

Δι' ἓνα ἄνθρωπον αὐτὴ παραίτησε τὸν βίον.

Καὶ δι' αὐτήν.... Εἷς κύων!

ΕΠΙΟΡΚΙΑ

ΕΙΣ ἈΣΜΑΤΑ ΕΠΤΑ

ἈΣΜΑ ΠΡΩΤΟΝ

ΟΡΚΟΣ

« Τὸ θεῖο σοῦ βᾶζω ἐγγυητὴ
καὶ τοὺς ἁγίους Μαρτύρους. »
(Ἐκ Δημ. ἔσματος).

Α΄

Εἰς κρύον, σκοτεινὸν δρυμῶνα
Τὰ φύλλα πίπτουσιν ὠχρά,
Καὶ τὰ στελέχη μένουν μόνα
Γεγυμνωμένα καὶ ξηρά.
Ὅμοίως μένει, ὅταν χάσῃ
Τὰ ὄνειρά του ὁ θνητὸς
Καὶ ἡ νεότης του περάσῃ,
Ζωῆς ἀπούσης σκελετός.
Πίπτουν τὰ φύλλα· οὕτω πίπτει
Ἐλπίς καὶ ἔρως καὶ χαρά·
Φύλλα ψυχῆς, ἅτινα ῥίπτει,
Ὁ Χρόνος καὶ ἡ Συμφορά.

B'

Εἰς ἐξοχὴν χερῖεσσαν, τοῦ Πάρνηθος πλησίον,
 Ὑψοῦται πύργος γραφικὸς,
 Ὡς ἄσπιλος χιὼν λευκός,
 Ἐγγυὲς πολλῶν χωρίων.

Κάτωθεν δένδρου νεαρά γυνή καὶ νεανίας,
 Ὡχρότεροι ὠχρᾶς αὐγῆς,
 Περιλυποὶ μετὰ σιγῆς
 Προσβλέπονται βαθείας.

Εἰς τὰς ἀγκάλας ἀλγεινῶς ὁ εἷς τοῦ ἄλλου μένει·
 Προαίσθησις ὀδυνηρὰ
 Τὰ στήθη των τὰ νεαρά
 Ταράττει καὶ κυμαίνει.

Τῆς νέας τὴν ὠχρὰν μορφήν ἐνατενίζει τῶμα
 Τοῦ νεανίου κατηφῶς,
 Ὡς βλέπει τις ἡλίου φῶς
 Μίαν φορὰν ἀκόμα.

Καί τήν ἐναγκαλλίζεται μὲ θερμότεραν ζέσιν·
 Τήν ἀσφαλίζ' εἰς ἑαυτόν,
 Εἰς τὰς ἀγκάλας του κρατῶν
 Τήν λυγρὰν τῆς μέσῃν....

Πλὴν τίς ἀγκάλη ὑπαρξῖν φιλάτην ἀσφαλίξει;
 Κάμνιξ.... οὔτε τῆς μητρός.
 Τὰ πάντα μνημὺ καὶ κειρὸς
 Συντρίβει καὶ χωρίζει.

Ματαίως πλήρης ἔρωτος ὁ εἷς τὸν ἄλλον βλέπει·
 Μάτην ἐναγκαλλίζονται· νὰ χωρισθῶσι πρέπει.
 Νὰ χωρισθῶσι; Πῶς! αὐτοί, κ' εἰς πόσον βραχὺν χρόνον;
 Ἀκόμα εἶναι σύζυγοι μιᾶς σελήνης μόνον.
 Ἀπλήστως πίνουν τὴν ζωὴν εἰς κύπελλον ἐρώτων,
 Κ' εἶναι τὸ κύπελλον αὐτὸ πόσον νωπὸν, τὸ πρῶτον!

Γ'

Φύλλον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ νεκροῦ κρῦον
 Ἐπεσε τρίζον ἀλγεινῶς·
 Μὴ ὁ ὠχρὸς του οἰωνὸς
 Ἦν' ἄγγελος δακρύων;

Καί μὴ τὸ φύλλον τὸ πεσὸν ἐκεῖνο εἰς τὸν νέον
 Τῷ λέγῃ· « ἂν θὰ μακρυνθῇς,
 Καθὼς ἐγὼ θὰ μακρυνθῇς·
 Δὲν ἐπιστρέφεις πλέον ! »

Γραμμὴ τις εἰς τὸν οὐρανόν, ὑπόξανθος, ῥοδίνη,
 Ἄγγελλει ἥλιον ὠχρόν,
 Καί τὸν δρυμῶνα τὸν ψυχρόν
 Φωτίζουσα φαιδρύνει.

Τὴν προσφιλῆ του σύζυγον ὁ νέος ἀτενίσας
 Καί τὴν ἀγκάλην τῆς ἀφείας,
 Αὐτὰ τὴν εἶπε, κατηγῆς
 Ἐν δάκρυον κρατήσας.

Δ

« Ἴδω ! λευκὴ περιστερὰ μου,
 « ὦ Ἴδα μου, ἀναχωρῶ·
 « Μετὰ τὸ φιλημα τοῦ γάμου
 « Εἰς μάχης γάμον προχωρῶ.
 « Ἀνέτειλεν ὁ Ἑωσφόρος·
 « Κυμαίνεται ἡ Κυκλῆ,

- « Καί φρουστανέλλαν εἰς τὸ ὄρος
 « Τῆς αὐρας ἡ πνοὴ κινεῖ.
 « Ἴδα! τοῦ Μίνωος ἡ χώρα,
 « Τῶν ἡμιθέων ἡ κοιτίς,
 « Χριστὸς ἀνέστη!» κράζει τώρα
 « Καὶ μᾶς καλεῖ ἐν τῆς ἀκτῆς-
 « Ἑλλήνων λόχος καταβαίνει
 « Τοῦ ὄρους ἤδη τὴν πλευράν,
 « Καὶ σύντροφοι πεφιλημένοι
 « Εἰς πάλιν τρέχουν ἱεράν!
 « Ἴδέ, ἰδέ· ἡ γῆ κλονεῖται,
 « Καὶ εἰς τὸ ὄρος αἱ πυραῖ,
 « Ἄς ἤναψαν οἱ συνοπλῖται,
 « Δὲν εἶναι πλέον ζωηραί.
 « Αὐτὴ ἐκεῖ, εἴν' ἐδική σου,
 « Πραΐδη, σκύμνε ζηλευτέ!
 « Σβύνει αὐτή, ἀλλ' ἡ ψυχὴ σου
 « Ποτὲ δὲν σβύνεται, ποτέ.
 « Καὶ τοῦ Δημῆκοπούλου πέραν,
 « Καὶ ἄλλων φίλων θεωρῶ....
 « Ψυχὴν δὲν ἔχω κατωτέραν·
 « ὦ Ἴδα μου, ἀναχωρῶ! »
 Κ' ἐστράφη ἐνθους, ἀνησυχῶς
 Τὸν λόχον τοῦ ἀναζητῶν,
 Κ' ἤκούετο σάλπιγγων ἤχους
 Καὶ βήματα στρατιωτῶν.

« Ἴδω, ὑπέλαβε καὶ πάλιν,
 Κ' ἐν νέᾳ ζήσει καὶ ὀρμῇ
 Τὴν ἔθλιψεν εἰς τὴν ἀγκάλην,
 Στενάζων· « ἦλθεν ἡ στιγμὴ! »
 Ἀντὶ ἐκείνη ν' ἀπαντήσῃ
 Τὸν ἔθλιψεν ὀδυνηρῶς.
 Τίς ἤμπορεῖ νὰ τοὺς χωρίσῃ,
 Τίς εἶναι τόσον ἰσχυρός;
 Μὲ ὦσιν αἵφνης ἀσυνήθῃ,
 Ἡμεθινής πλὴν ἰσχυρά,
 Ὡς ὅφιν τῷ προσεκολληθῇ
 Καὶ εἶπεν, εἶπε γοερά.
 « ὦ, δὲν θὰ φύγῃς, δὲν θὰ φύγῃς·
 « Ἐν βῆμα, ἐν, ἂν μακρυνθῇς,
 « Τάφον τῆς Ἰδῆς σου ἀνοίγεις·
 « Ἀλλ' ὅχι, θὰ μὲ λυπηθῇς.
 « Πῶς δύνῃσαι τῆς φίλης στέγῃς,
 « Πῶς δύνῃσαι νὰ μακρυνθῇς;
 « Τί Κρήτη, τί Πατρίς μὲ λέγεις,
 « Καὶ δάφνας μαχητοῦ ποθεῖς!
 « Ἐγὼ Πατρίς σου εἶμαι ἤδη.
 « Ὅποτεν κόρην τις ζητῇ
 « Καὶ χεῖρα εὖροκον τῇ δίδῃ,
 « Ἐκλείπει κ' ἡ πατρίς αὐτή.
 « Ὅλα ἐκλείπουν, ὅλα, ὅλα·
 « Μ' ὠρκίσθης ἔμπροσθεν βωμοῦ....»

Καὶ μ' ὀμματὰ σπινθηροβόλα,

Μ' ἔκφρασιν πλήρη σπαραγμοῦ·

« Ἄς ἔλθῃ ἡ Πατρίς σου ἤδη

« Νὰ σὲ ἀρπάσῃ ἡ σκληρά·

« Ἡ χεὶρ τῆς Ἰδᾶς δὲν σὲ διδει,

Ἄνεκράξῃ, παρὰ νεκρά! »

« Ἰδᾶ, ἀγάπη μου, ὁ νέος

Τῇ ἔλεγε μὲ ταραχήν·

« Μή, φίλῃ μου, θρηγῆς ματαίως

« Καὶ θλίβῃς πάσχουσιν ψυχήν.

« Ἑλλὰς συγχρόνως καὶ Τουρκία

« Κάτω ἐκεῖ μονομαχοῦν·

« Πενθεῖ κλεισμέν' ἡ Ἐκκλησία

« Θρῆνοι καὶ ἄσπματα ἡχοῦν.

« ὦ, ἄφες με ν' ἀναχωρήσω·

« Τὸ θάρρος μὴ μοῦ ἀφαιρῇς.

« Ὅπόταν μὲ ἰδῇς ὀπίσω,

« Πόσον, ὦ Ἰδᾶ, θὰ χαρῇς!

« Καὶ πίστευσε, ὁ θεωρῶν ἀνάλγητος καὶ κρύος

« Πενθοῦσαν τὴν πατρίδα του εἰς ζοφεράν δουλείαν,

« Οὐδ' ἐραστῆς εἶναι καλός, οὐδὲ πιστὸς νυμφίος.

« Μὴ ἐμπιστεύεσαι ποτὲ εἰς ἄστοργον καρδίαν!

« Πέραν ἐκεῖ ῥιπτόμενος εἰς θυελλώδη πάλιν,

« Εἰς τὸν χορὸν τοῦ Ἄρεος καὶ τὴν ἀνεμοζάλην

« Θὰ ἔχω μόνον σύμβολον καὶ προσφιλεῖ θυάδα

« Σέ, τεθλιμμένη φίλῃ μου, καὶ τὴν σεπτὴν Ἑλλάδα.

- « Ἀλλά, τῇ εἴπῃ κ' ἡ φωνὴ μετέλλαξε ἢ γλυκεῖα,
Κατασταθεῖσα ζοφερὰ, ἐπίσημος, βραδεῖα·
- « Ἄν πῶσω, ἂν τὸ ὄμμα μου δὲν θέλει σ' ἐπαινίδαι,
« Ὁρκισθῇ εἰς τὸν Θεόν, ὅστις μᾶς βλέπει ἡδῆ,
« Ὅτι τὴν χεῖρά σου ποτὲ εἰς ἄλλον δὲν θὰ δώσῃς!
« Τὴν χεῖρά μόνον; ὦ, μ' αὐτὸ μικρὸν θὰ καταρρώσῃς.
« Δὲν θέλω τόσον, δὲν μ' ἀρκεῖ.... Εἰπέ με, τὴν καρδίαν
« Πῶς δὲν θὰ δώσῃς, καὶ ζωὴν ἂν ἔχῃς αἰώνιαν·
« Ὅτι ἐν βλέμμα σου ποτὲ ἢ ἐν μειδιμαίᾳ σου
« Εἰς ἄλλην δὲν θὰ χρισθῇ ψυχὴν.... Ἀλλ' ὅμως στάσου·
« Μὴ σπεύδῃς, Ἰδὲ ὁ Θεὸς τῶν ζώντων σ' ἀκραθεῖ·
« Ὁ Παντοκράτωρ Κύριος ἐδῶ περιπλανᾷται! »
Νὰ ὀρκισθῇ ἠθέλησεν ἡ Ἰδὲ, πλὴν ὁ νέος
Τὴν χεῖρα εἰς τὰ χεῖλη τῆς ἐπέθεσε τυχῶως,
Καὶ μ' ὄμμα οἴκτου ἐμπλεον, βαθὺν ἐμφαίνον πόνον,
Ὑπέλαβε μ' ἀνέφραστον μελαγχολικῶς τόνον·
« Μὴ σπεύδῃς, φίλη δυστυχῆς, ταλαίπωρος μου φίλη!
« Μὴ πρὸς Θεοῦ ὀρκίζεσαι καὶ σφράγισε τὰ χεῖλη.
« Ἴσως εἰς μέλλοντα νεκρὸν ὑπόσχῃς ἡ ψυχὴ σου,
« Κ' εἶναι βραρεῖ αἱ τῶν νεκρῶν συνθήκαι, συλλογίσου....
« ὦ, ἂν ἐπίορκος φανῇς, ἂν πῶσω ἐκεῖ κάτω,
« Ἡξεύρεις πῶς θὰ ἔρχωμαι νεκρὸς νὰ σὲ τυχάττω,
« Κ' εἰς τάχα μεσάνυχτα νὰ σ' ἐνθυμίζω ὅσα
« Διὰ τὸ μέλλον προπετιῆς ὀρκίζεται ἡ γλῶσσα;
« Ἡξεύρεις ὅτι οἱ νεκροὶ εἶν' ἀκαμπτοι, καὶ ὅτι
« Μὲ τὰ λευκά των σάβανα πλανιῶνται εἰς τὰ σκότη,

« Τῶν ἐπιόρκων τιμωροὶ ἀμελλικτοί; ἡξεύρεις,

« Ἄν ἀπιστήσης, πῶς κακὸν θανόντα θὰ μὲ εὕρης;

« ὦ Ἰδα· συνηνώθημεν διὰ παντὸς καὶ οἱ δύο·

« Σ' ὀρκίζομαι εἰς τὸν Θεόν, εἰς τὸν Θεὸν ὁμνῶ,

« Ἐὰν θανόντα μὲ ἀρνηθῇς, τὸν τάφον πῶς θ' ἀφήσω

« Καὶ τὴν ἐπιόρκίαν σου σκληρῶς θὰ τιμωρήσω!

« Πῶς! ὠχρίᾳς; ὑγραίνεται τὸ διαυγές σου ὄμμα;...

« Πρόσεξε, Ἰδα, πρόσεξε· εἶναι καιρὸς ἀκόμα!»

Ἀλλὰ ὠχρότερος αὐτῆς ὁ νεκρὸς ἦτο.

Πλειότερον τῆς φίλης του ἐκεῖνος ἐκλονεῖτο.

Τῆς νέας ἐθอรύθησε καὶ ἄκων τὴν καρδίαν·

Καὶ μὲ ζοφώδη χρώματα καὶ γλωσσὴν ἐνταφίαν·

Ἀγρίᾳ περιέγραψε θανόντων ἐκδικήσεις·

— Πολλάκις ἡ ἀλήθεια λαλεῖ εἰς προκισθήσεις. —

Ἀλλὰ ἡ Ἰδα εὐθαρσῶς ἠτένισε τὸν νέον·

Τὸν δάκτυλόν τῆς ὕψωσεν ἐπάνω τὸν ὠράϊον,

Καὶ ὡς νὰ εἶχε τὸν Θεὸν ἐμπρὸς αὐτῆς ἐστάθη,

Καὶ εἶπεν ἀπὸ τῆς ψυχῆς στενάζουσα τὰ βάρη·

« Ὀρκίζομαι εἰς τὸν Θεὸν τὸν ἀληθὴ καὶ ζῶντα,

« Ἀείποτε νὰ σ' ἀγαπῶ, ἀκόμη καὶ θανόντα!

ΑΣΜΑ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΠΡΟΑΙΣΘΗΣΕΙΣ

« Ἐπιστολὴν δὶν μ' ἔφερες,
ἀλλὰ θὰ φέρης μίαν! »

Λ'

Εἰς τὸν αὐτὸν ἔτι δρυμῶνα
Τὰ φύλλα πίπτουν ἐρυθρά,
Καὶ τὰ στελέχη μένουν μόνα
Γεγυμνωμένα καὶ ξηρά.
Καθὼς αὐτὰ ἡ Ἰδα μένει
Εἰκὼν ὀδύνης ἀλγεινῆς,
Τῶν φύλλων τῆς ὀρφανευμένης
Καὶ τῶν ἀνθέων τῆς γυμνῆς. —
Παρῆλθε μὴν ἀφ' ἧς ὁ νέος
Βρασίδης τῆς ἦτον ἀπῶν,
Καὶ ἀνεχώρησε δρομαῖος,
Πένθος ὀπίσω του λιπών.
Παρῆλθε μὴν εἰς μὴν καὶ μόνον·
Ἄλλ' οἴμοι, ἦτο δι' αὐτὴν
Αἰωνιότης πλήρης πόνων
Μ' ἀθανάσιαν μισητήν.
Καὶ ἀναμένει, ἀναμένει,
Καὶ καθ' ἐκάστην προχωρεῖ·

Εἰς τὸν δρυμῶνα κατὰβαίνει,
 Καὶ πρὸς τὸν δρόμον θεωρεῖ.
 Καὶ τὸν προσμένει τὴν ἐσπέραν,
 Καὶ τὸν προσμένει τὴν αὐγὴν,
 Καὶ τῆς ἀνοίγει βαθυτέραν
 Ἡ προσδοκία τὴν πληγὴν.
 Ν' ἀκούσῃ ἀναμένει μάτην
 Τοῦ μαύρου του χρεμετισμόν,
 Φωνὴν γλυκεῖαν καὶ φιλότατην
 Καὶ προσφιλῆ βηματισμόν.
 Καὶ διατρέχει τὸ πεδῖον
 Καὶ πρὸς τὸ ὄρος προχωρεῖ,
 Φθάν' εἰς τὸν ῥύακα πλησίον,
 Καὶ κάθεται καὶ καρτερεῖ.
 Ἡ προσδοκία τῆς τὴν θοαύει
 Τὸ βλέμμα ἡ ψυχὴ ὥθει,
 Ζητεῖ τὴν γῆν νὰ περιλάβῃ
 Καὶ νὰ τὸν ἴδῃ προσπαθεῖ.

Καὶ κλείουσα τὰ ὄμματα ἐξαίφνης τὰ ὥραϊα,
 "Ἐλεγεν· « Ἴσως τὸν ἰδῶ ὅταν τ' ἀνοίξω πάλιν... »
 Καὶ μὲ κλεισμένους ὀφθαλμοὺς διέμενεν ἡ νέα,
 Ἐκτείνουσα μ' ἐπ' ὠδὺνον ἐλπίδα τὴν ἀγκάλην.
 Μετὰ μικρὸν τὰ ἤνοιγε μὲ πάλλουσιν καρδίαν,
 Κ' ἔρριπτε βλέμμα ἔμπλεον ἐλπίδος καὶ θακρύων,
 Πλὴν λάμπουσιν δὲν ἔβλεπε μακρόθεν πανοπλίαν,
 Κ' ἐπὶ τοῦ μαύρου κέλητος τὸν προσφιλῆ νυμφίον!

Καὶ τὸ ἐπανελάμβανε μὲ τρέμουσαν ἐλπίδα,

Πλὴν μάτην· δὲν τὸν ἔδλεπε τὸ ὄμμα της τὸ κλαῖον.

Κ' ἐκραύγαζεν εἰς τὰ βουνά· « Βρασίδα μου, Βρασίδα!

Καὶ « Ἴδα, Ἴδα! » ἡ ἡγὼ ἀπὴντα τῶν ὀρέων....

Κατ' ὄνομα πῶς τὴν καλεῖ ἐπίστευεν Ἐκεῖνος,

Κ' ἐπέτα, ὅπου τὴν ἡγὼ τὴν πλάνιον ἠκροῶτο,

Λευκὴ ὡς σάβανον, ὠχρὰ ὡς μαραμμένος κρίνος,

Κ' ἐπιπτεν αἶφνης, ἐπιπτεν ἀπηυδημένη κάτω.

Πολλάκις καταβαίνουσα τὸν τοῦ χωρίου δρόμον,

Τὸν διχόατην ἔκλαμβον ἐκράτει αἰφνιδίως,

Καὶ τὸν ἠρώτα πάλλουσα καὶ μὲ καρδίας τρόμον,

Ἄν ὁ πιστός της ἤρχετο κατόπιν του νυμφίος.

Καὶ διεδόθη πανταχοῦ εἰς τὰ ἑγγύς χωρία,

Ὅτι τοῦ πύργου ἔχασεν ἡ δέσποινα τὰς φρένας.

Φεῦ, ἄφρονας ἀποκαλεῖ ἡ ἄφρων κοινωνία

Τοὺς δυστυχεῖς, τοὺς ἔχοντας ψυχὰς συντετριμμένας!

Β'

Πᾶσαν ἡμέραν κάτωθεν τοῦ δένδρου κατημένη,

Εἰς ὃ τὸν εἶδεν ὕστατον, σιγῶσα διαμίνει.

Ὁχρὰ καθὼς τὰ φύλλα του, λευκὴ ὡς φῶς ἀκτίων,

Μέχρι θανάτου κατηφής, ρεμβάζει θνασίμως,

Καὶ πίπτει εἰς τὸ στήθος της ἡ κεφαλὴ ἀθύμως,

Καθὼς εἰς τάφου μάρμαρον εὐῶδες κλίνει κρίνον.

» Ἄν ὁ βορέας μαίνεται ἢ μαιδιᾷ ἢ φύσις,

Τοῦ δένδρου κάτω πάντοτε τὴν νέαν θ' ἀπαντήσῃς

Τοὺς γυμνωμένους κλάδους του πενθίμως ν' ἀτενίζῃ·

Καὶ κεραυνοὶ ἂν πίπτωσιν ἐμπρὸς τῆς δὲν τὴν μέλει.

Πενθοῦντα ἔρωτα ἰσχύς ὅποια περιστέλλει;

Τὸν πληγωμένον ἔσωθεν τίς κίνδυνος φοβίζει;

Μέχρις ἐσπέρας ἄσιτος ἐκεῖ πολλάκις μένει·

Θαρρεῖ τὸν φίλον τῆς ἐκεῖ πῶς βλέπει τὸν γενναῖον,

Καὶ ἀκροᾷται τὴν φωνὴν αὐτοῦ συγκινημένη.

Δι' ὅλους δένδρον, δι' αὐτὴν δὲν εἶναι δένδρον πλέον·

Εἶναι θυσιαστήριον, ἀγάπης μακυστωλεῖον,

Ἐκ κλάδων πράσινος ναὸς τὴν μνήμην του ἐγκλείων....

Πολλάκις ἔδλεπον αὐτὴν ὥχρ' ἂν ἀνοίγῃ χεῖλη,

Καὶ νὰ ἐκτείνῃ πρὸς αὐτὸ περιπαθῇ ἀγκάλην·

Ἀλλὰ τὸ δένδρον ἔθλιβε, τοὺς κλάδους του ἐφίλει,

Κ' ἐπιπτον εἰς τὰ γόνατα αἱ χεῖρες αὐτῆς πάλιν....

Κ' ἔμεινεν οὕτως· ὁ καιρὸς παρήρχετο, κ' ἐκείνη

Δὲν ἔστρεφε τὴν κεφαλὴν, τὸ βλέμμα δὲν ἐκίνηει.

Πολλάνις πρὸς τὸν οὐρανὸν τὸν δάκτυλον καὶ τ' ὄμμα
 Τὴν ἔδλεπον ὑψόνουσιν, ὥσπερ ὀρκίζομένην·
 Τὴν ἐθεώρουν τ' ἄφρωνιν ν' ἀνοικοκλείη στόμα,
 Καὶ ἤκροῶντο μὲ φωνὴν νὰ λέγῃ σθουνομένην·
 « Ὀρκίζομαι εἰς τὸν Θεὸν τὸν ἀληθῆ καὶ ζῶντα,
 « Ἀείποτε νὰ σ' ἀγαπῶ, ἀκόμη καὶ θανόντα! »

Καὶ ἄλλοτε, πρὸς τὰ ἐκεῖ ὁ διαβάτης βαίνων,
 Ἦκουεν ἄσμα σκοτεινόν, θανάσιμον, ἄλλοτεον,
 Πότε τραχὺ καὶ ἄγριον, εἰς φρίκην τονισμένον,
 Καὶ πότε μέλος ἔμπλεον ἀγγελικῶν θαυμάτων·
 Ἦδύ, ὡς τὸ νανούρισμα μητρὸς ἐπαγρυπνούσης,
 Περιπαθεῖς, ὡς δέησιν καρδίης ἐκπνεούσης.

Κ' ἐλέους πλήρης δι' αὐτὴν καὶ ἔμπλεως ὁδύνης,
 Ὁ διαβάτης ἤκουε τὸ ἄσμα τῶν θαυμάτων,
 Δεόμενος εἰς τὸν καλὸν Θεὸν ὑπὲρ ἐκείνης·
 Καὶ ἀνεχώρει κατηφής τὴν κεφαλὴν του σείων.
 Ἴδου ὑπὸ τὸ δένδρον τῆς τί ἔψαλλε συνήθως
 Μὲ ὀφθαλμὸν ἀκίνητον καὶ μὲ ἀλλόφρον ἦθος....

« Ζοφώδη προφήτα, ψυχὴ κατηφής,
 Σιώπα καὶ μὴ προμηντεύης,
 Καὶ παῦσε νὰ φέγγῃς μὲ δάδας ταφῆς·
 ὦ, μὴ τὴν ἐλπίδα φονεύης.

Δὲν ἔχεις κ' ἐν ψεύδος νὰ εἴπῃς, σκληρά;
 ὦ, λέγε, καὶ ψεύδη εἰπέ μου,
 Καὶ μὴ ψιθυρίζῃς, ψυχὴ ζοφερά·
 « Τὸν ἔρριψε σφαῖρα πολέμου! »

Ἄλλ' ἔχι, Θεέ μου· τὸ ἄγγελμ' αὐτὸ
 Μὴ φέρῃ κἀνείς εἰς τὴν Ἰδαν.
 Ἀντὶ τῆς Ἐδέμ σου αὐτὸ σὲ ζητῶ·
 Ὀλέγγην ζωὴν καὶ Βρασίδαν....

ὦ, πόσον εὐκόλως, Θεέ, ἤμπορεῖς
 Αὐτὴν τὴν χαρὰν νὰ μοὶ φέρῃς·
 Καὶ πόσον μαζὶ μου καὶ σὺ θὰ χαρῇς.
 Καὶ σὺ ὅταν ἔλθῃ, θὰ χαίρῃς!

Σὺ εἶσαι καλός, καὶ καρδίᾳ μητρός
 Δὲν εἶναι φιλόστοργος τόσον.
 Ἄλλ' ὅχι· Ἐκεῖνος κοιμᾶται νεκρὸς
 Καὶ σάβανον ἔχει τὴν δόξαν.

Ἡξεύρω, ποτὲ δὲν θὰ ἔλθῃ ἐδῶ·
 Τὸν ἔρριψε σφαῖρα πολέμου.
 Κ' ἐγὼ τὸν προσμένω, κ' ἐγὼ τραγουδῶ
 Ἐπάρατος ἔσο, Θεέ μου!....

Ὅποια κοιλὰς εἶν' ἐκείνη; Σωροί,
 Σωροὶ τὴν καλύπτουν μηχανώνων·
 Πλὴν μήκωνες, ὅχι, δὲν εἶν' ἐρυθροί,
 Εἶν' αἷμα τὴν γῆν πορφυρόνον....

Καὶ πτώματα βλέπω καὶ ξίφη μακρὰ,
 Σημαίαν Σταυροῦ καὶ κιθάρεις,
 Καὶ ράκη πολέμου, πικροῦ ἐρυθρά·
 Ἐκεῖ θὰ διέβῃ ὁ Ἄρης.

Κατάρα εἰς ὅλα· τὸν βλέπω νεκρὸν
 Ἐκεῖ, εἰς τὸν βράχον κ' ἐκεῖνον·
 Κραταῖ εἰς τὰς χεῖρας σημαίας σταυρόν,
 Καὶ στέμμα τὸν στέφει ἀκτίνων!

Θεὲ τοῦ ἐλέους, δὲν εἶναι νεκρός!
 Τὴν βλάβστημον, Πλάστα, ἐλέει·
 Ἴδὲ πῶς μὲ νεύει μακρόθεν φαιδρῶς!
 Ἄλλ' ὅμως τὸ αἶμά του ῥέει....

ὦ, πῶς ἡ φωνὴ του τοσοῦτον μακρὰν
 Ἀκούεται· « Ἴδα! » φωνάζει.
 Κλονούμενος σκάπτει εἰς γῆν ἐρυθράν,
 Καὶ κλίνην ψυχρὰν ἐτοιμάζει.

Καὶ πάλιν μὲ νεύει, ἀλλ' ἤδη πιερῶς,
 Καὶ πίπτ' εἰς τὸ χῶμα ἐπάνω·
 Μὲ ὄμμα μὲ βλέπει κλεισθὲν ὁ νεκρός!...
 ὦ, ἔρχομαι, ἔρχομαι, φθάνω! »

Καὶ ἀληθῶς, ἐδάδιζε ταχέως πρὸς τὸ μνήμα·
 Μόλις ἀπεῖχεν ἀπ' αὐτοῦ ἐν μόνον ἔτι βήμα
 Ὅπότεν πένθος μύχιον τὴν ὑπαρξίν μακρίνη,
 Ἥ ἐκ τοῦ τάφου μᾶς καλῇ φωνῇ πεφιλημένη,
 "ὦ, τότε δὲν βαδίζομεν, μὲ πτέρυγας πετιῶμεν
 Πλησίον τῶν φιλότατων μᾶς νεκρῶν ν' ἀναπαυθῶμεν.

I'

Εἰς τὰς Ἀθήνας ἔπεμπε ματαίως ταχυδρόμον,
 Εἰδῆσαι τοῦ προσμένουσα μ' ἐλπίδα καὶ μὲ τρόμον.
 Στρέφων ἐκεῖνος πάντοτε ὀπίσω τὸ ἐσπέρας,
 "Ἐδλεπε σχῆμά τι λευκὸν εἰς τῆς ὁδοῦ τὸ πέρας,
 Ἀκίνητον ἰστάμενον ὡς στήλην μαρμαρίνην,
 Τὴν ἴδαν, μὲ ἀπέλπιδα προσμένοισαν γαλήνην.
 "Α, εἶναι Κάλχας τῆς ψυχῆς αἰέποτε ἡ λύπη.
 Τὰ χεῖλη του πρὶν ἀνοιγοῦν, πρὶν λέξιν νὰ τὴν εἶπη
 Τὸν ἔλεγε μὲ ἥρεμον ψυχῆς ἀπελπισίαν·
 « Ἐπιστολὴν δὲν ἔφερες, ἀλλὰ θὰ φέρῃς μίαν!... »
 Καὶ ὠχροτέρα ἔκλινεν ἡ κεφαλὴ τῆς κάτω
 Ὡς ὑπὸ μάχαιραν γυμνὴν ἀμνός· δὲν ἐπλανᾶτο·
 Δὲν ἔτρεφεν ἡ ἀτυχῆς καρδίᾳ τῆς ἐλπίδας·
 Ποτὲ δὲν θὰ ἐπέστρεφε σιμὰ τῆς ὁ Βρασιδᾶς!
 Καὶ ὅμως, τὴν ἐπαύριον, εἰς τὴν ὁδὸν ἐκείνην
 Καὶ πάλιν ἐπερίμενε μὲ τὴν αὐτὴν ὁδύνην.

Μάτην θεράποντες πιστοί, καὶ ἡ τροφὸς τῆς μάτην

Μ' ἐλπίδος τὴν ἐθώπευσεν παρήγορον ἀπάτην!

Ἐνῶ ἐλάλουν, ὕψονεν ὑγρὸν ἐλείνη ὄμμα,

Καὶ τῶν πιστῶν τῆς οἰκετῶν ἐκλείετο τὸ στόμα.

1873

ΑΣΜΑ ΤΡΙΤΟΝ

ΤΟ ΟΝΕΙΡΟΝ

«Οἱ δὲ εἶπον αὐτῇ· ἰνύπνιον ἴδομεν,
καὶ ὃ συγκροτῶν αὐτὸ οὐκ ἔστιν.

«Εἶπε δὲ αὐτοῖς Ἰωσήφ· οὐχὶ διὰ τοῦ Θεοῦ ἡ δια-
σῳγίς αὐτῶν ἐστὶ; Διηγῆσασθε οὖν μοι.»
(Γεν. Παλαιὰ Γραφή.)

Α'

Μίαν ἡμέραν, κατηγάς ὑπὲρ ποτὲ ἡ Ἰδα,
Ἐπὶ τινος χατέπεσε καθέδρας ὠχρίῳτα,
Καὶ τὴν εἰκόνα ἔβλεπε πενθίμως τοῦ Βρασίδου,
Ἦτις ἀπέναντι αὐτῆς ὑψοῦτο μειδιῳσα.
Τὸ βλέμμα προσηλόνουσα εἰς τὴν μορφήν ἐκαίνην,
Ὡραν μακρὰν τὴν ἔβλεπε μὲ ζοφερὰν γαλήνην·
Πλὴν ἄντιος καὶ ἀσθενὴς ἀπὸ τὴν ἀϋπνίας,
Τὰ βλέφαρά της ἔκλεισεν εἰς ὕπνου ληθοργίαν.
Καὶ εἶδεν, εἶδεν ὄνειρον ἀλλόκοτον ἢ νέα!
Ἐθάρρει ὅτι ἡ εἰκὼν ἐκαίνη ἢ ὠραία
Ἐνεψυχοῦτο βαθμηδόν· ἐξήστραψε τὸ ὄμμα,
Κ' ἔλαβε σῆμα καὶ ζωὴν τοῦ φίλου της τὸ σῶμα.
Ἐθάρρει ὅτι ἀσθενὴς παρεπονεῖτο στόνος,
Καὶ ὅτι δάκρυ ἔρρευσεν εἰς τ' ὄμμα τῆς εἰκόνης....
Καὶ εἶδεν εἰς τὸ ἐξῆλλον ἐκεῖνο ὄνειρόν της,
Ὅτι ἀφῆκεν ἡ εἰκὼν κενὸν τὸ πλάστιόν της,

Καὶ ὅτι καταβαίνουσα μ' ἀργὸν ἐχώρει βῆμα·

Ἄλλ' ὄχι πλέον ἄψυχος μορφή, ἀνθρώπου σχῆμα,
Ζῶν ὁ Βρασιδᾶς τῆς αὐτῆς... Λευκὴν στολὴν ἐφόρει,

Κ' εἰς τὴν ὁσφύν του λάμπουσιν ῥομφαίαν ἐθεώρει.

« Ἴδω, τὴν εἶπε μὲ φωνὴν χαρμόσυνον ὁ νέος·

« Ἦ ὦρα φθάσει· φύγωμεν, φιλότατή μου, ταχέως! »

Καὶ εἰς ἀγκάλην ἐμυκνῆ, ταχύτερος ξεφύρου,

Μ' ἐν βῆμα πρὸ τοῦ κυκνοῦ τὴν ἔφερε Φαλήρου·

Μ' ἐν ἄλλο, θάλασσαν πολλὴν διήλθον, καὶ εἰς τρίτον

Ἐπὶ πεδίου ἀχνεῖς μὲ τὸν Βρασιδᾶν ἦτον.

« Ἴδω! τὴν εἶπε μὲ φωνὴν ἐνθουσιῶσαν, Ἴδω·

« Συνέντευξιν ἐδώσαμεν ἐδῶ μὲ τὴν πατρίδα!

« Θὰ ἐρχηθῶμεν... Ἦ πατρίς πυρρήχιον μᾶς δίδει,

« Καὶ τελευταῖον χορευτὴν κἄνεις δὲν θὰ μὲ ἴδῃ... »

Στραφεῖσα εἶδε τάγματα ἐχθρῶν ἀναριθμητῶν,

Κ' ἐθάρρει ὅτι πέλκχος ἀνδρῶν καὶ ὅπλων ἦτον.

Ἐμαύριζε καὶ οὐρανὸς καὶ πεδιάς καὶ ὄλα,

Ἴππεῖς καὶ ἵπποι, πτερωτοί, πεζοὶ καὶ πυροβόλα.

Καὶ εἰς τὴν χεῖρα ἔβλεπε φανατικοῦ θερβίστου

Νὰ κυματίζῃ ἡ ἐρυθρὰ σημαία τῆς ἀδύσσου...·

Κ' ἰδοὺ, τὰ πέριξ ἤχησαν βουνὰ τῆς πεδιάδος·

Ἦ φουστανέλλα ἡ λευκὴ ἐφάνη τῆς Ἑλλάδος·

« Ἑλλάς καὶ Κρήτη! » ἤχησεν ἐξ ἐκκτὸν χειλέων,

Καὶ νεανίσκων στρόβιλος ἀπὸ ὀφρῶν ὀρέων

Ὡς χεῖμαρρος ἐφέρετο τὰ πάντα συνταράσσων.

Ἦγεῖτο ἔμπροσθεν, γλαυκὴ σημαία, μέλαν ῥάσον

Καὶ ἱερεύς(1)· εἰς τὰς πνοάς τῆς αἴρας φερομένη,
 'Εστάθη πρὸ τῆς ἐρυθρᾶς ἢ κυκνῆ λυμένη!
 Τὸ αἶμα καὶ ὁ οὐρανός· σημάια καὶ σημάια·
 'Ἄλλ' αἰφνιδίως, πότε, πῶς, πρὶν διακρῖν' ἡ νέα,
 Μαύρη χειρὶς συστρέφεται καὶ σίδηρος ἐπίσης,
 Καὶ πίπτουν καὶ σωρεύονται σημάια καὶ θερμότης.
 « Εὗγε, ἀνέκραξεν ἐκεί· καλὸς τις νεανίας,
 « ὦ ἱερεῦ θύω βωμῶν, Θεοῦ κ' 'Ελευθερίας! »
 Κ' ἤρχησ' ἡ μάχη, κ' ἔδλεπεν εἰς τὴν πυράν τῆς ἥδη
 Ν' ἀντανκλαῖται ἡ μορφή τοῦ Μάνου καὶ Πρακίδης,
 Κ' εἰς στρόβιλον κονιορτοῦ καὶ εἰς καπνοῦ νεφέλας
 'Εξήστραπτεν ὁ ἐφ' ὀφθαλμοῖς τοῦ Βαφειάδου μέλας.
 Καὶ εἶδεν ἄνω τῶν ἐχθρῶν καὶ ἄνω τῶν 'Ελλήνων,
 Τοῦ 'Εσλεν ἀνυψούμενον τὸ μέτωπον ὡς κρίνον,
 Καὶ τὸν Βαρνάβην ὡς αὐγὴν μέσῳ πυκνῆς σκοτίας·
 Καὶ ὅλους, ὅλους τοὺς καλοὺς ἐκείνους νεανίας!
 Εἶδε τὸν Νερουτσόπουλον προτάσσοντα τὰ στήθη
 Ὡς πύργον, εἰς τὸ ἔρημαν πρὶν νὰ ταφῇ Λασιθί.
 Καὶ τὸν 'Αναγνωστόπουλον διέκρινε σιμὰ του,
 'Εκεῖνον, ὅστις... πλήν ἀρκεῖ, νομίζω, τ' ὄνομά του....
 Οἱμοι, δὲν ἔλειπεν οὐδεὶς ἐκ τῶν τριακοσίων!
 'Ἡ ἐκατόμη ἐτοιμος ὑπῆρχε τῶν ἀνδρείων·

(1) Ὁ ἀτυχὴς ἱερεὺς Καλαμαριῆς, Κρής, τελειόφοιτος τοῦ ἐθνικοῦ πανεπιστημίου, οὗτινος τὴν κεφαλὴν εἶδεν ἀνηρτημένην εἰς λόγχην ὁ κατὰ τὴν αὐτὴν μάχην αἰχμαλωτισθεὶς Θ. Μάνος.

Τὸ τρυφηλὸν συμπόσιόν, ὅπερ μισέλλην μοῖρα

Προσέφερ' εἰς τὸν θάνατον μὲ θαψιλῇ τὴν χεῖρα!

Λεόντων σκύμνοι, ἐγγονοὶ τῆς Λαύρας τῆς Ἀγίας,

Ν' ἀκούσουν ἔτρεξαν μαχῶν κ' ἐκεῖνοι λειτουργίας....

Ἀπὸ τοῦ ὄρους πτερωτοὶ κατέβησαν τὴν ῥάχιν,

Τὴν πρώτην, φεῦ, κ' ἐσχάτην των νὰ συγκροτήσουν μάχην. —

Κ' ἐξηκολούθει τ' ὄνειρον τὸ ἑξαλλον ἀκόμα,

Καὶ ἡ νεᾶνις ἔδλεπε μὲ τῆς ψυχῆς τὸ ὄμμα....

Πρὸς τὸν Βρασίδαν ἔντρομος ἐστράφη, πλὴν ματαίως·

Δὲν ἦτο πλέον παρ' αὐτῇ ὁ λευκοφόρος νέος!

Μὲ κόμην εἰς τοὺς ὤμους του ἐπέτα λευυμένην,

Καὶ ἤνοιγε τὸ ξίφος του ὁδὸν αἱματωμένην.

Καὶ νὰ κραυγᾶς ἠθέλησε· «Βρασίδα, στήθι, στήθι!»

Νὰ δράμῃ ἔμπροσθεν αὐτοῦ, ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθη.

Εἶδεν αὐτὸν προβαίνοντα ὡς θύελλαν ταχέως

Πρὸ τοῦ κρατοῦντος τὴν γλαυκὴν σημαίαν ἱερέως.

Ἀπὸ μακρᾶν τὸν ἤκουε κραυγάζοντα ἡ νέα·

«Ἐμπρός, ἐφώνει, ἱερεῦ, τὸ ῥάσον κ' ἡ σημαία!

«Κυάνισον τὸν δρόμον σου καὶ τῶν ἐχθρῶν τὰ στήθη,

«Κ' ἡμεῖς τὸν πορφυρόνομον μὲ τὰ καλὰ μας ξίφη!»

Καὶ ὤρμησαν παρόμοιοι μὲ βαρεῖνὰς θυέλλας,

Ἐγγὺς ἀλλήλων, ὁ λευκὸς ὀπλίτης καὶ ὁ μέλας.

Ὁ λευκοφόρος ἐμμανῇ ἀνύψονε τὴν χεῖρα,

Καὶ χεῖρ ὁμοῦ καὶ σίδηρος κατέπιπτεν ὡς σφῦρα.

Ἐπιπτε μίᾳ κεφαλῇ εἰς πᾶσαν αὐτοῦ πτώσιν·

Ἡ τροφοδότης τῶν γυπιῶν ἠτοίμαζε τὴν βρώσιν!

Κ' ἐλόγγιζε παράπλευρος, ἐθερίζεν ἐργίλος,

Μὲ τῆς σημαίας τὴν αἰχμὴν ὁ μέλας προαλλήλως....

Κ' ἡ "Ἰδὼ μ' ἔντρομον σιγὴν τὴν μάχην ἐθεώρει.

Ἐμάρτιζεν ἡ πεδιάς, ἐσεύοντο τὰ ὄρη·

Μέλας καπνὸς ἐκάλυπτε τῆς μάχης τὸ πεδῖον,

Αὐλακίζόμενον συχνὰ μὲ λάμπεις πιστολῶν.

Κ' εἰς τὴν σκοτίαν ἤκουεν ἐκείνην τὴν βοῇαν,

Φρενιτικὴν, παράδοξον τοῦ ἄδου συναυλῖαν.

Σκότος ἄς ἔσκεπε τὸ πᾶν· γῆν, οὐρανὸν καὶ ὄρη·

"Ἐνδον τοῦ σκότους πάντοτε ἐκεῖνον ἐθεώρει,

Καὶ μ' ὄλην τὴν ἀπέστασιν, τὸ σκότος καὶ τὴν πάλην,

Ἐσυναντῶντο κ' ἔβλεπεν ὁ εἷς τὸν ἄλλον πάλιν!

Πολλὰκις στρέψων πρὸς αὐτὴν φαιδρῶς τῇ ἐμειδίᾳ,

Κ' ἐνεσφρύνετο μικρὸν τῆς νέας ἡ καρδίᾳ....

Κ' ἐξηκολούθει τ' ὄνειρον κ' ἡ πάλιν τῶν γενναίων,

Ἄλλ' ὄχι, φεῦ, μὲ τὴν αὐτὴν ἰσχὺν καὶ τύχην πλέον!

"Ἦδη τὸ δράμα ἤρχθησε τὸ πένθιμον νὰ λήγῃ·

Ὁ λόγος ἤρξιόνετο, ἀπέμειναν ὀλίγοι....

Εἷς μ' ἑκατὸν ἐμάχετο· ἡ χεὶρ ἡ πελεκῶσα

Ἀπηύδησε φονεύουσα, ἀπηύδησε νικῶσα.

Ἡμιθανεῖς ἐκ τῶν πληγῶν, μ' ὀλίγον ἔτι αἷμα,

Μὲ λειψνόν τι τῆς ψυχῆς, ἀστράπτειν εἰς τὸ βλέμμα,

Ἐκπνέοντες ἐπάλχιον, σχεδὸν ἀποθαμμένοι,

Καὶ ἂν δὲν ἦσαν νικηταί, δὲν ἦσαν νικημένοι....

Κ' ἔβλεπε Τούρκους κ' Ἑλληνας ν' ἀρπάζωνται λυσσῶντες

"Ἦδη ἐφόνευεν ἡ χεὶρ, ἡ χεὶρ καὶ οἱ ὀδόντες!

Ἦτον τὸ ὕστατον σπαθί, ἐσχάτη ἀγωνία·

Εἰς μάτην ὅλα· ἔλαιον δὲν εἶχεν ἡ λυχνία....

Ἐνίοτε ἤκουετο κἀνὲν ῥεθόλθερ (1) μόνον,

Κ' ἔβλεπεν Ἑλληνα νεκρόν, πλὴν φεῦ καὶ αὐτοκτόνον!

Κ' εἶδεν ὡς λεύκην πίπτοντα τὸν Βαφειάδην κάτω,

Πλὴν κ' ἐγερθέντα... καὶ νεκρὸς αὐτὸς δὲν ἐνικᾶτο.

Τὸν εἶδε τὸν φονέα του νὰ πνίξῃ εἰς τὴν ἀγκάλην,

Κ' ἐπάνω εἰς τὸ πτώμα του νεκρὸς νὰ πέσῃ πάλιν!

Ἐνα πρὸς ἓνα ἔβλεπε τόσους καλοὺς ὀπλίτας

Εἰς τὴν χιόνα πίπτοντας, ἐθελοντὰς καὶ Κρητὰς·

Τόσας πρωίας θροσεράς καὶ τόσα δόξης κρίνα,

Φεῦ, εἰς τὸ πρῶτον μύρον των, τὴν πρώτην των ἀκτίνα!

Καὶ τοῦ Βαρνάβα νὰ κλεισθῇ τὸ νέον εἶδεν ὄμμα,

Καὶ τὴν βαθεῖάν του πληγὴν.... Διέκρινεν ἀκόμα

Τὸν Ἐσλεν λόγχῃ νὰ κτυπᾷ καὶ σπάθῃ τουρκομάνων,

Κ' εἰς πολεμίων κύματα χανόμενον τὸν Μάνον.

Καὶ εἶδεν ἐπερχόμενον ὠχρόν, ἀκτινοβόλον,

Μ' ἐν τριῆμα σπάθης, τὸν ξανθὸν Πραΐδην ἐμπρὸς ὄλων.

Ὡς μῆτηρ προασπίζετο μὲ τὸ πλατύ του στήθος

Τοῦ λόχου του τὰ λείψανα, κρατῶν μακρὰν τὸ πλῆθος·

Κ' ὑφούτο ὡς εἰς τὴν ὀρμὴν κυμάτων πολεμίων

Νηρὸς ὑφούται εὐγενοῦς κατὰλευκὸν ἱστίον.

---

(1) Εἶναι γνωστὸν ὅτι κατὰ τὴν ἀτυχῇ ἐκείνην μάχην πολλοὶ ἐκ τῶν Ἑλλήνων πολεμιστῶν ηὔτοκτόνουν ἵν' ἀποφύγῃσι τὴν αἰχμαλωσίαν.

Τῆς σπάθης του τὸ λαίψανον δὲν ἔσφιγγεν εἰς μάτην,

Καὶ εἶχε Τούρκων πτώματ' ὁ ποῦς του στηλοβάτην.

Καὶ τὴν φωνὴν του ἤκουεν ἀπὸ μακρὰν ἡ Ἰδα·

« Πρὸς με, ἐφώνει, ἱερεῦ· ἐδῶ, ἐδῶ, Βρασίδα! »

Κ' ἦλθον ὁ μέλας μαχητὴς καὶ ὁ λευκὸς τῆς πάλιν,

Πλὴν νέαν φέροντες στολὴν, στολὴν πορφύρας, ἄλλην.

Τὸ πᾶν ὑπὸ τοὺς πόδας των ἐθάρρει πῶς κινεῖται·

Σπάθη καὶ λόγχη ἔλαμψε σημαίᾳς ταῦτοχρόνως,

Καὶ μ' ἔνα κτύπον δίδυμον οἱ δίδυμοι ὀπλιῖται

Τοὺς πρώτους ἔρριψαν ἐχθροὺς ἐπ' ἀνὼ τῆς χιόνης.

Κ' ἔβλεπεν ἤδη θέαμα ἡ νέα ἐξ ἐκείνων,

Ἄτινα μόνα δίδουσι τὰ ξίφη τῶν Ἑλλήνων·

Τρεῖς ἄνδρας—ὅχι ἑκατόν—τρεῖς λέοντας τρωμένους,

Μὲ στρατιᾶν ὀλόκληρον ἐκθύμως μαχομένους.

Ματαίως πᾶσά των πληγὴ αἱμορραγοῦσα χάνει·

Ματαίως ἦσαν πρὸ πολλοῦ κ' οἱ τρεῖς των φονευμένοι.

Ἐπέζων κ' ἐπληττον... ἡ γῆ ἐκ βάρων ἐκλονεῖτο

Ὅπου ὁ μέλας, ὁ λευκὸς καὶ ὁ Πραΐδης ἦτο!

Πλὴν σφαῖραν ἤκουσε βωδὴν· καὶ στρέφουσα νᾶ ἴδῃ,

Εἶδεν ὥς σάδανον λευκὴν τὴν ὄψιν τοῦ Πραΐδῃ!

Δίς, τρίς τὸ σῶμα ἐκλινεν, ἀλλ' ἀνωρθώθη πάλιν·

Τὴν χεῖρα μὲ προσπάθειαν ἀνύψωσε μεγάλην,

Ὡς θέλων νᾶ κτυπήσῃ,

Ἀλλ' εἶχε πλέον ἡ ψυχὴ τὸ σῶμα παραιτήσῃ!

Ὁ ἱερεὺς ἀνῆρπασε, πρὶν πέσῃ εἰς τὸ χῶμα,

Τοῦ ἥρωος τὸ σῶμα.

Μὲ μίαν χεῖρα τὸν νεκρὸν ἐκράτει· μὲ τὴν ἄλλην,

Τὴν Σπαυροφόρον πάλιν.

Κ' εἰς τὸν Βρασίδαν ἤκουσε νὰ λέγῃ· «Λάβε ἤδη

« Τὴν κυκλὴν μου, μὴ κάνεις τῶν σκύλων τὴν πατήση!

« Μὲ δυσκολεύει ὁ νεκρὸς τοῦ προσφιλοῦς Πραΐδου.

« Καλὴν ἀντάμωσιν ἄλλου....» κ' ἐστράφη νὰ κτυπήσῃ.

Κ' ἔρριψεν ἓνα, κ' ἔρριψε καὶ δεύτερον ἀκόμα,

Καὶ στρέφων ἔβλεπε συγχὰ τοῦ φίλου του τὸ σῶμα....

Ὅσάκις ἔστρεφε, νεκρὸν ἐπάτει Ἐὐρυκὸν ἓνα.

Καὶ εἶδε τὸν Βρασίδαν τῆς, μὲ στήθη πληγωμένη

Ἐμπρὸς, ὀπίσω, πανταχοῦ νὰ ῥίπτεται λογχῶν,

Τῆς προσφιλοῦς δυάδος του τὸν δρόμον προαπείκων.

Πλὴν βλέπων ὅτι καὶ αὐτὸς θὰ πέσῃ, τὴν σημάει

Ἐσπάρθῃ, τὴν κατέσχισε καὶ τὰ τεμάχιά τῆς

Ἐνεπιστεύθῃ ἅπαντα εἰς τὸν σφοδρὸν βορέαν,

Ὅστις τὰ ὕψον' εὐλαβῶς εἰς τὰ βασίλειά τῆς.

Καὶ εἶπε, παρακολουθῶν αὐτὴν μὲ κατὶν ὄμμα·

« Σιώζου θυγάτηρ τ' οὐρανοῦ εἰς τὸ πατρῶον δῶμα!...»

Ἀπὸ τῆς μάχης τὸν καπνὸν σκότος βαθὺ ἐχύθη,

Καὶ τίποτε δὲν ἔβλεπεν· ἀλλ' ὅτε διελύθη,

Ὡχρὸν ὡς ἀποπνέον φῶς, λευκὸν καὶ πάντῃ μόνον,

Ἐκείνον εἶδε μεταξὺ λογχῶν καὶ λεγεῶνων....

Μία πληγὴ ἐκ τῶν πολλῶν τραυμάτων ὅλος ἦτο,

Καὶ μόλις ἐκρατεῖτο.

Τὸν εἶδε βλέμμα πρὸς αὐτὴν πανύστατον ν' ἀφίγη·

Ἄλλ' ὁ ἐχθρὸς τὸν ἤγγιζεν.... Αἰχμάλωτος θὰ γένη;...

“Α, ὦχι! τὸ βεβόλθερ του εἰσέτι τὸ ἐκράτει·

Μίχ τοῦ ἔμνευε βολὴ ἀκόμη· ἡ ὑστάτη....

Ν’ αὐτοκτονήσῃ ἤθελε, κ’ ἐπτόθει νὰ κυλίσῃ

“Ενα εἰσέτι ἄπιστον πρὶν τὴν ζωὴν ἀφήσῃ.

« Ἐλλὰς καὶ Κρήτη! » ἔκραξε μίαν φορὰν ἀκόμα,

Καὶ στρέφων πρὸς τὴν Ἰδαν του τὸ τελευταῖον ὄμμα,

Μὲ τὴν ἐσχάτην ἔθραυσε βολὴν τὸ μέτωπόν του,

Χωρὶς ἐχθρὸς νὰ καυχῇθῃ διὰ τὸν θάνατόν του! —

Καὶ μετετράπη τοῦ φρικτοῦ ὄναιρου τῆς ἡ πλάνης·

Εἰς τ’ ὄνειρόν τῆς ὄνειρον πῶς εἶδε τὴν ἐσάνην.

Δὲν ἦσαν πλέον μαχηταὶ ἐκεῖ καὶ πυροβόλα,

Καὶ ὁ Βρασίδης τῆς νεκρὸς· ἀπάτη ἦσαν ὅλα.

Ἐμπρὸς τῆς μόνον ἔμνευεν ἀκόμη τὸ πεδίον

Σιωπηλὸν καὶ ἔρημον, μὲ ζέφου μεγαλεῖον....

Αἶφνης, ἐπανερχόμενον ἐκεῖνον εἶδε πάλιν,

Κ’ ἐγγύς του ἔδραμε κραυγὴν ἀφήσασα μεγάλην.

Ἄλλ’ οὐρανέ, πόσον ὠχρὸς ὁ φίλτατός τῆς ἦτο·

Πῶς ἤθελεν ἐπάνω του νὰ πέσῃ κ’ ἐφοβεῖτο....

— “Α, ἤλθεσ τέλος, ἔκραξε· ὦν ἤξευρες, Βρασίδα,

Ὅποῖον ὄναρ πρὸ μικροῦ, ὅποῖον ὄναρ εἶδα!

Πλὴν ζῆς· δὲν ἔπασσε νεκρὸς εἰς τῶν ἐχθρῶν τὸ σμήνος

Καὶ ἐμειδίσαεν αὐτὴ κ’ ἐστέναξεν ἐκεῖνος....

Ἐσίγα καὶ τὴν ἔδλεπεν· ἐφαίνετο ἀσθμαίνων,

Κ’ ἐζήτει μὲ τὴν κόμην του νὰ ἔχῃ σκεπασμένον

“Εν μέρος τοῦ μετώπου του.... Ἡ τρέμουσα φωνὴ τῆς

— Ποῦ εἴμεθα; ἠρώτησε, κ’ ἐκεῖνος ἀπεκρίθη·

— Εἰς τὸ Βαφὲ τῆς Κρήτης!

Εἰς τὸ πεδῖον τῶμα του βερβῶδες ἐπλανήθη,

Κ' ὑπέλαθε μετὰ τινος πενθίμου εἰρωνείας·

— Σ' ἀρέσκει;... — "Ὅχι· ἃ, ἐδῶ καὶ ἄκων τις φοβεῖται!

Πλὴν ἔχεις, φῶς μου, ἄδικον· δὲν εἶδες τὰς οἰκίας...

— Ποῦ εἶναι; ποῦ; — Δὲν φαίνονται· ἡ πόλις κάτω κεῖται.

— Κάτω πολὺ; — Ναί· θὰ ἰδῇς μίαν ὠραίαν χώραν,

Καὶ τόσον, τόσον ἥσυχον· ἀλλὰ εἰς ἄλλην ὥραν...

— "Α, νὰ τὴν ἴδω ἤθελα· ἔχεις ἐκεῖ οἰκίαν;

— Ὁραιστάτην, πρὸ μικροῦ τὴν ἔκτισα ἀκόμα.

Ἐκείτην λείξιν μὲ φωνὴν ἐπρόφερεν ἄλλοιόν,

Καὶ ἀκουσίως πρὸς τὴν γῆν καθήλωσε τὸ ὄμμα.

— Καὶ πότε, πότε εἰς αὐτὴν νὰ μ' ὀδηγήσης μέλλεις;

— "Α, πῶς βιάξεσαι... ἀλλὰ καὶ τώρα, ἐὰν θέλῃς...

— Ναί, θέλω· ὅς ὑπάγωμεν· πλὴν πῶς θὰ μεταβῶμεν;

— "Ω, εἶναι τόσον εὐκόλον ἐκεῖ νὰ εὐρεθῶμεν·

Καθὼς τὸ θνήσκειν εὐκόλον... Ἀλλά, ἐν μόνον, ὅτι

Δὲν φεύγει τις ἀπὸ ἐκεῖ, κ' αἰώνια ὑπνιάττει...

— Οὐδεὶς λοιπὸν ἐπέστρεψεν ἐκεῖθεν; — Εἰς καὶ μόνον!

Εἶπε προσκλίνων εὐλαβῶς... καὶ τοῦτο, πρὸ αἰώνων.

— Θὰ ᾔν' ἡ πόλις παλαιά; — Τὴν γέννησίν της σκότος

Καλύπτει... Ὅμως ὁ Ἀδάμ τὴν εἶρε, λέγουν, πρῶτος.

Κ' εἰς μέρος στρέφων μὲ αἴματος σταγόνας βαντισμένον,

Μὲ ὕφος εἶπεν ἀλγεινὸν παράπονον ἐμφανῶν.

— Ἐνταῦθα εἴν' ἡ ταπεινὴ οἰκία τοῦ Βρασίδα!

Τὰς ἐρυθρὰς κεράμους της δὲν διακρίνεις, Ἰδα;...

Κ' ὑπέλαθεν εἰς τὴν ψυχὴν αὐτῆς βυθίζων τ' ὄμμα·

— Εἰπέ με, Ἰδῶ, μ' ἀγκαῖς; μὲ ἀγκαῖς ἀκόμα;

— Ἄν σ' ἀγαπῶ! κ' ἐρρήγησε.... Καλὰ· πλὴν ποτημένη

Μὲ βλέπεις· εἶν' ἡ ὄψις μου πολὺ ἀλλοιωμένη;

Διότι λέγουν πῶς ἡ γῆ—ἡ ξένη γῆ—νεκρόναι.

Τοὺς νοσταλγοῦντας ξένους τῆς καὶ τοὺς μεταμορφώνει.

Μετὰ μικρὸν ἐπρόσθεσεν ὁ νέος μὲ δειλίσαν·

Ἔρχεσαι; — Ποῦ; — Εἰς τὴν μικράν, φιλότατή μου, οἰκίαν.

— Ἄ, ὄχι, ὄχι· ζοφερά ὅλ' ἦν' ὑπὸ τὸ χῶμα.

— Ναί! — Καὶ στενὴ... — Ἀλήθεια· εἶν' ὅλη ἓνα δῶμα....

— Φοδοῦμαι.... — Τότε μ' ἔλεγεσ·... ἀλλ' ἐνθυμήσου, Ἰδῶ!

Πῶς πάντοτε ὅλ' μ' ἀγκαῖς, ἀκόμη καὶ.... — Βρασίδα!

Βρασίδα! μήπως;.... — Τὸν Θεὸν ὠρμίζετο τὸν ζῶντα,

Ἀείποτε νὰ μ' ἀγκαῖς, ἀκόμη καὶ θανόντα!

— Ναί, σ' ἀγαπῶ· σὲ ἀγαπᾷ ἡ δυστυχὴς σου Ἰδῶ.

Πλὴν ζῆς! δὲν εἶν' ἀλήθεια; Εἰπέ με το, Βρασίδα!

— Μὲ ἀγκαῖς! κ' ἐκάρχησε· πλὴν μὲ συνθήκας· θέλεις

Ἀνάκτορα ὑπὸ τὸ φῶς, μὲ μάρμαρα Πεντέλης.

Ἢ ἀρχιτῆς οἰκία μου δὲν σὲ χωρεῖ.... Καὶ δίχως

Τὸ πρόσωπόν τῆς νὰ ἰδῇ, τὴν ἄφησεν ἡσύχως.

Ὁμίχλη τοῦ ἐκάλυψε τὴν ὄψιν καὶ τὸ σῶμα,

Καὶ λέγοντα τὸν ἤκουεν ἀπὸ μακρὰν ἀκόμα·

« Ὁρμίζομαι εἰς τὸν Θεὸν τὸν ἀληθῆ καὶ ζῶντα,

« Ἀείποτε νὰ σ' ἀγαπῶ, ἀκόμη καὶ θανόντα....»

Καὶ ἀρυγνίσθ' ἡ δυστυχὴς τρόμου κραυγὴν ἀφείσα,

Κ' ἐπάνω, κάτω ἔστρεψε τὸ βλέμμα ἐγερωθεῖσα·

Τὰ στήθη της διέσειεν ἡ πάλλουσα καρδιά,

Ὡς τῆς θαλάσσης τὸν ἄφρον βερρῶς καὶ τρικυμία.

“ Ἄ, ὄναρ ἦτον! ἔκρηξε, καὶ κητηφῆς ἐστάθη.”

« Ἄλλ’ οἴμοι, ὁ Βρασιδᾶς μου ἀπέθανεν, ἐχάθη! »

Κρότος ἠκούσθη τὴν στιγμὴν ἐκείνην· ξηρὸς ἦχος,

Καὶ στρέφουσ’ ἀνησύχως,

Εἶδε νὰ πέσῃ ἡ εἰκὼν τοῦ φίλου της ἐμπρὸς της....

Ἡμιθανῇ μετὰ μικρὸν τὴν εὔρεν ἡ τροφὸς της

Ἐπάνω εἰς τὸ ἔδαφος ὡς συντριμμένον κρίνον,

Κ’ ἡμέρας τρεῖς τὸν ἔσχατον διῆλθε τῶν κινδύνων.

.....

Οἴμοι, ἐπέζησεν· ἀλλὰ ἡμιπράφρων ἦτο.

Ἦνοιγ’ ἡ θύρα κ’ ἔτρεμεν’ ὠμίλουν, κ’ ἐφοβεῖτο....

Μίαν ἡμέραν ἔλεγεν ἡ ἀργυρᾶ φωνή της,

Πῶς ὁ Βρασιδᾶς ἔπεσεν εἰς τὸ Βαφὲ τῆς Κρήτης!

Καὶ τὴν ἡμέραν ὥριζε τῆς πτώσεως καὶ ὄραν,

Καὶ ὅλην περιέγραφε τὴν μάχην καὶ τὴν χώραν.

Κ’ ἐνῶ οἱ φίλοι κεφαλήν ἐκίνουν τεθλιμμένοι,

Τοὺς ἔλεγε· « μετὰ μικρὸν θὰ ᾔσθῃς πεπεισμένοι.... »

Ἐλάλει ἔτι, κ’ ἤνοιξεν ἡ θύρα ἀποτόμως,

Κ’ ἐφάν’ εἰς τὸ κατώφλιον ὠχρὸς ὁ ταχυδρόμος.

Συνεσταλμένος ἔπατο καὶ μὲ θειλὴν ὁδύνην.

— Χαῖρε, θανάτου ἄγγελε, τῷ εἶπε μὲ γαλήνην.

Τί πταίεις, ἂν τὸν θάνατον μ’ ἀγγέλλῃς τοῦ Βρασιδᾶ;

Ἐπιστολήν θὰ μ’ ἔφερεις μὲ μελάνην σφραγίδα....

Τὸ βλέμμα της ἐκ ζοφεῶς ἐξήστραψεν ἀκτῖνος,
 Καὶ εἶχε τὴν ὠχρότητά, ἣν προσεγενεῖ τὸ μνημῆμα·
 Τὴν χεῖρά της ἐξέτεινε, καὶ σιωπῶν ἐκεῖνος
 Ἐπιστολὴν τῇ ἔδωκε μὲ μαῦρον, σῆμα!
 Ἐταῖρός τις διασωθεὶς τῆς μάχης παρ' ἐλπίδα,
 Τὸν θάνατον τὴν ἔγραφε τοῦ φίλου του Βρασίδα. —
 Ἄς λέγουν, ὅσοι θέλουσι, τὰ ὄνειρα μωρίαν·
 Πλὴν τὴν ἡμέραν τὴν αὐτὴν, τὴν ὥραν τὴν ἰδίαν,
 Καθ' ἣν ἡ Ἰδα τ' ὄνειρον ἐκεῖνο ἐθεάθη,
 Εἰς τὸ πεδῖον τοῦ Βαφῆ ὁ φίλος της ἐχάθη.

1873

ΑΣΜΑ ΤΕΤΑΡΤΟΝ

ΙΑΕ Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ

Α'

Τὰ φύλλ' ἀνοίγουν εἰς τὰ δάση,
Ἡ ἄνοιξις μοσχοβολεῖ,
Κ' εἰς τὴν χιόνα ἀντιτάσσει
Χιόνα ἢ ἀμυγδαλῇ.
Ἡ χελιδὼν, χωρὶς ἐλαίαν
Τοῦ ἔαρος-περιστερά,
Τὴν φωλεάν της τὴν ἀρχαίαν
Μὲ ἄνθη πλέκει νεαρά.
Καὶ ἥδης αὔρα παντοῦ πνέει,
Καὶ πρασινίζει ὅλ' ἡ γῆ,
Ὁ ρύαξ εἰς τὴν γλόην ῥέει
Καὶ ὅλα φαίνονται αὐγῇ!
Σαπφὼ καὶ πτέρυξ, ἄσμυ καλὸν
Ἐρῶσα μέλπ' ἡ ἀηδὼν,
Μεθύσκεται ἐκ τῶν ἀνθέων
Κ' ἐκ τῶν ἰδίων της ὠδῶν.
Νομίζει τις, τὰ πάντα ἥδη
Τὴν θλίψιν ἀπωθοῦν μακράν,

Κ' ἐκπλήττεται ὁπόταν ἴδῃ
 Μορφὴν ἀλγοῦσαν καὶ ὠχράν.
 Ὁ οὐρανός, ἰδέ, ραντίζει
 Τὴν γῆν μὲ δρόσον, καὶ αὐτὴ
 Τ' ἀρώματά της τοῦ χαρίζει,
 Καὶ πάλιν δρόσον τοῦ ζητεῖ.
 Ὡς, πῶς ἀνθίξ' ἡ πασχαλέα
 Σμῆλ' εἰς διαυγῇ πηγὴν!
 Ἡ πλάσις εἶναι πάλιν νέα
 Ὡς εἰς τὴν πρώτην της αὐγὴν....
 Ἄστρα καὶ κρίν' ἀντανανκλῶσι
 Τὰ ὕδατα τοῦ ποταμοῦ,
 Καὶ ὅλα χαίρουν, ὅλα ζῶσι,
 Κτίσις καὶ ἄνθρωποι ὁμοῦ.

Β'

Αἱ θάλασσαι συγχέονται καὶ τ' οὐρανοῦ οἱ ὅλοι,
 Κ' ἡ γῆ ἐν μέσῳ τῶν γλαυκῶν προκύπτει ἐραστῶν της
 Ἀνθοστεφῆς καὶ δροσερὰ καὶ μυροβόλος ὅλη,
 Φοροῦσα τὸν μυριανθὴ καὶ πράσινον κεστὸν της.
 Κόρη ἡλίου κ' ἔαρος ἡ χρυσαλὶς, εἰς κρίνα
 Πετὰ μὲ ἀνθίνα πτερὰ κ' εἰς ῥόδα τῶν λειμῶνων.
 Αὐτὴ τοὺς δίδει φίλημα, καὶ ἄρωμα ἐκεῖνα,
 Κ' ἐγὼ εἰς κρίνον σταματᾷ ἐν βλέπεις κρίνον μόνον.

Ἄνοιξις εἶναι, τ' οὐρανοῦ ἡ πρώτη εὐλογία·
 Μυστηριώδης ὑπαρξίς εἰς τὸν ἀέρα τρέχει,
 Τὰ πάντα εἶναι ἄρωμα καὶ φῶς καὶ μελωδία·
 Ἄντ' ἰχθύνων ποίμνια λευκὰ πᾶν ὄρος ἔχει.
 Ὡς καὶ οἱ τάφοι, καὶ αὐτοὶ τὸν ζῶον ἀποβάλλουν,
 Καὶ ἀνθ' ὑπὸ τὴν σιωπὴν τῶν κυπαρίσσεων θάλλουν.
 Εἰς τὴν χαρὰν τὴν γενικὴν ἐκπνέει πᾶσα λύπη,
 Συστέλλεται τὸ ἄλγος τῆς καὶ ἄκουσα ἐκλείπει.
 Τὸ πᾶν ἅς χαίρεται, τὸ πᾶν γῆ, οὐρανὸς καὶ κύμα·
 Ἄς χαίρῃ καὶ ὁ ἄνθρωπος, ἅς χαίρῃ καὶ τὸ μνῆμα,
 Ὅ μὲν χαρὰν ὑπάρξεως, τὸ δὲ ἀνυπαρξίας·
 Τὰ πάντα ἅς ἀγάλλωνται, ἐκτὸς τῆς δυστυχίας.

Γ'

Τίς εἶναι, τίς ἡ κάτωχρος ἐκείνη νέα, ἥτις
 Εἰς τάφου κρῦον μάρμαρον τὴν κεφαλὴν τῆς κλίνει;
 ὦ, τόσον νέα, καὶ ὠχρὰ τοσοῦτον ἡ μορφὴ τῆς!
 Εἰς ποῖον τάφον τοὺς ἰσχνοὺς βρυχίονας ἀφίνει
 Νὰ πίπτωσιν ἀπέλπιδες, νεκροί, ἐκλελυμένοι;
 Πῶς! τώρα, ὅτε μειδιᾷ καὶ οὐρανὸς καὶ κύμα,
 Ὅποτε δρόσον καὶ ζωὴν θεὸς ἀγάπης βραίνει,
 Τώρα ἐκείνη ἄφωνον νὰ ἐγκολποῦται μνῆμα;
 Ναί, τώρα, ὅτε τὴν ζωὴν ἡ ἀνοιξίς φαιδρύνει,
 Καὶ τῆς καρδίας τὸν παλμὸν χαρὰ κ' ἐλπίς ταχύνει,

Τώρα εἰς τάφου μάρμαρον τὸ δάκρυόν της τρέχει·

Αὐτὴ δὲν ἔχει ἀνοιξιν, αὐτὴ χάραν δὲν ἔχει!

Ὅταν δὲν ᾔν' εἰς τὴν ψυχὴν τὸ ἔαρ, ἀλλ' εἰς τὸμμα,

Καὶ ὁ ἀπρίλιος αὐτὸς εἶναι χειμῶν ἀκόμα!

Ἀκίνητος, σιωπηλὴ ἐμπρὸς τοῦ τάφου μένει·

Ἡ αὔρα τὴν ἐσθῆτά της ὡς σάβανον κυμαίνει,

Τὴν ἐβενώδῃ κόμην της λυμένην διασεύει,

Καὶ πότε καίει τ' ὄμμα της, καὶ πότε πάλιν κλείει.

Καὶ ποῖον ὄμμα, οὐρανέ! Ἀστὴρ κἀνὲς ἀκόμα

Δὲν ἔλαμψεν εἰς τὸ γλαυκόν, καθὼς ἐκεῖνο, δῶμα,

Οὔτε τοιαύτην δύναται λάμψιν ὑγρὰν ν' ἀφήσῃ·

Ὅλ' οἱ ἀστέρες ἄς σθεσθοῦν, ἐκεῖνο νὰ μὴ κλείσῃ!

Οἱμοί, θὰ κλείσῃ καὶ αὐτὸ ἐπίσης εἰς τὸ χῶμα,

Καθὼς καὶ ἄλλοι ἐκλείσκαν λαμπρότεροι ἀκόμα....

Δ'

Φεῦ, ἄλλος ἤδη ὀφθαλμὸς ἐμπρὸς μου ἀνατέλλει,

Καὶ πρὸ ἐκείνου λησμονῶ τὰ πάντα· τί μὲ μέλει;

Ἄς μ' εἴπουν ἀκνόνιστον· μακρὰν τὴν τέχνην στέλλω·

Ὅπότεν ἔλθουν δάκρυα, τ' ἀφίνω· οὕτω θέλω!

ὦ, τοῦ σταυροῦ του ὁ θνητὸς δὲν λησμονεῖ τοὺς ἧλους,

Καὶ μάτην λήθη καὶ καιρὸς τὰ πάντα μεταβάλλει.

Βλέπετε τούτους, βλέπετε τοὺς ἀτυχεῖς δακτύλους;

Ἐτόλμησαν οἱ βάρβαροι, αὐτοὶ καὶ ὄχι ἄλλοι,

Νὰ κλείσουν τὸ ἀθάνατον τοῦ Αἰμιλίου ὄμμα,

Τοῦ μόνου τότε τέκνου μου.... Ἀκούσατε ἀκόμα·

Ἐνῷ Ἐκεῖνος, ὁ Μικρός, εἰς τὴν μικρὰν κοιτίδα

Εἶχεν ἐκπνεύσει, ἀνοικτοὺς τοὺς ὀφθαλμούς του εἶδα

Προσηλωμένους εἰς ἐμὲ καὶ εἰς τ' οὐρανοῦ τὸ θῶμα....

Ἄχ! νὰ μὲ βλέπῃ ἤθελε τὸ τέκνον μου ἀκόμα!

Κ' ἐγώ, ἀλλοιόμενον, ἐγώ, λειπόμενος, ἐκπνέων,

Τοὺς ἔκλεισα.... δὲν ἤθελα τὸ βλέμμα του τὸ νέον,

Δὲν ἤθελα τ' ἀθάνατα, τὰ φίλα ὄμματά του

Νὰ βεβηλώσῃ ξένη χεὶρ, καὶ ἄλλο ξένον ὄμμα

Νὰ ἴδῃ τὴν θνητότητα φωτὸς τοῦ ἀθανάτου,

Καὶ τοῦ μικροῦ μου οὐρανοῦ ἐξόφωσα τὸ χρῶμα!

Ἐθραύετο τὸ στήθος μου, ὁ νοῦς μου ἐκυράτει,

Ἄλλ' ἢ ἐπάρατός μου χεὶρ κλεισμένους τοὺς ἐκράτει!

Ἐνίοτε ἀπέσυρα ἐκεῖθεν τοὺς δακτύλους,

Κ' ἔδλεπον πάλιν, ἔδλεπον τοὺς ὀφθαλμούς τοὺς φίλους,

Τόσον ὠραίους καὶ καλοὺς, τόσον ὠραίους! Ὅλη

Τοῦ Αἰμιλίου ἡ ψυχὴ ἐκεῖ ἐφωτοδόλει....

Ἄ, πῶς μὲ ἐνητένιζον, πῶς μ' ἔδλεπον! μὲ ποίαν

Ἀγάπην καὶ παράπονον καὶ ὀλίψιν κ' εὐσπλαγγίαν!

Μὲ συνεπίνει καὶ νεκρὸς εἰσέτι ὁ μικρὸς μου....

ὦ, ἄφετέ με, ἄφετε.... Πλησίον τοῦ πατρός μου

Κοιμᾶται· εἰς τὸν τάφον του ὁ πάππος τὸν ξενίζει,

Μοῦ περιθάλλει τὸ μικρὸν καὶ μοῦ τὸ νανουρίζει.

.....

.....

Ε'

Συγγνώμην! μὲ παρέφερον ἀνάμνησις φιλόατη·

Δὲν ἐπουλώθη ἡ πληγὴ ἀκόμ' ἡ βαθυτάτη.

Εἰρήνη εἰς τὸν ὕπνον των! — Ποῦ εἶναι πλὴν ἐκείνη,

Ἦτις εἰς τάφου μάρμαρον σωπηλῶς ἐθρήνει;

Φεῦ, ἔτι δὲν ἐμάκρυνεν ἀπὸ ἐκεῖ τὸ βῆμα·

Εἰσέτι εἰς τὸ ὄλβιον ἐκαῖνο κύπτει μνημα.

Ἀκίνητος ὡς ὁ σταυρὸς τοῦ τάφου διαμένει,

Καὶ οὔτε πνέει.... Οὐρανέ! μὴ ᾗν' ἀποθαμμένη;

Ἄ, ὅχι· βλέπω δάκρυα εἰς τὸ ὑγρὸν τῆς ὄμμου·

Ζῆ, ἀφροῦ κλαίει.... τὴν πνοὴν δὲν ἄφησεν ἀκόμα.

Ζῆ, ἐὰν λέγεται ζωὴ ποτὲ τοιοῦτος βίος,

Ἐὰν καλῆται θάνατος τὸ θνήσκειν αἰωνίως!

Οἵμοι, ὑπάρχουν τρεῖς ὁδοὶ διάφοροι· ἡ μία,

Φῶς ὅλη, ὀνομάζεται ζωὴ, εὐδαιμονία·

Ἡ ἄλλη, ζοφερά, στενὴ, τῆς πρώτης κάτω κεῖται,

Καὶ ἡσυχία λέγεται καὶ θάνατος καλεῖται.

Ἡ τρίτη, φεῦ, ἀμφίδιον, καὶ ἐπομένως τέρας,

Ἐν μέσῳ κεῖται τῆς νυκτὸς καὶ ἐν μέσῳ τῆς ἡμέρας.

Ἀλλοίμονον εἰς ὃν τινα ἐκεῖ πλανᾷ τὸ βῆμα!

Τὸν ἀπωθεῖ ἡ ὑπέρχῃς, τὸν ἀπωθεῖ τὸ μνημα,

Καὶ οὔτε θνήσκει, οὔτε ζῇ — ψυχὴ ὁμοῦ καὶ πτώμα,

Ψυχὴ, ἥτις ἐξέρχεται καὶ μένει εἰς τὸ στόμα....

Ἡμιθνήης κ' ἡ κλαίουςα νεᾶνις εἴν' ἐκείνη,
 Ὁ θάνατος τὴν θεωρεῖ νεκράν καὶ τὴν ἀφίνει.
 Τίς εἶναι ἡ ταλαίπωρος καὶ τ' ὀνομά της ποῖον,
 Καὶ τίνος σκέπει λείψανα τὸ πρὸ αὐτῆς μνημεῖον;
 Τὸν ἀναγνώστην μου πολὺ θὰ τὸν καταβιάσω,
 Ἄν τὴν ὀρηγοῦσαν ἔμπροσθεν τοῦ τάφου ὀνομάσω.
 Καὶ τίς δὲν βλέπει εἰς αὐτὴν τὴν χήρην τοῦ Βρασιῖδα;
 Ἐκείνη εἶναι, ἡ σκιὰ τοῦλάχιστον ἐκείνης,
 Ἀλλὰ ὠραία πάντοτε, αἰέποτε ἡ Ἰδα,
 Προσθέτουσα τὸ θέλγητρον σωπηλῆς ὁδύνης....
 Τὴν ὠραίζει καὶ ζωὴ καὶ θάνατος ἀκόμα
 Ὅραϊόν εἶναι λείψνον μὲ λάμπον ἔτι ὄμμα.
 Νομίζεις εἰς σελαγισμὸν ἀστέρος τινὸς πλάνου
 Πῶς βλέπεις μίαν τῶν λευκῶν ἐκείνων νεανίδων,
 Ἄς ἡ ρεμβώδης ἔδλεπε ψυχὴ τοῦ Ὀσσιάνου
 Εἰς τοῦ χειμάρρου τὸν ἀφρὸν κ' εἰς νέφη καταιγίδων.
 Ἄφ' ἧς ἡμέρας ἔμαθεν ἡ δύσμοιρος νεᾶνις,
 Ὅτι τὸ ὄνειρον αὐτῆς δὲν ἦτον ὄναρ πλάνης,
 Καὶ τὴν ἠγγέλθ' ἡ τελευτὴ βεβαία τοῦ Βρασιῖδα,
 Ἀπὸ ἐκείνην τὴν στιγμὴν ἀπέθανεν ἡ Ἰδα!
 Μάτην εἰσέτι ἔπνεε καὶ μάτην ἐκινεῖτο,
 Ἀποθαμμένη ἦτο....
 Ἐπέζη μόνον εἰς αὐτὴν τῆς θλίψεως ὁ ζόφος,
 Καθὼς μετὰ τὸν ἥλιον τ' ἀμφίβολον λυκόφως....
 Ὑπὸ τοῦ δένδρου τὴν σκιάν, τὴν πένθυμον ἰτέαν,
 Εἰς ἣν τὸν εἶδε ὕστατον μὲ λάμπουσιν ῥομφαίαν,

Ῥόδων πληθὺν ἐφύτευσε καὶ μυροδόλων ὕων,

Καὶ μὲ Πεντέλης μάρμαρον ἀνύψωσε μνημεῖον.

Εἶν' ἀληθές, δὲν ἔφερεν ἐκεῖνο τὰ ὀστέα του,

Πλὴν κἄν ἐπάνω τῆς πλυχὸς ὑπῆρχε τ' ὄνομά του!

Νύκτα κ' ἡμέραν, πάντοτε, τὴν ἔδλεπες πλησίον

Εἰς τὸ κενὸν μνημεῖον,

Κ' εἰς τὸν σταυρὸν τοῦ μνήματος ἐρείδετο, ὠραία

Ὡς δάτους φθινοπωρινοῦ ἢ τεθλιμμένη θέα.

Πολλάκις ἀνεγείρετο ἐκείθεν δακρυσμένη,

Καὶ τὸν σταυρὸν τοῦ μνήματος ἐναγκαλιζομένη,

Ἀνέκραζεν· «εἰς τὸν Θεὸν ἐρκίζομαι τὸν ζῶντα,

« Ἀείποτε νὰ σ' ἀγαπῶ, πλείότερον θανόντα!...»

Τ' ἄνθη τοῦ τάφου μὲ ῥοζὲς ἀνέτρεφε δακρύων·

Φεῦ, οὔτε δρόσον τ' οὐρκανοῦ, οὔτ' ὕδωρ ῥυακίων

Τὰ ἄνθη δὲν ἀναζητοῦν τῶν κοιμημένων, ὅσον

Τῆς Μνήμης τ' ἀλμυρὸν νερόν, τοῦ μνήματος τὴν δρόσον!

Με ποίαν περιπάθειαν καὶ πόνου ἀγωνίαν

Τὴν ἀσθεστον τοῦ τάφου του προσέβλεπε λυγρίαν!

Ἐνόμιζεν ἡ φλόξ αὐτῆς πῶς ἡ ψυχὴ του ἦτο·

Καὶ ὅταν ἐσπινθήριζε κ' ἡρέμῃ ἐκινεῖτο,

Ἐθάρρει πῶς τὴν ἔνευε, πῶς τὴν λαλεῖ Ἐκεῖνος

Με τὴν λευκὴν μαρμαρυγὴν, τὴν λάμψιν τῆς ἀκτίνος.

Πολλάκις, ὅτε τὸ κενὸν ἠσπάζετο μνημεῖον,

Ἐξαίφνης διεκόπτετο ὑπὸ θερμῶν δακρύων,

Διότι μὲ θανάσιμον ὀδύνην ἐνθυμεῖτο,

Ὅτι τὸ σῶμα τῶν γυπῶν ὁ τάφος αὐτοῦ ἦτο....

Κ' ὕψονε πόνου ἔμπλεον τὸ ζοφωμένον ἔμμα

Εἰς τ' οὐρανοῦ τὸ δῶμα,

Κ' ὑπόδακρυς καὶ μ' ἄφρονα ἠτένιζεν ἐλπίδα,

Μὴ ἴδῃ τάφον πτερωτὸν κἀνένα τοῦ Βραχίδα!

ΣΤ'

Τοιαύτη ἦτον ἡ ζωὴ τῆς δυστυχοῦς ἐκείνης·

Ἄλλ' ὅμως πρό τινος κειροῦ ἐπηύξησεν ἀκόμα

Ἡ τοῦ νοός της ταραχὴ, τὸ σθένος τῆς οἰδύνης.

Πόσον θὰ ἦτον εὐτυχῆς, ἂν ἔκλειε τὸ ἔμμα

Εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ πένθους της, πρὶν νὰ προσθέσ' ἡ μοῖρα

Εἰς τὴν ἀγίαν θλίψιν της καὶ ἔλεγχον ἀκόμα,

Καὶ μὲ θανάτου λίθανον ἐνώση ζωῆς μύρα....

Ἄ, καγχασμοὶ μοῦ ἔρχονται καὶ δάκρυα εἰς τ' ἔμμα!

Τὸν γέλωτα τὸ δάκρυον, τὸ δάκρυον ὁ γέλως

Ἐξαίφνης ἐμποδίζει.

Ὡ ἀνθρωπότης ἀσθενῆς, ὦ ἀστασίας μέλος,

Καὶ λύρα, ἦν πᾶς δάκτυλος ὡς θέλει τὴν τονίζει!

Νὰ μὴ ἀκούσω ἀνθρωπον, νὰ μὴ προσφέρῃ στόμα

Τὴν λέξιν «αἰωνίως!»

Τὴν λέξιν ταύτην καὶ αὐτὸς ὁ Ὑψιστος ἀκόμα

Ἐπρόφερε σπανίως!

Κ' ἔρχεται, τέκνον τῆς στιγμῆς, ὁ ἀνθρωπος, καὶ ἐνόησε

Μὲ τὴν αἰωνιότητα τὴν ἄστατον καρδίαν·

Θρασύς, ἀλλὰ εἰλικρινῆς παράφρων, γεφυρόνει

Τὴν ἄσπαστον αὐτοῦ ψυχὴν μὲ τὴν ἀθανασίαν!

Ἄς λέγωμεν « σὲ ἀγαπῶ » ἀλλ' ὄχι « αἰωνίως »

Ἡ λέξις αὕτη δι' ἡμᾶς δὲν εἶναι, δὲν ἐδόθη.

Ὁ ἔρωσ ὁ ἀθάνατος ἐκπνέει αἰφνιδίως

Ποτὲ δὲν εἶν' αἰώνιοι οἱ τῆς καρδίας πόθοι.

Μίαν ἡμέραν ὁ θνητὸς θεὸς μας ἀποθνήσκει,

Καὶ ἡ ψυχὴ μαραινέται χηρεύουσα ἐκείνου,

Πλὴν νέον ἡ καρδία μας θεὸν ἐπανευρίσκει,

Καὶ πίνει, πίνει μέθυστος τὸ νέκτρο νέου οἴνου....

Οὕτως ἐπλάσθημεν, θνητοὶ κ' εἰς τὰ αἰσθηματά μας

Ἡ πίστις ἐν ᾗν ἄσπῃ, πλὴν καὶ διαττων εἶναι.

Σπανίως ἀποθνήσκουμεν διὰ τὸν ἔρωτά μας,

Καὶ νέαι ἄνω τῶν ξηρῶν βλαστάνουσι μυρσῖναι!

Κ' ἡ Ἰδα εἰς τὴν ἄπιστον ἐπίστευσε καρδίαν,

Καὶ ὡπεσχέθ' ἡ δυστυχὴς ἀγάπην αἰωνίαν....

Ζ'

— Πλὴν, Πουητά, τί ἐννοεῖς; Μὴ καὶ ἡ Ἰδα ἔτι

Μίαν ἀκόμῃ ἄπιστον εἰς τὰς λοιπὰς προσθέτη;

Μήπως καγχάζῃς δι' αὐτὸ καὶ δι' αὐτὸ δακρύῃς;

Τῇ ἀληθείᾳ, ποιητοῦ ἀφέλειαν δεικνύεις!

* Ἄν τὸν νεκρὸν τῆς ἀληθῶς ἡ Ἰδα σου ἠρνῆθη,

Μὲ τοῦτο τί; ἐκπλήττεσαι πολὺ εἰς τὰ συνήθη....

Τὸ βλέπεις τόσον σπάνιον εἰς τοῦτον τὸν αἰῶνα;

Ἀπέθανε τὸν ἔκλαυσε σχεδὸν ἓνα χειμῶνα·

Τῷ ἔδωκε μνημόσυνα, καὶ κόλλυβα καὶ μνημα....

Τί ἄλλο θέλεις; τί ζητεῖς λοιπὸν ἀπὸ τὸ κύμα;

Μὴ θέλῃς τῶν δακρύων τῆς νᾶ μὴ στειρεύσ' ἡ βρύσις;

ὦ, ἔχετε οἱ ποιηταὶ μεγάλας ἀπαιτήσεις!

— Αἱ εὐφύβαι περιτταὶ καὶ περιττὸν τὸ σκῶμμα·

Λίθον κατὰ τῆς δυστυχοῦς δὲν ἔρριψα κἀνένα,

Καὶ ἦτο δάκρυ καὶ αὐτὸς ὁ γέλως μου ἀκόμα....

Γνωρίζω τῆς καρδίας μας τὸν σκοτεινὸν πυθμένα.

Ἄς φωνασκοῦν τοῦ Παρνασσοῦ οἱ νόθοι ὅ,τι θέλουν·

Τὴν φύσιν ἅς πλαστογραφοῦν καὶ ψεύδῃ ἅς ἀγγέλλουν.

Δι' ἓνα μόνον ἔρωτα ἡ λύρα τῶν ἅς ψάλλῃ·

Ἡξεύρω ἡ καρδία μας καὶ δεύτερον πῶς πάλλει.

Εἶναι τοσοῦτον θελκτικὸν τοῦ ἔρωτος τὸ πάθος!...

Πλὴν ὅλοι τὸ γνωρίζετε, καὶ—ὅλοι κατὰ βάθος....

Ἵπάρχουσιν ἐπίορκοι κ' ἐπίορκοι.... Κ' ἡ Ἰδᾶ,

Περιδεῖς καὶ ἄκουσα, πρὶν ἢ τὸ ἐννοήσῃ,

Εἰς νέου πάθους φρίττουσα εὐρέθη καταγιγῖδα,

Κ' ἠγάπησεν ἡ δύσμοιρος χωρὶς νᾶ λησιμονήσῃ!

Ἐρως ἀκατανόητος, ἀνήκουστος, καὶ πάθος

Καταπεσὸν ὡς κεραυνὸς εἰς ὥραν νηνεμίας·

Προδοτικὴ ὑπόνομος εἰς τῆς ψυχῆς τὸ βάθος....

Θυέλλης ἔρως, βιασμὸς ἀλλόκοτος καρδίας!

Ὅτε ἠσθάνθη τὴν πληγὴν τῆς ἐπιβούλου μοίρας,

Κραυγὴν ὀδύνης ἔξαλλον ἐκπέμψασα ἐμάνῃ·

Τὸ πρόσωπον ἐκάλυψε καὶ μὲ τὰς δύο χεῖρας,

Κ' εἰς τοὺς οἰκέτας τῆς πολλὰς ἡμέρας δὲν ἐφάνη.
 Ὑπέφερε μαρτύρια ἀνεκκαλήτων πόνων·

Πῶς! τὸν Βρασίδαν τῆς αὐτῆς, αὐτὴ νὰ λησμονήσῃ
 Τόσον γοργά, τόσον γοργά, εἰς δύο ἔτη μόνον!

Ἄ! πόσον, πόσον ἐαυτὴν ἢ δυστυχῆς ἐμίσει!...
 Πλὴν, φεῦ, ἡγάπα· χρυσαλὶς καθηλωμένη ἦτο,
 Καὶ μάτην τῶν περυγίων τῆς ἢ κόνις ἐκινεῖτο.

Νὰ φύγῃ δὲν ἠδύνατο, οὐδ' ἤθελε νὰ φύγῃ,
 Καὶ ἦτον ἡ προσπάθεια μεγάλη καὶ ὀλίγη!...

Ἐμίσει πλὴν κ' ἐλάτρευε τὸν νέον αὐτῆς φίλον·
 Μὲ βλέμμα τὸν ἐκάλυπτε θωπευτικὸν καὶ φίλον,
 Ἀλλὰ καὶ μίσους καὶ ὀργῆς καὶ φρίκης ἀκουσίας.

Ἐκστάσει εἶχεν ἔρωτος μὲ ἀστραπᾶς μανίας!
 Ὅταν ἐκεῖνος ἤρχετο, μακρὰν τοῦ ἀνεχώρει·
 Ἐφευγε, καὶ μὲ ὀφθαλμὸν ὑγρὸν τὸν ἐθεώρει.

Τὸν θάνατόν τοῦ ἠϋχετο ἐν πυρετώδει ζέσει,
 Κ' ἔτρεψε τὴν αὐτὴν στιγμὴν θρίξ μία τοῦ μὴ πέσῃ
 Τοσοῦτον ὥς ὁ Γαβριήλ ἀπὸ ἐρώσεως στήθη

Δὲν ἐλατρεύθη ἄνθρωπος ποτὲ οὐδ' ἐμισήθη. —
 Ποῦ, πότε τὸν ἡγάπησε καὶ πῶς, μὴ ἐρωτᾶτε·

Οἱμοί, παντοῦ τῶν οὐρανῶν ἢ ἀπειλὴ πλανᾶται!...
 Δίδυμοι εἶναι ἀδελφοὶ καὶ τέκνα τοῦ αἰθέρος
 Ὁ κεραυνός, ὁ Ἔρως!

.....
 .....

Η'

Νύξ εἶναι, καὶ γονυπετῆς ἐμπρὸς τῆς Ἰδᾶς κλίνει.

Τὸ μέτωπόν του τὸ εὐρὺ ξανθὸς τις νεανίας,
Καὶ ἱκετεύει, ἀλλ' αὐτὴ τὸ βῆμά της μακρύνει,

Καὶ πάλιν ἐπανέρχεται μετὰ σιγῆς βαθείας.

Τὸν θεωρεῖ σιωπηλῶς καὶ μὲ ὕγρον τὸ ὄμμα,

Κ' ἰδοὺ τί λέγει πρὸς αὐτὸν τὸ τεθλιμμένον στόμα.

« Φύγε, φιλότατη μου ψυχὴ, ψυχὴ πεφιλημένη,

Καὶ τὴν ἰδίαν σῶσέ με ἀπὸ τὸν ἑαυτὸν μου.

ὦ, ἄφες μὲ τὴν μνήμην του νὰ ζῶ φιλωμένη,

Καὶ μὴ τὴν πίστιν μου κλονῆς· λυπήσου τὸν νεκρόν μου!

Μὴ ἀρχιρῆς ἐνὸς νεκροῦ τὸ τεθλιμμένον κτῆμα,

Ἐκεῖνος βλέπει, κ' ὕστερον θὰ κλαίῃ κ' εἰς τὸ μνημα... »

« Φύγε, φιλότατη μου ψυχὴ, ψυχὴ πεφιλημένη!

Ἀκούεις;... μεσονύκτιον σημαίνει· εἶν' ἡ ὥρα,

Καθ' ἣν ἐκ τοῦ σιωπηλοῦ μνημείου του ἐκβαίνει... »

Ἄν ὁ ξοφώδης σύζυγός ἐδῶ σὲ εὔρη τώρα;

Φύγε· ἐκεῖνον ἀγαπῶ, καὶ σὲ μισῶ... Ἄ, μείνον·

Μὴ μὲ πιστεύῃς, σ' ἀγαπῶ, πλὴν ἀγαπῶ κ' ἐκεῖνον! »

« "Α, εἶσαι ἱερόσυλος, ἃ, εἶσαι τυμβωρύχος·

"Εσκέψες μὲ τὰς χειράς σου ἑνὸς νεκροῦ μνημεῖον,
Κ' ὑπέκλειψες ἀνάλγητος καὶ ἤρπασες ἡσύχως

'Εκ τῆς πιστῆς αὐτοῦ χειρὸς τὸ ὕστατόν του ἴον...

'Ο δύσμοιρος· μόνον αὐτό, αὐτὸ καὶ μόνον εἶχε,

Καὶ σύ, καὶ σύ, τὸ ἤρπασες κ' ἐκαίνο τυμβωρύχε! »

« "Ακουσε, ἄκουσε· νεκρὸν κἀνεῖς ὁπότεν θλίβῃ,

Κ' εἰς ἓνα τάφον πρόξενος καθίσταται δακρύων,

"Όταν ἀνυπεράσπιστον θανόντα τις συντρίβῃ,

Αὐτὸς δὲν εἶναι δῆμιος, ἢ τέρας, ἢ θηρίον·

Δὲν εἶνε οὔτε ἐριννὺς τοῦ ἄδου ἀπαισία·

Ποτὲ δὲν ἔχει ὄνομα τοιαύτη μοχθηρία! »

« "Ω, ἂν τὸν ἀτυχῇ νεκρὸν δὲν εἶχον συναντήσῃ,

'Εὐν ἀπῆντων μόνον σὲ εἰς τὴν ζωὴν, Θεέ μου!

Πόσον, ὦ πόσον ἤθελον ἐγγύς σου εὐτυχῆσαι!

'Αλλὰ τί λέγω ;... Οὐρανέ! συγχώρει με, νεκρέ μου.

Εὐλογημένη ἡ στιγμή, καθ' ἣν σὲ πρωτοεῖδα!

'Εγὼ μετ' ἄλλου ; ἄνευ σοῦ ἡ δυστυχῆς σου "Ιδα!...

« Ταλαίπωρε· νεάνιδες ὑπῆρχον τόσαι, τόσαι·

Κάλυκες, μύρον ἔρωτος ἐγκλείουσαι... ἀκόμα
 Φυλάττουσαι τὸ φίλημα τὸ πρῶτον... ψυχὰι ζῶσαι,
 Καὶ σὺ ἡγάπησες νεκράν, καὶ σὺ ἡράσθης πτώμα!
 Δὲν σὲ τὸ εἶπα πρὸ πολλοῦ πῶς εἶμ' ἀποθαμμένη;
 Φύγε, φιλότατη μου ψυχὴ, ψυχὴ πεφιλημένη! »

Καὶ πρὸς τὸν ἰκετεύοντα ἐστράφη νεανίαν·

« Τί θέλεις, εἶπε, παρ' ἐμοῦ; κ' ἐστράφη τεθλιμμένη,
 Διότι τὴν ὀδύνην του διεῖδε τὴν βαθεῖαν... »

Τὸ πᾶν νὰ φύγῃ ἔδιδε, τὸ πᾶν πλὴν καὶ νὰ μένῃ!
 Βλέμμα τῷ ἔρριψε βαθὺ καὶ ἔμπλεον ἐλέους,
 Κ' ἐξέτεινε στενάχασα τὴν χεῖρα μετὰ δέους... »

Μάτην νὰ λάβῃ ἔσπευσε τὴν χεῖρά της ὁ νέος,

Ἦν πρὸς ἐκεῖνον ἄκουσα ἐξέτεινε· ταχέως
 Ὅπισω τὴν ἀπέσυρεν ἄρᾳς κραυγὴν ἄφρῖσα,
 Ὡς ὅφρις νὰ τὴν ἔδηξῃ, κ' ἐστάθῃ πτοηθεῖσα...
 Ἐθάρρει τὸν νεκρὸν αὐτῆς πῶς ἤκουσε βοῶντα·
 « Ὁρκίζομαι νὰ σ' ἀγαπῶ, ἀκόμη καὶ θανόντα! »

ΔΣΜΑ ΠΕΜΠΤΟΝ

ΗΤΤΑ

Α'

Ἀπὸ ἐκείνης τῆς νυκτὸς δὲν τὸν ἐδέχθη πλέον.

Τοῦ πύργου αὐτῆς ἔκλεισε τὴν θύραν εἰς τὸν νέον,

Κ' εἰς τὸν ψυχρὸν κοιτῶνά της ἐτάφη ὡς εἰς μνήμα,

Ἐκεῖθεν μὴ μακρύνουσα τὸ τεθλιμμένον βῆμα.

Ἐλύπει τὴν καρδίαν της ἡ λάμψις τῶν ἀκτίνων,

Καὶ ἐφοβεῖτο νὰ ἰδῇ τὸν ἥλιον κ' Ἐκεῖνον....

Μόνον, ὅπότε ἤρχετο ἡ νύξ, μὲ τρέμον βῆμα

Σιωπηλὴ μετέβαιnen εἰς τὸ λευκὸν τοῦ μνήμα,

Καὶ κλίνουσα τὸ μέτωπον ἐπάνω εἰς τὸ χῶμα,

Ἐπέστρεφε πρὸ τῆς αὐγῆς εἰς τὸ ψυχρὸν της δῶμα.

Ἡ δυστυχὴς! ὠχύρονε τὴν ἀσθενῆ της πίστιν·

Πλὴν ἡ ἀκτίς καὶ εἰς ὀπὴν εἰσδύει ἐλαχίστην,

Καὶ βλέπει, βλέπει ἡ ψυχὴ κ' εἰς ἔρεβος ἀκόμα.

Φῶς εἶν' ὁ ἀγαπώμενος καὶ ἡ καρδία ὅμμα!

Ματαίως ἐκ τῆς μνήμης της, ματαίως τὸν ἀπώθει·

Τὴν πεφιλμένην ὦψιν τοῦ πλείοτερον ἐπόθει.

Τὸν ἠκολούθει φεύγοντα μακράν, καὶ τὴν ἀγκάλην

Εἰς τὸν ἀλγοῦντα ἔτειnen ἐξόριστόν της πάλιν....

Πλήν εἰς τὸν ἀνίσον αὐτὸν ἐθραύετο ἀγῶνα·
 Ματαίως τοῦ Βρασίδα τῆς ἐφίλει τὴν εἰκόνα,
 Μάτην τὴν ἐνσπερνίζετο καὶ τὴν ἐπεκαλεῖτο,
 Κ' εἰς τὴν μορφὴν τοῦ τῶμα τῆς καθηλωμένον ἦτο!
 Ἐνῶ ἐκείνην ἐδλεπεν, ὦ ἱεροσυλία,
 Τοῦ τεθνεῶτος ἡ μορφὴ περίλυπος ὠχρία,
 Κ' εἰς τὴν ἰδίαν, ἐπ' αὐτῆς, ἐξαίφνης ἀνεπῆδα
 Μορφὴ τις ζῶσα, ὅλη φῶς, ἀλλ' ὄχι τοῦ Βρασίδα....
 Κ' ἡ φωτοδόλος πλήν εἰκῶν ἐξέλειπ' αἰφνιδίως,
 Καὶ ἤρχετο ὠχρότερος ὁ τεθνεὼς τῆς πάλιν!
 Ὅμοίως κ' εἰς πανόραμα προσδλέπομεν, ὁμοίως
 Μία γὰρ διαδέχεται εἰκῶν εἰκόνα ἄλλην.

B'

Ἀλλ' ὅ,τι εἰς τὰ στήθη τῆς ὡς ὄφρις ἐκινεῖτο,
 Κ' ἔδακνε τὴν καρδίαν τῆς νύκτα κ' ἡμέραν, ἦτο
 Ἡ ζοφερά ἐνθύμησις φαιδρᾶς τινος πρωίας.
 Αὐγὴν τινὰ ἐκάθητο, κατόπιν ἀυπνίας,
 Εἰς τὸ παράθυρον αὐτῆς· ἦτον αὐγὴ ὠχρία,
 Ἐρωτος πλήρης καὶ ζωῆς, καὶ ἤκουεν ἡ νέα
 Συγκινημένη, ἀκουσα, ἐρῶσαν ἀηδόνι·
 Πλήν τοῦ νεκροῦ τῆς στρέφουσα προσεῖδε τὴν εἰκόνα....
 Εὐδαίμονίαν κ' ἔκστασιν καὶ ὄνειρα ὠραῖα
 Ἐξώρισε τῆς κατηφοῦς εἰκόνας τοῦ ἡ θέα!

« Φεῦ!... » ἔκραξεν ἡ δύσμοιρος, καὶ μὲ ἀθημονίαν
 Καὶ τρέμουσα ὡς φύλλον,
 Ἦκόντισεν εἰς τὴν μορφήν ἐκείνην τὴν γλυκεῖαν
 Ζοφῶδες βλέμμα καὶ ψυχρόν, σχεδόν, σχεδὸν ὀργίλον
 Μάτην κατόπιν ἔκλαυσε κ' εἰς δάκρυα ἐλύθη,
 Μάτην ἐκτύπα τὰ ἄδρα μ' ἀπελπισίαν στήθη,
 Κ' ἐμπρὸς τῆς ἐκυλίστο μὲ λελυμένην κόμην,
 Ἐκ τοῦ νεκροῦ τῆς ἔλεος ζητοῦσα καὶ συγγνώμην!
 Ἐκτοτ' ἐμίσει ἐαυτὴν βαθέως, ἐφοδεῖτο
 Νὰ ἴδῃ τὴν εἰκόνα του· μετέλλαξ' αἴφνης χρῶμα
 Καὶ ὅλη ἐκλονεῖτο,
 Ὅταν ἐτόλμα πρὸς αὐτὴν νὰ ἀνυψοῖ τὸ ὄμμα....
 Ὡ, νὰ μὴ δώσῃ ὁ Θεὸς εἰς ὑπαρξίν κάμμιαν
 Τοσαύτην τύψιν κ' ἔρωτα καὶ τόσῃν ἀγωνίαν!

Γ'

Ἀλλὰ κ' ἐκεῖνος ἔπασχε, κ' ἐκεῖνος ἠγωνία,
 Τῶν νέων ἀλγηδόνων τῆς καὶ τύψεων αἰτία.
 Δὲν εἶχεν ἔρωτα κοινὸν ὁ νέος, καθὼς τόσοι
 Οἵτινες μόλις ἀγαποῦν ὁπότεν ἀγαπῶσι.
 Τῶν ἀστρων ἡ ἀγάπη τοῦ τὸ ὕψος ὑπερεῖχε,
 Τὸ βάθος τοῦ ὠκεανοῦ, τὸ πλάτος αὐτοῦ εἶχε.
 Ἦτον ἀστήρ ὁ ἔρωσ του, ἀλλὰ οὐχὶ διάττων·
 Αἰώνιον ἡφαίστειον τὸ πῦρ αὐτοῦ φυλάττον.

Μικράν, τοῦ πύργου ἔναντι, κατέλαθεν οἰκίαν,

Κ' ἡμέραν, νύκτα, πάντοτε, αὐγὴν καὶ μεσημέριαν,

Εἰς ἓν τῶν παραθύρων τῆς μ' ἀκίνητον τὸ ὄμμα

Σιωπηλῶς ἠτένιζε τῆς Ἰδας τοῦ τὸ δῶμα.

Ἄν ἅπαντες κατέπιπτον οἱ κεραυνοὶ ἔμπρὸς του,

Ἄν ἐστροβίλιζε σεισμὸς τὴν γῆν, ὁ ὀφθαλμὸς του

Στημῇν δὲν θ' ἀπεσύρετο ἀπὸ τὸ εἶλον δῶμα·

Ἦ ὑπαρξίς του ἅπασα μετέβαινεν εἰς τ' ὄμμα!

Ἦτο ψυχὴ περιπαθῆς, ἐρῶσα μέγχι τάφου,

Ἦτο καρδίᾳ ποιητοῦ μὲ δεξιάν ζωγράφου.

Πλὴν, τί παράδοξον! ἐνῷ ζωγράφος μέγας ἦτο,

Οὐδέποτε ἠμπόρεσε νὰ τὴν ἀπεικονίσῃ·

Ὅταν εἰς τὸν χρωστήρᾳ του πρὸς τοῦτο ἐκινεῖτο

Καὶ νέαν Ἰδαν ἤθελεν ἡ χεὶρ νὰ πλαστουργήσῃ,

Αἶφνης ἐπάγονεν ἡ χεὶρ!... Καὶ ἔδλεπεν ἔμπρὸς του

Ἄντὶ ἐκείνης ἄγνωστον νεκρὸν ὁ ὀφθαλμὸς του·

Νεκρὸν, εἶναι ἀλήθεια, σαβανωμένον πτώμα,

Ἀλλὰ συγχρόνως μ' ἀνοιχτὸν καὶ φωσφορίζον ὄμμα!

Ἐνώπιόν του ἵστατο ἀκίνητος ὡς στήλη,

Καὶ πότε τὸν ἰκέτευε, καὶ πότε τὸν ἠπέλπει.

Καὶ τότε μόνον ὁ νεκρὸς ἐκεῖνος ἀνεχώρει,

Ὅπότεν τὸν χρωστήρᾳ του πεσόντα ἐθεώρει....

Ἀλλοίμονον, ἀλλοίμονον εἰς ὄντινα συμπέσῃ

Μ' ἀντίζηλον ἐκπνεύσαντα ποτὲ ν' ἀντιπαλαίσῃ!

Εἴν' ἡ ἀδυναμία του τοῦ θένους ἀνωτέρα,

Καὶ ἡ σεσθεισα ὑπαρξις ζωῆς ἰσχυροτέρα·

Τὸ κρῖον μνημα τὴν κοινὴν μορφήν του μεταβάλλει,

Κ' ἡ εὐσπλαγγία εἰς αὐτὸν χαρίζει ξένα κάλλη....

"Οταν ὠραῖος τις ναὸς ἐρειπώμενος καίται,

Ἐκ τῶν πιστῶν θερμότερον ἀκόμη προσκυνεῖται.

Μὰς συγκινεῖ ἡ πτώσις του, ὁ συντριφθεὶς βωμὸς του,

Καὶ τὸν πληροῦ πλειότερον ὁ ἄστεργος θεὸς του. —

"Ω, μὴ ἀντίζηλον νεκρὸν ποτὲ περιφρονῇτε·

Ζῶν ἀγαπᾶται ὁ θνητός, θανὼν θεοποιεῖται!

Δ'

"Οταν ἐπὶ ἤρχετο ἡ νύξ κ' ἡ Ἰδὼ τεθλιμμένη

Εἰς τὸ κενὸν μετέβαινε καὶ χιονῶδες μνημα,

Λαθραίως ἔπισθεν αὐτῆς σκιά της πληνωμένη,

Ὁ νεανίας, ἔβαινε μ' ἀθόρυβον τὸ βῆμα.

Ὡχρός, συνέχων τὴν πνοήν, μ' ὑπόδακρυ τὸ ἔμμα

Διὰ τὴν Ἰδαν, δι' αὐτόν, καὶ τὸν νεκρὸν ἀκόμα,

Τὴν ἡκολούθ' εἰς εὐλαβῇ ἀπόστασιν ἀρώνων,

Μισῶν, λχτρεύων, ἐλεῶν, τυπτόμενος συγχρόνως...

Καὶ ἔμως, ἂν κ' εὐρίσκετο εἰς τύσιν ἀγωνίαν,

Τοῦ νέου δὲν ἐπρόδωκε ποτὲ τὴν παρουσίαν

Εἰς στόνος, μία του κραυγὴ, ἡ λέξις μία μόνον.

Ὑπὸ μυσίνης φύλλωμα κ' ὑπὸ σκιάν δαφνίωνων

Γονυπετῇ πρὸ τοῦ κenoῦ τὴν ἔδλεπε μνημείου,

Εἰς τὴν ἀκτῖνα τὴν ὠχρὰν φωτὸς ἐπιτυμβίου.

Ὅποσον τότε ἔπασχεν ἀγωνιώδη πόνον,
 Αὐτὸ γνωρίζει ὁ Θεὸς καὶ ἡ ψυχὴ του μόνον!
 Καὶ τί δὲν εἶδε, καὶ τί, ἂν δι' αὐτὸν Ἐκείνη
 Τὰ δάκρυά της ἤθελε τὰ ζωηρόρα χύνει!
 Ἀλλὰ δι' ἄλλον ἔκλαιεν ἡ Ἰδα του, δι' ἄλλον,
 Κ' εἰς τῆς ζήλοτυπίας του ἐμκίνητο τὸν σάλον.—
 Αὐγὴν τινα ἐπάτησε μὲ μανιώδη πόδα
 Τοῦ τεθλιμμένου μνήματος ζήλοτυπῶν τὰ ῥόδα,
 Καὶ τ' ἄνθη ἐξερρίζωσε καὶ τὰ φυτὰ μὲ λύσσαν·
 Φεῦ, φυτευμένα τὰ πτωχὰ ἀπὸ ἐκείνην ἦσαν.
 Καὶ μίαν νύκτα.... ὦ, αὐτὸ τὸ ἐνθυμεῖτο φρίττων....
 Ἐγγὺς τοῦ τάφου ἀπελπισ τοῦ φθνευθέντος ἦτον
 Κ' ἐορῆναι, ὅτε ὕψωθείς ὕψος ὁ ὀφθαλμός του,
 Τὸν λύχνον εἶδε λάμποντα τοῦ μνήματος ἐμπρὸς του.
 Ἠκτινοδόλῃ, ἔλαμπε, καὶ δὲν ἠξεύρω ποῖαν
 Παράδοξον ἐνέφαινε πῶς χαίρει εὐτυχίαν.
 Ὡμοίαζεν ὡς ἔραστοῦ εἰς τὴν σκοτίναν βλέμμα,
 Φαιδρὸν ἐκ πεποιθήσεως καὶ καρτεροῦν ἡρέμα....
 « Ἀ, εἶπε μὲ παραφορὴν ἀνεγερθεῖς μεγάλην·
 « Τὸ βλέμμα ἦνοιξες, νεκρέ, πλὴν θὰ τὸ κλείσῃς πάλιν. »
 Καὶ ἔσδυσσε μαινόμενος τὴν ἀτυχῇ λυχνίαν,
 Ὡς ξίφος νὰ ἐδύθειεν εἰς μιστητὴν καρδίαν!
 Καὶ τρέμων ἔφυγε μικρὰν καὶ τάφου καὶ δρυμῶνος,
 Ὡς φεύγει ἐκ τοῦ θύματος αὐτοῦ ὁ δολοφόνος.
 Καὶ ὅμως ἡ ἰδία χεὶρ ποτὲ τοῦ νεανίου,
 Σδύσαντα, ἦναψ' ἐλεῶν τὸν λύχνον τοῦ μνημείου!

Ε'

Κ' ἔφθιν' ἡ Ἰδα κ' ἔπασχεν ὁ νέος ἐπωδύνως,
 Κ' ἔως ἀλγήμη ὁ νεκρὸς ὁ δύστηνος ἐκαΐνος....
 Ἦ μὴ θαρρήτε τῶν νεκρῶν πῶς δὲν θρηγεῖ τὸ ὄμμα;
 Αὐτὸ γνωρίζει ὁ Θεός, τὸ σκότος καὶ τὸ χῶμα. —
 Κ' ἐπέρα φεύγων ὁ καιρός· αἱ χελιδόνες πάλιν
 Εἰς χῶραν ἔφυγον θερμὴν, εἰς παρλίαν ἄλλην,
 Καὶ ἦλθε πάλιν ὁ χειμὼν, ὁ παγετώδης γέρων,
 Τὸ ψυχρὸς, τὴν ἐρήμωσιν καὶ τὰς χιόνας φέρων.
 — Νῦξ εἶναι, μεσονύκτιον βαθὺ καὶ ἐρεβῶδες·
 Τὰ δένδρα σείει τοῦ βορρᾶ τὸ πνεῦμα μανιώδες,
 Καὶ ἄνωθεν τοῦ Πάρνητος σκαλπίζει καὶ μυκάται,
 Καὶ μὲ τοὺς βράχους δέρεται καὶ μὲ τὰς δρυς κτυπᾶται.
 Σείεται τῶρος, ὁ δρυμῶν, καὶ τρέμει τὸ πεδῖον·
 Θαρρεῖς, καταποντίζεται ἡ γῆ ὡς κοῦφον πλοῖον,
 Καὶ εἰς τὸ σκότος τ' ἀχνὲς δῶα ἵππεῖς πλανῶνται,
 — Ὁ Κερκυνὸς καὶ ὁ Βορρᾶς — καὶ λυσσῶδες κτυπῶνται!
 Εἰς τῆς θυέλλης ὁ βορρᾶς τὰς πτέρυγας ἵππευει·
 Ὁ ἄλλος μέλαν σύννεφον ἀστράπτων τιθασσεύει.
 Ἦ ἀστραπή, τοῦ λάμποντος ἱππέως προηγείται,
 Καὶ μὲ βροντὰς ὁ ἵππος τοῦ ὁ μέλας χρεματίζει·
 Τὸ δόρυ τοῦ ἀπέραντον καὶ πύρινον κινεῖται,
 Καὶ εἰς τὰ ἔγκατα τῆς γῆς τὴν φλόγα τοῦ βυθίζει·

Ἡ μηχανομένη καταιγίς αὐξάνει ἔτι πλέον.

Μὲ τρόμον τὸ πτηνὸν ζητεῖ τὰ βάθη τῶν σπηλαίων·

Κατάπληκτος ὁ αἰτὸς ἐκ τῆς δρυὸς κλαγγάζει,

Καὶ τὴν δορκάδα φιλικῶς ὁ λύκος πλησιάζει....

Τῆς καταιγίδος ἡ ὁρμή, τῆς φύσεως ἡ πάλῃ

Ἐχθροὺς ἀσπόνδους φιλοῖ, πᾶν μῖσος καταβάλλει·

Τοιαύτας ὥρας παραιτεῖ καὶ λέων τὸν ἐχθρόν του,

Καὶ μόνον, φεῦ, ὁ ἄνθρωπος κυτπᾷ τὸν ὁμοίόν του!

.....

.....

ΣΤ'

Ἐν φῶς, ἀκόμῃ δεύτερον, καὶ τρίτον διακρίνω·

Πῶς λάμπουν εἰς τὸ ἔρεβος τὸ παγερὸν ἐκεῖνο!

Θαρρεῖς, τὸ πᾶν ἀπέθανε σθεσθὲν ἀπὸ τὸν χρόνον,

Καὶ ὅτι διεσώθησαν καὶ ζοῦν ἐκεῖνα μόνον.

Ἄν κ' εἰς ἀπόστασιν τινὰ τὸ ἐν τοῦ ἄλλου μένει,

Τῶν δύο φώτων φαίνεται ἡ λάμψις ἐνωμένη.

Ἐνίοτε χωρίζονται καὶ πάλιν συνειοῦνται·

Τὰ χεῖλη των τὰ φαεινὰ νομίζεις πῶς φιλοῦνται....

Τὸ τρίτον μάτην προσπαθεῖ νὰ ἐνωθῇ μ' ἐκεῖνα·

Δὲν φθάνει ἡ ἀκτὶς αὐτοῦ τῶν ἄλλων τὴν ἀκτῖνα,

Καὶ πῶς ζηλοτυπεῖ θαρρεῖς τὴν ἔνωσιν ἐκείνην,

Κ' ἔχει τὸ τρέμον αὐτοῦ φῶς παράδοξον ὁδύνην!

Ποῖους τὰ φῶτα ἄρα γε ἐκεῖνα νὰ φωτίζουν;

Οἷμοι, οἱ ἀναγνώσταί μου τὴν λάμψιν των γνωρίζουν.

Λάμπ' εἰς τὸ δῶμά σου τὸ ἐν τῶν φώτων τούτων, "Ἰδὰ"

Τὸν νέον ἤδη φίλον σου τὸ δεύτερον φωτίζει,

Φέγγ' εἰς τὸ μνημῆμα τὸ κενόν, τὸ ἄλλο, τοῦ Βρασίδα,

'Εκεῖνο, ὅπερ ἄσθενῶς τὸ σκότος διασχίζει...

Τὴν καταγίδα ἄγρυπνος ἡ "Ἰδὰ ἀκροᾷται,

Ὁ καλλιτέχνης ἄγρυπνεῖ, καὶ ὁ νεκρὸς κοιμᾶται.

Ὑπνῶνται ὅστις προδοθῇ, ὃν καὶ νεκρός, ὑπνῶνται;

Δὲν εἶναι μεσονύκτιον καὶ θύελλα καὶ σκόπη,

Καὶ ὁ ἀλέκτωρ πρὸ μικροῦ δὲν ἔψαλεν ἀκόμα,

"Ὅπως ἐπάνω ἐγερωῦν οἱ κείμεν' εἰς τὸ χῶμα;...

Τὸ μεσονύκτιον αὐγὴ θανόντων εἶναι, λέγουν·

Αὐτὴν τὴν ὥραν οἱ νεκροὶ πρὸς ἔγερσιν ἐκλέγουν,

Κ' ἐπικαθλέπουν μὲ θολὸν κ' ἐκθαμβωμένον ὄμμα

"Ὅσους ἠγάπησάν ποτέ, ὅσους μισοῦν ἀκόμα."

Πῶς ὁ Βρασίδης λησμονεῖ κ' ὑπνῶνται ἐν εἰρήνῃ;

Μήπως δὲν τὸν ἐπρόδωσεν ἡ ἀτυχὴς ἐκείνη;

Μὴ ἄλλον δὲν ἠγάπητε καὶ δὲν λατρεύη ἤδη;

Τί τάχα, καὶ τὴν χεῖρά της ἀκόμη ἂν δὲν δίδῃ;

"Ἐδῶκε τὴν καρδίαν της κ' ἐπίορκος καλεῖται·

"Ὅχ' εἰς τὸ σῶμα, ὁ βωμὸς εἰς τὴν καρδίαν καίται.

Προδίδει ὅταν ἡ ψυχὴ φιλῇ, οὐχ' τὸ στόμα·

Κ' ἐν ὄνειρον μᾶς ἀδικεῖ, κ' εἰς λογισμὸς ἀκόμα!

.....

Ζ'

Πλὴν δὲν ἀκούω στεναγμούς ἐγγὺς τοῦ πύργου ἤδη;

Μὴ ὁ Βρασίδης ἔπλευσε τὴν μακρὴν καταιγίδα,

Καὶ νοσταλγήσας ἔρχεται τὴν στέγην του νὰ ἴδῃ;

Οὐχί· στενάζει καὶ θρηνεῖ ἡ φλεγόμενη Ἴδα.

Τὸν ἀγκπᾶ, τὸν ἀγκπᾶ τὸν φίλον τῆς τὸν νέον,

Πλειότερον τοῦ οὐρανοῦ, τοῦ βίου, τῆς ψυχῆς τῆς,

Καὶ τοῦ νεκροῦ πλειότερον, καὶ τοῦ νεκροῦ τῆς πλέον!

Τῆς εἶναι ἤδη ἐριννὺς ἢ πρὸς τὸ μνημεῖον πίστεις....

Καὶ ὅμως δῶα ἔρρευσαν ἐρημωμένα ἔτη,

Κ' εἰς τὰς εὐχὰς τοῦ φίλου τῆς δὲν ἔστερξεν εἰσεῖτι.

Τὸν τεθνεῶτα μαχητὴν ἐπόνει κ' ἐφοβεῖτο·

Ὁῦμοι, ὁμοίᾳ μ' εὐγενῇ εἰδωλολάτρην ἦτο,

Οὔτινος ἀληθοῦς θεοῦ θερμάνει τὴν καρδίαν,

Πλὴν τῶν πατέρων του πονεῖ ν' ἀφήσῃ τὴν θρησκείαν!

Κ' ἐπάλασε κ' εὐρίσκειτο εἰς ἀγωνίας σάλον.

Εἰς τὴν ψυχὴν τῆς ὁ νεκρὸς καὶ ζῶν ἐμονομάχει,

Ἀλλὰ οὐδεὶς τῶν κρατερῶν ἠττάτο ἀντιπάλων·

Ἐκείνην μόνον ἔθραυεν ἡ πεισματώδης μάχη!

Τὸ σκότος τῇ ἐνθούμιζε τὸν εἰς Βαρὲ πεσόντα·

Ὁ ἥλιος τὸν ζῶντα.

Ὁ ὄρκος τῆς καὶ ὁ Θεὸς τὸν τοῦ Βρασίδα τάφον,

Κ' ἡ ἀνζήσανα αὐτῆς καρδίᾳ τὸν ζωγράφον.

"Α, ἦτον τόσον θελκτικὸς ὁ καλλιτέχνης, τόσον"

Τόσον ὠρχῶς καὶ πιστὸς ὁ χρυσοκόμης νέος!

Κ' ἔπασχεν ἀπὸ στηθικὴν ἐπικινδύνως νόσον,

Καὶ τοῦτο εἰς τὸ κάλλος του ἐπρόσθετε βεβαίως....

Τοσοῦτον νὰ τὴν ἀγαπᾷ, κ' ἐκείνη νὰ πιέξῃ

Τὴν εὐθραυστόν του ὑπαρξίν καὶ θραύη μὲ ἀρνήσεις!

Ἄλλὰ κ' ἐκεῖνος, ὁ καλὸς Βρασίδης, ὅταν ἔζη,

Δὲν ἦτο τόσον θελκτικὸς, τόσον πιστὸς ἐπίσης;

Ἦ ἴδα τὸν Βρασίδαν τῆς θανόντα νὰ προδώσῃ;

Τὴν πρὸς ἐκεῖνον πίστιν τῆς αὐτῆς νὰ βεδηλώσῃ;

Δὲν ἐγγυήθ' εἰς τὸν Θεὸν τὸ ἄφρον αὐτῆς στόμα

Νὰ τὸν λατρεύῃ καὶ νεκρὸν, ὡς καὶ νεκρὸν ἀκόμα;

Καὶ τώρα, ν' ἀρνηθῇ τὸ πᾶν ἢ ἐπιλήσμων χήρα,

Καὶ μετὰ τῆς καρδίης τῆς νὰ δώσῃ καὶ τὴν χεῖρα!

Οὐχί, οὐχί· τὴν μνήμην του ποτὲ δὲν βεδηλόνει·

Ἄλλὰ τὸν καλλιτέχνην τῆς αὐτὸ δὲν θανατώνει;

Ν' ἀρτίψῃ μὲ θανάσιμα τόσῃ ἀγάπῃ βέλη;

Ποτέ, ποτέ· οὐδ' ὁ Θεός, οὐδὲ αὐτὴ τὸ θέλει!

II'

Καὶ τώρα εἰς τὸν ἔρημον καὶ κρύον τῆς κοιτῶνα

Τῆς καταιγίδος τὴν φωνὴν ἀκούει πτοημένη·

Θαρρεῖ πῶς βλέπει τὸν νεκρὸν εἰς τὸν ἐγγὺς πυλῶνα,

Θαρρεῖ ὅτι ἀνοίγεται, Θαρρεῖ ὅτι ἐμβαίνει....

Ἀκούει πρὸς τὴν κλίμακx, μετρεῖ τὰ βήματά του·

— Πόσον δυσκόλως ὁ νεκρὸς τὴν κλίμακ' ἀναβαίνει! —

Βλέπει συρόμενα χαμαὶ τὰ κρύα σάβανά του·

Καὶ τί δὲν βλέπει ἔνοχος ψυχὴ καὶ τυπτομένη!

Ἰδού, ἐντὸς τῶν ζοφερῶν κοιτῶνων βηματίζει·

Τὸ μέλαν καίει ὄμμα του, τὸ σάβανον ἀσπρίζει....

Ἐκάστη θύρα πρὸ αὐτοῦ ἀνοίγει πτοημένη,

Ἐγγίζει κ' εἰς τὴν θύραν της.... Ἀλλοίμονον, ἐμβαίνει!

Ἄ, ἄχι· ἄνεμος κινεῖ τὰς θύρας τῶν κοιτῶνων·

Δὲν εἶν' Ἐκείνος, ὁ νεκρὸς εἰς τὸ Βαφὲ κοιμᾶται.

Ἡ δυστυχὴς συνέρχεται κ' ἐκπέμπει βαθὺν στόνον·

Ἀλλὰ δὲν εἶναι ἄνεμος· καὶ πάλιν ἀκροᾶται....

Ναί, βῆμα εἰς τὸ συνεχὲς ἀκούει πάλιν δῶμα·

Μὴ ᾔηται, μὴ ἀλήθεια οἱ τῶν φασμάτων μῦθοι,

Καὶ μὴ τρέποντι οἱ νεκροὶ ἀφίνουσι τὸ χῶμα;

Πῶς ἡ καρδία της κτυπᾷ, πῶς πάλλουσι τὰ στήθη!

Ἀλλὰ ἡ θύρ' ἀνοίγεται θορυβωδῶς τῆς Ἰδίας,

Καὶ «ὁ Βρασίδας!» τὰ ὠχρὰ τῆς νέας κρᾶζουν χεῖλη.

«Δὲν εἶναι ὁ Βρασίδας σου, δὲν εἶναι ὁ Βρασίδας,»

Φωνὴ τις πάλλουσ' ἀπαντᾷ, περίλυπος, ὀργίλη!

Καὶ ταῦτοχρόνως, Οὐρανέ! ἐμπρὸς αὐτῆς ἐφάνη,

Ὀρμητικὸς ὡς θύελλα, ὁ καλλιτέχνης νέος·

Ὁ Γαβριήλ, ὁ ἴδιος, αὐτός, δὲν ἦτον πλάνη·

Ὡχρὸς καθὼς ὁ θάνατος, λυσίκομος, ὠραίος!

.....

.....

Θ'

- « Ναί εἰμ' ἐγώ, ἀνέκραξε· τὸ φάσμα σου κοιμᾶται·
 « Μόνον ὁ ζῶν σπαράσσεται, μόνον ὁ ζῶν πλανᾶται.
 « Θαρρεῖς, σὲ συλλογίζεται ἐν πτώμα παγωμένον;...
 « Ναί, ἤλθον· τὸν ἀπόβλητον θὰ ὑπομείνης ξένον.
 « Θέλεις δὲν θέλεις, εἰς αὐτὸν θὰ μείνω τὸν κοιτῶνα·
 « Δὲν φεύγω ἐκ τοῦ πύργου σου ποτέ, εἰς τὸν αἰῶνα!
 « Ἄς ἔλθῃ ἀπὸ τοῦ Βαρέ ὁ ἥρως σου τὸν τάρον
 « Ν' ἀποδιώξῃ ἀπ' ἐδῶ τὸν ἄμυχρον ζωγράφον....»
 Καὶ ἐμεῖδ' ἔειπεν περὶ τῶν μὲ καλὸν ὄμμα·
 « Ἄ! πῶς μισῶ τὸ σκέλεθρον αὐτό, αὐτὸ τὸ πτώμα! »
 Κ' ἐπὶ τινος κταπέσων καθέδρας αἰφνιδίως,
 « Τὴν ἔδραν τχύτην, ἔκραξεν, οὐδέποτε θ' ἀρήσω.
 « Ἐδῶ, ἐπάνω εἰς αὐτὴν θὰ μένω αἰωνίως,
 « Κ' ἐδῶ θὰ τελευτήσω!
 « ὦ, τότε θ' ἀγχαῖς κ' ἐμὲ καὶ θὰ μὲ μνημονεύης·
 « Σὺ, θνητικὰς προτιμᾷς καὶ πτώματ' λατρεύεις....»
 Καὶ ὡς νὰ ἦτον ἀληθῶς εἰς φέρετρον μνημεῖου,
 Σιγῶν ἐπάνω ἔκλινεν ἐκείνου τοῦ θορκίου
 Μὲ σταθερὰν ἀπόφασιν νὰ μὴ τὸ παραιτήσῃ
 Πρὶν μ' ἀστίην ἐντελῇ ἐκεί· αὐτοκτονήσῃ.
 Κ' ἔμενεν οὕτω ἄφωνος, ἀκίνητος ὡς λίθος·
 Κ' ἡ Ἰδὰ σύνουρος, ἔκπληκτος, μὲ ἀνὰ πάλλον στῆθος,

Με νοῦν κυματίζομενον, με ὠχρῶντα χεῖλη

Τὸν ἠκροῦτο, καὶ αὐτὴ ἀκίνητος ὡς στήλη.

Τοῦ νέου ἢ παραφορά, ἢ ἀπειλή, ὁ πόνος,

Συγχρόνως τὴν παρώργιζον κ' ἐθώπευον συγχρόνως.

Ἄλλ' ἡ ὀργὴ ἐξέπνεε πρὸ τῆς θωπείας· ἴσως

Τοῦ νεανίσκου τὸ βαθὺ πρὸς τὸν νεκρὸν τῆς μῆτος

Τὴν ὄλλιδε, πλὴν ἄκουσεν σχεδὸν τὴν συνεχίνει!

Λατρεία ἦτο πρὸς αὐτὴν ἢ ἔχθρα του ἐκείνη.

ὦ, ἃς ἀπεθόησεν ἐλλοίων ἐκεῖ· θὰ ἐλυπεῖτο

Ἄν ἀπειθῆς δὲν ἦτο....

Ἡσθάνετο ἀνέκφραστον ἐντὸς τῆς εὐφροσύνης

Ποτὲ δὲν ἦτον εὐτυχῆς ὡς τὴν στιγμὴν ἐκείνην!

«ὦ!» κρῆζει, κ' εἰς τὰ στήθη του ἐξαίφνης καταπίπτει

Καὶ κλαίει καὶ τὸν μαιδιᾷ· ἐκστατικὸς ἐκείνος

Δειλὸν τὸ βλέμμα ρίπτει·

—Καὶ τῆς χαρᾶς ὁ κερκυνὸς δὲν πίπτει ἀκινδύνως.—

Μηδενισμένος εἰς χαρὰν τοσαύτην διακρίνεται

Τὸ ψεῦδος ἢ ἀλήθεια ἐκείνη ὑπερβαίνει....

Πλὴν κἀτωχρος ἐγείρεται καὶ φρίσσων μετ' ὀλίγον,

Καὶ τὰς ἀγκάλας με ὀρμὴν καὶ τὴν ψυχὴν ἀνοίγων,

Τὴν θλίβει εἰς τὰ στήθη του, τὴν θλίβει εἰς τὰ στήθη....

Ζοῦν δι' ἐκείνην τὴν στιγμὴν·—εἰς ὅλα τ' ἄλλα λήθη.

Πῶς πάλλουσι τὰ στήθη των, πῶς ἡ πνοή των καίει!

Ὁ εἶς τοῦ ἄλλου τὴν ψυχὴν ἀπλήστως ἀναπνέει

Κ' ἐνόνονται τὰ χεῖλη των ἐξαίφνης, λεληθότως·

Ὅποιος εἶναι, οὐρανέ! ὁ ἀσπασμὸς ὁ πρῶτος!

‘Ο ἔρως τί καλλίτερον αὐτοῦ δὲν ἔχει πλέον.

Τὰ ἄλλα του φιλήματα εἶν’ ἀπασμοὶ χειλέων....

Ἴδέ, ἰδὲ ὁ ἀπασμός αὐτὸς πῶς τοὺς μεθεῖ!

Τὰ χεῖλη των δὲν ὁμιλοῦν· τὸ φίλημα τὰ κλείει.

Ἐνίστα τὸ στόμα των φωνᾶς τινος ἀρθρόνει·

Ἢ λέξις ἢ ἀρχήσασα ποτὲ δὲν τελειώνει....

Θωπεῖται αἱ κινήσεις των ἀγάπης εἶναι πᾶσαι,

Καὶ ἥδιστα παχάποινα καὶ στόνους ἀχροῶσαι.

Τὰ χεῖλη των προσμειδισὺν καὶ τ’ ὄμμα των δακρύει·

“Α, ὁ θνητὸς καὶ τὴν χαρὰν μὲ δάκρυα δεικνύει!

Ἦδη τὸ πᾶν ἐξέφρασαν εἰς φώνημα ἐκλείπον,

Καὶ μόνον — τί παράδοξον — « Σὲ ἀγαπῶ » δὲν εἶπον.

Τὸ λέγ’ ἢ χεῖρ ἢ θλίβουσα, τὸ βλέμμα, ἢ ἀγκάλῃ·

Σιγᾷ ὁ ὄχλος τῶν πτηνῶν ἢ ἀηδῶν ἂν ψάλλῃ. —

‘Οπόση εἶναι ἢ χαρὰ τοῦ ζεύγους μου, ὁπόση!

‘Ο εἷς τὸν ἄλλον θεωρεῖ καὶ εὐγλωττῶς σιωπῶσι....

Ὡς οὐρανέ, φιλόργυρος τῶν κεραυνῶν σου εἶσαι·

Τὴν δυστυχίαν προτιμᾷς, τοὺς εὐτυχεῖς λυπεῖσαι.

Πληῖζον αὐτοὺς πρὶν ἢ στιγμή αὐτὴ τοὺς παραιτήσῃ·

Οὐαὶ εἰς ὄντινα χαρᾶς τοιαύτης ἐπιζήσῃ!

Τώρα, ὅποτε πλημμυρεῖ ὡς λάσπη ἢ χαρὰ των,

Τώρα νὰ κλείσουν ἔπρεπε τὰ ὄμματά των, τώρα!

“Α, καὶ νὰ ἦτον ὕστατον τὸ πρῶτον φιληματῶν!

‘Οπόταν ἢ ψυχὴ τρυφᾷ, θανάτου εἶναι ὄρα.

Δὲν τὴν ἀφίνει τὴν ζωὴν, μαζὶ σου τὴν λαμβάνεις,

“Οταν εἰς πέλαγος χαρᾶς ἐξαίφνης ἀποθάνῃς!

I

Ὁ πύργος τρέμει, σείεται κ' εἰς τὴν μονομαχίαν

Τοῦ κεραυνοῦ καὶ τοῦ βορρᾶ

Ὡς ναῦς ὀρχεῖται ζοφερά

Καὶ τρίζ' εἰς τὴν σκοτίαν!

Πίπτουν τῶν παραθύρων του τὰ φύλλα μετὰ κρότου

Καὶ ἤχου ἀλλοκότου.

Αἱ θύραι, μόναι, μὲ ὀρμὴν ἀνοίγουν τῶν κοιτῶνων,

Καὶ μὲ νιφάδας ὁ βορρᾶς εἰσέρχεται χιόνων.

Καὶ ὅμως, ἐνῶ μάλιστα ἡ καταιγὶς, ἐκεῖνοι

Οὔτε προσέχουν εἰς αὐτήν, οὔτε ἀκούουν· μόνον

Ἐπὶ τοῦ στήθους μ' ἔκστασιν ὁ εἷς τοῦ ἄλλου κλίνει,

Καὶ ἀνταλλάσσουν φίλημα ἀγνότερον τρυγόνων.

Ὅποια νύξ δι' ἔρωτας καὶ ἀσπασμοὺς ἐρώτων!

Ὁ πύργος στροβιλιζέται, οἱ ἄνεμοι μυκῶνται,

Καὶ οἱ νεκροὶ τοῦ κεραυνοῦ ἀκούουσι τὸν κρότον,

Κ' ἐκεῖνοι.... μόνον τοὺς ταχεῖς παλμούς των ἀκροῶνται!

Τοὺς ἀρραβωνιάς των τελοῦν· ἀλλ' ὅχι ἐξ ἐκεῖνων,

Οὗς εὐλογεῖ ὁ ἱερεὺς διὰ ψαλμῶν ἐρρίνων.

Ἀρραβωνίζονται χωρὶς ψαλτῶν καὶ δακτυλίων·

Ἄ, δακτυλίους ἔχουσιν ἐν ζευγὸς κοραλλίων,

Τὰ χεῖλη των ἐκεῖνοι,

Καὶ τὴν ψυχὴν εἰς φίλημα ὁ εἷς τοῦ ἄλλου πίνει!

Τοῦ κεραυνοῦ ὁ πάταγος ἀντὶ τοῦ ἱερέως

Μέλπει τὴν ἔνωσιν αὐτῶν κροτῶν ἐκ τοῦ αἰθέρος·

Ἀσθμαίνων εἶναι ψάλλης των τὸ πνεῦμα τοῦ βορέως,

Λαμπάδες των αἱ ἀστραπαί, καὶ μάρτυς των ὁ ἔρως!

ΙΑ'

Ποῖος στενάζει εἰς στιγμὴν τοιαύτης εὐτυχίας;

Τίς κλαίει εἰς τοῦ δώματος κάτω ἐκεῖ τὰ βᾶθῃ;

Τοιοῦτον στόνον, δάκρυον τοιοῦτον ἀγωνίης

Ποῖος, Θεέ μου, ἤκουσε καὶ ποῖος ἐθεάθη;...

Ἄ, βλέπω κάτω μελανῶν, μακρῶν βοστρύχων τ' ἔμμη,

Ὅπερ τὸ δάκρυον αὐτὸ τὸ αἵματ' ὦδες χύνει·

Σαβάνων κράσπεδα μακρά, κινούμενόν τι πτώμα

Παρὰ τὴν θύραν τ' ἔμμη μου εἰσέτι διακρίνει.

Ἡ ἐναγώνιος πνοὴ κινεῖ τὰ σάβανά του,

Κ' εἶναι δακρύων ἔμπλεα τὰ μαῦρα ἔμμητά του....

Βλέπετε, κλαίουσιν καὶ οἱ νεκροί.... Ἀλλοίμονον, δὲν κλαίει

Καὶ ὅ,τι εἶναι ἄψυχον καὶ ὅ,τι ἀναπνέει;—

Ὅποια ἔξαλλος σκηνὴ ἀνοίγεται ἔμπρός μου;

Τί διακρίνῃ εἰς τὴν αὐτὴν στιγμὴν ὁ ὀφθαλμός μου;

Ἐκεῖ, ἐν ζεῦγος νεαρὸν ἀγάλλεται, μεθύει·

Ἀπέναντί των, εἷς νεκρὸς ταλαίπωρος διακρίει.

Βλέπει τὴν σύζυγον αὐτοῦ, ἣν καὶ ὑπ' αὐτὸ τὸ χῶμα

Λατρεύει ὡς ἡλίου φῶς, μὲ ἄλλον στόμα στόμα.

Ἐλεος, Ἐλεος! ὦ, μὴ φιλήματα ἐμπρός του·

Σταθῆτε, ὁ περιλυπὸς σὰς βλέπει ὀφθαλμός του....

Φεῦ, τὸν νεκρὸν δὲν βλέπουσιν οἱ ὄλθιοι ἐκεῖνοι·

Δὲν ὑποπτεύει σύννεφα θυέλλης ἡ γαλήνη.

Εἰς δύο λίθους ἤθελον μεταβληθῇ βεβαίως,

Ἄν τὸν θανόντα ἔδλεπον ἡ νέα καὶ ὁ νέος.

Ἀλλὰ δὲν εἶναι θεατός· ἡ πύρινος χαρά των

Ἀκόμῃ ἐξακολουθεῖ, καὶ τοῦ νεκροῦ τὸ ὄμμα

Μ' ἐν δάκρυον αἰμακτηρὸν μετρεῖ πᾶν φιλήμα των,

Καὶ γίνεται ὠχρότερον τὸ πελιδνὸν του χρῶμα!

Φεῦ εἰς τὸν αἵτιον ἑνός, ἑνὸς δακρύου μόνον·

Ἄλλ' ὅμως ἀναθέματος κατάρα εἰς ἐκεῖνον,

Ὅστις ἀκόμ' εἰς δυστυχῇ θανόντα φέρει πόνον,

Καὶ δάκρυ διδ' εἰς ὄμματα κλεισθέντα εἰς τὸν θρήνον!

ΙΒ'

...Ἀλλά, τὸ ὄμμα τοῦ νεκροῦ δὲν ἔχει δάκρυ πλέον·

Μειδίαμά τι ἄγριον, ζοφῶδες, λυσσαλέον

Τὰ χεῖλη του χωρίζει·

Πρὸς τὴν εἰκόνα του ὕψοι τὸ βλέμμα, τὴν κρημνίζει

Χωρὶς οἱ νέοι ἐρχσταὶ ν' ἀκούσωσι τὴν πτῶσιν,

Χωρὶς νὰ τὸν ἰδῶσιν....

Καὶ φεύγει, φεύγει· προχωρεῖ ἀσθμαίνων ἐπωδύνως·

Αἶ, ἦτο ποτὲ κύριος τοῦ πύργου του Ἐκεῖνος!

Εἰς τὴν σκοτίαν ἀσφαλῶς, ἀλάνθαστα βχδιζει,
Καὶ πᾶσα θύρα καὶ κοιτῶν θαρρεῖς πῶς τὸν γνωρίζει.
Θαρρεῖς τὸν κύριον αὐτῶν, πολὺν καιρὸν ἀπόντα,
Μὲ σέβας ὑποδέχονται ἐκεῖ ἐπανελθόντα. —
Ἐκτὸς τοῦ πύργου φαίνεται· τὴν σκοτεινὴν ὁδὸν του
Λευκαίνει τὸ συρόμενον μακρόθεν σάβανόν του·
Φθάν' εἰς τὸν τάφον του.... φουσᾷ καὶ σβύνει τὴν λυχνίαν,
Τ' ἄνθη τοῦ μνήματος πατεῖ καὶ τὴν ἐπιταφίαν
Συντρίβει πλάκα, καὶ ὁμοῦ, εἰς τὴν ἀφὴν του μόνην
Κιγκλίδες, τάφος, μάρμαρα κυλίσονται εἰς κόνιν!
Καὶ φεύγει μὲ τὴν θύελλαν τὴν θύελλαν αὐξάνων,
Ἐπὶ τῶν ὤμων τὸν σταυρὸν τοῦ τάφου του λαμβάνων.

1873

ΑΣΜΑ ΕΚΤΟΝ

ΑΠΟΦΑΣΙΣ

« Πολύ μεγάλη δύναμι,
πολύ μεγάλη χάρι
* Έχει τ' ελόγυμνο παιδί
ποῦ παίζει τὸ δοξάρι! »
(Κορνάρος).

Α'

Παρήλθεν ἔτος, ὁ χειμὼν ἐξέπνευσε βραδέως,

Κ' ἐπήλθεν ἄλλος, νέος.

ὦ, πόσα δὲν μετέβηεν εἰς μόνον, οἶμοι, χρόνος!

Δὲν εἶν' ὁ πύργος φωλεὰ ὡς πρότερον τρυγόνος,

Ἀλλ' ἀηδόνας νεαρᾶς ψαλλούσης τὴν ἐλπίδα·

Ἀνεκκινίσθη, ἤλλαξεν, ὁ οἶκος τοῦ Βρασιῶτα.

Τὸ σκότος διεδέχθη φῶς, θάλλπος γλυκὺ τὸ ψῆχος,

Καὶ τὴν νεκρώσιμον σιγὴν εὐδαιμονίας ἤχος.

Πᾶν ὅ,τι πένθιμον ἐκεῖ ὑπῆρχεν, ἀπεβλήθη·

Ἡ μνήμη τ' ὄμμα ἔκλεισε καὶ ἀνεφάν' ἡ λήθη!

— Εἰς τὸν κοιτῶνα λάμπει φῶς τῆς Ἰδᾶς φωτοδόλου,

Καὶ τὸν φωτίζει ζωηρῶς καὶ τὸν φαιδρύνει ὄλον.

Εἰς τὴν ἐστίαν φλὸξ λευκὴ ὑψοῦται ἡδυάτη,

Καὶ σπινθηρίζει καίουσα ἐλαία καὶ ἐλάτη.

Ὑψοῦτ' ἡ φλόξ, κατέρχεται καὶ χαρμωσύνως τρίζει,

Καὶ ὁμοιάζει ὁ τρυγμὸς ἤχον γλυκὺν ἁσμάτων·

Θαρρεῖς πῶς βρέφος ἀφανὲς ἡρέμα νανουρίζει
 Διὰ χειλέων φλογερῶν, δι' ἐκτὸν στομάτων.
 Κ' ἡ νύξ ἡ μελανόφθαλμος, ὄνειροπόλος κόρη,
 Μὲ σκότη σκέπει ἱερὰ γῆν, οὐρανὸν καὶ ὄρη.

B'

Ἐγγυὲς τῆς Ἰδᾶς κάθεται ὁ καλλιτέχνης νέος,
 Μ' ἀκτινοβόλον ὀφθαλμόν, ὑπὲρ ποτε ὠραῖος.
 Ἄν συμπάθῃς τι θέλγητρον ἡ θλίψις ἐπιχύνη,
 Μ' αἴγλην ἐπίσης κ' ἡ χαρὰ τὴν ὦψιν μας λαμπρύνει.
 Ὁ νεανίσκος ὅλος φῶς θαρρεῖς πῶς εἶναι ἤδη·
 Ἡ εὐτυχία ἄπασαν τὴν λάμψιν της τῷ δίδει.
 Λάμπει τὸ βλέμμα, ἡ μορφή καὶ τὸ μειδίχμά του,
 Καὶ ἡ ἐνδόμυχος ὡς φῶς ἐξέρχεται χαρὰ του.
 Ὡ, μετ' ὀλίγον, αὔριον· ἡ νύξ αὐτὴ ἀκόμα,
 Μόνον αὐτὴ, καὶ ὕστερον νυμφία του θὰ γείνη!
 Μεθύει, ὄνειροπολεῖ... καὶ τὸ γλαυκὸν του ὄμμα
 Τὸ δάκρυ τὸ πολύτιμον τῆς εὐτυχίας χύνει.
 Καὶ ὀνειρώττων μὲ σιγὴν τὴν θεωρεῖ βαθεῖαν·
 Νομίζει, ἐὰν κινηθῇ ἡ λέξις εἴπη μίαν,
 Ἡ ὀπτασία ἡ λευκὴ θ' ἀπολεσθῇ ἐκείνη,
 Καὶ ὡς ἐνώπιον βωμοῦ ἐνώπιόν της κλίνει.
 Ἀλλὰ κ' ἡ Ἰδα, ἔμπλεως ἀρρήτου εὐτυχίας,
 Τὸν θεωρεῖ, καὶ μέτωπον ὕψος ὡς κρίνον θάλλον·

Ἐπίσης εἶναι εὐτυχῆς καθὼς ὁ νεανίας,

Ἄλλ' ὅμως τὴν στιγμὴν αὐτὴν ἀναπολεῖ τὸν ἄλλον....

Τὸν ἄλλον, τὸν τελαλίπωρον νεκρὸν, τὸν προδοθέντα,

Τὸν καίμενον εἰς τὸ Βαρέ, καὶ φεῦ! λησμονηθέντα.

Καὶ νῦν, εἰς τὴν παραμονὴν φιλτάτου ὕμεναίου,

Ἀναπολεῖ τὸν θάνατον τοῦ φονευθέντος νέου.

Τὸν ὅρκον τῆς πρὸς τὸν Θεὸν ἀκέρμη ἐνθυμεῖται,

Καὶ τ' οὐρανοῦ τὸν κεραυνὸν καὶ τὸν νεκρὸν φοβεῖται.

Ἄλλ' ὄχι, ὄχι δι' αὐτὴν τί εἶναι ἡ ζωὴ τῆς;

Διὰ τὸν καλλιτέχνην τῆς φοβεῖται ἡ ψυχὴ τῆς.

Ἐκεῖνη τὸ μαρτύριον ἃς ὑποστῇ ἀπόνως

Μήπως δὲν ἦναι ἄπιστος κ' ἐπίορκος συγχρόνως;...

Αὐτὰ εἰς τὴν παραμονὴν τῶν γάμων τῆς βεμβάζει,

Καὶ στρέφουσα τὴν κεφαλὴν σιωπηλῶς στενάζει.

Ἄλλ' ἤκουσε τὸν στεναγμὸν αὐτῆς ὁ νεανίας,

Κ' ἠγέρθη, ὅλος σπαραχθεὶς ἐκ τῆς ζηλοτυπίας.

Ἐνῷ ἐθάρρει παύσασαν διὰ παντὸς τὴν πάλιν,

Ὁ ἀκατάβλητος νεκρὸς τὸν κατενίχα πάλιν!

— "ὦ, ἔκραξε μετὰ φωνῆς παλλούσης ἐκ τοῦ πόνου"

Δὲν ἀγνοῶ τὸ αἶτιον τοῦ μυστικοῦ σου στόνου.

Στέναζε, Ἰδα, στέναζε, τὴν λύπην μὴ θαμάζης!

Εἶσαι τοσοῦτον δυστυχῆς, καὶ πρέπει νὰ στενάζης!

Ἰδέ, ἰδέ, πῶς ἄφητα ἐγὼ τὰ δάκρυά μου!

Καὶ σὺ, εἰς τὴν παραμονὴν ἀπεχθεστάτου γάμου,

Μικρὸν πρὶν ἔτι δεσμευθῇς μὲ μισητὰς ἀλύσεις,

"Ἐνα, ὦ Ἰδα, στεναγμὸν, ἐν δάκρυ νὰ μὴ χύσης;

Τὴν μεγαλοφυγίαν σου θαυμάζω καὶ συγχαίρω,

Ἄλλὰ δὲν εἶμαι ἄξιος τῆς ἀλγεινῆς θυσίας....

Ἐπίστευα, ὁ νήπιος, φαιδρὸν πῶς θὰ σέ φέρω

Ἐνώπιον τοῦ ἱεροῦ βωμοῦ τῆς ἐκκλησίας.

Δὲν εἶμαι ὅμως δῆμιος νὰ ὁδηγήσω θύμα

Εἰς ἐν ἱερώμα βωμοῦ, καὶ Ἰδα.... σέ ἀρνοῦμαι!

Ἄλλη νυμφία δι' ἐμὲ προώρισται, τὸ μνημῆμα.

Τὸν ἔρωτά σου ἤθελα, τοῦ οἴκου παραιτοῦμαι.

Εἰς τὰς ἐξόχους δύναμαι κ' ἐγὼ αὐταπαρνήσεις

Μ' ὁμοίαν αὐταπάρνησιν ν' ἀποκριθῶ ἐπίσης.

Καὶ ζῆθι μὲ τοῦ φίλου σου νεκροῦ τὴν μνήμην, Ἰδα.

Υγίαινε, υγίαινε, νυμφία τοῦ Βρασίδα!

Καὶ μὲ μορφήν ἀπέλπιδα, μὲ πελιδνὸν τὸ στόμα,

« Τὸν ἀγαπᾷ, ἀνέκραξε, τὸν ἀγαπᾷ ἀκόμα!... »

Ἡ Ἰδα τὸν ἐκάλυψε μὲ τὸ βεμβρόν της βλέμμα,

Καὶ εἶπε τοῖς βοστρύχους τοῦ θαυπέουσας ἡρέμα.

— Ἀγνώμων ὅταν διὰ σέ τὸ στήθός μου κυμαίνῃ,

Καὶ τρέμω μήπως ἡ αὐτὴ ποινὴ σέ περιμένῃ,

Σὺ εἰρωνεύεις, ἀπειλεῖς, πικρῶς παραπονεῖσαι.

Τόσον λοιπὸν ἀμείλικτος εἰς τοὺς ἀλγοῦντας εἶσαι;

Δὲν βλέπεις πόσον σ' ἀγαπῶ; δὲν βλέπεις;... κ' ἐπωδύνως

Ἡ καρτὶς τῆς ἐκλινεν ὡς ἀπανθήσας κρίνος.

Καὶ ταπεινοῦσα τῆς φωνῆς περιδεῶς τὸν τόνον,

Ἵπέλαβε μ' ἀνέκφραστον ἀπελπισίας πόνον.

— Μήπως δὲν ἐλησμόνησα πρὸς χάριν σου Ἐκεῖνον;

Μὴ δὲν παλαίω διὰ σέ μ' ἀκοίμητον καρκίνον,

Καὶ δὲν ἀντλῶ τὴν ὑπαρξιν εἰς τὸ γλαυκόν σου ὄμμα;

Τί ἄλλο θέλεις; τί ζητεῖς, εἰπέ, εἰπέ, ἀκόμα;

“Λ, δὲν ἤξεύρεις· πάντοτε οἱ ἄνδρες ἀγνοεῖτε,

Τί μία δύνανται γυνή, τί λέγεται θυσία....

“Ὅταν ἐκείνη ἀγαπᾷ, νὰ δράμῃ δὲν φοβεῖται

Καὶ ὅπου ὁ μυθώδης σας Ἀλκείδης θὰ ὠχρῇ!

Ἐπάλαισα τὸν ἄγριον, τὸν ζοφερὸν ἀγῶνα,

“Ὅν παραιτεῖ ὁ ἀέτος δειλῶς εἰς τὴν τρυγόναν·

Ἐπάλαισα χωρὶς μικρὸν νὰ μοῦ ἐκφύγῃ ῥῆμα,

Μ’ ἓνα ἐλέγχοντα Θεόν, μ’ ἓν ἐπιπληττον μνημα!

Ἐνώπιόν της ἔκλινεν ὁ Γαβριήλ τὸ γόνυ,

Καὶ—“Ἰδα μου, ἀνέκραξεν· ὦ Ἰδα, ἐπεφώνει,

Συγχώρει τὸν ἀγνώμονα, τὴν ὑποπτον καρδίαν·

Ἄλλὰ τί θέλεις;... τοῦ νεκροῦ φθονῶ τὴν εὐτυχίαν.

Φοβοῦμαι.... εἶναι ἄπιστος, κυμαίνεται ἡ χαρά μου,

Καὶ ἀποθνήσκω ἡ λαμπὰς πρὶν ἀναφθῇ τοῦ γάμου.

Κ’ ἐκείνη, δίχως νὰ στραφῇ καὶ δίχως νὰ τὸν βλέπῃ,

—“ὦ φίλε μου, ὑπέλαβεν, ὦ φίλε μου, δὲν πρέπει

Ἐδῶ, ἐντὸς τοῦ πύργου του ποτὲ νὰ νυμφευθῶμεν·

Εἶναι σκληρότης ζοφερά καὶ ἱεροσυλία,

Ἦς νὰ ραπίζωμεν νεκρόν, ὡς πτώμα νὰ πατώμεν,

Καὶ τιμωρεῖται, πίστευσε, τοιαύτη μοχθηρία!

Ἄλλοῦ ὑπάγωμεν, ἄλλοῦ· ἐδῶ, ἐδῶ φοβοῦμαι·

Κ’ εἰσέτι—εἶπε μ’ ἀσθενῆ φωνήν—θὰ ἐνθυμοῦμαι....

Ἡ γῆ αὐτή, ἣν θάλασσα ἀτέρμων περιδρέχει,

Ὅλίγας σπιθαμὰς ἄλλου καὶ δι’ ἡμᾶς δὲν ἔχει.

‘Οδήγει με, ὁδήγει με ἄλλου, εἰς μέρος ἄλλο·

‘Ἐδῶ ἐσθῆτα νομφικὴν δὲν δύναιμι νὰ βάλω.

‘Ἐδῶ δὲν πρέπει νὰ χαρῶ ἢ καὶ νὰ αἰθριάζω,

Κ’ εἰς σὲ πρὸ πάντων, Γαβριήλ, εἰς σὲ νὰ μειδιάσω!

Νὰ υποκλέπτω τὴν χαρὰν ἐδῶ μαζὶ σου πρέπει,

Καὶ τρέμουσα ὁ δυστυχὴς νεκρὸς μήπως μᾶς βλέπη....

Σύ, ὅστις τόσον ἀγαθός, τόσον οἰκτεírμων εἶσαι,

Δὲν τὸν λυπεῖσαι τὸν πτωχὸν νεκρὸν, δὲν τὸν λυπεῖσαι;

‘Ἡ ἂν τὸν οἶκτον σ’ ἀφαιρῇ ἐγωῖσμοῦ σκληρότης,

Δὲν τρέμεις μήπως ἐγερθῇ τοῦ πύργου ὁ δεσπότης,

Καὶ ἀπὸ τὴν παστάδα του τὴν ἄπιστον καὶ κοῦαν

‘Ἐκστρενδονίσ’ εἰς ἄβυσσον νομφίον καὶ νομφίαν;

“Ὡ, φύγωμεν, ὦ, φύγωμεν ἄλλου, εἰς ἄλλην χώραν·

Λύριον ἔχι· τὴν στιγμὴν αὐτὴν, αὐτὴν τὴν ὥραν!

Προληπτικὴν, παράφρονα ἐνόμασέ με, ὅμως

Πιέζει τὴν καρδίαν μου μυστηριώδης τρόμος....

Δὲν ἐνθυμῆται τὴν στιγμὴν, καθ’ ἣν ἐν μέσῳ κρότων

Καὶ ἀπειλούντων κεραυνῶν μ’ ἐνηγκαλίσθης πρῶτον;

‘Ἀπὸ ἐκείνης τῆς νυκτός, ‘Ἐκεῖνος δὲν ὑπνώττει·

‘Ἡγέρθη, ἐγκατέλειπε τοῦ μνήματος, τὰ σκότη,

Καὶ εἶν’ ἐδῶ, ἐγγὺς ἡμῶν· μᾶς βλέπει τώρα ἴσως....

“Ὡ, πῶς φοβοῦμαι τῶν νεκρῶν τὸ ἐρεβῶδες μῖσος!

—“Ἰδὰ, φιλότατη μου ψυχὴ, πρᾶντου, μὴ φοβῆσαι.

—Τὴν ἐπισῶσαν τῆς νυκτός ἐκείνης ἐνθυμῆσαι;

Εἶδομεν τότε, εἶδομεν ὠχρότεροι θανάτου,

Τὴν λεύκην του τὴν προσφιλεῖ ξηράν.... τ’ ὁμοίωμά του

Χαριχί συντετριμμένον,

Χωρίς σταυρὸν τὸ μνημῆμά του, τὸν τάφον κρημνισμένον....

Ἐκεῖνος τὰ κατέρριψεν, οὐχὶ πνοαὶ βορέως·

Ἄ, Γαβριήλ, ἦτον ἐδῶ, ἦτον ἐδῶ βεβαίως!

Φύγωμεν, φύγωμεν· ἐδῶ δὲν γίνονται νυμφίκα·

Ἄλλοῦ ἄς γαιν' ἡ τελετή.... καὶ ἴσως ἡ κηδεῖα....

— Ἴδω, φιλόττη μου μνηστή, ἀπήντησεν ὁ νέος·

Ἡ φαντασία σέ πλανᾷ καὶ θλίβεται ματαίως.

Μὴ τὴν πιστὴν καρδίαν μου συντρίβῃς, δὲν ἀντέχω·

Ἡξεύρεις πόσον ἀσθενὲς τὸ στῆθος ἐγὼ ἔχω.

Ἐν δάκρυόν σου ἂν χυθῇ ἀκόμῃ, μὲ φονεύεις·

Σὺ δὲν ἠξεύρεις δι' ἐμέ τί εἶσαι, δὲν μαντεύεις!

Σὺ νὰ θρηγῇς, κ' ἐγὼ, ἐγὼ νὰ ἤμικι ἡ αἰτία;

Ἴδω, φιλόττη μου ψυχὴ, ζοφώδης φαντασία

Καὶ οἴκτου τυψίς σέ πλανᾷ· πλὴν πείσου, βεβαυῖσου,

Κοιμᾶται ὁ ταλαίπωρος, κοιμᾶται ὁ νεκρὸς σου.

Οὔτε τὴν Ἰδαν δύναται αὐτὴν νὰ ἐνθυμῇται

Ὅστις τὸ ὄμμα ἔκλεισε καὶ εἰς τὸν τάφον κεῖται!

Φεῦ, δὲν ἀφίνουσι ποτὲ τὸ μνημὺ οἱ θανόντες,

Καὶ εἰν' ἀπόντες πάντοτε, αἰείποτε ἀπόντες!

Πλὴν ἔτι ἂν ὑπάρχωσι κ' ὑπὸ τὸ κρύον χῶμα,

Πιστεύεις, Ἴδω, τοὺς νεκροὺς κακοὺς καὶ σὺ ἀκόμα;

Ἄ, ὅχι· εἶναι ἀγαθοὶ οἱ δύστηνοὶ νεκροὶ μας,

Ἄλγουν ὁπότεν πάσχωμεν κ' εὐφραίνονται μαζὶ μας..

Ὅταν ἐξέλθῃ ἡ ψυχὴ κ' εἰς τοὺς αἰθέρας φθάνῃ,

Πᾶν ὅ,τι ἔχομεν κακὸν ὁ τάφος τὸ λαμβάνει,

Κ' εἶν' ὅλη συγκατάβασις καὶ ὅλη ἀγαθότης,

Ὅποταν ἀπελευθερὸς κατὰσταθῇ θεότης!

Ἦ σάρξ, ἐκείνη τὸ καλὸν μοιραίως ἀνατρέπει.

Ὡ, πίστευσε, ὁ φίλος σου νεκρὸς ἐὰν μᾶς βλέπῃ,
Τὴν ὥραν ταύτην δι' ἐμοῦ σὲ ἱκετεύει ἰσως·

Δὲν ἔχει, Ἴδα, δι' ἐμὲ ὁ τεθνεώς σου μῖσος.

Ἐκ' σ' ἡγάπα, μ' ἀγαπᾷ, διότι θὰ ἡξεύρῃ

Πῶς εὐτυχίαν καὶ χαρὰν μαζὶ μου θέλεις εὐρεῖ....

Ὡ, δὲν ἡξεύρω τὴν στιγμὴν αὐτὴν πῶς μετετρέπη,

Καὶ τρυφερὰν αἰσθάνομαι πρὸς τὸν νεκρὸν ἀγάπην·

Ὡς νὰ ἐγνώρισα αὐτὸν εἰς παρελθόντα ἔτη,

Ὡς νὰ μ' ἡγάπα ἄλλοτε καὶ τὸν ἡγάπων ἔτι!

Ἀλλοῖμονον, ἂν ἡξευρες ἐποίαν λύπην ἔχει

Ἐκείνος, ὅταν δάκρυον τοῦς ὀφθαλμούς σου βρέχῃ·

Ἄν ἡξευρες ποίαν χαρὰν τῷ δίδει ἡ χαρὰ σου,

Τὸ δάκρυ θὰ ἐξώριζες ἀπὸ τὰ βλέφαρά σου!

Ἐδῶ, ὦ Ἴδα, φίλη μου, ἐδῶ νὰ ἐνωθῶμεν·

Ἐδῶ, ὑπὸ τὴν στέγην του αὐτὴν νὰ νομφευθῶμεν.

Θέλει γογγίσει ὁ νεκρὸς τὸν πύργον ἂν ἀφήσῃ·

Μὴ ἐντελῶς τῆς Ἰδᾶς του τὸν δῦσμοιρον στερήσῃς....

Ἄφες νὰ μένωμεν κ' οἱ τρεῖς ἐνταῦθα ἡνωμένοι·

Δὲν θὰ τὸν βλέπωμεν, ἀλλὰ πλησίον μας θὰ μένῃ.

Ἀόρατος θὰ ἔρχεται, χωρὶς ζηλοτυπίαν,

Νὰ θερμανθῇ εἰς τὴν χαρὰν ἡμῶν καὶ τὴν ἐστίαν·

Θὰ ἔρχεται νὰ μᾶς ἰδῇ ἀπὸ τὸν τάφον πέραν,

Μ' ἡμᾶς τὴν νύκτα πάντοτε, καὶ κάτω τὴν ἡμέραν.

Θά ἦν' ἐδῶ τὸ μνημῆμά του μ' ἀκοίμητον λυχνίαν,

Καὶ κἀθε ψυχροτάτῳ μετὰ μεγάλην εὐωχίαν

Κολλύδων θὰ προσφέρωμεν εἰς τὸν νεκρὸν μας, "Ἰδα·

Καὶ ἴσως μῆτηρ θὰ κληθῇς μικροῦ τινος Βρασίδα!

Γ'

Ἐπὶ μικρὸν ἐστίγητε συγκινηθεῖς βαθέως,

Κ' ὑπέλαβε μετὰ φωνῆς περιπαθοῦς ὁ νέος·

— "Ἰδα, φιλάττη μου μνηστή, περικαλλῆς μου "Ἰδα·

Γνωρίζω ὅτι μ' ἀγαπᾷς, πῶς μ' ἀγαπᾷς τὸ εἶδα.

Ναί, ναί· ἀλλ' εἶμαι ἀπληστος εἰς ὅ,τι ἀτενίζω,

Ἀκόμῃ καὶ τὸ ἄπειρον ὀλίγον τὸ νομίζω.

Δυσῶ καὶ πίνω, καὶ αὐτὸ τὴν δίψαν μου αὐξάνει·

Ὀλόκληρον ὠκεανὸν ἂν πίνω, δὲν μὲ φθάνει!

Σταγὼν μοὶ φαίνεται, σταγὼν, καὶ δίψαν μοὶ προσθέτει,

Κ' « εἰσέτι » κράζω πάντοτε, αἰέποτε « εἰσέτι. »

Φεῦ, πόσον ἀγαπῶ ἐγώ, ἐγνώρισα, ἠξεύρω·

Πλήν πόσον, πόσον ἤθελα νὰ μ' ἀγαποῦν, εἰσέτι

Δὲν δύναμαι νὰ εὔρω·

Προσθέτει ἡ καρδίᾳ μου, κ' εἰς τ' ἄπειρον προσθέτει!

Πάντοτε θέλω, πάντοτε μὲ λείπει τι.... ὦ "Ἰδα·

* Ἄν μ' ἀγαπᾷς ὡς ἐγώ, ὁ πύργος τοῦ Βρασίδα

Τὴν ἐνωσίν μας ὡς ἰσθμὸν! Ὅτ' ἀπνεύσω τότε μόνον

Τὸ μύρον τῆς ἀγάπης σου ὡς αὔραν ζωογόναν.

Ναί, ἂν θ' ἀκούης μὲ χαράν τὸ ἐδικόν μου βήμα
 Ἐδῶ, εἰς τοὺς κοιτώνάς του, τοὺς πλήρεις ἐξ Ἐκείνου
 Ἄν μετ' ἐμοῦ προσέρχεται εἰς τοῦ νεκροῦ τὸ μνήμα,
 Ἡρέμα, μελαγχολικῇ, πλήν ἄνευ, ἄνευ θρήνου
 Ἄν δι' ἐκεῖνον ἐμιλῇς μὲ μὲ μὲ μου ἐλευθέρως,
 Καὶ τῶναί του μὲ σιγὴν δὲν θάπτῃς εἰς τὰ στήθη
 Τότε καὶ μόνον θ' αἰσθῇ ὁ δὺςπιστός μου ἔρως...
 Τὴν μνήμην τρέμω ἄφωνον, λαλοῦσα... εἶναι λήθη!
 Ἄλλ' ὅμως, Ἰδοὺ, ὠχρίξ' παράττεσαι, κυρία
 Δραματικῶς περὶ νεκρῶν ἐλάλησα... καὶ ἤδη
 Μόλις κρατεῖ τὸ δάκρυ σου καὶ τὸν λυγρὸν ἢ βίαι
 Ὡ, ἄρες το... καὶ τί πρὸς σὲ ἂν θάνατον μὲ διδῇ;...
 Καὶ τὴν προσέβλεψεν ὠχρὸς καὶ τεθλιμμένος πάλιν.
 Ἄλλ' ἡ νεῖσις, τείνουσα περιπαθῇ ἀγκάλην
 — Σὲ μόνον, εἶπεν, ἀγαπῶ· ἰδέ με, δὲν θαυμάζω
 Σὺ εἶσαι ἡ λατρεία μου, ὁ ἔρως μου, ὁ μνῦμα...
 Πλὴν διεκόπη τρέμουσα, διότι ἀνεμνήσθη,
 Ὅτι κ' εἰς ἄλλον τὸ αὐτὸ ἡ δυστυχὴς ὠρκίσθη.
 — Ὡ, ἐπανελάθεν ὠχρὰ καὶ ταπεινοῦσα τῶμα·
 Ὁ μνῦμα τὸ ἐπλοκὸν δὲν θ' αἰσθῇς στέμα.
 Καὶ ἔχεις, ἔχεις δίκαιον... ἀλλὰ καὶ τότε ἔτι,
 Καὶ τότε, ὡς καὶ τὴν σιγὴν αὐτὴν, δὲν ἐψευδόμην.
 Μὴ μὲ πιστεύῃς, ἄφες με· τὴν ἄπιστον παρὰ τί...
 Καὶ σκέπουσα τὸ πρόσωπον μὲ τὴν λυτὴν τῆς κόμην
 Ὅποια, ἔκραξε, Θεέ! ὅποια τιμωρία
 Νὰ μὴ τολμᾷ ἡ ἔνοχος νὰ ἐρκισθῇ καρδία!

ὦ Γαβριήλ, σὲ ἀγκυρᾶ ἢ δυστυχίης σου φίλη·

Ὅποτεν ἡ ψυχὴ λαλῇ, δὲν ψεύδονται τὰ χεῖλη.

Φεῦ, δὲν ἠγάπησα ποτὲ τὸν ἀτυχὲς ἐκεῖνον

Τόσον ἐνθέρμως, ὅσον σέ! Προεῖς νὰ ἐνωθῶμεν

Ἐνταῦθα, εἰς τὰ δώματα τοῦ πένθους καὶ τῶν θρήνων;

Θέλεις ἐδῶ νὰ νυμφευθῇς;... Ἐδῶ νὰ νυμφευθῶμεν!

Ναί, ὅ,τι θέλεις· θέλησιν ἐγὼ δὲν ἔχω ἤδη.

Διάταττε, διάταττε τὴν δούλην σου, ὑπέκω·

Ἡ μοῖρα κ' ἡ καρδία μου εἰς σέ μὲ παρὰδίδει....

Δὲν ἔχω οὔτε παρελθόν· ὁλόκληρος σ' ἀνήκω.

Σύ, τὸ ἐγὼ μου εἶσαι νῦν· ἂν ἄγγελος καλῇσαι,

ὦ, λάβε με, κ' εὐλογητὸς, εὐλογητὸς νὰ ᾗσαι·

Ἄν θαύμων, πάλιν λάβε με κ' εὐλογημένος ἔσο.

Σὺ θαύμων;... σύ, ὁ Γαβριήλ! σὲ οὕτω νὰ καλέσω!

Κ' ἐνῶ τὸ δάκρυ ἔρρεεν ἀκόμη, ἐμειδία,

Καὶ ἦτον ἡ φωνὴ αὐτῆς ἀγάπη καὶ θωπαία.

Κ' ἐκεῖνος ἔχων δάκρυα τοῦ οὐρανοῦ εἰς τ' ὄμμα,

Τὴν ἤκουε σιγήσασαν, τὴν ἤκουεν ἀκόμα....

—ὦ, εἶπεν, Ἰδοὺ, ἔπαυσες· ἐξακολούθει, φίλη·

Νὰ τελευτήσω ἔπρεπεν ἐνῶ ὠμίλεις ἔτι.

ὦ, λάλει ὥς ἐλάλησας, αἰέποτε ὀμιλεῖ·

Φεῦ, διατὶ τὸ στόμα σου καὶ ἄλλα δὲν προσθέτει;

Καὶ πᾶλλων καὶ κατακλυσθεὶς ἀπὸ εὐδαιμονίαν,

Αὐτὰ τὴν εἶπε μὲ φωνὴν ἐπίσημον, βραδεῖαν·

—ὦ Ἰδοὺ· μὰ τοὺς λόγους σου τοὺς ζωοδόχους τόσον,

Καὶ μὰ τὴν λατρευτὴν αὐτὴν καὶ χιονώδη χεῖρα,

Σοὶ ἐγγυῶμαι τῆς 'Εδῆμ καὶ τῆς ζωῆς τὴν δρόσον,

Θέλει δὲν θέλ' ἡ μοῖρα!

Εἶπε, πλὴν γέλως ἤχῃσιν ἀπὸ τῶν παραθύρων,

"Αγριος γέλως, καγχασμὸς ἀπαίσιος καὶ εἴρων,

Καὶ χεὶρ τὸ παραπέτασμα ἄόρατος ἐκίνει,

'Αλλὰ ἐν τῇ ἐκστάσει των δὲν ἤκουσαν ἐκεῖνοι.

1873

ΑΣΜΑ ΕΒΔΟΜΟΝ

ΓΑΜΟΣ — ΨΥΧΟΣΑΒΒΑΤΟΝ

« Ὁρκίζομαι εἰς τὸν Θεὸν
τὸν ἀληθῆ καὶ ζῶντα,
« Ἄείποτε νὰ σ' ἀγαπῶ,
ἀκόμη καὶ θανάτω! »

Α'

Δὲν εἶν' ἡ Ἰδα ἡ μορφὴ ἡ κάτωχρος ἐκείνη;

Τόσον πρῶτ' τὸ βῆμά της ποῦ ἄρα διευθύνει;

Εἰς τοῦ Βρασίδα προχωρεῖ τὸ κρημνισθὲν μνημεῖον,

Ἀνήσυχος μὴ ὁ καλὸς ζωγράφος της τὴν ἴδῃ·

Δειλῶς ἐναγκαλίζεται τὸ μάρμαρον τὸ κρύον,

Καὶ φίλημα πανύστατον εἰς τὸν νεκρὸν της δίδει.

« Βρασίδα, λέγει, ἔρχομαι νὰ σ' ἀποχαιρετίσω·

« Μὲ τ' ὄνομά σου ἔρχομαι μίαν φορὰν ἀκόμη.

« Φεῦ, ἄκουσα καὶ θέλουσα συγχρόνως θὰ τ' ἀφήσω....

« Ἔχω σκοτίαν εἰς τὸν νοῦν, σκοτίαν εἰς τὸ ὄμμα.

« Δὶς νὰ σὲ χάσῃ ἔμελλεν ἡ δυστυχὴς σου Ἰδα,

« Ἀλλὰ σὲ χάνω σήμερον πλείοτερον, Βρασίδα!

« Μὲ περιμένει ὁ βωμός, πλὴν σὺ γνωρίζεις μόνον,

« Ἄν εἰς τὸν ἄδην ἢ εἰς φῶς μὲ φέρῃ ζωογόνον.

« Εἶπέ, Βρασίδα· ἄνοιξε τὰ κεκλεισμένα χεῖλη·

« Ἢ, ἂν αὐτὸ δὲν δύνασαι, δι' οἶωνοῦ ὁμίλει.

« Δὸς τέρμα εἰς τὸν σπαρχυμὸν φυγῆς συντετριμμένης,
 « Εἰπέ ἄν μ' ἐσυγχώρησες ἢ κάτω μὲ προσμένης. »
 Καὶ περιμένει μ' ἄφρονι καὶ σκοτεινῇ ἐλπίδι
 Δι' οἰωνοῦ τὴν θέλησιν νὰ μάθῃ τοῦ Βρασίδα....
 Αἶφνης τὸ χεῖλη τῆς κραυγῆς ἀφίουν τὰ κλεισμένα·
 Ζεῦχος λευκῶν περιστερῶν ἐφάν' εἰς τοὺς αἰθέρας,
 Μ' ἀδελφωμένην πτέρυγα, μὲ ῥάμφη ἐνωμένα,
 Περιχρῶς ὑψούμενον καὶ σχίζον τοὺς ἀέρας.
 Ἐκστατικὴ μὲ τρέμουσαν τὰς θεωρεῖ ἐλπίδα·
 « ὦ, ἔκραξε, τὸν οἰωνὸν τὸν αἴσιον ἰδοῦσα,
 « Βρασίδα εἶσαι καὶ νεκρός.... Εὐχριστῶ, Βρασίδα! »
 Κ' ἐστέναξε, τὸ μάργαρον τοῦ μηνύματος φιλοῦσα.
 Δὲν εἶδε πλὴν τὸν ἀετὸν τὴν ὥραν τὴν ἰδίαν,
 « Ὅστις εἰς τὰς περιστερὰς μ' ὁρμὴν πετῶν μεγάλῃν,
 Μ' ἐν μόνον ῥάμφους κύπημα κατέρριψε τὴν μίαν,
 Λαβὼν εἰς ὄνυχας γαμψοὺς ἀσπαύρουσαν τὴν ἄλλην!
 .....
 .....

B'

Ὁ πύργος λάμπει, καίεται εἰς φωταψίαν ὅλος,
 Καὶ ἀπὸ ἄσπρα ἤγεῖ ὁ γηρυῖός του θόλος.
 Ἀγροτικὰς πλὴν θαψιλεῖς τραπέζας ὑψωμένας
 Βλέπεις εἰς τὰς αἰθούσας τοῦ τὰς ἄλλοτε κλεισμένας,

Καὶ πέριξ τούτων χωρικοὺς ἐν κύκλῳ καθημένους,

Ἐδῶ εὐθύμως ψάλλοντας, ἐκείθεν εὐχμένους.

Τὸ ἄσμα, ὃ ἦδ' αὐλὸς καὶ κρότοι ποτηρίων,

Προπόσεις ὑπὲρ νεαρῶν ἀκούονται νυμφίων,

Καὶ ἀντηχοῦν, συγγέονται τὰ πάντα παραφόρως,

Ἐνῷ μυκᾶται ὁ βορρᾶς στενάζων εἰς τὸ ὄρος.

Αὐτόκλητοι οἱ χωρικοὶ τῆς ἐξοχῆς ἐκείνης

Πανηγυρίζουν ἤδη·

Ὁ πύργος εἰς τὸν θόρυβον τοσαύτης εὐφροσύνης

Ἐκπλήττεται, κ' ἐξωμοτῶν εἰς τὴν χαρὰν ἐνδίδει!

Καὶ πάντες ἤδη χαίρουσι.... Πῶς! πάντες, πάντες; μίαν

Κἄν δὲν ταρασσεται ψυχὴ, ἐκεῖ, εἰς τόσα στήθη;

Ὅποιοι γάμοι εὐτυχεῖς, ὅποια εὐλογία!

Καὶ τί δὲν πράττεις, Δέσποινα τοῦ κόσμου τούτου, λήθη!

Γ'

Σιγὴ καὶ σκότος τοῦ Βαφῆ καλύπτει τὸ πεδῖον,

Καθὼς καλύπτει φέρετρον τὸ βάθος τῶν μνημείων.

Θαρρεῖς εἰς ψῦχος καὶ σιγὴν καὶ ῥιγαλέα σκόπη

Μὲ τὴν μητέρα του τὴν γῆν ὃ θάνατος ὑπνώττει!

Φῶς, ἄστρον ἐν δὲν φαίνεται· εἰς ἐρεβώδη πόντον

Μετεμορφώθη τοῦ Βαφῆ τὸ ἔρημον πεδῖον.

Ψυχασαβδάτου εἶναι νύξ, τὸ πάσχα τῶν θανόντων,

Ἦ ὦρα, καθ' ἣν θέτομεν ἐπάνω τῶν μνημείων

Κολλύβων δαίπνον, κ' ἐκ λευκῶν προκύπτοντες μνημάτων,

Οἱ πειναλέοι γεύονται νεκροὶ τὰ κόλλυβά των.

....Φωνή τις αἰφνης τήν σιγὴν τινάττει τοῦ θανάτου·

Μὴ ὁ ἀλέκτωρ ἦν' αὐτὸς ὁ τοῦ ψυχροσαββάτου;

Ἴδού, ἴδού· φωτίζεται ἡ πένθιμος σκοτία·

Κηρία φέγγουν, νεκρική προδίνει συνοδεία,

Κ' ὑπὸ τὸ φῶς των βλέπει τις συμπόσιον θανόντων,

Μυστηριώδες, ἄβυσσον, ἐν χώρῳ εὐρυτάτῳ·

Δαίπνον νεκρῶν μονότονον, ἀπλήστως ἐσθιόντων

Με φρικαλέαν ὄρεξιν — παινῶσιν ἐκεῖ κάτω!

Κίνησις ἀκατάπυστος ἀκούεται χειλέων,

Πνοαὶ βροθεῖσι καὶ τρυγμὸς ὀδόντων πειναλέων! —

Μετὰ μικρὸν ἐγείρονται καὶ με βρεμῶδες βλέμμα

Τὸ ἔδαφος παρκτηροῦν τοῦ σκυθρωποῦ πεδίου·

Τὴν θέσιν, εἰς ἣν ἔπεσαν, τὸ ἐπιμένον αἶμα,

Καὶ θέτουσι τὴν χειρὰ των ἐπὶ μετώπου κρύου....

— Πλὴν διχτὶ ὁ τεθνεώς, ὁ σύνοφρυς ἐκεῖνος,

Ἄνευ κηρίου, ἄδαιπνος, ἐπάνω τῆς χιόνος

Με κεκυφύτην κεφαλὴν βαδίζει ἐπωδύνως;

Μόνος δὲν ἔχει κόλλυβα, οὐδὲ κηρίον, μόνος!

Ἐνίστα τὸ βῆμα του ἄλγος βαθὺ κλονίζει,

Ὁ ἀπλανὴς του ὀφθαλμὸς ἀγρίως σπινθηρίζει,

Καὶ προχωρῶν μνηολογεῖ· « Εἰς τὸν Θεὸν τὸν ζῶντα

Ὅρμίζομαι νᾶ σ' ἀγκπῶ ἀλόγη καὶ θανόντα!... »

Τὸ σάβανόν του ἡ πνοὴ τῆς αὔρας διασεύει,

Καὶ τεθνεώτος μαχητοῦ τὸν ὀπλισμὸν δεικνύει.

Πρὸς τοῦς συμποσιάζοντας τὸ βῆμα διευθύνει·

Ἐπίσης εἶναι μαχηταὶ καὶ οἱ νεκροὶ ἐκεῖνοι....

Περιλημμένοι σύντροφοι, μὲ ξίφος ἢ μὲ σφαῖραν

Ὅμοῦ μ' ἐκεῖνον τὴν αὐτὴν ἐξέπνευσαν ἡμέραν.

Πλὴν πρὸς ἀλλήλους ἀγνωστοὶ εἶν' οἱ νεκροὶ ἐκεῖνοι·

Δὲν ἐνθυμοῦνται τίποτε ἐκ τῆς ζωῆς των, μόνον

Τὰ κόλλυβά του τρυφηλῶς καθεῖς των κατὰπίνει·

Τὰ πάντα ἔχουσι νεκρὰ—ἐκτὸς τῶν σιχαγόνων.

Καὶ μόνον ὅσοι προδοθεῖν ὑπὸ ψυχῶν φιλητάτων,

Δὲν λησμονοῦν καὶ εἰς αὐτὸ τὸ βάθος τῶν μνημάτων!

Σύννοους ὁ ἄδειπνος νεκρὸς καὶ μόνος, πάντῃ μόνος,

Τὸ βῆμα σύρει τὸ νεκρὸν ἀργὰ καὶ μονοτόνως.

Τὸν ῥασοφόρον μαχητὴν ἐπικαθλέπει πάλιν,

Τὸν προσφιλεῖ του σύνοπλον, κ' ἐκτείνει τὴν ἀγκάλην

Ὡς ἄλλοτε· ματαίως!

Ὑπνώπτουσιν οἱ θεοκλήμοι τοῦ γαύρου ἱερέως.

.... Ἀλλὰ φωνὴ ἀλέκτορος δὲν ἀντηγεῖ καὶ ἤδη;

Εἶν' ὁ λευκός!—εἰς τοὺς νεκροὺς τὴν μνήμην ἀποδίδει.—

Ὡς φύλλα συνταράσσονται ἀπὸ ἀνεμοζάλην·

Διὰ μιᾶς ἐγείρονται, πετοῦν τὰ σάδανά των,

Καὶ ἀντ' αὐτῶν κυμαίνεται ἡ φουστανέλλα πάλιν,

Καὶ λάμπουν ἄρματα ἐδῶ, κ' ἐκεῖ τὰ βλέμματά των.

Οπλῶν κληγγή, προστάγματα πόλεμικὰ παρέχει

Ἀντιλαλοῦν περιχαρῇ·

Ἐδῶ πιάν, ἐκεῖ χοροί,

Καὶ πανταχοῦ τουφέκι....

Ἐδῶ, συντρίβων προσφιλῶν φαιδραὶ ἀνγνωρίσεις

Καὶ φθλῶν ἐνχαλισμοί

Ἐκεῖ, ἀγάπης ἀσπασμοί

Καὶ μάχης παρορμήσεις.

Αὐτοὶ νεκροί, αὐτοὶ νεκροὶ ἀφῆσαντες τὸ μνήμα!

Δὲν ἀκροᾶται, θεωρεῖς τὸ πτερωτόν των βήμα

Δὲν βλέπεις ὅπλα, καὶ κλαγγὴ ἀκούεται.... φωτίζει

Ὡχρὰ τὴν ὄψιν των ἀντίς καὶ τ' ὄμμα σπινθηρίζει!

Πλὴν αἶφνης σάλπιγγ' ἀντηχεῖ καὶ κυματίζων ἦδη,

Ὁ ἐρυθρόχρους θύσσηνος προκύπτει τοῦ Πραΐδου....

Τοὺς ἄνδρας μὲ συγκίνησεν παρατηρεῖ μεγάλην,

Καὶ ἀνακράζει· «πρὸς ἐμέ, γενναῖε λόχε, πάλιν!»

Καὶ στίλβουν λόγχαι πρὸ αὐτοῦ καὶ ξίφη μετὰ μένους,

Καὶ φθάνουν ὅσοι ἔπεσαν ἐκεῖ ὑπὲρ τοῦ Γένους·

Οὐχὶ ὡς ἔπεσαν προχθὲς τὰ τῶν Βουλγάρων σμήνη,

Ἄλλ' ὡς πίπτουν Ἑλληγεσ, ὡς ἔπεσαν ἐκεῖνοι,

Οὕς εἶδ' ἡ γρυὺς τῆς Δύσεως μὲ νυσταλέον βλέμμα,

Διότι μύρον σλαβικὸν δὲν ἔχυσαν, ἀλλ' αἶμα!

....Πλὴν ποῖα λάμψις τοῦ Βαφὲ τὴν ὄψιν ἀλλοιοῖναι!

«Ἑλλάς καὶ Κρήτη!» ἀντηχεῖ καὶ πάλιν τὸ πεδῖον,

Καὶ τὸν Πραΐδην ἐγερθεῖς ὁ λόχος του κυκλόνει,

Μὲ φλέγον βλέμμα καρτερῶν τῆς μάχης τὸ σημεῖον.

Καὶ πέραν, πέραν, ἔνκνι, βωβοὶ στρατοπεδεύουν

Οἱ φονευθέντες ὑπ' αὐτῶν καὶ ἐκεῖ κατὰπρασόντες·

Μ' ἔχθρας βλέμμα πρὸς τῆς γῆς τὸ μαῦρον χῶμα νεύουν,

Καὶ διασχίζουν οἱ ὄξεις τὰς σάρκας των ὀδόντες.

Αὐτοὶ δὲν ἔχουν κόλλυθα... δὲν εἶναι στρατιῶται!

Χριστοῦ κ' ἐλευθερίας!

Τὸ τουμπελέκι τοὺς καλεῖ... καὶ τρέμουν καθὼς ὅτε

Διέκρινεν εἰς τὸ Βαφὲ 'Ελλήνων πανοπλίας!

Πλὴν τί ζητεῖ περίλυπος καὶ πόσον ἐπιμόνος

Ὁ ρασοφόρος μαχητῆς ἐπάνω τῆς χιόνης;

Καὶ διατὶ τὸν ἄδειπνον θανόντα διακρίνων,

Τὸ βῆμα μαλ' αὖθις ἐκτείνει πρὸς ἐκεῖνον;

— Βρασίδα, λέγει, ποῦ λοιπὸν τὴν ἔχεις τὴν σημαίν;

Κ' ὑψώνει κεφαλὴν ὠχρὴν καὶ ἀλγεινῶς ὠραίν.

Δὲν τὴν εὕρισκω, τὸν γλαυκὸν δὲν βλέπω οὐρανόν μου,

Καὶ ἤθελα τὴν κυανὴν νὰ ἔχω σάβανόν μου!

Ἐκεῖνος πρὸς ἀπάντησιν ὑψῶν τὸ μέλιν ὄμμα,

— Ἐπάνω — εἶπε κ' ἔδειξε τοῦ οὐρανοῦ τὸ δῶμα....

Καὶ προχωρῶν ἐγγύτερον ὁ σύννους νεκρίας,

Μετὰ φωνῆς βραδείας

— Μένος, τὸν λέγει, κόλλυθα δὲν εἶχα καὶ λαμπάδα

Ἐλκησμονήθην.... δός με καὶ τὴν ἐδικήν σου δαῖδα.

— Καὶ τί τὴν θέλεις; — Ἰερεῦ, τὴν θέλω! — καὶ συγχρόνως

Λαδὼν τὴν δαῖδα προχωρεῖ ὡς σύννεφον τυφῶνας,

Καὶ φεύγει, φεύγει ἐν ὀργῇ καὶ ὀλίπῃ βαθυτάτῃ.

Ἡ ἐντορὶα του λαμπὰς τὸν δρόμον του χαράττει,

Πλὴν λάμπει περισσότερον τὸ πῦρ τῶν ὀφθαλμῶν του*

Αὐτὸ φωτίζει κάλλιον τὴν σκοτεινὴν ὁδόν του....

Δ'

Τὸ ψυχρὰ βάχτον ἐκεῖ· γάμος ἐδῶ.... Ἀκόμα
 'Ηδέως ἐξακολουθεῖ τὸ μέλος τῶν ἀσμάτων·
 'Ο πύργος δὲν ὑψόγεται εἰς ἡμαγμένον χῶμα,
 Οὐδ' εἰς πεδίον ἔρημον σιωπηλῶν μνημάτων....
 'Οποῖ' ἀντιθέσεις! Θεεῖ, διαφορὰ ὅποια!
 'Εντὸς τοῦ πύργου θόρυβος, ἐκεῖ σιγὴ βαθεῖα.
 'Ο θάνατος καὶ ἡ ζωὴ εἰς τὴν ἰδίαν ὥρην
     Συνεορτάζουν ἤδη·
 'Ο μὲν προσφέρει κόλλυβας εἰς τοῦ Βαφῆ τὴν χώραν,
 'Η δὲ τὸν οἶνον τῆς χαρᾶς καὶ δέχεται καὶ δίδει.
 'Εντὸς θαλάμου εὐπρεποῦς ἐπίχρυσος λυχνία
 'Αφίνει λάμπην ἀμυδρὰν καὶ βαθμηδὸν ἐκπνέει,
 Καὶ εἰς τὸ δῶμα ἐντελής θὰ ἦτον ἡ σκοτία,
 Τῆς Ἰδας ἂν δὲν ἔφεγγον οἱ ὀφθαλμοὶ οἱ νέοι!
 'Οποῖον κάλλος, οὐρανέ! 'Η κόμη ἡ λυτὴ της....
 'Αλλὰ τί πράττω; τί τολμῶ νὰ περιγράψω ἤδη;
 Δὲν περιγράφεται τὸ φῶς καθὼς καὶ ἡ μορφὴ της·
 Κ' ἡ Μοῦσα ἔχει ἔριαν· καὶ τοι θεά, ἐνδίδει.
 Δικαίως ὁ νεκρὸς αὐτῆς καὶ ὑπ' αὐτὸ τὸ χῶμα
 'Αμφισβητεῖ τὸ κάλλος της ζηλοτυπῶν ἀκόμα!
 Σιωπηλὴ καὶ κάτωχρος ὡς φθινοπώρου φύλλον,
 Τ' ἄσπαιτ' ἀκούει σύνοφρος τῶν χωρικῶν ὀμίλων,

Καί μ' ἐκθιχθόν ὁ Γαβριήλ τήν ἀτενίζει ἄμικ.

Ὡς ἐπτάσιαν τοῦρανοῦ ἀφήσασαν τὸ δῶμα.

Πῶς διαμένουν ἄφωνοι νυμφίος καὶ νυμφία!

Εἰς τὸν κοιτῶνά των σιγή, ἐγγύς των εὐθυμία,

Καὶ πανταχοῦ τοῦ κεραυνοῦ ὁ ἀλαλάζων κρότος.

Θαρρεῖς ἐπίορκον ζητεῖ τὸ πῦρ του εἰς τὸ σκότος.

Ἐξίστηντος ἀνεγείρεται ἡ Ἰδα, κ' εἰς τὸν νέον

— Ἄς παύσουν, λέγει, τ' ἄσματα, ἄς παύσουν τελευταῖον!

Μὲ φέρουν πληξὶν αἱ φωναὶ αὐταὶ τῶν Κανιδάλλων....

Κ' ἐκεῖνος ἀποκρίνεται βαρὺθυμος καὶ πάλλων.

— Τί ἔχεις, Ἰδα; τὴν στιγμὴν αὐτὴν τοσαύτη λύπη;

Μή;... καὶ σιγᾷ φοβούμενος τὴν σκέψιν του νὰ εἴπῃ....

Μή, Ἰδα, μετενόησες; εἰπέ με το, ὁμίλει,

Καὶ φεύγων φθάνει πύσχουσιν νὰ μὴ σὲ βλέπω, φίλη.

Δὲν θέλω θλίψιν δι' ἐμὲ νὰ ὑποφέρῃς ἄλλην.

— Ἄ, Γαβριήλ, τὰ ἴδις, τὰ ἴδια καὶ πάλιν!

Ἄλλὰ τί ψῡχος! Ἄφησαν σθυσμένην τὴν ἐστίαν.

Νὰ τὴν ἀνάψῃ δὲν καλεῖς θεράπαιναν κἀμμίαν;

— Ἰδα, εὐθύς.... — Ἄλλὰ οὐχί! πολὺ δὲν εἶναι ψῡχος....

Μὴ μὲ ἀφίης, κάθησε, τὸν λέγει ἀνησύχως.

Φέρε τὴν χεῖρά σου ἐδῶ! μὲ ἀγαπᾷς; εἰπέ μοι.

— Ἄν σ' ἀγαπῶ! καὶ ἡ φωνὴ τοῦ νεανίσκου τρέμει....

— Πολύ, πολύ;... — Ὅσον ψυχὴ ἐπὶ τῆς γῆς κἀμμία!

— Τί δυστυχία! — Διὰ τί, ὦ Ἰδα, δυστυχία;

— Ὡ Γαβριήλ, δὲν ἤθελα ὀδύνην γὰρ σ' ἀφήσω.

Ἄν ἀποθάνω, ἂν τυχὸν τοὺς ὀφθαλμούς μου κλείσω!...

— Σὺ ν' ἀποθάνῃς, Ἴδα μου! Σὺ, Ἴδα, ν' ἀποθάνῃς!

Πλὴν δὲν καταλαμβάνεις,

Πῶς καὶ προσφέρουσιν αὐτὸν τὸν λόγον μὲ φονεύεις;

Ἴδέ με εἰς τὸ πρόσωπον, ἰδέ, ἂν δὲν πιστεύῃς...

Καὶ εἶχεν ἡ μορφή αὐτοῦ τὸ τοῦ θανάτου χρώμα,

Κ' ἦτον θαλάρων ἔμπλεον τὸ δικυγὲς του ὄμμα.

Κ' ἐκείνη ἀπομάττουσιν τὸ θάνατον τοῦ τὸ βέρον,

Συγκινημένη στρέφεται καὶ λέγει πρὸς τὸν νέον·

— Οὐχί, θὰ ζήσω, Γαβριήλ· οὐχί, δὲν θ' ἀποθάνω!

Καὶ πίπτει εἰς τὸ στήθος τοῦ γλυκύδακρυς ἐπάνω,

Εὐδαίμων, λησμονήσασιν καὶ ὄρκους καὶ μνημεῖα·

Πλὴν συμβιβάζεται ποτὲ μ' ἡμᾶς ἡ εὐτυχία;...

Τῶν χωρικῶν τὰ ᾄσματα ἠκούσθησαν καὶ πάλιν·

Ἡ Ἴδα συνταράσσεται καὶ λέγει πρὸς τὸν νέον·

— ὦ Γαβριήλ, χάριν λοιπὸν σ' ἐζήτησα μεγάλην;

Τοὺς ψάλλτας εὐχαρίστησε καὶ εἰπὲ νὰ παύσουν πλέον!

Βοή τοσαύτη μ' ἐνσπλεῖ... — καὶ ἐξέρχεται ὁ νέος.

Μετὰ μικρὸν τὰ ᾄσματα κατέπαυσαν ταχέως.

Ἀπῆλθον πάντες, καὶ αὐτὸς ἐξῆλθε νὰ δρασίσῃ

Εἰς τῆς θεῆλλης τὴν πνοήν τὸ μέτωπον τὸ καπνόν·

Ὁ οἶνος εἶχε τῆς χαρᾶς τὸ αἷμα του φλογίσει,

Καὶ εἰς τὸν κῆπον προχωρεῖ ἀπλήστως ἀναπνέων.

Ἐκεῖ, λαμπρὰς τις φαίνεται καὶ σάβανον ἀσπρίζει·

Νεκρὸς τις βλίνει πρὸ αὐτοῦ καὶ βλέμμα φωσφορίζει...

Ἀργά, ἄργά ὁ τεθλιεὶς ἐγγὺς τοῦ ζώντος φθάνει,

Τὴν χειρὰ του λαμβάνει,

Τρίς εἰς τὸ φρίσσειν ἐμφυσᾷ τοῦ νεανίσκου στόμα,
Καὶ τὸν ἀφίνει κείμενον ἐπὶ τῆς γῆς ὡς πτώμα.

Ε'

Ἡ καταιγὶς αὐξήσατα βρυχᾷται μαινομένη,
Καὶ ἀστραπὴ φλογίζουσι τῶν οὐρανῶν τὸ δῶμα.
Τὸν Γαβριήλ περιδεῆς ἡ Ἰδα περιμένει,
Καὶ πρὸς τὴν θύραν στρέφεται τ' ἀνήσυχόν της ὄμμα.
Πλὴν βῆμ' ἀκούει, ἔρχεται· τὸ βῆμά του γνωρίζει·
Ἡ θύρ' ἀνοίγει ἐλαφρά, ὁ Γαβριήλ ἐμβαίνει·
Μυστηριώδης τις ἀκτὶς τὸ βλέμμα του φωτίζει....
— Ἡλθα, τὴν λέγει· οὔτε εἷς τῶν ῥαψωδῶν σου μένει.
Κ' ἐν τάχει, μ' ἀκατάσχετον ὁρμὴν καὶ προθυμίαν
Μετέβη—ὄχι—ἔπεσε σχεδὸν εἰς τὴν ἐστίαν.
Εἰς τὴν πυρὰν θερμαίνεται μετὰ τρυφῆς ἀφάτου,
Κ' ἐκείνη μετὰ θυμασμοῦ τὸν βλέπει βαθυτάτου.
— Τί ἔχεις, λέγει, Γαβριήλ; ὦ, ἀνοιξε τὰ χεῖλη·
Ὅποια ὄψις! πρὸς θεοῦ, ὁμίλησε, ὁμίλει!
— Κρυόνω, Ἰδα· ἄφες με νῦν θερμανθῶ, κρυόνω·
Τὴν ἀπαντᾷ περίλυπος κ' ἐν ἀπαισίῳ τόνω.
— Ἀλλὰ, τὸν λέγει ἐκπληκτος καὶ σκυθρωπῶς ἡ νέα,
Κρυύνεις τόσον;....— Ναί, πολὺ! ὦ, τί πυρὰ ὥραϊς!
Καὶ πάλιν κύπτει πρὸς τὸ πῦρ, θερμαίνεται ἀκόμα,
Καὶ στρέφων, μὲ παράδοξον τὴν ἀτενίζει ὄμμα.

Πλήν μήπως πάσχη;... σκέπτεται ἡ "Ιδα ἐπωδύνως·

—Τί ἔχεις, λέγει, Γαβριήλ; καὶ σιωπᾷ ἐκεῖνος....

—Σιγῆς;... Ἀλλοίμονον, ποτὲ τοιοῦτον δὲν σὲ εἶδα·

Εἰπέ μοι, πῶς ἐβράδυνες;—'Εβράδυνα, ὦ "Ιδα;

Καὶ μειδιάσας ζοφερῶς καὶ στόνον βαθὺν πνίγων,

Πολὺ τυχέως θὰ εἰπῇς πῶς ἤλθω μετ' ὀλίγον!...

—Πολὺ τυχέως;... διατί; Ὅποία γλῶσσα ξένη!

Λυπήσου τρέμουσαν ψυχὴν κ' εἰπέ με τί συμβαίνει;

"Ἄλλον σὲ βλέπω πρὸ μικροῦ ἐδῶ ἐπανελθόντα.

—« Σ' ὀρκίζομαι εἰς τὸν Θεὸν τὸν ἀληθὴ καὶ ζῶντα, »

Δὲν ἔχω, φῶς μου, τίποτε!.....

.....

—"Α, Γαβριήλ, εἶσαι κακός! τὸν λέγει τεθλιμμένη.

—'Εγώ, « φιλότατη μου ψυχὴ, ψυχὴ περιλημμένη;... »

Καὶ χιονώδη θεωρῶν παστάδα, ἔτι μᾶλλον

Ζοφεῦται, καὶ κατασιγῶν κρυφίαν καταγιῖδα·

—"Ιδα ἐκεῖνη ἡ παστάς ἀνῆκεν εἰς τὸν ἄλλον;...

—Τὸν ἄλλον!—Ναί, καὶ ἐπ' αὐτῆς θάκομηθῶμεν "Ιδα;

—'Αχάριστε!—'Αχάριστος! καὶ διατί φιλότατη;

Μία ἐρώτησις ἀπλῇ τοσοῦτον σὲ ταράττει;

Πλήν ὅ,τι λέγει ὁ λαὸς ἐν δὲν ἦναι πλάνη;

*Ἄν ἔλθ' εἰς τὴν παστάδα τοῦ τὸ σῶμα νὰ θερμάνη;...

Καλὰ· χωροῦμεν καὶ οἱ τρεῖς... Εἴν' ἡ παστάς εὐρεῖα.

Δὲν εἶν' ὡς ἄλλη τις στενὴ!.....

'Εξαίφνης ἀνεγείρεται ἡ δυστυχὴς ἐπάνω·

—Εἰπέ με, λέγει, Γαβριήλ· μὴ θέλῃς ν' ἀποθάνω;

— Φιλτάτη μου, παρακληρῶ.... πλὴν πρὸ μικροῦ ἀκόμα

Μ' ἐπῆλθε ζάλη κ' ἔπασα λειπόθυμος ὡς πτώμα.

— Ἐλαιοπόθυμης; Θεέ! σύ, Γαβριήλ; καὶ πότε;

Καὶ πῶς δὲν μὲ τὸ ἔλεγες; Καταλαμβάνω τότε....

Εἰς ἱατρός! ἀνέκραξε· κ' ἐκείνος· — Ἄφες τώρα·

Δὲν εἶναι ὥρα ἱατρῶν, ἀλλ' εὐτυχίης ὥρα!

— Πῶς ἐφοβήθην! ἀσθενῶ τὸ θάρρος μου ν' ἀνεύρω....

Ἄν ἤξευρες πῶς σ' ἀγαπῶ! — Καὶ πῶς δὲν τὸ ἤξεύρω;

Καὶ μετ' ἐλίγον, συγκρατῶν βαθείης συγκινήσεις·

— ὦ, μὲν χάριν σὲ ζητῶ! — Εἰπέ. — Νὰ μὲ μισήσης!

— Καὶ πάλιν;... Μὴ λοιπὸν ποθῆς παράτρονα νὰ μ' ἴδῃς;

— Ἄν μὲ μισῇς, μὲ ἀγαπᾷς· ἂν ὅχι, μὲ προδίδεις....

— Ἀλλοίμονον· ὁ πυρετὸς ἐκ νέου σὲ μαστιῖζει.

— Ὁ πυρετός;... Ναί, κεφαλὴν καὶ στήθος μοῦ φλογίζει.

Τί σ' ἔλεγα;... Ὅμως ἰδοῦ, ἐξέλιπεν ἡ ζάλη....

Τὸν διακόπτει πλὴν φωνή, περίτρομος, μεγάλη·

« Πυρκαϊά, πυρκαϊά! » ὁ πύργος καίει· ὅλος,

Καὶ τ' οὐρανοῦ φλογίζεται ὁ ζωφωμένος θόλος.

Ἐμπρὸς αὐτῆς ὁ Γαβριήλ μ' ἐν βῆμα μόνον φθάνει·

Ἰδὼν αὐτὴν λειπόθυμον, ὡς βρέφος τὴν λαμβάνει

Καὶ φεύγει· πρὸ αὐτοῦ τὸ πῦρ τὰς φλόγας του μακρύνει·

Τὸν πύργον τὸν φλεγόμενον ὀπίσω του ἀφίνει,

Καὶ φεύγει, φεύγει· λέαιναι τίς εἶδεν, ὅταν ἔχῃ

Τὸν σκύμνον εἰς τὸ στόμα,

Καὶ μ' ἀνχαμμένον ὀφθαλμὸν εἰς καῖον δάσος τρέχει;

Ὅμοίως φεύγει καὶ αὐτὸς καὶ μὲ τοιοῦτον ὄμμα!

ΣΤ'

Ἀσθρινῶν παύει τὴν γοργὴν καὶ ἑξάλλον πορεύει·

Ἀφίνει τὴν λειπόθυμον ἐπὶ τῆς γῆς νυμφίαν,
Καὶ τὴν μόρφην τῆς μὲ ὀργὴν καὶ οἶκτον ἀτενίζει·

Ὁ πύργος ὁ φλεγόμενος μακρόθεν τὸν φωτίζει....

Ἐξαίφνης στόνον ἀλγεινὸν τὸ στῆθος τοῦ ἀφίνει!

Ἀνάμνησίς τις πηλὴν σχεδὸν τὸν ἱλαρύνει·
Αἰσθημα κατ' αἰσθήματος πηλαίει ἐπιπόνως,

Καὶ τὴν προσβλέπει σύνορρος καὶ συμπαιθὼν συγχρόνως....

Ἄλλ' ἀκουσίως τὰς ψυχρὰς ἀγκάλας τοῦ ἀνοίγει

Καὶ τὴν ἐνγκυλίῃται· θαρρεῖς ὅτι τὴν πνίγει.

Καὶ τῆς φιλεῖ καὶ τῆς φιλεῖ τὰς παρειάς, τὸ στόμα,

Τὸ χιονῶδες μέτωπον, τὸ κεκλεισμένον ὄμμα.

Φίλημα εἰς τὸ φίλημα ἀκόρεστον ἀφίνει·

Θαρρεῖς δὲν τὴν ἀσπάζεται, θαρρεῖς τὴν κατὰπίνει!

Συνερχομένη, ἀσθενῶς ἢ δυστυχῆς κινεῖται·

— Ποῦ εἶμαι, λέγει, Γαβριήλ ;... Θαμβόνηται τὸ φῶς μου·

"ὦ, εἰς τὸν πύργον φέρε με... Κ' ἐκεῖνος· — Πυρπολεῖται!

— Ὁ πύργος μου! — Ὁ πύργος σου οὐχί, ὁ ἐδικός μου....

— Ὁ ἐδικός σου, Γαβριήλ ; "Α, ἐννοῶ, βεδάξως·

Πλὴν τίς τὸν ἔκλυσε ; — Τὸ πῦρ δὲν ἤγαψε τυχαίως....

Τὸ ψυχρὰδόχατον τελούν τὰ τέκνα τῶν μνημείων·

Τίς οἶδεν, ἴσως τεθνεώς, στερούμενος κηρίον....

Περιδεῖς τὴν χεῖρά του λαμβάνει, κ' αἰφνιδίως

Τὴν ἀποσύρει κρίζουσα· — "ὦ, πόσον εἶσαι κρύος!...

Κ' ἐκεῖνος· — Σπεῦσε, ἔχομεν μικράν ὁδοπορίαν·

'Ελθέ! — Πλὴν ποῦ; — Εἰς τὴν μικράν, τὴν ἄλλην μου οἰκίαν.

Καὶ ἀνυψῶν σιωπηλῶς τὸ ζοφερόν του ὄμμα,

Σύννεφον μέλαν θεωρεῖ εἰς τ' οὐρανοῦ τὸ δῶμα·

« Ἀμαξηλάττ! » κρίζει,

Κ' ἰδοὺ τὸ νέφος κατελθὼν τὴν Ἰδαν πλησιάζει.

Ἡμιπαράρρονα σχεδὸν καὶ ἄκουσεν τὴν σύρει,

Κ' εἰς τὴν νεφέλην ἀναβάς, ἐπάνω τὴν ἐγείρει.

— Βλέπεις; τῇ λέγει γλυκερῶς καὶ πρὸς ἐκείνην στρέφων·

Τοιοῦτον ἔχουν ὄχημα τὰ τέκνα τῶν συννέφων!

Κ' εἰς τὸν ἀθέατον φωναῖ ἀμαξηλάττην πάλιν·

« Εἰς τὴν οἰκίαν!... » καὶ μ' ὁρμὴν ὑψόνεται μεγάλην

Ἐπάνω τῶν αἰθέρων,

Τὸ νεφελῶδες ὄχημα τοὺς νεονύμφους φέρον.

Καὶ φεύγει, φεύγει· ἀστραπαὶ τὸν δρόμον του φωτίζουν,

Ἡ θύελλα τὸ ὁδηγεῖ, αἶρες τὸ λικνίζουν.

Ἄνω πεδίων, πόλεων καὶ ὑψηλῶν ὄρεων

Διέρχονται· εἰς πέλαγος πλησίον εἶναι πλέον.

Πετᾶ ἐπάνωθεν αὐτοῦ τὸ νεφελῶδες πλοῖον,

Τῆς Ἰδας ἔχον τὴν λευκὴν ἐσθῆτα ὡς ἱστόν.

Κ' ἐνῷ ἀστράπτει καὶ βροντᾷ κ' ἡ θύελλα συρίζει,

Ἡ ναὺς ἐκείνη προχωρεῖ, ἐκτάσεις διασχίζει,

Καὶ πλὴ' εἰς κόρυμα νεφῶν· κατέρχεται, ὑψοῦται,

Ὅτε μὲ ἀστραπαῖς, ὅτε μὲ νεραυνοὺς σταυροῦται!

Κ' ἡ Ἰδα;...ζῆ; ἀπέθανεν; αἰσθάνεται ἀκόμα;
 Τὴν ἐλυπήθη ὁ Θεὸς κ' ἔχει κλειστὸν τὸ ὄμμα.
 Ἀλλὰ ὁ μέλας ὀφθαλμὸς ἐκείνου σπινθηρίζει,
 Ὡς ἡ βαθεῖα θάλασσα ὀπότεν φωσφορίζει.

Ζ

Φῶτα ἡμίθεστα ἐκεῖ δὲν φαίνονται πλησίον;
 Δὲν εἶν' ἐκεῖνο τοῦ Βαρὲ τὸ ἔρημον πεδῖον;
 Τὸ μέλαν νέφος μὲ ὀρμὴν κατέρχεται μεγάλην,
 Καὶ τοὺς νυχθόταξ τ' οὐρανοῦ ἀφίνον, φεύγει πάλιν.
 Στενάζει καὶ γογγύζ' ἡ γῆ τὸ βάρος τῶν δεχθεῖσα!
 Ἡ γῆ ἐτέραν γῆν ζητεῖ νᾶ φύγη, πτοηθεῖσα·
 Ὁ ἔρπον σκώληξ κρύπτεται ὑπὸ τὸ χῶμα φρίσσων,
 Κ' οἱ ἄνθρωποι ἀκίνητοὺν ἐπὶ τῶν κυπαρίσσων.
 Καὶ πίπτουν τ' ἄστρα, καίονται, ἀνάπτουν ὡς λαμπάδες,
 Κ' ἐκπέμπουν ὑλακὰς κυνῶν βραχνὰς αἱ πεδιάδες.
 Κρωγμοὶ ἀκούονται γλαυκῶν ἐν μέσῳ τῆς σκοτίας,
 Καὶ ἄσματα χαμηλὰ καὶ ἄσματα κηδεῖας·
 Ἐνίστα ἡ ἀστραπή τὰ σκότη διασχίζει,
 Καὶ χεῖλος τάρου ἀνοικτοῦ ἐπὶ στιγμὴν φωτίζει....
 Εἰς νέφη μαῦρα κρύπτεται ἡ ὄψις τῶν αἰθέρων,
 Καὶ φεύγουν τὰ νυχθόδια πτηνὰ ἐκπεπληγμένα,
 Κ' ἐκεῖνος τὴν λειπόθυμον νομίζειν αὐτοῦ φέρων,
 Ἐντὸς ὀμίχλης χάνεται κ' εἰς σκότη πυκνωμένα....

II'

Εκεῖ ὅπου κατέπεσεν αὐτόχειρ ὁ Βρασιδάς,

Τὸ σῶμα φέρει προχωρῶν τῆς ἀνισθήτου "Ἰδας·

Ἀσθμαίνων βαίνει, σταματᾷ, βιάζεται μετ' ἀγῶνος,

Τὸ ἐλαφρὸν φορτίον του κομίζων ἐπιπόνως.

Ἐνίοτε τὸ βῆμά του κρατῶν τὴν ἀτενίζει,

Κ' εἰς τὴν μορφὴν τῆς ἄγριον τὸ βλέμμα του πλανᾷται·

Ἐνίοτε καθήμενος ὡς βρέφος τὴν λικνίζει,

Καὶ σιγῇ τὸν νανούρισμα τὸ σκότος ἀκροᾷται...

Εἰς μνημα αἴφνης ἀνοικτὸν προσέκρουσεν, ἀφίνει

Φωνὴν ἀνγκουφίσεως καὶ ἴσταται τυχέως·

Ἡ ἡρεμῶσα θεὰ του, θορρεῖς, τὸν καθιδύνει.

Ὁ πλάνης στέγην εὗρισκεν, εὐνὴν ὁ νυσταλέος!

— Ἐγείρου, νύμφη! νᾶ ἰδῆς τοὺς ἀληθεῖς νυμφῶνας·

Ἐξύπνησε μίαν στιγμὴν, θὰ κοιμηθῇς αἰῶνας...

Τοὺς ὀφθαλμούς της ἤνοιξε· πλὴν φρίττουσα τοὺς κλείει,

Καὶ θέτει εἰς τὰ ὄμματα τὰς χεῖρας ὡς αἰγίδα·

Ἀκκριαίως ἀστραπῆς ἡ λάμψις τὴν δεικνύει

Τὴν ὄψιν τοῦ Βρασιδά...

Ὡς φύλλον φρίσσει, καὶ φωνὴν ἀκούει. — Μ' ἐνθυμεῖσαι;...

— Ἐλέησέ με, Κύριε! — Μὴ τὸν ἐπιχαλῆσαι!

Καὶ στρώων κάτω μὲ σπουδὴν τὰ κρύα σάβανά του,

Ἐλκύει τὴν νεάνιδα μετὰ στοργῆς σιμά του.

— "Ιδὲν σὲ ἐσυγχώρησα! τὴν λέγει τεθλιμμένος·
 'Ἄλλ' ἤδη εἰς ἐκπνεύσασκιν λαλεῖ ἀποθαμμένος.
 Τὴν θλίβ' εἰς τὴν ἀγκάλην του καὶ τ' ὄμμα του θαυρῶει·
 Ἀποκοιμᾶται μετ' αὐτῆς καὶ τὸ μνημεῖον κλείει....

Θ'

Σιγὴ καὶ σκότος τοῦ Βαφῆ καλύπτει τὸ πεδίοι·
 Ὅ τάφος ἤδη ἔκρυψε τὸν πρὸ πολλοῦ πεσόντα,
 Ἄλλὰ εἰσέτι τὸ κλεισθὲν ἀντιλαλεῖ μνημεῖον·
 « Ὁρκίζομαι νὰ σ' ἀγαπῶ ἀκόμῃ καὶ θανόντα! »

1873

ΜΕΤΑΦΡΑΣΕΙΣ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΦΑΣΜΑΤΑ

ΕΚ ΤΩΝ ΑΝΑΤΟΛΙΚΩΝ ΠΟΙΗΣΕΩΝ

ΤΟΥ

ΒΙΚΤΩΡΟΣ ΟΥΓΓΩ

Α'

ὦ, πόσων εἶδα θελητικῶν παρθένων ἔρμα δύνει!

Τοιαύτ' ἢ μοῖρα· θύματα θηρεύει τὸ μνημεῖον.

Πρέπει τὸ χόρτον δρέπανον ἐλέθριον νὰ δρέπη,

Καὶ οἱ παννύχιοι χοροὶ εὐώδη ἄνθη πρέπει

Καὶ ῥόδα νὰ πατῶσι!

Νὰ ῥέουν πρέπει ῥύακες γοργῶς καὶ νὰ σβεσθῶσι·

Μὲ τάχος πρέπ' ἢ ἀστραπή νὰ σβύνετχι ἰδέας,

Καὶ τ' ἄνθη τὰ ἀστέρινα περικαλλοῦς μηλέας,

— Χιῶν τοῦ ἔαρος ἡμῶν εὐώδης — ζηλοτύπως

Τοῦ ἀπριλίου πηγετοὶ νὰ κκίωσιν ἀλύπως!

Τοιαύτη εἶναι ἡ ζωὴ ἀείποτε· βαθεῖα

Ἐπέρχεται μετὰ τὸ φῶς ἡ νύξ καὶ ἡ σκοτία,

Κ' ἡ ἔγερσις ἄνω ἐκεῖ, ἡ ἔγδον τοῦ μνημείου.

Πέριξ φαιδρῶς καθήμεθα τρχπέζης συμποσίου,

Πλήν περκατιῶν τὰς θέσεις των μὲ τεθλιμμένον ἦθος,
 Πρὶν κενωθῇ τὸ κύπελλον, συνδαιτημένων πλῆθος!

B'

"ὦ, πόσας εἶδον νὰ σβέσθουν· λευκή, βοδὴν' ἡ μίξα·
 "Ἄλλ' ἤκρατο τ' οὐρανοῦ μολπήν κ' ὑπερμειδία·
 "Ἄλλ' εἰς τὴν χεῖρα μέτωπον ἐστήριξε θλιμμένον,
 Κ' εἶχ' ἡ φλογίνη της ψυχὴ τὸ σῶμα τεθραυσμένον,
 "Ὡς θραύει ὄρνις φεύγουσα τὸν κλῶνα μετὰ βίβας.
 Μίξ, ἀλλόφρων, κάτωχρος, βορὰ ζηλοτυπίας,
 "Ονομα ἐψιθύριζε λησιμονηθὲν ἡσύχως·
 "Ἄλλη ἐσθέσθη συμπαθὴς ὡς μελωδίας ἦχος,
 Καὶ ἄλλη μὲ μειδίαια ὀδύνης εἰς τὸ στόμα
 "Εσθέσθη, ἄγγελος τὴν γῆν ἀναπολῶν ἀκόμα!
 "Ὅλοι ἀδρογενῆ φυτὰ πρὶν ζήσουν μαραινόμενα,
 Μὲ τὰς μικρὰς των φωλεὰς πτηνὰ συναρπαγέντα·
 Περιστερά, ἃς εἰς τὴν γῆν ἐχάρισε τὸ Θεῖον,
 Μ' ἔρωτα καὶ μὲ χάριτας στεφόμεναι παιδίων,
 "Ἡρῶμον χρόνους θελκτικὰς μ' ἀνοίξεις μυρωμένας.
 Πῶς! ἦδη τὰς βιβλόν' ἡ πλᾶξ τοῦ τάφου κοιμώμενας·
 Πῶς! τόσα ἔντα μαγικὰ μὲ ὄμματα κλεισμένα·
 Τόσκι λαμπάδες σβύσσαι, τόσ' ἄνθη μαραινόμενα!
 "ὦ, ἄφετε... εἰς λογισμοὺς πλανώμενος πενθίμους,
 Μακρὴν νὰ φύγω, εἰς ὄρυμους καὶ εἰς ἀντὶς ἐρήμους.

Φάσματ' ἄθρά! ἔρχοντ' ἐκεῖ, ἔμπρός μου, μία, μία,
 'Οπότεν σκέψεις ῥεμβασμοῦ μ' ἀποπλανᾷ γλυκεῖα.
 Ἀμφίβολον δεικνύει φῶς καὶ κρύπτει τὴν πληθύν των,
 Καὶ βλέπω, βλέπω μεταξὺ τῶν κλάδων τὴν μορφήν των,
 Κ' ἐν μέσῳ φύλλων λάμποντα ὑγρὰ τὰ βλέμματά των.
 Εἶν' ἡ ψυχὴ μου ἀδελφὴ ἐρατεινῶν φασμάτων!
 Δὲν μᾶς χωρίζει θάνατος, οὐδὲ ζωή· στηρίζω
 Τὸ βῆμά των, ἥ μὲ πτερὰ ἐκείνων πτερυγίζω.
 Ἄφατον ὄναρ, ὅτ' ἐγὼ νεκροῦμαι ὡς ἐκείναι,
 Αὐταὶ δὲ ζῶσιν ὡς ἐγὼ κ' ἐπὶ τοῦ κόσμου εἶναι....
 Ἐκείνας τότε ὄλαι μου αἱ σκέψεις ὁμοιάζουν.
 Τὰς βλέπω, τὰς ἀκολουθῶ κ' «ἐλθὲ ταχέως» κρᾶζουν!
 Κύκλω μνημείου ἀνοικτοῦ ἐκ τῆς χειρὸς κρατοῦνται
 Κ' ἐν σιωπῇ ὀρχοῦνται.
 Εἶτα, μετὰ βραδύτητος ἀπέρχονται πενθίμου·
 Τότ' ἐνθυμοῦμαι, κ' εἰς αὐτὰς ἀφίνετ' ἡ ψυχὴ μου.

Γ'

Μία ἰδίως· ἄγγελος, τῆς Ἰσπανίας αἵμα!
 Χεῖρες λευκαί· μ' ἀγνὰς πνοὰς τὸ στήθος ἀναπάλλον·
 Ὅρματα μὲν ἀστράπτοντα ὡς πῦρ, κρεόλης βλέμμα,
 Κ' ἡ χάρις ἡ λαυθάνουσα ἐκείνη, στέμμα θάλλον
 Κοσμοῦσα Ἡδὴς κεφαλήν.

Δὲν εἶν' ὁ ἔρωσ τῆς πικρᾶς θανῆς τῆς ἡ αἰτίαι·

Οὔτε χυρὸν τῇ ἔδιδεν ὁ ἔρωσ οὔτε πόνον.

Δὲν ἀπεστάτει πάλλουςα ἡ νέα τῆς καρδία,

Καὶ κρύφ' αὐτῆς ἐλέγαμεν μὲ κρατημένον στόνον·

«ὦ, πόσον εἶναι θελκτικὴ....»

Πόσον ἡγάπα τὸν χορὸν ἡ νέα κόρη· ὅμως

Τὴν ἐθανάτωσ' ὁ χορὸς ὁ ἐκθυμῶν πᾶν ὄμμα.

Ἀκόμῃ φρίσσ' ἡ κόνις τῆς, ἡδὺς τὴν σείει τρόμος,

Ὅταν ἐν μέσῳ τῆς νυκτὸς εἰς τ' οὐρανοῦ τὸ δῶμα

Ὁρχηῖται σύννεφον λευκόν.

Πόσον ἡγάπα τὸν χορὸν· πρὸ τοῦ χοροῦ ἐκείνη

Τρεῖς νύκτας ὠνειρεύετο τὸ φῶς του ἀνατέλλον,

Καὶ μουσικοί, καὶ χάριτες, καὶ ὀρχουμένων σμήνη

Καθ' ὕπνου πάντες ἤρχοντο, ἐχόρευον, ἐγέλων

Πρὸ τῶν κλειστῶν τῆς ὀφθαλμῶν.

Ἐπειτα, κόσμος ἤρχετο, καὶ μῆλια, ἀλύσει,

Νεφέλαι πέπλων, σερικὰ καὶ ἀδαμάντων λίθοι·

Ὑφάσματα λεπτότερα ἀπὸ πτερὰ μελίσσης,

Ταινίαι, ἀνθή, στέφανοι, ὥστε κανίστρων πλήθη

Νὰ πληρωθῶσι θαυσιῶς.

Ἦ ὥρα ὅτε τοῦ χοροῦ τὴν κόρην προσεκάλει,
 Μὲ τὰς φαιδράς τῆς ἀδελφᾶς προσήρχετο ταχεῖα·
 Τὰ παιδικὰ τῆς ἔπαιζον μὲ τὴν ῥιπίδα κάλλη,
 Κ' ἐσκίρτα κ' ἐκυμαίνετο ἡ νέα τῆς καρδίᾳ
 Μὲ τοὺς παλμοὺς τῆς μουσικῆς.

Κ' ἦτο τερπνὸν εἰς τὸν χορὸν πετῶσαν νὰ τὴν βλέπῃς!
 Τοὺς κυανοὺς αὐτῆς χροσσοὺς ἡ ζώνη τῆς ἐκίνει,
 Κ' ἔλαμπον κάτω μελανῆς οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς σκέπῃς,
 Ὡς ὑπὸ νέφος μελανὸν τὴν νύκτα λάμπειν χύνει
 Διδύμων ἄστρον ἡ ἀκτίς.

Ἀνάρπαστος εἰς στρόβιλον ἐγίνετο· ἐσκίρτα,
 Ἵστατο, μόλις ἔπνεεν, ἐπέστρεφεν ἡσύχως·
 Οἱ φθόγγοι τὴν ἐμέθυσον τῆς ρουσικῆς, τὰ μύρτα,
 Ἡ λάμψις τόσων λυχνιῶν, ὁ τῶν βημάτων ἦχος,
 Ὁ θόρυβος ὁ χαρωπός!

Τί τέρψις, νέας μεταξὺ τοῦ πλήθους νὰ λαμβάνῃ
 Αἰσθήσεις ἀπὸ τὸν χορὸν, καὶ ν' ἀγνοῇ τί πράττει·
 Ἐὰν ἐντὸς κυλίσται νεφῶν, τὴν γῆν ἂν φθάνῃ,
 Ἡ πάλιν ἂν ὑψόβετο κίχ' κῶμα κατεπάτει,
 Περιδονούμενον χοργῶς.

Πλήν, φεῦ, ἐπῆλθεν ἡ αὐγὴ καὶ ἡ ζέσις ἐψυχράνθη·

Ἐπὶ τῆς θύρας ἵστατο προσμένουσα μανδύαν,

Καὶ φρίσσουσα ἡ θελκτικὴ χορεύτρια ἤσθάνθη

Τῆς αὔρας αἴφνης τὴν πνοὴν εἰσδύουσαν τὴν κρύαν

Ἐπὶ τῶν ὤμων τῶν γυμνῶν.

Πόσας ἡμέρας ὁ χορὸς πικρὰς ἀφίνει πλέον!

Χαίρετε γέλωτες, στολαί, χοροὶ εὐφραϊνομένων....

Βῆξ διεδέχθη σιγαλὴ τὸ ἄσμά της τὸ νέον,

Τὰς ἡδονὰς της πυρετὸς ὠχρὸς, καὶ εἶν' ἐσθασμένον

Τ' ὄμμα τὸ πρῶν φαινόν!

Δ'

Οἶμοι, ἐσθέσθη.... θελκτικὴ, λατρευομένη, νέα·

Ἐξερχόμενη ἐκ χοροῦ παιδρῶ, τόσον ὠραία!

Ἀπέθανεν· ὁ θάνατος ἀπὸ μητρὸς ὠλένην

Τὴν ἔρριψε, μὲ τοῦ χοροῦ τὸ πέπλον κοσμημένην,

Ἐντὸς τοῦ τάφου, καὶ ἔκλεισε τὰ σκοτεινά του χεῖλη.

Ἐτοιμος ἦτο εἰς χοροὺς καὶ ἄλλους ν' ἀνατείλῃ!

Τόσον ὠραίαν ἔσπευσεν ὁ χάριων νὰ τὴν δρέψῃ·

Τὰ ρόδα, ὅσα πρὸ μικροῦ τὴν κέρην εἶχον στέψει,

Τὰ θάλλοντα εἰς τὸν χορὸν τὴν νύκτα τὴν προτέραν,

Ἐντὸς τοῦ τάφου ἔσδυσαν τὴν ἄλλην φεῦ ἡμέραν!

E'

ὦ, ἡ δειλαία μητέρα της τὸ μέλλον ἀγνοῦσα,
 Πόσον τὸ εὐθραυστον αὐτὸ ἡγάπα ἄνθρς, πόσον!
 Τὴν παρεστάτει νήπιον τὴν κόρην ἀγρυπνοῦσα,
 Καὶ νύκτας τὴν ἐκοίμιζεν εἰς τῆς ζωῆς τὴν δρόσον,
 Ἐντὸς κοιτίδος ἐλαφρᾶς.

Μάτην τὰ πάντα, ἔπεσεν ἡ νέα κόρη θυμᾶ'
 Ὁ ὕπνος ὁ ἀπέραντος τοῦ τάφου τὴν κοιμίζει,
 Βορᾶν σκιωλήκων, πελιδνὴν, ψυχράν! Ἄν εἰς τὸ μνημα
 Νεκρῶν ποτὲ πανήγυρις τὴν κόρην ἀφυπνίξῃ
 Νύκτα χειμῶνος μυστικήν·

Φάσμα, γελῶν ἀπαίσια, χοροῦ συμπλέκει στέμμα,
 Κ' εἰς τὴν μητέρα της «κιρὸς» φωνεῖ μυστηριώδης·
 Ψυχρὸν τὴν δίδει φίλημα προσκλίνουσα ἡρέμα,
 Καὶ σύρει διὰ τῶν μακρῶν πλοκάμω, ὅστεώδεις,
 Λευκοῦ δακτύλους καὶ ψυχρούς.

Καὶ τρέμουςαν εἰς ἑξάλλον χορὸν τὴν διευθύνει·
 Εἰς ὀρχουμένους χορευτὰς τὴν σύρει ἀερώδεις...

— Εἰς τὸν αἰθέρα εἶν' ὠχρά, εὐρεῖα ἢ σελήνη,
 Καὶ βάφ' ἢ ἱρις μὲ χροιάς ἀγάτου γαλακτώδεις
 Τὰ μαῦρα νέφη τῆς νυκτός....

Παρθένοι, ὅσας τοῦ χοροῦ ἀθροίξ' ἡ ἀρμονία·
 Τῆς Ἰσπανίδος ἢ πικρὰ δὲν σᾶς φοβίζει μοῖρα;
 Κ' ἐκείνη, ὅλη γοῆς χαρὰ καὶ ὅλη θυμηδία,
 "Εδρεπε τ' ἄνθη τῆς ζωῆς μὲ ἀπληστον τὴν χεῖρα,
 Κάλλος, νεότητα, χαράν.

Ἡ δύσμοιρος!... τὰς ἐορτὰς φαιδρὰ ὡς ἡ πρώτη,
 Συνέπλεκεν εἰς τοὺς ἀγροὺς στεφάνους ἐξ ἀνθέων·
 Πλὴν ἔκλεισε τοὺς ὀφθαλμοὺς καθὼς ἡ Ὀφελία,
 Ἦν ἐκ τῆς ὄχθης ἔσυρε γοργὸν τὸ κύμα ῥέον,
 Δρέπουσαν ἄνθη ποταμοῦ.

1873

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ

ΕΚ ΤΟΥ Α΄ ΑΣΜΑΤΟΣ

ΤΟΥ

ΣΙΛΛ-ΑΡΟΛΛΟΥ

.....

Α΄

Ἔζη εἰς τῆς Ἀλβίωνος τὴν νῆσον νεανίας,

Δι' ὃν δὲν εἶχε θέλγητρα ἡ ἀρετή, καὶ μόνον

Εἰς ὑπαρξιν ἀκόλαστον κ' αἰσχύνῃς ἀσωτείας

Διήρχετο τὸν χρόνον,

Μὲ θορυβώδη ἐνοχλῶν αἰέποτε κραυγὰν

Τοὺς κλίνοντας εἰς τοῦ ἀβροῦ Μορφέως τὴν ἀγκάλην.

Φεῦ, ἀληθῶς ἀκόλαστος ὑπῆρξεν· οὔτε μίαν

Δὲν ἄφινεν ἀπλήρωτον τρυφῆς ἐπιθυμίαν.

Ἡ ὄψις τὸν ἐφαιδρυνεν ὀλίγων ἐπιγείων·

Παφίας μόνον ἤθελεν εἰς τράπεζαν ὀργίων,

Καὶ οἰνοπότας, ἰσχυροὺς εἰς τὰς ἀκολασίας,

Ἐκ πάσης τάξεως, λαμπροῦς ἢ ἀφανοὺς οἰκίας.

B'

Καὶ Σῖλδ-Ἀρόλδ ἐλέγετο· ἀλλὰ θὰ προτιμήσω
 Τὸ γένος τοῦ καὶ τὸ νομα εἰς λήθην νὰ τ' ἀφήσω·
 Ἀρκεῖ νὰ εἶπω πῶς αὐτὸ κ' ἡ γενεά τοῦ ὅλη
 Εἰς σήμεν καὶ εἰς εὐκλειαν ποτὲ ἀκτινοδόλει.
 Πλὴν μόνον εἷς ἀπόγονος περιφανῶν προγόνων
 Ἀρχαίου οἴκου ὄνομα μολύνει· εἷς καὶ μόνον
 Διὰ παντός, ὅσον ποτὲ ἂν ἔχη μεγαλεῖον.
 Οὐδὲ ἡ κόνις ἄπατα, ἥν ἀπὸ τῶν μνημεῖων
 Τῆς νεκροθήκας ἀποσποῦν σοφοὶ σηματογράφοι,
 Οὐδὲ ὁ λόγος ὁ ἀβρὸς ὅστις ποτὲ ἐγράφη,
 Οὐδὲ τὰ ψεύδη τὰ λαμπρὰ τῆς λύρας θὰ ἰσχύσουν
 Νὰ ὠράξουν τὸ κακὸν ἢ νὰ τὸ ἐξαγίσουν!

Γ'

Εἰς ἥλιον ἐκρινὸν ἐθέριμινε τὸ σῶμα
 Ὁ Σῖλδ-Ἀρόλδος, θεωρῶν τῶν οὐρανῶν τὸ δῶμα,
 Καὶ διεσκέδαζεν ἐκεῖ ὡς εἰς ἀκτῖνας μουῖα·
 Φεῦ, δὲν ἐσκέφθη μὴ τυχόν ἐπέλθῃ τρικυμία,
 Μὴ τὴν εὐδαιμονίαν τοῦ ὡς ἄθυρμα συντρίψῃ,
 Καὶ μετ' ἐκείνης ναυαγὸν εἰς τὴν ἀκτὴν τὸν ῥίψῃ.

Οὐχί, ἀλλ' ἤλθε τὴν ψυχὴν ἐκείνην νὰ δαμάσῃ,

— Πολὺ πρὶν εἰς τοῦ βίου του τὸ τρίτον μέρος φθάσῃ —

Ἦλθε τί χεῖρον παρ' ἀπλὴν συνήθη δυστυχίαν·

Ἦσθάνθη κόρον τῆς ζωῆς καὶ βίου ἀηδίας!

Τῆς γενεᾶς του ἔκτοτε τὴν γῆν εἶχε μισήσει,

Κ' εἰς τὰ ἐδάφη τῆς ὥς πρὶν δὲν ἤθελε νὰ ζήσῃ.

Ἐρημότεραν ἔβλεπον αὐτὴν οἱ ὀφθαλμοὶ του

Κελίου, ὅπου ἡ ζωὴ διέρχεν' ἐρημίτου.

Δ'

Καὶ τοῦτο, ἐπειδὴ ψυχρῶς καὶ ἄνευ μετανοίας·

Τὸν μακρὸν λαβύρινθον διήλθε τῆς κακίας!

Διὰ πολλὰς ἐστέναζεν ὥραις ἡ ψυχὴ του

Κ' ἡγάπα μίαν.... πλὴν αὐτὴ νὰ γείνη ἐδική του.

Δὲν προωρίσθη· εὐτυχῆς ὑπῆρξε μακρυνθεῖσα,

Κ' ἐκ τοῦ φιλήματος αὐτοῦ ποτὲ μὴ μολυνθεῖσα!

Πολὺ δὲν θὰ ἐβράδυνε νὰ τὴν ἐγκαταλείψῃ

Κ' εἰς ἀγοραῖα γύναια τὸ βλέμμα του νὰ ρίψῃ·

Νὰ φθέρῃ πᾶσαν κτῆσίν τῆς, καὶ μ' ἄφθονον χρυσίον

Ν' ἀκολουθῇ ἀκόλαστον καὶ ὀργιώδη βίον,

Χωρὶς ποτὲ ἀνάπαυσιν ν' ἀξιώσῃ κάμναι,

Ἡ τὴν εἰρήνην νὰ γευθῇ τοῦ οἴκου τὴν ἀγίαν!

Ε'

Πλὴν τοῦ Ἀρόλδου ἡ φυγὴ ὑπὲρ τὸ δέον ἤδη
 Ἐπόνει· τοὺς συμπτώτας του δὲν ἤθελε νὰ ἴδῃ,
 Κ' ἔλεγον ὅτι δάκρυον ἐνίοτε πικρίας
 Τὰ βλέφαρά του ὕγραине... πλὴν ἐξ ἀλαζονείας
 Ἀνέστελλε τὸ δάκρυον ἐντὸς τῶν ὀφθαλμῶν του.
 Καὶ μόνος, μὲ τὸν πένθιμον βυχθίζων ῥεμβασμόν του,
 Ἐσκέφθη τῆς πατρίδος του μακρὰν ν' ἀναχωρήσῃ,
 Καὶ πέραν τῆς ἀρροστεροῦς θαλάσσης νὰ ζητήσῃ
 Ἥλιον φλογερώτερον εἰς ξένας παραλίας.
 Φεῦ, εἶχε κορεσθῇ τρυφῶν κ' ἐπέθει δυστυχίας,
 Καὶ τὴν μονότονον ζωὴν διὰ ν' ἀλλάξῃ, χαίριον
 Ὅα ἐπρωτίμῃ καὶ αὐτὸ τὸ σκότος τῶν νερτέρων!

ΣΤ'

Κ' ἐγκατελείφθη παρ' αὐτοῦ ἡ πατρικὴ οἰκία·
 Οἰκοδομὴ ἀπέραντος κ' εἰς τέχνην θαυμασία,
 Καὶ τόσον, τόσον παλαιά, ὥστε νὰ διαμμένη
 Ὅρθιᾳ μόλις ἴσχυεν· ἀλλ' ἦτο στηριγμένη
 Ὑπὸ κιόνων ἰσχυρῶν, κ' ἐκείναι τὰς μεγάλας
 Ἐκράτουν πτέρυγας αὐτῆς. Φεῦ, εἰς ἡμέρας ἄλλας

Μονή ὑπῆρξε, τώρα δὲ θορρεῖς πῶς δυσχεραίνει
 Βεβήλων ἔργων θέατρον καὶ θεατῆς νὰ μένη!
 "Οπου διέμενε ποτὲ δεισιδαϊμόνων θρόνος,
 'Εγέλων ἤδη κ' ἔψαλλον Λαῖδες ταυτοχρόνως.
 Τῶν μοναχῶν ἡδύνατο τὸ σμῆνος νὰ πιστεύη,
 "Οτ' ἤλθε πάλιν ὁ καιρὸς αὐτῶν, ἂν ἀληθεύη
 Ἡ ἱστορία, γράφουσα τοὺς παλαιούς των τρόπους,
 Καὶ δὲν συκοφαντῇ αὐτοὺς τοὺς εὐλαβεῖς ἀνθρώπους....

Z'

'Εν τούτοις καὶ εἰς τὴν στιγμὴν φρενήρους εὐθυμίας,
 Εἰς τοῦ 'Αρόλδου ἔβλεπες τὴν ὄψιν ἀγωνίας
 Σημεῖα πλήρη βάθους,
 'Ὡς ἂν ἡ ἀναπόλησις ἀποτυχόντος πάθους
 *Ἡ θανασίμου ἔριδος διέμενεν ἀκόμα
 Εἰς τὴν ψυχὴν του· ἀλλ' αὐτὸ δὲν εἶχεν ἴδῃ ὄμμα,
 Κ' ἴσως οὐδεὶς ἐφρόντισε νὰ μάθῃ τὴν αἰτίαν·
 Δὲν εἶχεν οὗτος ἀφελῆ, οὐδ' ἀνοικτὴν καρδίαν.
 Τὸ στήθος του δὲν ἤνοιγεν εἰς ἀνθρώπον κἀνένα,
 Κ' εἶχεν εἰς πάντα ὀφθαλμὸν τὰ πάθη του κρυμμένα,
 'Οποῖας καὶ ἂν ἔφερε κολάσεις ἀλγηδόνος,
 "Ἀς πλέον δὲν ἡδύνατο νὰ ὑποφέρῃ μόνος.
 .....
 .....

III'

Καὶ οὔτε ἐν εἰλικρινῶς δὲν τὸν ἡγάπα στῆθος·

Ἄν καὶ ἐγγύθεν ἤθοριζεν ἢ καὶ μακρόθεν πλῆθος

Ἑταίρων φιληδόνων,

Ἐγνώριζεν ὅτι αὐτοὶ δὲν ἦσαν παρὰ μόνον

Ἀκαρδοὶ κόλακες αὐτοῦ καὶ παρασίτων σπῆνος,

Οὗς μόνον τὰ συμπόσια ἐλκύουν καὶ ὁ οἶνος.

Ναί, οὐδεμία δι' αὐτὸν δὲν ἔπαλλε καρδία,

Καὶ οὗτ' ἐκ τῶν Λαίδων του τὸν ἔστεργε κάμμια.

Φεῦ· ὅπου δύναμις λαλεῖ καὶ ὅπου δόξα θάλλει,

Ἐκεῖ προστρέχουν ἐκτοκιδὰ τῆς γυναικὸς τὰ κάλλη.

Ὡς ἡ ὥραϊς χρυσάκλις καὶ ἡ γυνὴ ὁμοίως

Μόνον διὰ τῆς λάμπειως ἐλκύετ' αἰωνίως.

Τοῦ Σατανᾶ δὲ εἰσχωρεῖ καὶ κυριεύ' ἡ γνώμη

Καὶ ὅπου θ' ἀπελπιζοντο καὶ Σαραφείμ ἀκόμῃ! —

Ἄ, μία μήτηρ κ' εἰς τὸν Σίλδ—Ἀρόλδον εἶχε μείνει,

Καὶ μία ἔτι ἀδελφὴ, προσφιλεστάτη κόρη·

Ἄλλ' ἂν καὶ τὴν καρδίαν του ὁ πόθος των ἐκίνει,

Τὴν χεῖρά των δὲν ἔθλιψεν ὁπότεν ἀνεχώρει.

Ἄν εἶχε φίλους.... ἐξ αὐτῶν δὲν εἶδεν οὔτε ἓνα·

Ἐκ τούτου μὴ νομίζετε πῶς εἶχε παγωμένα

Τὰ στήθη· οἱ γνωρίζαντες τί εἶναι ν' ἀγαπᾷ τις

Μέχρι μανίας, μὲ στοργὴν ἀγάπης βαθυτάτης,

Σεῖς ἐννοεῖτε μόνοι,

Ὅποσον ἐν «ὕγιανε» τοιοῦτον θανατάνει!

Μή, φεύγων, ἀποχειρετᾶς ποτὲ ψυχὴν κάρμιν·

Τοιοῦτον βάλαμον πικρὸν σπαράττει τὴν καρδίαν! —

Κατέλιπε τὴν γηραιὰν ἐστίαν του, τὰς γαίας,

Τὰ πατρικά του φέουδα, τὰς μειδιώσας νέας,

Ὡς ἡ γλυκεῖα λαλιά, ἡ χεὶρ ἡ χιονώδης,

Ὁ κυανόχρους ὀφθαλμός, ἡ κόμ' ἡ βοστρυχώδης

Καὶ ἀγιότητ' ἀσκητοῦ ἐκλόνιζον εἰσέτι,

Κ' ἐκείνου τόσον ἔτρεφον καὶρὸν τὰ νέα ἔτη....

Τὰ ὑπέλλα του ἄφησε τὰ πλήρη καμπανίτου,

Ὅστις ὑπῆρξε δι' αὐτὸν καὶ λήθη καὶ τρυφή του·

Πᾶν ὅ,τι εἶχεν ἄξιον τὸν πόθον νὰ ἐλκύσῃ,

Τ' ἄφηκεν ἄνευ στεναγμοῦ, διὰ ν' ἀποδημήσῃ

Εἰς χώρας ἐθωμανικᾶς, καὶ σχίζων τὰ πελάγη

Μακρὰν τοῦ ἡμερινοῦ καὶ πέραν νὰ ὑπάγῃ.

Θ'

Διέστειλαν τὰ ἐλαφρὰ ἱστία τῶν ἀέρων

Τὸ πνεῦμα ἦτον οὖριον, γλυκύ, καὶ ὥσει χαῖρον·

Ἐκεῖνον ἀπεμάκρυνε τῆς χώρας του· ἐν τάχει

Ἐφευγον οἱ κατάλευκοι τὴν ὁρᾶσίν του βράχοι,

Κρυπτόμεν' ὑπὸ τοῦ ἀγροῦ.... Ὡς τότε ἴσως μόνον

Μετεμελήθη καὶ σχεδὸν κρυφὸν ἡσθάνθη πόνον....

Πλὴν τὴν μετάνοιαν αὐτοῦ συνέσπειλεν ἐντός του,
 Καὶ παρχήνου λείξας τις ἀπὸ τοῦ στόματός του
 Δὲν ἔφυγεν, ἐνῷ πολλοὶ ἐκάθηντο θρηγνύοντες
 Καὶ κατ' ἀνέμου ἀπαθοῦς θειλῶς μεμψιμοιροῦντες. —
 Ἄλλ' ὅτ' ὁ Φοῖβος ἔδυνεν εἰς τὰ πελάγη κάτω,
 Κ' ἐρρόνει ὅτι ξένον οὕς κἀνέν δὲν ἡκροᾶτο,
 Τὴν λύραν του ἐλάμβανεν, ἣν εἰς στιγμὰς βραχείας
 Ἐτόνιζε, καὶ στεναγμὸν ἀπέσπα μελωδίας,
 Ἦν δὲν τὸν ἔμαθε κἀνείς! — Ἐπὶ τῆς λύρας πάλιν
 Ἀρῆκε τοὺς δακτύλους του μὲ πυρετώδη ζάλην,
 Κ' εἰς τὸ σκίῳφος τ' ἀμυδρὸν ἐτόνισε δακρύων
 Ὡδὴν ἀποχαιρετισμοῦ, ἐν ᾧ γοργὸν τὸ πλοῖον
 Ἀφροστεφὲς διέσχιζε τὰ κυανᾶ πεδία,
 Κ' ἐχάνετο γογγύζουσα ἐκάστη παραλία.
 Ἴδού τῶν λογισμῶν αὐτοῦ τὸ τελευταῖον ῥῆμα,
 Ὅπερ τὸ σκότος ἤκουσε καὶ τὸ ζοφῶδες κύμα.

« Ὑγίαινε, ὑγίαινε, Πατρίς μου, αἰωνίως!

Ὑπὸ ὑδάτων κυανῶν σκεπάζεται ἡ ἀκτὴ σου.

Βογγρῶν τὰ κύματα, βορρᾶς συρίζει ἀπαισίως,

Κ' οἱ λάροι ἐπὶ τῆς ὑγρᾶς ἀκούονται ἀβύσσου.

Ἀκολουθοῦμεν δύνοντα εἰς κοίτην θαλασσίαν

Τὸν ἥλιον.... Σὺ καὶ αὐτός, πατρίς μου, ἔχ' ὑγείαν

« Τὸν ἥλιον μετὰ μικρὸν ἢ αὖριον θὰ ἴδῃ,
 Κ' ἐγὼ θὰ βλέπω οὐρανὸν καὶ κάθυγρα πεδία,
 Ἄλλ' ἔχι καὶ μητρῶαν γῆν... Ἐγκατελείφθη ἡδὴ
 Τὸ μέγαρόν μου τὸ καλὸν κ' ἡ σβύσσα ἐστὶν·
 Χόρτον ἐπὶ τὰ τεῖχη του ἐδλάστησε, καὶ μόνος
 Ὡρύεται ὁ κύων μου βραγχνῶς πρὸ τοῦ πυλῶνος! »

« — Ἐλθὲ ἐδῶ, ἐδῶ ἐλθέ, μικρὲ ἀκόλουθέ μου!
 Πρὸς τί αὐτὰ τὰ θάκρυα;... Τὴν λύσσαν τῶν στοιχείων
 Φοβεῖσθαι, ἢ τὸν συριγμὸν τοῦ πνέοντος ἀνέμου;
 Μὴ κλαίης· εἶναι ἰσχυρόν, εἶναι ταχὺ τὸ πλοῖον.
 Ὁ τάχιτος ἱέραξ μας τὰς πτέρυγας ν' ἀνοίξῃ,
 Ποτὲ τόσῃν ταχύτητι καὶ χάριν δὲν θὰ δεῖξῃ. »

« — Τὰ κύματ' ἄς υψώνωνται, ὁ ἄνεμος ἄς πνέῃ·
 Τὸ κύμα δὲν μὲ θορυβεῖ, δὲν τρέμω τὸν ἄερα.
 Μή, Σιλ— Ἀρόλδε, ἀπορῆς ἂν ἡ ψυχὴ μου κλαίῃ·
 Ἀφῆκα τὸν πατέρα μου καὶ τὴν πτωχὴν μητέρα.
 Αὐτ' εἶν' οἱ μόνοι φίλοι μου, ὁ μένος στοχασμός μου,
 Ὅποτεν σὺ ἐξαيرهθῆς, καὶ εἶτα ὁ Θεός μου! »

« Θερμῶς μ' εὐλόγησ' ὁ πατήρ χωρίς νὰ δείξῃ πόνον

Πολύν· ἀλλὰ ἡ μήτηρ μου θὰ παύσῃ τοῦ νὰ κλαίῃ,

Ὅταν εἰς τὰς ἀγκάλας της ἐπαναστρέψω μόνον!

— Ἀρκεῖ, μικρὲ ἀκόλουθε· τὸ δάκρυ σου ἄς βέη...

Εἰς τοὺς ἀγνοῦς σου ὀφθαλμοὺς ἀρμύζει, δὲν θ' ἀντεῖχον

Νὰ μένω ἄδακρυς κ' ἐγώ, ἂν τὴν ψυχὴν σου εἶχον. »

« Ἐδῶ, εἰκέτα μου πιστέ· ὠχρὸς πῶς κάτω νεύεις;

Μὴ ἔχῃς τοὺς ἐχθροὺς ἡμῶν Γαλάτας εἰς τὴν μνήμην;

Ἦ σὲ ποτεῖ ὁ ἄνεμος; — ὦ, κύριε· πιστεύεις;

Ὅτι λυποῦμαι τὴν ζωὴν; δειλὸς ποτὲ δὲν ἦμην.

Ἦ ἀπουσίᾳ προσφιλοῦς συζύγου μὲ μαράνι,

Καὶ τὰς πιστάς μου παρειαὶς ὁ πόθος της ὠχραίνει. »

« Πρὸ τοῦ μεγάρου σου οἰκοῦν, τῆς λήμνης σου πλησίον

Οἱ ἐδικοὶ μου· ὅταν, φεῦ, τὸ τέκνον μου μὲ κραΐξῃ,

Ποῖον ἡ μήτηρ εἰς αὐτὸ θὰ εἶπῃ λόγον, ποῖον;...

— Ἀρκεῖ, καλὲ εἰκέτα μου· κάνεις ἄς μὴ χλευάζῃ

Τὴν θλίψιν σου· ὅμως ἐγὼ ὀλέγον σ' ὁμοιάζω.

Ὅταν ἀπέργωμαι μακράν, γελῶ καὶ δὲν στενάζω. »

« Αἶ, ποῖος στεναγμοῦς πλαστοῦς ἢ φιλῆς ἢ συζύγου

Πιστεύει;... νέοι ἔρασταί τὸ θελκτικόν των ἔμμα

Ἐκμάσσουν, ὅπερ δι' ἡμᾶς ἐθρήνει πρὸ ὀλίγου....

Δι' ἡδονὰς ἄς ἄφησα δὲν θλίβομαι· ἀκόμα

Οὔτε διότι κίνδυνοι μὲ ζώνουσι μεγάλοι.

Πάσχω μὴ ἔχων τί κ' ἐγὼ νὰ κλαύσω καθὼς ἄλλοι! »

« Καί μόνος ζῶ εἰς θαλασσῶν ἀτέρμονας πλανήσεις.

ὦ, διατί τὸ ἔμμα μου δι' ἄλλους νὰ θαυρήσῃ,

Ἄφου δὲν κλαίει οὔτε εἷς καὶ δι' ἐμὲ ἐπίσης;

Ἴσως εἰς μάτην ἤθελεν ὁ κύων μου θρηγήσει

Μέχρις οὔ ἄρτος τῷ δοθῇ.... πλὴν μετ' ὀλίγον χρόνον

Νὰ μὲ σπαράξῃ δύναται κ' ἐκεῖνος χωρὶς πόνον! »

« Μὲ σέ, ταχύπλουν, θάλασσαν θὰ διαδῶ μεγάλην·

Τόπου δὲν ἔχω ἐκλογὴν νὰ κάμω οὐδεμίαν,

Πλὴν μὴ εἰς τὴν πατρίδα μου μ' ἐπαναφέρῃς πάλιν....

Χαῖρε, ὦ ὕδωρ κυανοῦν! εἰς ἄντρα κ' ἐρημίαν

Θὰ πλανηθῶ, ὅταν καὶ σὺ ἐκλείψῃς ἀπ' ἐμπρός μου.

Υἱαίνει, υἱαίνει, ὦ χώρα τοῦ πατρός μου! »

I'

Ἡ γῆ ἐχάθη, ἵπταται τὸ ἐλαφρόν του πλοῖον·
 Τὸ καταθλίβουν αἱ πιναὶ πνευμάτων ἐναντίων,
 Τὴν θυελλώδη θάλασσαν τῆς Βασκαίας πλέον·
 Εἶχον παρέλθει τέσσαρες μακρὰ ἡμέραι πλέον,
 Ὅτε, τὴν πέμπτην, μαγικῆς καὶ νέας ἀκτῆς θεᾶ
 Ἐφαίδρυνε τὴν ὕψιν των· τῆς Κίντρας ἡ ὥραία
 Ἐνεφανίσθη κορυφὴ ἐξαιφνης, καὶ πλησίον
 Τὸν Τάγον εἶδον νάματος κυλίσοντα χρυσίον
 Ὡς φόρον εἰς τὴν θάλασσαν.... Εἰς τὸ κατάστρωμά των
 Λυσιτανὸς πρωρεὺς πηδᾷ, κ' ἐπὶ λευκῶν κυμάτων
 Τὸ πλοῖον ὁδηγεῖ αὐτῶν ἐγγυὲς γονίμων τόπων,
 Οὓς γεωργοὶ καλλιεργοῦν ὀλίγοι χωρὶς κόπον.

1866

ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΙΝΕΣ

(*Ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἄσματος τοῦ Child-Harold*).

Α'

ὦ, παῦσον νὰ προσμειδιᾷς, Ἰνέες, μετ' εὐθυμίας

Ἐμπρὸς μετώπου κλίνοντος ὑπὸ μελαγχολίας·

Διότι, φεῦ! τὸ θελκτικὸν μειδιᾶμά σου, φίλη,

Νὰ σ' ἀποδώσουν ἀσθεγοῦν τὰ κάτωχρά μου χεῖλη.

Εἴθε νὰ ἦσαι πάντοτε παιδρά... νὰ μὴ θρηνηήσης

Οὐδέποτε, καὶ δάκρυον ἀνωφελές νὰ χύσης!

Ὅποια λύπη, ἔρωτᾷς, κρυφία φαρμακεύει

Τὴν ἡδὴν μου καὶ τὴν χαράν; τίς πόνος μὲ φονεύει;...

Διατί θέλεις ἄγνωστον ὁδόνην νὰ γνωρίσης,

Ἦν οὐδὲ σὺ δὲν δύνασαι αὐτὴ ν' ἀνακουφίσης;

Οὐδὲ τὸ μῖσος, οὐδ' αὐτὸς ὁ ἔρωτ' τῆς καρδίας,

Οὐδ' αἱ πτερόεσσαι τιμαὶ ψευδοῦς φιλοδοξίας

Τὴν ἐλευθρίαν μαῖράν μου μ' ὥθοῦν νὰ βλασφημῆσω,

Καὶ ἀπὸ ὄντα προσφιλῇ μακράν ν' ἀναχωρήσω!

Κάνεν ἔκ τούτων, πιστευστε, δὲν εἶναι ἡ αἰτία·

Ἄλλ' εἶναι ἡ ἐπάρχατος ἐκείνη ἀηδία,

Ἦτις μοὶ ἐμψυχίζεται εἰς ὅ,τι ἂν ἐγγίσω,

Εἰς ὅ,τι ἀκροάζομαι, εἰς ὅ,τι θεωρήσω.

Ἡ ὠραιότης ἔπαυσε νὰ μὲ μεθύσκη πλέον·
 Μόλις μὲ θέλγει καὶ αὐτὸ τὸ βλέμμα σου τὸ καῖον!
 Ἡ αἰώνια θλίψις μου εἶναι αὐτὴ ἐκείνη,
 Ἦτις δὲν ἄφινε ποτὲ τὴν κεφαλὴν νὰ κλίνη
 Τὸν βάναντα εἰς ἀδελφοῦ τὸ αἷμα Ἰουδαῖον.
 Νὰ ρίψω βλέμμα δὲν τολμῶ μακρὰν τοῦ τάφου πλέον·
 Δὲν ἔχω ἀνακλύσεως ἐλπίδα οὐδεμίαν,
 Πρὶν εἰς τοῦ τάφου καταβῶ τὴν ἥσυχον σκοτίαν.

B'

Α! πόσος ἐξορίζεται τῆς μαύρης τοῦ καρδίας;
 Κ' εἰς κλίμακα ἀπώτατα, κ' εἰς ξένας παραλίας
 Τοῦ κατάρτου βίου μου ἡ μάστιξ δὲν μ' ἀρίνει,
 Καὶ κολασμένων σκέψεων τὸ ἄχθος μὲ βρύνει....
 Ἄλλοι ἄς παραδίδωνται εἰς πᾶσαν εὐφροσύνην,
 Καὶ ἄς γευθοῦν ὅ,τι ἐγὼ ἀφίνω μὲ γαλήνην.
 Διὰ τὴν εὐτυχίαν των ἄς ὀνειροπολῶσιν
 Ἐλπίστε. Ὡ, καὶ αὐτοί, ὅποτεν ἐγερθῶσιν,
 Εἴθε νὰ ἔχουν ἔγερσιν γαλήνιον, γλυκεῖαν,
 Οὐχί, Ἰνέε, ὡς τὴν ἐμὴν τοσοῦτον ὀλεθρίαν!
 Ἐγράφη τόπους νὰ ἰδῶ τραχεῖς καὶ ἀπωτάτους,
 Φέρων τὰς ἀναμνήσεις μου πικροῦ τὰς ἐπαράτους.
 Ὅλ' ἡ παρηγορία μου μὲ εἶναι τοῦτο μόνον·
 Ὅτι, ὅποιονδὴποτε κατόπιν λάβω πόνον,

Δὲν θὰ μὲ ἦναι ἀγνώστος καὶ δὲν θὰ μὲ πτοήσῃ....

Ἐγὼ τὸν τρομερώτερον, ἀλλοίμονον, γνωρίζει!

Τίς εἶναι οὗτος;... Ἄ, ποσῶς, ποσῶς μὴ ἐρωτήσῃς!

Μὴ τῆς βαθείας μου πληγῆς τὸ βάθος ἐρευνήσῃς....

Ἐξακούθει πάντοτε νὰ μειδιᾷς, ὦ κόρη,

Πλὴν μὴ εἰς τῆς καρδίας μου τὴν ἄβυσσον προχώρει.

Τὸ μελανόν τῆς κάλυμμά νὰ σύρῃς μὴ τολμήσῃς!

Τὴν κόλασιν ἐντὸς αὐτῆς τοῦ ἄδου θ' ἀπαντήσῃς!

1963

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ

(Ἐκ τοῦ μυθιστορήματος τοῦ Ἑξορίστου).

(Ἐκεῖνοι ἀνέγνωσαν τὸν Ἑξορίστον τοῦ ἀοιδικοῦ Α. Σούτσου δὲν ἀγνοοῦσιν, ὅτι ἂν ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦτο ἦρως αὐτοῦ, τύπος ποιητικῆς καὶ φιλοπατρίας, ἡγάπα περὶ πατρὸς αἰτίαν τῆς καρδίας του κέρην, τὴν Ἀσπασίαν. Ταύτην ἑμὶς ἡγάπα καὶ ὁ φίλος αὐτοῦ Νικήρατος ἐν ἀγνοίᾳ τοῦ πρὸς αὐτὴν ἔρωτος τοῦ Ἑξορίστου. Καὶ ὁ μὲν Νικήρατος, μόλις μάθων ὅτι ὁ φίλος αὐτοῦ ἤρως τῆς Ἀσπασίας, παρητήθη τοῦ πρὸς αὐτὴν ἔρωτος του καὶ ἰτελεύτησεν ἐκ μαρasmus. Ἄλλος δὲ ἄνθρωπος ἀντιζήλος τοῦ Ἑξορίστου ἐδηλητήρησε τὴν ἀτυχὴ Ἀσπασίαν, ὥς μὴ δυνάμενος νὰ ἐλπίσῃ. Ὁ Ἑξορίστος τότε ἀποχαιρετῶν ὑπέλπις τὴν νεαρὰν αὐτοῦ φίλην καὶ ἀπέρχεται τῆς Ἑλλάδος φέρων μὴ ἐαυτοῦ τῆς σπαρτακτικωτέρως ἀκαμνήσεως. Τοῦ περιπαθοῦς τούτου ἀποχαιρετισμοῦ ἑμμετρος ἐρημνία εἶναι τὸ κατωτέρω ποίημα).

Α'

Τὴν νύκτα χθές, ὅρας τινὰς κατόπιν τῆς κηδείας,

Εἰς τὸ μνημεῖον τῆς νεκρᾶς μετέβην Ἀσπασίας.

Εἰς τὸ θυμικτῆριον ἐκάετο ἀκόμην

Ἡ σμύρνα καὶ ὁ λίθωνος· εἰς τ' οὐρανοῦ τὸ δῶμιν

Ὡχρὰ σελήνη ἔφεγγεν ὡς δᾶς ἐπιταφία,

Κ' ἐφώτιζε τὸ βήμᾳ μου ἡ λάμψις τῆς ἡ κρύα.

Τὸν λίθον ἀνεσήκωσα τοῦ προσφιλοῦς μνημείου,

Καὶ τὰς σκνίδας ἔθραυσα πυρέσσων τοῦ φορέου...

Τὴν εἶδα· οἶμοι, ὑπνωττεν ὕπνον διπλοῦν, θανάτου

Καὶ ἀθωότητος, ἐντὸς τοῦ ζοφεροῦ κραδῶντος.

Τὸ στέμμα τὸ παρθενικὸν καὶ ὑστατον ἐφόρει,

Καὶ τοὺς βραχίονας ἀγνῶς ἐσταύρονεν ἡ κόρη·

Ἡ χεὶρ τῆς ἔφερεν ἀπλὴν νεόκοπον μυστίνην.

Ἡσπάσθην μὲ ἀνέκφραστον τὰ χεῖλη τῆς ὀδύνῃ,

Καὶ μάτην μὲ παράφορον ἐζήτησα ἐλπίδα,

Δηλητηρίου εἰς αὐτὰ λεπτήν τινα βανίδα....

Ματαίως· — εἰς τὰς φλέβας τῆς διέμενε — ματαίως!

Τὸ σήμκντρον μονῆς τινος ἐσήμκννε βραδέως,

Κ' εἰς προσευχὴν ἑωθινήν τοὺς μοναχοὺς ἐκάλει,

Ὅτ' ἔπεσα λειπόθυμος εἰς τὰ νεκρά τῆς κόλλης.

Καὶ δὲν τὴν εἶδον ἔκτοτε.... Μὲ πυρετώδῃ βίαν

Μ' ἀφῆρεσε καὶ τὴν πικρὰν αὐτὴν παρηγορίαν

Τῶν μοναχῶν ὁ πόνος.

Μακρὰν μου πλέον ἡ φαιδρὰ μολπὴ τῆς ἀηδόνος!

Διὰ παντὸς ἐσήγγασεν ἐκεῖν' ἡ μελωδία,

Ἦτις ἀντήχει δι' ἐμὲ ὡς ἄρπα οὐρανία.

Νῦν, ἐπικῆδειος ψαλμὸς μοὶ φαίνεται πᾶν μέλος,

Καὶ ὅλα μοὶ ἀνακαλοῦν τὸ θλιβερόν τῆς τέλους,

Ὅ,τι ἀκούσω καὶ ἰδῶ καὶ ὅ,τι ἂν ἐγγίσω,

Καὶ ὅταν ἀφυπνίζωμαι καὶ ὅταν τῶμα κλείσω! —

Μετ' ἤχου τὰ μεσάνυκτα σημαίνουν βραδυτάτου·

Ὡ, πόσον εἶν' ἐπίσημοι καὶ σοδαρχὶ τοῦ χρόνου

Αἱ φωναὶ αὖται· ὡς κραυγαὶ ὑψούμεναι θανάτου

Μετὰ ῥυθμοῦ ἀπόνου,

Καὶ εἰς τὰς πόλεις τὰς φαιδρὰς ἀκούονται τῶν ζώντων,

Καθὼς καὶ εἰς τὰ ἥσυχα μνημεῖα τῶν θανόντων....

Τὴν ὥρην ταύτην ἅπαντες ὑπνώττουσιν ἡδέως·

Οἱ ἐδικοί μου ὀφθαλμοὶ δὲν θέλουν νὰ κλεισθῶσι!

Ἐλλοίμενον· τὴν ἡδονὴν τοῦ συμπαθοῦς Μορφέως

Ἀπολαμβάνουσιν ὅσοι

Ἀγγέλους ὀνειρεύονται καὶ τέρψιν οὐρανίαν,

Καὶ ἔχῃ ὅσοι ἔχουσι θανάτου ἀγωνίαν!

Νεκροῦμαι μόνον, τῆς νυκτὸς βραδέως προχωρούσης,

Ἀλλὰ καὶ τότε ὄνειρα τὸν ὕπνον μου τυχάντουν.

Εἰς ταῦτα τὰ ἐνύπνια ψυχῆς παρερρουόσης,

Ἄνω τὴν καρδίαν μου καὶ θέλγουν καὶ σπυράττουν,

Πότε εἰς τάφους σύρειμι ψυχροῦ κοιμητηρίου

Καὶ χύνω δάκρυ ἀληθὲς εἰς πλάνην ἐνυπνίου·

Καὶ πότε πάλιν εἰς ὁδὸν ὁρέων τρέχω πλήρη·

Πελάγη σχίζω, προσφιλοῦς σκιᾶς ν' ἀκούσω ἄσμα,

Ἦτις μὲ φεύγει πάντοτε καὶ πάντοτε μὲ σύρει...

Πῶς ἐπανερχεταὶ συχνὰ τὸ πεφιλμένον φάσμα!

Πῶς μὲ φωνάζει μὲ φωνὴν πειθήμου μελωδίας,

Λαμβάνον τὴν θανάσιμον μορφήν τῆς Ἀσπασίας!

Μὲ προσκαλεῖ πλησίον τοῦ νὰ τὸ ἀκολουθήσω
 Ἐκεῖ, ὅπου ἀνάπαυσις ὑπάρχει αἰωνία.
 Πιεῶ ἐπὶ τὰ ἔγγη τοῦ.... ζήτῶ νὰ τὸ κρατήσω,
 Ἄλλ' οἱμοί, μάτην· ἡ σκιά, αἰθέριος οὐσία,
 Εἰς τοῦ ἀνέμου τὰ ὑγρὰ πτερὰ συστρεφόμενη,
 Μ' ἀφίνει, κ' εἰς τῶν οὐρανῶν τὰ ὕψη ἀναδραίνει.

Ἀπὸ τὰς ὄχθας ἔπειτα φανταστικῆς θαλάσσης
 Ἄλλη σκιά ἐξέρχεται.... σκιά, ἣν ἐλλαμβάνων
 Ἀντὶ τῆς πρώτης, κυνηγῶ εἰς ἀχανεῖς ἐκτάσεις.
 Πλὴν στρέφει αἴφνης πρὸς ἐμὲ τὸ φάντασμα τὸ πλάνον,
 Καὶ βλέπω τὸν Νικήροτον ἐπὶ τῆς παραλίας,
 Τὸ θυμ' αὐτοῦ τοῦ ἔρωτος καὶ τῆς ἀγνῆς φιλίας.

B'

Τοῦ Κάιν ἡ φρενιτικὴ μ' ὠθεῖ ἀπελπισία·
 Ὅποῦος φλέγων πυρετὸς καὶ δίψα ὀλεθρία
 Τοῦ αἵματός μου! Φλέγομαι τὴν ὑπαρξίν ν' ἀφήσω,
 Καὶ μ' αὐτοκτόνου μάχαιραν τὸ στήθος μου νὰ σχίσω,
 Οὐχί, οὐχί· τὸ Γολγοθᾶ τοῦ βίου δὲν ἀφίνω·
 Τὸ βῆμα τοῦ θανάτου μου ποτὶς δὲν θὰ ταχύνω.
 Τὸν θάνατον ἀναζητοῦν καὶ ἱκετεύουν μόνοι,
 Ὅσοι φοβοῦνται τὴν ζωὴν καὶ πίπτουν αὐτοκτόνοι!

Να μὲ μακρίνῃ βαθυρηδὸν τήν θλίψιν μου θ' ἀφίνω,

Χωρὶς ἐκ τῆς ζωῆς ποτὲ τὸ βῆμα νὰ μακρύνω,

Χωρὶς ἐν βῆμα νὰ προβῶ εἰς τὸ πλῆσιον μνημα·

Ὁ θάνατος αὐτόκλητος θὰ ἔλθῃ... βῆμα, βῆμα.

Ναί, θέλει μ' εὐρεῖ ἀσθενῇ, σχεδὸν νεκρόν· ζῶν πτώμα....

Καὶ πρὸς τήν φύσιν θὰ εἰπῶ πρὶν ἢ κλεισθῇ τὸ στόμα·

« Σ' ἀφίνω, χεῖρε· ἀπὸ σέ δὲν θέλω σωτηρίαν,

« Δὲν θέλω τέρψιν σου μικρὰν ἢ χάριν οὐδεμίαν.

« Κἀνὲν ἐξ ὅσων μ' ἔθελγε ποτὲ δὲν ἐνθυμοῦμαι·

« Τὴν πλάνον γοητεῖαν σου διὰ πικρὸς ἀρνοῦμαι,

« Καὶ τὴν ἀγνήν σου ποίησιν καὶ τῆς ζωῆς τὸν σάλον·

« Αὐτὰ δὲ ἄλλον φύλαξε καὶ δόσε τε εἰς ἄλλον!... »

Πανύστατον χαιρετισμὸν σ' ἀφίνω, Ἀσπασία!

Εἰς τὴν παρθένον κοίτην σου ἀνέτειλ' ἡ πρωία,

Ὅποτε ἤλθον ν' ἀσπασθῶ μίαν φορὰν ἀκέμα,

Πρὶν τῆς Ἑλλάδος μακρυνοῶ, τὸ ἱερόν σου γῶμα....

Σ' ἔκραξα, μάτην σ' ἔκραξα, πλὴν σὺ δὲν ἀπεκρίθης.

Φεῦ, Ἀσπασία· ὑπνωττες ὕπνον βαθείας λήθης!

Ο ΕΞΟΡΙΣΤΟΣ

(Ἐκ τῶν τοῦ Λαμερσί).

Α'

Ἐδάδιζε πλανώμενος ἐπὶ τῆς γῆς ἀσκόπως,

Καὶ ἦτο βρακτηρία του ἡ θλίψις καὶ ὁ κόπος.

Ἐκ τῆς πατρίδος ἄγριος τὸν ἀπωθεῖ δυνάστης·

Ἄς ὁδηγήσῃ τὸν πτωχὸν ἐξόριστον ὁ Πλάστης!

Β'

« Ποτὲ δὲν ἐσταμάτησα· ἔχων σταθμοὺς τὰς πόλεις,

« Διῆλθον τὴν μακρὰν ὁδὸν τῆς οἰκουμένης ὅλης,

« Καὶ συνηντήθην μὲ λαοὺς ἀγνώστους καὶ ποικίλους,

« Πλὴν δὲν ἀνεγνωρίσαμεν βλεπόμενοι ἀλλήλους.

« Ὅτε μακρόθεν ἔβλεπον, θνησκούσης τῆς ἡμέρας,

« Καλύδης ἀνυψούμενον καπνὸν εἰς τοὺς αἰθέρας,

« Εὐδαίμων, ἐψιθύριζα, ὅστις εὕρισκει πάλιν,

« Μετὰ τοῦ σκότους, τὴν καλὴν ἐστίναν του ἀπόνως,

« Κ' εἰς τῆς οἰκογενείας του κοιμᾶται τὴν ἀγάλην·

« Δὲν ἔχει ὁ πλανώμενος ἐστίναν, εἶναι μόνος!

- « Κ' ἐδῶ τὰ δένδρα τὴν στικὴν προσφέρουσι πλουσίαν,
 « Κ' ἐδῶ τὰ ῥόδα συμπαθῆ ἐκπέμπουν εὐωδίαν,
 « Κ' ἐγείρουν ὄνειρα ζωῆς καὶ ὄνειρα ἐλπίδος,
 « Ἀλλὰ δὲν ἔχουν δι' ἐμὲ τὸ μύρον τῆς πατρίδος.
 « Ὁ ῥύαξ χύνεται ἀβρόως κ' εἰς τὴν κοιλάδα τρέχει,
 « Ὁ φιλοῖσθος πλήν τοῦ ῥύακος ἠδύτητα δὲν ἔχει.
 « Δὲν εἶν' ἐκεῖνος ποῦ ποτὲ τὴν νηπιότητά μου
 « Ὡς ἄσμα ἐνανούριζεν ἐρώσης ἀηδόνος.
 « Δὲν μ' ἐνθυμίζει τίποτε ἀπὸ τὰ παλαιά μου,
 « Καὶ σύννοος ὁ ἐξόριστος διέρχεται καὶ μόνος!

-
- « Ἄσμα μὲ φέρει συμπαθῆς ἡχώ ἀπὸ τὰ ὄρη.
 « Ἴσως τὸ ψάλλει θελκτικὴ ὄνειροπόλος κόρη.
 « Τ' ἀκούω καὶ τὸ βῆμά μου τὸ ἄσκοπον ρυθμίζω,
 « Ἀλλ' ἄσμα θελκτικώτερον ἀπὸ αὐτὸ γνωρίζω...
 « Ὡς οἱ βλαστοὶ τῆς γηραιᾶν ἐλαίαν περιζώνουν,
 « Εἶδον υἱούς, λευκότριχας πατέρας νὰ κυκλόνουν,
 « Ἀλλὰ οὐδεὶς μ' ἐκάλεσεν υἱὸν πεφληγμένον.
 « Οὐδεὶς ἐξ ὅλων ἀδελφὸν μὲ εἶπε φιλοφρόνως,
 « Κάνεις δὲν εἶπε « κάθησε » εἰς τὸν ἀπηρθημένον.
 « Δὲν ἔχει ὁ φερέοικος οἰκίους, εἶναι μόνος!

-
- « Μὲ βλέμμα κάθυγρον, βεβδόν, μὲ κύκνειον αὐχέναν
 « Εἶδον πολλὰς νὰ μαιδιῶν περθένους εἰς τὰ ξένα,

« Ἀλλὰ δὲν εἶχε δι' ἐμὲ μειδιάμα καμμία....

« Εἰς συμπολίτην νεκρὸν ἐκάστη ἐμειδία!

« Εἶδον ἐρήθους θλίβοντας τὰς χεῖρας ἐκ καρδίας,

« Κ' ἐνθυμηθεῖς τοὺς φίλους μου τῆς πρώτης ἡλικίας,

« Τοῖς ἔτεινα ὑπόδακρυς τὴν χεῖρα μετὰ θέους·

« Ἐπαίτην πλὴν μ' ἐνόμισαν καὶ μ' ἔδωκαν ἀπόνως,

« Οὐχὶ τὴν χεῖρά των, ἀλλὰ τὸν ἄρτον τοῦ ἐλέους....

« Τοὺς συγχωρῶ· δὲν ἐννοοῦν τί πάσχει κανεὶς μόνος!

« Βαδίζων ἐξ ἀνατολῶν ποτὲ πρὸς μεσημβρίαν,

« Παράδοξον συνήντησα ὁδίτην νεανίαν.

« Ἦτον ἀστήρ τὸ βλέμμα του ὠχρὸς, ἄνευ ἀκτίνος·

« Ἀ, ὡς ἐγὼ ἐξόριστος ἐσύρετο κ' ἐκεῖνος!

« Ἐκτοτ' ἐξῶμεν πλάνητες ἑμοῦ χωρὶς πατρίδα,

« Πλὴν μίαν πένθυμον αὐγὴν ὠχρότερον τὸν εἶδα.

« Ἐπεσεν εἰς τὸ στήθος μου καὶ μὲ σιγὴν βαθεῖαν

« Ὡς λύχνος ἔσθυσε· κ' ἐγὼ μετὰ πολλοῦ ἀγῶνος

« Τὸν ἔθαψα εἰς τῆς ὁδοῦ σιγῶν τὴν ἐρημίαν,

« Κ' εὐρέθην πάλιν ἔρημος, κ' εὐρέθην πάλιν μόνος!

« Γλυκὺς ὁ κώδων τοῦ νεοῦ ἀγνώστου μου χωρίου,

« Ἐκάλει ταπεινὸν λαὸν ἐμπρὸς βωμοῦ ἁγίου.

« Μὲ μυστικὴν εἰς τὸν ναὸν εἰσέδυσσα ἐλπίδα,

« Πλὴν τῆς πατρίδος μου θεὸν εἰς τοὺς βωμοὺς δὲν εἶδα.

« ὦ, νηί· θεὸν καὶ συγγενεῖς καὶ φίλους ἀπαντῶμεν,
 « Μόνον εἰς τῆς πατρίδος μας τοὺς κόλπους ὅταν ζῶμεν! —
 « Τώρα, ποῦ φεύγω; ποῦ λοιπὸν κ' ἐγὼ θὰ σταματήσω;
 « Δὲν ἔχει τέρμα ἡ μακρὰ ὁδὸς μου ὡς ὁ χρόνος·
 « Ἐμπρός, αἰέποτε ἔμπρός, οὐδέποτε ὀπίσω.
 « Ἀπηύδησα πλανώμενος, ἀπενεκρώθην μόνος! »

Γ'

Τοιαῦτα ἐψιθύριζε βυθίζων αἰωνίως,
 Κλονούμενος καὶ ἀσθενὴς ὁ δύσμοιρος ἐκεῖνος·
 Ἄλλ' ἔπεσεν εἰς τῆς ὁδοῦ τὸ μέσον αἰφνιδίως,
 Ὡς πίπτων εἰς τὴν ἔρημον μαραίνεται ὁ κρίνος.
 Βελὺς ἠκούσθη πρὶν κλεισθῶν τὰ βλέφαρά του στόνος,
 Εἶπε « Πατρίς! » κ' ἐξέπνευσεν ἐξόριστος καὶ μόνος!

1863

Ο ΞΕΝΟΣ

(*Ἐκ τῶν τοῦ Σατωβριάνδου*).

Ὅπόσον εἶν' εὐδαίμονες, πόσῃν χαρὰν εὐρίσκουν

Ὅσοι δὲν εἶδον ἑορτὴν εἰς ξένην γῆν κάμνουν,

Ἡ ὅσ' εἰς τὴν καλύβην των καὶ ζοῦν καὶ ἀποθνήσκουν,

Πλησίον τῶν οἰκείων των, εἰς τὴν καλὴν ἐστὶν!

Ἐν τοῦ Μισισσιπιῆ πτηνόν, πτηνὸν εὐτυχισμένον,

Εἰς ἄλλο ἔλεγε πτηνὸν περίλυπον καὶ ξένον·

— Διὰ τί, ξέने μου, πικρὸν παράπονον ἀφίνεις;

Μὴ κρυσταλλώδη νάματα κα' ἐδῶ δὲν διακρίνης;

Σκιάς κα' ἐνταῦθα, καὶ τροφήν, καὶ δροσεροὺς ἀνθῶνας,

Καθὼς εἰς τῆς πατρίδος σου δὲν βλέπεις τοὺς λειμῶνας;

— Ναί, ἀπεκρίθη τὸ πτηνὸν τὸ ξένον βαρυθύμως,

Ὡραία εἶν' ἡ χώρα σας, ἡδύπνοος ὁ θύμος,

Πλὴν φωλεὰ κισσοστεφῆς ἄλλοῦ μὲ περιμένει,

Καὶ σύντροφος μ' ἀναζητεῖ ἐκεῖ ὠρφανευμένη....

Τίς νὰ μὲ φέρῃ πρὸς αὐτήν; ποία πνοὴ ζεφύρων;

Κ' ἔχετε τῶν ἐρήμων μας τὸ θάλλπος ἢ τὸ μύρον;

Ὅπόσον εἶν' εὐδαίμονες οἱ μὴ ὁδοιποροῦντες!

Φεῦ, εἰς τὰ ξένα τῆς χαρᾶς τὸ ἄνθος δὲν βλαστάνει.

Εὐδαίμονες οἱ τὴν κελὴν πατρίδα κατοικοῦντες·

Εἷς τοὺς θερμαίνει ἥλιος καὶ ἐν μνήμα τοὺς λαμβάνει!

Κατέπιν ἱκανῶν ὥρων ὁδυνηρὰς πορείας

Ὁ πλάνης καθήται ὠχρὸς εἰς ξένας ἐρημίας.

Χωρὶς βλέπει περίεξ του, οἰκίᾳ διακρίνει,

Ἀλλὰ δὲν ἔχει ποῦ αὐτὸς τὴν κεφαλὴν νὰ κλίνη....

Εἰς μίαν μετὰ συστολῆς καλύβην πλησιάζει,

Θέλει νὰ ἔμβῃ, ἀλλὰ, φεῦ! ὁδυνηρῶς διστάζει..

Τῆς θύρας θέτει ὀπισθεν τὴν ῥάβδον μὲ δαιλίαν,

Κ' ἐνῶ ἐμβαίνει, ταπεινῶς ζητεῖ φιλοξενίαν.

Μ' ἐν μόνον κίνημα χεὶρὸς τοῦ οἴκου ὁ δεσπότης

Νὰ φύγῃ λέγει πρὸς αὐτόν, καὶ ὁ ταξειδιώτης

Ἐκ νέου μετὰ σιωπῆς τὴν ῥάβδον του λαμβάνει,

Καὶ μόνος φεύγ' εἰς ἀτραπὸν ἐρήμην ν' ἀποθάνῃ!

ὦ, πόσον, πόσον εὐτυχεῖς εἶν' ὅσοι δὲν ἀφίουν

Τὴν στέγην τῶν πατέρων των, τῶν πάππων των τὸ χῶμα·

Ὅσοι ἐκ τῶν οἰκείων των τὸ βῆμα δὲν μακρύνουν,

Καὶ ζῶσιν εἰς τὸ προσφιλὲς τῆς γενετῆς των δῶμα!

ὦ μῦθοι, ὅσοι λέγεσθε περίξ θερμῆς ἐστίας
 Ἄπὸ τὸν πάππον τὸν καλὸν καλῆς οἰκογενείας·
 Ἐξίς ἀγάπης μαγική, ψυχῶν διακοινώσεις,
 Καὶ διαχύσεις ἱερὰ καρδίας ἀγαπώσης·
 Ἀνάγκη τῆς ὑπάρξεως, ἀνταμοιβὴ τῶν πόνων!
 Οἴμοι, δὲν σᾶς ἐγνώρισαν παρὰ ἐκεῖνοι μόνον,
 Ὅσοι δὲν ἐγκατέλιπον τὰ πάτρια ἐδάφη.
 Αὐτῶν εἰς τὴν πατρίαν γῆν ὑψόνονται οἱ τάφοι,
 Καὶ μὲ τὸ μύρον, θνήσκοντες, ἐνόνουν τῆς θρησκείας
 Ἀκόμῃ καὶ τὰ δάκρυα τῆς μνήμονος φιλίας!

Ὅποιαν χαίρουν ὑπαρξίν οἱ εὐτυχεῖς ἐκεῖνοι,
 Ὅσοι δὲν εἶδον ἑορτῆς καπνὸν εἰς χώραν ξένην·
 Κάνεις ἐκ τούτων δεξιὰν ἐπαίτου δὲν ἐκτείνει,
 Κ' ἐνόησιν τὴν κόνιν τῶν μὲ κόνιν πεφιλμένην!

1861

ΤΟ ΜΕΙΔΙΑΜΑ

(Κατὰ τὴν Φρειδερίκην Βρέμερ).

.. Μίμησις ..

Γνωρίζεις τὸ μειδίαμα τί εἶναι; — προσωπεῖον
Τῆς λύπης, λάμπον κόσμημα ἡρωϊκῶν μαρτύρων·
Λίγισ καρδίας ἀτυχοῦς καὶ κίβδηλον χρυσίον....
Δάκρυον νόθον, ἄφωνος κραυγὴ καὶ στόνος εἴρων!

Γνωρίζεις τὸ μειδίαμα;... Εἶν' αἶγλ' εἰς τὴν σκοτίαν·
Εἶναι τὸ ψεῦδος τῶν πικρῶς ἐπὶ τῆς γῆς θρηγνούντων·
Τὸ ἄνθος ὅπερ φύεται εἰς γῆν ἐπιταφίαν,
Ἄλκαζονεῖας κάλυμμα τῶν ἐν σιγῇ ἀλγούντων!

Πιστεύουν τὸ μειδίαμα!... Καὶ ἡ γυνὴ τί πράττει,
Τί πράττει ὅταν προδοθῇ καὶ ἐν σιωπῇ ἐκπνέῃ;
Ὅπόταν τὴν ψυχὴν αὐτῆς ἡ κόλασις σπαράττη,
Καὶ ἡ καρδία τῆς θρηγνῇ;... Φεῦ· μειδιᾷ, δὲν κλαίει!

Ναί, μειδιᾷ ὡς μειδιᾷ ἐπίσης ὅταν πάλιν
 Ὡχρά, καὶ ὅλη τρέμουσα, εἰς πυρετὸν μανίας,
 Τὴν ἄπιστον ἀντίζηλον λαμβάν' εἰς τὴν ἀγκάλην,
 Καὶ κρύπτει, ἔμπλεως ὀργῆς, κραυγὴν ζηλοτυπίας....

Φεῦ! εἰς τὰ χεῖλη τῆς φαιδρὸν μειδίᾳ πλανᾶται
 Καὶ ὅταν σύννους, ἥσυχος, μετὰ κρυφίαν πάλην
 Ὁμολογῇ πῶς ἀγαπᾷ καὶ δὲν ἀνταγαπᾶται,
 Καὶ θάπτει πόθον μάταιον εἰς σιωπὴν μεγάλην.

Καὶ τέλος, πάλιν μειδιᾷ ὁπόταν χάρις θεία
 Εἰς τὴν καρδίαν τῆς σιγῆς καὶ λήθης διαχύσῃ·
 Καὶ μειδιᾷ κ' ἐν τῇ φρικτῇ ἐκείνῃ ἀγωνίᾳ,
 Καθ' ἣν ἀρνεῖται ἡ ψυχὴ τὸ σῶμά της ν' ἀφήσῃ.

1866

Η ΦΘΙΣΙΚΗ ΑΙΧΜΑΛΩΤΟΣ

(Κατὰ τὸ Γαλλικόν).

Ἀπὸ τὰ μαῦρα σίδερα τῆς φυλακῆς μου μόνη,
Τὰ φύλλα βλέπω τῆς μυρτιάς π' ἀνοιξοῦνε μὲ χάρι·
Ὁ ἥλιος ἔζωντάνεψε, πετᾷ τὸ χηλιδόνι,
Καὶ πρατνίζει 'στουὺς ἀγροὺς τὸ πράσινο χορτάρι.
Ἐδῶ κοπάδια κάτκασπρα, καὶ πέρδικαις ἐπάνω,
Ἐρχεται πάλ' ἡ ἀνοιξί· κ' ἐγὼ θενὰ πεθάνω!

Ἀχ, εἶς' ἐσὺ ποῦ τραγουδεῖς ἔρωτικὸ τραγουδί,
Ἀηδόνι μου· ναί, εἶς' ἐσὺ π' ἀκούω πικραμένη·
Σὺ εἶσαι ποῦ μοσχοβολᾷς τῆς πασχαλιᾶς λουλουδί,
Καὶ ἴσως τώρ' ἀρχίνησε σιγά, σιγά νὰ βγάλῃ
Τὸ βόδο 'στὴν ἐλόχρη τριανταφυλλιᾷ ἐπάνω·
Ἐρχεται πάλ' ἡ ἀνοιξί· κ' ἐγὼ θενὰ πεθάνω!

Σ αὐτὸ τοῦ μαρτυρίου μου τ' ἀκούμητο κρεβάτι,
Ὅπου μ' ἐλπίδες ψεύτικαις τριγυρισμένη σβύνω,
Ὅπου μὲ τρώγει πυρετὸς καὶ δὲν σφαλνῶ τὸ μάτι,
Ὡσὰν λαμπάδα σβύνομαι, μαραινόμαι σὰν κρίνο....

Πονῶ, κουράσθηκα πολὺ καὶ δύσκολ' ἀνασπίνω·

Ἔρχεται πάλ' ἡ ἀνοιξί, κ' ἐγώ, κ' ἐγὼ πεθαίνω!

1864

ΑΠΕΛΠΙΣΙΑ

(Κατὰ τὸ Φιλλανδικόν).

.. Μίμησις ..

Τὸν ξανθοκόμην ἥλιον καλύπτει νέφους σκέπη,

Κ' ἡ νέα κόρη σκεπτικὴ καὶ κατηγῆς τὸν βλέπει.

Εἶναι περιλυπὸς ψυχὴ καὶ εἰς οὐδὲν ἐλπίζει·

Ἄλλὰ οὐδεὶς τὸ αἶτιον τοῦ πόνου τῆς γνωρίζει.

Καὶ οἱ γονεῖς τῆς ἀγνοοῦν τὸν μύχιον τῆς πόνον,

Κ' ἡ νεαρά τῆς ἀδελφῇ, ἡ κόρη τῶν λειμῶνων.

— Εἰπέ μας, κόρη θελκτικὴ καὶ λυπημένη τόσον·

Νὰ σδύσῃς τῆς καρδίας σου δὲν δύνασαι τὴν νόσον;

Ζητεῖς ὡς ἡ λευκὴ χιὼν τοῦ ὅρου ν' ἀναλύσῃς!

Δὲν δύνασαι, δὲν δύνασαι καὶ σὺ νὰ λησμονήσῃς;

Μόνον αὐτὸν θ' ἀναπολῇς καὶ νύκτα καὶ ἡμέραν,

Καὶ εἰς τὴν λάμπουσιν αὐγὴν κ' εἰς τὴν ὥχρᾶν ἐσπέραν;

Καὶ ἀπεκρίθη κατηφής· — Ναί, θὰ τὸν λησμονήσω,
 Ὅποτεν εἰς τὴν μαύρην γῆν τοὺς ὀφθαλμούς μου κλείσω·
 Ὅταν εἰς ὕπνον ὕστατον τὰς χεῖράς μου σταυρώσουν,
 Καὶ τὸ λευκὸν μου σάβανον εἰς φέρετρον ἀπλώσουν! —
 Τὸν ξανθοκόμην ἥλιον καλύπτει νέφους σκέπη,
 Ἀλλὰ ἡ κόρη ἔπαυσε τὸν ἥλιον νὰ βλέπῃ...

1860

ΠΟΘΟΣ

(Κατὰ τὸ Φιλλαρδικόν).

Ἀχ! ἐὰν τῶρα ἤρχετο ὁ τρισχάπητός μου·
 Ἐξαίρνης ἂν τὸν ἔβλεπα.... εἰς τὸ γλυκύ του στόμα
 Πῶς θὰ ἐπέτα φλογερὸς εὐθὺς ὁ ἀσπασμός μου,
 Κ' ἐκ λύκου ἂν τὸ ἔβλεπα αἰμόφυρτον ἀκόμα!
 Πῶς ἤθελα τὴν χεῖρά του κρατεῖ τὴν πεφιλμένην,
 Καὶ μ' ὄφιν ἂν τὴν ἔβλεπα εἰσέτι τυλιγμένην!

Πῶς νοῦν καὶ γλῶσσαν ἡ πνοή δὲν ἔχει τοῦ ἀνέμου,
 Νὰ φέρῃ ὅλας εἰς αὐτὸν τὰς σκέψεις μου ἐν τάχει,
 Κ' ἐκείνου πάλιν εἰς ἐμέ;... Ποία χαρά, Θεέ μου,
 Δύω ψυχαί, ἃς θάλασσα χωρίζουσι καὶ βράχοι,

Νᾶ φεύγουν τὴν ἀπόστασιν, καὶ μὲ τὴν μεσημβρίαν
Νᾶ γεφυρώνουν τὸν βορρᾶν μ' ἀγάπης ἐμιλίαν!

Θὰ ρίψω τὸν καλλωπισμὸν τῆς νέας κόρης μᾶλλον·
Τὴν ἦβην μου τὴν δροσερὰν μὲ βράτον θὰ καλύψω,
Παρὰ ἐκεῖνον ν' ἀρνηθῶ καὶ ν' ἀγαπήσω ἄλλον·
Μὲ πίστιν τῆς ἀγάπης τοῦ τὴν πίστιν θ' ἀνταμείψω....
Ἄχ! ἐὰν τώρα ἤρχετο ὁ τρισαγάπητός μου,
Ἐὰν ἐξαίφνης ὁ Ἀλμάρ ἐφαίνετο ἐμπρὸς μου!

1878

ΑΣΜΑ

(Ἐκ τοῦ Ἀγγλικοῦ μυθιστορήματος ὁ Ἰβανώης).

(Τὸ ἄγριον τοῦτο ἔσμα ψάλλει αἰχμάλωτος γραῖα Σαζωνίς καθ' ἣν στιγμὴν θέ-
τει πῦρ εἰς τὸν πύργον τοῦ Νορμανδοῦ δεσπότης τῆς καὶ συγκροτεῖται μάχη
μεταξὺ Σαζόνων καὶ Νορμανδῶν).

Α'

Ἀκονίστε, ἀκονίστε τὸ γυαλιστερό μυχᾶρι,

ὦ παιδιὰ τοῦ ἄσπρου Δράκου, ἀκονίστε το πολὺ·

Ἀναψέ την τὴν λαμπάδα μὲ τὸ κἀτισχνό σου χέρι,

Κόρη τοῦ Χεγγίστου (1) τώρα, Σαζωνίδα μου καλὴ!

Τί καλὰ ποῦ ἀκονίσθη· κάθε στῆθος πῶς ματιάζει·

Τὸ μυχᾶρι δὲ γυαλίζει γιὰ νὰ κόψῃ φατηγά.

Γιὰ τὸ θάλαμο τῆς νύφης ἡ λαμπάδα δὲν ταιριάζει·

Ἄχ, μυρίζει σὰν τὸ θειάφι, λάμψι πράσινη πετᾶ....

« Ἀκονίστε τὸ μυχᾶρι! » μαῦρος κόρακας φωνάζει·

« Φέξε, φέρε τὴ λαμπάδα! » κράζει ὁ Χάρος παρεκεῖ.

Ἀκονίστε τὸ μυχᾶρι, γιοιοὶ τοῦ Δράκου, ποῦ σκουριάζει,

Ἀναψέ λαμπάδα, κόρη τοῦ Χεγγίστου ἡρωϊκὴ!

---

(1) Ἦρως βασιλεὺς τῶν Σαζόνων.

Β'

Εἰς τὸ φρούριο τοῦ θάνου χαμηλόνουε τὸ γαῦρο

Μαῦρα σύννεφα, καὶ κράζει ὁ ἀητὸς μέσα 'ς αὐτά.

Μὴ φωνάζῃς, κβαλλάρη, ἀπ' τὸ σύννεφο τὸ μαῦρο·

Τὸ τραπέζ' εἶναι στρωμένο κ' ἔτοιμα τὰ φαγητά....

Τοῦ Βαλχάστα (1) περιμένουν ἡ παρθέναις, εἶναι ὥρα·

Τοῦ Χεγγίστου θὰ σᾶς φέρῃ ἡ γενιὰ φίλους πολλούς...

Κόραις τοῦ Βαλχάστα, ρίξτε τὰ ξανθὰ μαλλιά σας τώρα,

Παίξετε τὰ τύμπανά σας καὶ φυσᾶτε τοὺς αὐλοὺς!

Πολλὰ τρέχουν νὰ σᾶς εὔρουν παλληκάρ' ἀνδρειωμένα,

Καὶ πολλὰ, πολλὰ κεφάλια ἀπ' τὸ Χάρο μετρημένα....

Γ'

Εἰς τὸ φρούριο τοῦ θάνου σκοτεινὴ ἀρχίζει ὥρα,

Καὶ τὸ σύννεφο τὸ μαῦρο λυπημένο χαμηλόνει·

Σὰν τὸ αἶμα τοῦ γενναίου θεοῦ κοκκινήσῃ τώρα!...

Νά· τὴν ἀναμμένη χαίτη ἄρχισε νὰ τὴν σηκώῃ

Κεῖνος ποῦ χαλᾷ τὸ λόγγο καὶ 'στὰ κάστρα βάζει πόδι....

Τὴ σημάξῃ μέσ' στῆς φλόγαις ἀνεμίζει καὶ κρατεῖ,

(1) Οὐρὶ τοῦ Βορρά.

Τῇ σημεῖά του τῇ μαύρῃ, τῇ μεγάλῃ, τῇ φλογώδῃ,
 Κ' ἐτοιμάζει, κ' ἐτοιμάζει τὴν ἀπάνθρωπη γιορτὴ!
 Χρὰ ἔχει νὰ θερίξῃ τοῦ πολέμου τὰ παιδιὰ,
 Κι' ἀγαπᾷ ζεστό τὸ αἷμα ἀπὸ ζωντανὴ καρδιά!

Δ'

"Ολοι πρέπει νὰ χαθοῦνε· τὸ σπαθὶ τρυπᾷ, ματώνει,
 Καὶ τὰ σιδερένια στήθη λόγχαις κονταριῶν περνοῦν·
 Ἡ φωτιά, τῶν βασιλέων τὰ παλάτια κάνει σκόνη,
 Καὶ ἡ μηχαναὶς τοὺς πύργους ἀπ' τῇ ρίζᾳ τοὺς κινεῖν!
 "Ολοι θὰ χαθοῦν· ἡ γέννα τοῦ Χεγγίστου πάει, πάει·
 Χάθῃ, στέρεψε τὸ αἷμα τοῦ καλοῦ παλληκαριοῦ,
 Τώρα τ' ὄνομα τοῦ Χόρσα μαῦρος λάκκος θὰ τὸ φάῃ....
 Μὴ τῇ μοῖρά σας φοβῆθε, μὴ, παιδιὰ τοῦ μαχαριοῦ!
 Σὰν κρασί ζεστό τὸ αἷμα τὰ σπαθιά σας τώρ' ἄς πίνουν,
 Καὶ κοιιάστε καὶ κοιιάστε 'στὸ τραπέζι τῆς σφαγῆς·
 Θὰ σᾶς φέγγουνε ἡ φλόγαις ὅπου ἀνάφτουν καὶ δὲ σβύνουν,
 Ποῦ τὴν νύχτα κοκκινίζουν σὰν τὰ ῥόδα τῆς αὐγῆς....
 Πρὶν τὸ αἷμά σας παγώσῃ πελεκᾶτε, πελεκᾶτε,
 "Όσο παίζει τὸ σπαθὶ σας κ' ἔχει λύσσα ἡ ψυχὴ.
 'Απὸ φόβο, ἀπὸ λύπη, τὸν ἔχθρὸ μὴν παραιτᾶτε·
 Γιὰ ἐκδίξῃσι μιὰ ὥρα, μιὰ χτυπάει μοναχὴ....
 "Αχ, τοῦ μίσους μου τῇ δόψῃ καὶ ὁ χάρος δὲν τὴ σβύνει,
 Θέλω, θέλω νὰ πεθάνω, μὰ ἡ ἔχθρα δὲν μ' ἀφίνει!

ΣΕΡΒΙΚΟΝ ΑΣΜΑ

.. Μίμησις ..

(Τὸ ἠμῶδες τοῦτο ἔσμα, πραγματευόμενον τὴν ὑπὸ τῶν Τούρκων ἔλυσιν τῆς Σερβίας, εἶναι ἱστορικῶς ἀληθές, ὡς καὶ πολλὰ ὀνόματα τῶν ἐν αὐτῇ ἀναφερομένων ἡρώων).

Α'

Ὁ βασιλεὺς ὁ Λάζαρος νύχτα βαθεῖα δειπνοῦσε,
Κ' ἡ ὡμορφὴ βασιλίσσα Μηλίτσα τὸν κερνοῦσε.
Στ' ἄσπρο τῆς χέρι ἔτρεψε τὸ ἀσημένιο τάσι,
Γιατὶ τῆς ἔλεγ' ἡ καρδιά κρυφὰ πῶς θὰ τὸν χάσῃ.
— Πέ μου, κορών' ἀτίμητη τῶν Σέρβων, εἶπε, πέ μου·
Τώρα ποῦ φεύγεις καὶ κινᾷς 'στὸ δρόμο τοῦ πολέμου
Μ' ὅλα τὰ παλληκάρια σου καὶ τοὺς πιστοὺς σου, ἕνα
Δὲν θεν' ἀφήσῃς ἀπ' αὐτοὺς ἀκόμη καὶ γιὰ μένα;
Ποῖός, σὰν σοῦ γράφω, τὰ πικρὰ θὰ φέρνῃ γράμματά μου,
'Ανίσως μείνῃς μοναχὴ ἐδῶ; — Βασιλίσσά μου,
'Απὸ τὰ παλληκάρια μου ὅποιος κι' ἂν θέλῃς κράτει
Στὸν πύργο σου τὸν ἀψηλὸ, 'στὸ δυνατὸ παλάτι.
— Τὸ Βόϊσκό μου ἤθελα τ' ἀγένειο παλληκάρι,
Τὸ Βόϊσκό μου, τὸ στερνὸ τῆς μάνας μου βλαστάρι.

— Αὖριον, ἔταν τῆς αὐγῆς ξαναπροβάλλη τ' ἄστρο,
 Κι' ὅλκις ἢ θύραις μονομιᾶς ἀνοίξουνε 'στὸ κάστρο,
 "Ἐλα στὸν πρῶτο πύργο μας, κοντὰ 'στὴ Μαύρη Σκάλα"
 "Ὅλοι θὰ βγοῦνε ἀπ' ἐκεῖ, πεζοῦρα καὶ καβάλλα,
 Οἱ Σέρβ' οἱ παινεμένοι,
 Μὲ τὰ χνιτσάρια τὰ κοντά, μὲ λόγχη διψασμένη.
 Πρῶτο τὸ Βόϊσκο θὰ ἰδῆς τ' ἀγένειο παλληκάρι,
 Μὲ τὴ σημαία τοῦ Σταυροῦ 'μπρὸς 'ς ὅλους καθαλλάρη.
 Χαιρέτα τον, καὶ 'ς ὄνομα δικό μου πᾶς νὰ δώσῃ
 Εἰς ἄλλον τὴν περήφανη σημαία νὰ σηκώσῃ,
 Κι' αὐτὸς ἀλλοθὶ σιμά σου
 Στὸν πύργο σου τὸν ἀψηλὸ νὰ μένῃ συντροφιά σου.

.....
 .....

B'

Τὴν ἄλλη μέρα, τῆς αὐγῆς σὰν ἔλαμψε τὸ ἄστρο,
 Κι' ὅλκις ἢ θύραις μονομιᾶς ἀνοίχκε 'στὸ κάστρο,
 Βγῆν' ἡ Μηλίτσα βιαστικὴ κ' ἐστάθη νὰ προσμένῃ·
 "Ἐφάνηκε τὸ στράτευμα κι' ἀρχίνησε νὰ βγαίνει....
 Τὸ Βόϊσκο εἶδε μπροστὰ ἀπ' ὅλους καθαλλάρη"
 Εἰς τὸ πλευρὸ τοῦ μαύρου του κυμάτιζε μὲ χάρι
 Περήφαν' ἡ σημαία του, κι' ἀπάνω 'στὴν κορφὴ τῆς
 "Ἐλαμπ' ὀλόχρυσος σταυρὸς σὰν ἥλιος, σὰν κομήτης...."

Τὸ χελιδάρι του βραστᾶ καὶ λέγ' — 'Ιουγκουβίκη,

Δόξ 'εἰς ἄλλον τῇ σημαίᾳ μας, βάλ' τὸ σπαθί στὴ θήκη,

Καὶ 'στὴν Κροσκόβα κάθησε, ἂν μ' ἀγαπᾷς, μ' ἐμένα.

'Απὸ τὰ τόσ' ἀδελφικ μου, ἀπ' τὰ ἐννιά μου, ἕνα

'Ο Λάξκρος ἐδέχθηκε νὰ μένῃ συντροφιά μου,

Κ' ἐσένα θέλει, Βόϊσκα, ἀπ' ὅλα ἡ καρδιά μου!

Κι' ὁ Βόϊσκος τῆς ἀπαντᾷ, κι' ὁ Βόϊσκος τῆς λέγει·

— Γύρνα στοῦ ἄσπρου πύργου σου, Βασίλισσα, τὴ στέγη.

Τὸν τιμημένο τόπο του σὲ ἄλλον ποῖός ἀφίνει;

Ποῖός ἔχει αἶμα 'στὴν καρδιά καὶ ὅλο θέν τὸ χύνει;...

Στὸ πανηγύρι ἄρσε με τ' 'Αμσέλου γὰ κινήσω,

Σταλιά, σταλιά τὸ αἷμά μου γιὰ τὸ Χριστὸ νὰ χύσω.

Εἶπε, τὸ μαυρὸ του κεντᾶ καὶ τρέχει γὰ προσθήκη

Τὰ πᾶλληκάρικα ποῦτρεχαν ἐμπρός του νὰ περάσῃ.

Καὶ ἡ Μηλίτσα ἔπεσε σὰν κρίνο ποῦ λυγίζει.

'Απὸ μακριὰ ὁ Λάξκρος τὴ βλέπει καὶ θαυμάζει·

Γύρω, τριγύρω του κυττᾷ, κι' ἀπάνω ἀπ' ἄλλογό του

Τὸ Γολοθάνο ἐφώνηξε, τὸ δοῦλο τὸν πιστό του.

— Σήκωσε τὴ Βασίλισσα, τοῦ λέγει· μὴν ἄργήσῃς

Εἰς τὸ παλάτι νὰ τὴν πᾶς καὶ μὴ τὴν παραιτήσῃς!

Στοῦ Γολοθάνου τὴ μορφή ἡ λύπη ἐξωγραφήθη·

Κατέβη ἀπὸ τᾶλλογο, σὰν ἄνεμος ἐχύθη,

Σηκώνει τὴ Βασίλισσα, τὴν πάει στὸ παλάτι,

Ξαναπηδᾷ στὸ ἄτι,

Τὸ ἄλλογό του σπηρουνιά ἀλύπητη φτερένει,

Φθάνει στὸ στράτευμα καὶ ἐκεῖ μπροστὰ τὸ χαλινώνει!

I'

Κ' ἡ νύχτα σὺν ἐπέρασε, τὴν ἄλλη τὴν ἡμέρα
 Δυὼ κόρακες κατὰμυροι ἐσχίζαν τὸν ἄερα·
 Ἄπ' τοῦ Ἀρσέλου γύριζαν τὸ δρόμο κουρασμένοι,
 Καὶ στὸ παλάτι κάθησαν τῆς Κρόσκοδας ὀληρμένοι,
 Ἐκεῖ ποῦ εἶχ' ὁ Λάζαρος τὸν ἀψηλό του θρόνο.
 Καὶ εἶπ' ὁ μυχὸς μηνυτῆς στὸν ἄλλονε μὲ πόνο·
 — Αὐτὸ εἶν' τὸ περήφανο τοῦ Λάζαρου παλάτι;
 Τάχα νὰ βρίσκεται ψυχὴ, νὰ βρίσκειτ' ἓνα μάτι
 Στους πύργους τούτους ἀνοιχτό;... — Κάνεις δὲν ἀποκρίθη·
 Μὰ ἡ Μηλίτσα τ' ἄκουσε καὶ μήνυμα ἐφοβήθη...
 Δίχως νὰ στρέψῃ 'στὰ πουλιὰ καὶ μάτι νὰ σηκώσῃ,
 — Κόρακες μυχῶροι, ἐφώναξε, ἡ Παναγιά νὰ δώσῃ
 Νῆναι καλὸ τὸ μήνυμα ποῦ φέρετε σ' ἐμένα!
 Πέστε μου πόθεν ἔρχεσθε καὶ εἰσθ' αἰματωμένα;
 Ποιὰς βρεμματοῖς περάτετε, ποιοὺς κάμπους καὶ ποιὰ ῥάχη;
 Μὴν ἔρχεσθ' ἀπ' τὸν πόλεμο, ἀπ' τὴ μεγάλη μάχη;
 — Εὐγενικὰ βασιλίσσα, Μηλίτσα τοῦ Λαζάρου·
 Ἀπὸ τὸν κάμπο ἐρχόμαστε τ' Ἀρσέλου καὶ τοῦ Χάρου.
 Ἦταν ἡ μάχη μακελλειό, ὁ πόλεμος μεγάλος·
 Οἱ ἀρχηγοὶ ἐπέσανε καὶ ὁ ἓνας καὶ ὁ ἄλλος
 Ἀπὸ τὰ δύο μέρη!
 Ὀλίγους Τούρκους ἄφησε τοῦ Σέρβου τὸ μαχαίρι,

Μὰ κι' ὅλ' οἱ Σέρβοι ἐπέσανε... Κεῖνοι ποῦ ζοῦν ἀκόμα,

Ἔχουν στὸ δρόμο τὴ ψυχὴ καὶ τὸ κορμὶ στὸ χῶμα....

Ἐχθρὲς τραπέξι, ἔδωκε ὁ Χάρος στὴ γενιά μας,

Κ' ἐμάκρυναν τὰ νύχια μας, θεριέψαν τὰ φτερά μας.

Αἷμα μᾶς φιλίψε πολλὸ καὶ σάρκ' ἀνδρειωμένη,

Κι' ἀλλάξαμε τὴ φορεσιὰ μ' αὐτὴ τὴ ματωμένη! —

Τὴν ὥρα ἐκείνη πρόβαλε ἐκεῖ ὁ Μιλόνδινος,

Ὁ πιστεμμένος δοῦλός της, κατάχλωμος σὰν κρίνος.

Σπασμένο, μὲ τ' ἀριστερό, κρατοῦσε τὸ δεξιόν του.

Δέκα ἐπτὰ εἶχε πληγαῖς σπαρμέναις στὸ κορμὶ του,

Κ' αἷμα γεμάτα, τ' ἄλογο, τὰ ροῦχα, τ' ἄρματά του.

— Πές μου, τοῦ εἶπε κ' ἔτρεξε κατάχλωμη κοντά του.

Ὁ Λάζαρος μου ἔπεσε μὲ προδοσιὰ στὴ μάχη;

Ἀλήθεια μὲ τὸ αἷμά του τ' Ἀμσέλο πῶς ἐδράχη;

Κ' ἐκεῖνος — Πρῶτα μὲ νερὸ δροσάτο βάντισέ με,

Καὶ μὲ τὴ χάρι τοῦ κρασιοῦ κομμᾶτι στήριξέ με.

Ἔχει τὸ αἷμά μου φωτιά καὶ γαύγισμα πολέμου....

Καὶ τοῦπε σὰν συνέφερε καὶ πάλι! — Τώρα, πέ μου,

Πῶς ἔπεσεν ὁ δυνατὸς ὁ Λάζαρος, κι' ὁ γέρος

Ὁ ξακουστὸς πατέρας μου Ἰούγκος; Σὲ ποῖο μέρος

Τὰ χιονισμένα του μαλλιά τ' ἀγέρι ἀνεμίζει;...

Καὶ τὰ ἐννιά τ' ἀδελφία μου ὅλα ἐπέταν, ὅλα;

Οὐτ' ἓνα, οὐτ' ὁ Βόϊσκος τὸ φῶς δὲν ἀντιρῶζει;

Κεῖνα τὰ μάτια ἐκλείσανε τὰ δυὼ τ' ἀκτινοβόλα;

Καὶ μιὰ στιγμὴ ἐστάθηκε ἀπὸ τὸ καρδιοχτύπι,

Καὶ εἶπε πάλι, — Ἐπεσε καὶ ὁ Μιλόσκης; Λαίπαι

Καὶ τὸ μονάκριβο παιδί τοῦ Βάνου στὸ σκοτάδι;

Κι' ὁ Βούκης ποῦλεγα γκιμπρό, ταξίδεψε στὸν ἄδη;
Καὶ εἶπε' ἐκεῖνος μὲ φωνή στὰ δάκρυα πνιγμένη·

— "Ὅλοι αὐτοί, Βασιλισσα, κοιμῶνται πεοαμμένοι.

Ἡ μαύρη γῆ ἐδούλιξε ἀπ' τῶν κορμιῶν τὸ βάρος!

Ἐκεῖ ποῦ κρυφοκίττωσε τὸν Λάζαρον ὁ Χάρος,
Ἀπὸ τὸ αἶμα τῆς τουρκικῆς τὸ χῶμα ἐζυμώθη,

Κι' ἀπὸ κομμάτια κονταριῶν ψηλὸς σωρὸς σηκώθη!

Τοὺς μπροστινοὺς ὁ γέροντας Ἰουγκὸς ὠδηγοῦσε,

Μ' ἀπὸ τοὺς πρώτους ἔπεσε ἐκεῖ ποῦ πολεμοῦσε.

Γύρω, τριγύρω τὰ ἐννιά παιδιά του ἐκεῖ πέρα,

Ὡσὰν ὀχύρωμα τιμῆς κυκλόνουν τὸν πατέρα.

Ὁ Βέισκος ἀπ' τὰ ἐννιά τ' ἀδέλφια ἀκόμη ζοῦσε·

Δρεπάνι χάρου γιὰ σπαθί στὸ χέρι του κρατοῦσε,

Καὶ τὴν τουρκιά ἐσκόρπιζε κ' ἐπέτα στὸ σκοτάδι,

Ὡσὰν γεράκι ἄγριο περιστεριῶν κοπάδι.

Δείχναι τὸν τόπο, ποῦ ὁ γυιὸς τοῦ Βάνου ἐξαπλώθη,

Σωρὸς κορμιῶν.... Ὁ δυνατὸς Μιλόσκης ἐσκοτώθη

Ὑστερινός, πρὸς τὸ θολὸ ποτάμι, στὴ Συμίτσα·

Τὸν κρῆτο δὲν τὸν ἄκουσε, βασιλισσα Μηλίτσα,

Καὶ τὸ σεισμό, σὰν ἔπεσε τῶν Σέρβων τὸ λειοντάρι;

Τοῦ ποταμοῦ ἐσκέπασε ταῖς ὄχθεις μὲ κουφάρι.

Καὶ σάρκα Γενιτσάρου.

Μέσα σ' ἐκεῖνους βρίσκεται ποῦ φίλεψε τοῦ Χάρου,

Κι' ὁ ἄγριος Σουλτάν-Μουράτ, ἀκέφαλος στὴ σκόνη.

Δόξα Θεοῦ τὸν ἥρωα Μιλόσκη νὰ χρυσόνη,

Κ' ἐκείνους ἔπου κείτονται ὀλόγουρα κοντά του!

Καρδιάς τραγοῦδι νὰ γενῇ καὶ μάχης τὸνομά του,
Νὰ τῶχῃ πάντα ἡ λεβεντιά κι' ἡ ὠμορφιά στὸ στόμα·

Κι' ὅσο τ' Ἀμσέλου βρίσκεται τὸ ματωμένο χῶμα,
Μιὰ στὴ Σερβία ἐκκλησιὰ, σπαθὶ σὲ Σέρβου χέρι,

Νὰ τραγουδοῦν τὴ δόξα του νέοι, παιδιὰ καὶ γέροι!
Ὅμως τὸ Βούκη τὸ θειλὸ, τὸν αἵμο στρατιώτῃ,

Νὰ τονὲ δέρνη τοῦ Θεοῦ κατὰ τὸν προδότῃ.
Γι' αὐτὸν ἐχάθη ὁ Λάζαρος καὶ τὰ στρατεύματά του·

Κατὰ εἰς τὸ λάκκο του, κατὰ 'ς τὸνομά του!

1878

Ο ΑΔΕΛΦΟΚΤΟΝΟΣ

(Κατὰ τὸ Φιλλανδικόν).

Α'

— Ποῦ ἦσο κ' ἔρχεσαι ὠχρός, υἱέ μου, καὶ βραδυπούς;

— ὦ μητέρα, ἀπὸ τὴν ἀκτὴν Οὐλάσσης ἀτιθάττου.

— Τί ἐκαμνες εἰς τὴν ἀκτὴν; — Ἐπότηζα τοὺς ἵππους.

— Πλὴν ποῖος ἐκηλίδωσε τὸ νέον ἔνδυμά σου;

— Οἱ ἵπποι μου, τὸν βόρβορον πατοῦντες πρὸ ποδῶν μου.

— Καὶ διατί τὸ ξίφος σου τὸ αἶμα ἐρυθραίνει;

— Διότι ἐπληξα μ' αὐτὸ τὸν μόνον ἀδελφόν μου!

— Καὶ ἦδη ὁ ἐπάρκτος υἱός μου ποῦ πηγάνει;

- Μακράν πολύ, πολλὸ μακράν, εἰς ξένας παρὰλίαις....
 — Τὸν γηραιὸν πατέρα σου ποῦ εἶδες τελευταῖον;
 — Εἰς τὸν δρυμῶνα κόπτοντα τὰ ξύλα τῆς ἐστίης·
 Ἄλλ' ἔμῳς δὲν ἐπιθυμεῖ νὰ μ' ἐπανίδῃ πλέον!

B'

- Ποῦ ἄφησες τὴν γραϊάν σου μητέρα, δὲν μοι λέγεις;
 — Ἐρικ νήθει κάτωθεν τῆς πατρικῆς μου στέγης·
 Κ' ἐκείνη μ' ἀπεδιώξε, δὲν θέλει νὰ μὲ ἴδῃ....
 — Καὶ τὴν φαιδράν σου σύζυγον ποῦ τὴν ἀφήκεις ἤδη;
 — Ἐμπρὸς εἰς τὸν καθρέπτην τῆς, πλὴν τώρα δὲν μὲ θέλει·
 Δι' ἄλλον καλλωπίζεται, δι' ἄλλον ἀνατέλλει.
 — Καὶ τὴν φιλότιμὴν κόρην σου τὴν νέαν χελιδόνα;
 — Συλλέγει χυμοκέρασα, μακράν, εἰς τὸν δρυμῶνα.
 Μὲ εἶδε κ' ἔστρεψεν ἄλλου τὸ βλέμμα τῆς τὸ νέον·
 Κ' ἐκείνη δὲν ἐπιθυμεῖ νὰ μ' ἀπαντήσῃ πλέον....
 — Καὶ τότε ἡ ἐστία σου νὰ σ' ἐπανίδῃ μέλλει;
 — Ὅταν ὁ φοῖβος ἐκ δυσμῶν, ὦ μητέρα, θ' ἀνατέλλῃ,
 Ὅταν οἱ λίθοι πλεύσωσιν εἰς τὰ νερά ὡς φύλλα,
 Καὶ εἰς ἀθύσσους θαλασσῶν εἰσδύσωσι τὰ πτίλα·
 Ὅπότεν ὅλ' οἱ ἄνθρωποι ἀπάντων τῶν αἰώνων
 Εἰς τοῦ Θεοῦ ἐμφανισθοῦν τὸν νεφελώδη θρόνον!

Ο ΝΕΚΡΟΣ ΙΠΠΟΤΗΣ

(Κατὰ τὸ Δαριχόρ).

.. Μίμησις ..

Λ'

Τὴν νύκτα ὁ ἱππότης Ἄζ τὸν ἵππον του λαμβάνει,
Κ' εἰς τὴν πατρίδα τὴν αὐγὴν τῆς νέας Ἑλσης φθάνει.
Τοὺς ἀρραβωνιάς του τελεῖ, πλὴν μὴν παρῆλθε μόνον,
Κ' ὑπὸ τὴν μαύρην γῆν ὁ Ἄζ κοιμᾶται τῶν δρυμάνων.

Ἡ Ἑλση κλαίει καὶ σκληρῶς τὴν κεφαλὴν της κρούει.
Ὁ Ἄζ ἀπὸ τὴν κλίνην του τὴν κάτω τὴν ἀκούει·
Τὰ ἐσπαρμένα του ὅσα μετὰ σπουδῆς συνάζει,
Τὰ συναρμόζει τρίζοντα, τοὺς σκώληκας τινάζει,
Κ' ἐγείρεται, τὸ φέρετρον λαμβάνων εἰς τὸν ὦμον,
Καὶ βαίνει πρὸς τῆς παλαιᾶς ἀγάπης του τὸν δρόμον...

Κτυπᾷ μὲ τὸ φορεῖόν του τοῦ οἴκου τῆς τὴν θύραν·
— Ἄνοιξον, Ἑλση! ἔκραξε πρὸς τὴν παρθένον χήραν.

— "Αν ἦται σὺ ὁ ἴδιος, ἐκεῖνος ἔαν ἦται,
 "ὦ, τοῦ Χριστοῦ τὸ ὄνομα νὰ εἴπῃς μὴ ἀρνῆσαι!
 — "Ανοιξε, κόρη! τοῦ Χριστοῦ τὸ ὄνομα προφέρω·
 Μ' ἐκούρχτεν ὁ οἶκός μου ὃν εἰς τοὺς ὤμους σέρω!

Ὁ ἔρωσ ὑπερίσχυσεν· ἀνοίγει παραφόρως
 Τὴν θύραν, καὶ ὁ ζοφερός εἰσῆλθεν ἐδοιπόρος....
 Πλήρης χαρᾶς εἰς τὴν λευκὴν τὸν ἐθλίψεν ἀγκάλην·
 — "ὦ "Αἷ! σὺ εἶσαι, εἶσαι σύ· μοὶ ἀπεδόθης πάλιν!
 Εἶν' ἀληθές, εἶσαι νεκρός, σὲ ἤλλαξε τὸ χῶμα,
 Πλὴν τώρα, τώρα σ' ἀγαπῶ πλείυτερον ἀκόμα!

Μὲ τοὺς λευκοὺς δακτύλους τῆς τὴν κόμην του κενεῖται,
 Κ' εἰς πᾶσιν τρίχα του χρυσὴν, ἣν τρέμουσα χωρίζει,
 Δακρύων χύνει χεῖμαρρον, καὶ μειδιᾷ καὶ κλαίει,
 Καὶ τῆς βραδείας του πνοῆς τὸ ψῆχος ἀναπνέει.

Β'

Σιωπηλὸς τὴν ἐδλεπεν.... Ἀφῆκε τὸ φορεῖον,
 Κ' εἰς τὴν ἐστίαν ὥρμησε νὰ θερμανθῇ πλησίον....
 Ἐνηγαλίσθη τὴν πυράν, κ' ἤκούετο ὁ ἥχος
 Κροτούντων τῶν ὀδόντων του ἀπὸ θανάτου ψῆχος.

- "Ελση! — "Ω, λάλει' άνοιξε τ'α κεκλεισμένα χείλη,
Καί πάλιν εἰς τήν "Ελσιν σου ὡς ἄλλοτε ὀμίλει!
- 'Απέμαθον νά ὀμιλῶ· ἡμεῖς, δὲν ὀμιλοῦμεν.
- "Ω "Ας!... — 'Εκεῖ, ρεμβάζομεν καί τὸν Θεὸν ζητοῦμεν.
- Κ' ἐγὼ νά ἔλθω, λάβε με μαζῇ σου· εὐσπλαγχνία!
- Εἶναι στενά, πολὺ στενά καὶ ψυχρὸς καὶ σκοτίαι....
- 'Αλλοῖμονον, εἶναι βαρὺ ἐπάνω σας τὸ μνημα;
- Πολὺ βαρὺ, ὅμως πολὺ βαρύτερον τὸ κρῖμα....
- Εἰπέ με, "Ας, ἀγάπη μου, ὑπὸ τὸ μαῦρον χῶμα
Τί κάμνεις;... μὲ ἀναπολεῖς κ' ὑπὸ τήν γῆν ἀκόμα;
- "Οταν δὲν κλαίης, μοῦ κοσμοῦν τὸ φέρετρον μυρσίναι,
'Αλλ' ὅμως πλήρες αἵματος, ὁπότεν κλαίης, εἶναι.
- "Ω, σίγα! — "Ομως, λέγε με, ὁ ἥλιός σας, κόρη,
'Ακόμη λάμπει, χύνει φῶς καὶ θάλλπος εἰς τὰ ἔρη;
- Ναί, λάμπει! — 'Ημεῖς, ἥλιον δὲν ἔχομεν,... 'Ακόμα
Θερμαίνει καὶ ζωογονεῖ καὶ παγωμένον σῶμα;...
- Θερμαίνει μόνον εὐτυχεῖς! — 'Ημᾶς, δὲν μᾶς θερμαίνει!
- Κ' ἔχετε ρόδα πάντοτε, ὦ "Ελση περιλιμένη; —
Τὴν ἔδλεπε, τὴν ἔδλεπε μὲ τὸ βαθύ του ὄμμα·
'Εξάφνης! — "Ελση, ἐκραῖε, μὲ ἀγαπᾷς ἀκόμα;
- Ἡ κόρ' εἰς τὴν ἀγκάλῃν του τὴν κρύαν ἐδυθίσθη,
Καὶ ἡ ζωὴ τὸν θάνατον θερμῶς ἐνηγγαλίσθη....
- Αἶφνης φωνὴ ἀντήχησεν ἐν μέσῳ τῶν ἀνέμων·
'Ηγέρθη, τὴν ἀπώθησε καὶ ἠχροῶτο τρέμων....
- Μὲ κράζει, εἶπεν, ὁ λευκὸς ἀλέκτωρ ἀπὸ κάτω·
Μὲ λέγει ὅτι τὴν ζωὴν ἦν ἐκλεψα ταράττω....

Πηγαίνω μὴ τὸν ἄρχοντα τοῦ σκότους παροργίσω.

“ὦ, πόσον εἶσθε εὐτυχεῖς οἱ μένοντες ὀπίσω!

Ἡ Ἐλση τὸν ἐμπόδισε μ’ ἀπελπισίας σχῆμα.

— Μὴ κλαίῃς, μὴ εἶναι βαρὺ, εἶναι μεγάλον κρῖμα.

Ἄρξες νὰ φύγω, μὲ κηλοῦν ἐσήμενον ἡ ὥρα

Ἀκούεις!... καὶ ὁ ἐρυθρὸς ἀλέκτωρ κράζει τώρα!—

Ἐπὶ τῶν ὤμων κατηγῆς λαμβάνει τὸ φορεῖον,

Καὶ προχωρεῖ κλονούμενος εἰς τὸ νεκροταφεῖον.

Ἦτον ἀπαρηγόρητος, διότι ἡ μνηστή του,

Ἀπεγνωσμένη, κλαίουσα, ἐδάδιζε μαζὶ τοῦ.

Ἀλλ’ ὅτε, ὅτε ἄφησαν τὸ θάσος τὸ πλησίον,

Καὶ σιωπῶντες ἔφθασαν εἰς τὸ νεκροταφεῖον,

Τοῦ Ἀζ ἡ κόμη ἔπεσεν ἐξαίφνης ἡ πλουσία

Καὶ ὅτε πάλιν ἡ μικρὰ ἐφάνη ἐκκλησία,

Ἡ ὄψις τοῦ ὠχρίασε,

Καὶ τεθλιμμένος εἰς σταυρὸν μνημείου ἐπλησίασε!

— Ἀκούσον, Ἐλση μὴ θρηγῇ, ἀγάπη μου, ματαίως

Ἰδέ, ἰδὲ τὸν οὐρανὸν ὅποσον εἶν’ ὠρχίος!

Κ’ ἐν ᾧ ἡ κόρη ἔνδακρυς ἀνύψονε τὸ βλέμμα,

Ἐκεῖνος εἰς τὸ μνημῆμά του εἰσέδυσεν ἡρέμα ...

Ὅτε τὸ κατεβίβασε, τὸν Ἀζ δὲν εἶδε πλέον

Ἐθρήνει μόνον ὁ βορρᾶς εἰς τὰς ἰτέας πνέων,

Κ’ ἐστράφη μὲ κλονούμενον εἰς τὴν οἰκίαν βῆμα.

Παρήλθε μὴν, καὶ ἤνοιξαν καὶ δι’ ἐκείνην μνημα!

1863

ΜΗΤΡΟΣ ΕΠΑΝΟΔΟΣ

(Κατὰ τὸ Δαριχόν).

.. Μήμησις ..

Α'

ἽΣ ἔνα νησί χαρούμενος πηγαίνει ὁ Κωσταντῖνος·
Γυναῖκα παίρνει λυγερή, γλυκειά γαλανομμάτα.
Σὲ μία γλάστρα ἐξοῦσανε σὰ γιασεμί καὶ κρίνος,
Κ' ἔζη παιδάκια ὁ Θεὸς τοὺς χάρισε δροσάτα.
Μὰ γείνηκε κατὰμαυρο ὁ χάρος χειλιδόνι,
Καὶ μὴν αὐγὴ τῇ λυγερῇ πηγαίνει καὶ λαθάνει.

Β'

Ἄλλη γυναῖκ' ἀπ' τὸ νησί ὁ Κωσταντῖνος παίρνει·
Μὴ μαυρομμάτα ὠμορφὴ καὶ σπῖτι τοῦ τῇ φέρνει.
Ἦταν ἡ νύφη ἄπονη ψυχὴ, καρδιά στρημμένη·
Στὴ θύρα φθάνει τοῦ σπιτιοῦ μὲ κεφαλὴ ὑψωμένη...
Ἐκεῖ τὰ ἔζη ὀρφανὰ θρηνοῦσαν μαζωμένα·
Ἦταν πολὺ τὰ δύστυχα παιδάκια πικραμένα....

Τὰ σπρώχνει μὲ τὸ πόδι της καὶ μπαίνει· δὲν ἀφίνει

Ψωμί νὰ φῶνε, τὸ νερὸ ὀλίγο τοὺς τὸ δίνει,

Καὶ λέγει· « πεῖνα θάχετε καὶ δίψα » τοὺς σηκώνει

Τ' ἄσπρα μαξιλαράκια τους, τὸ κάτασπρο σεντόνι,

Καὶ λέγει· « μέσα στ' ἄχρεα θὰ κοιτήσθε τὸ βράδυ »

Τοὺς παίρνει τὰ κεράκια τους καὶ λέγει· « στὸ σκοτάδι

Θὰ μένετε, τὰ ὄρφανά δὲν ἔχουν φῶς κἀνένα·

Πηγαίνετε τὴ μάνα σας νὰ βρῆτε, ξένη γέννα ! »

Γ'

Ἡ μέρα σὺν ἐπέρασε, τὸ βράδυ, πολὺ βράδυ,

Συρμαζωμένα τὰ μικρὰ ἐκλήγαν στὸ σκοτάδι,

Καὶ τ' ἄκουσε ἡ μάνα τους ἀπὸ τὸ μαῦρο γῶμα,

Γιατὶ μιὰ μάνα καὶ νεκρὴ μπορεῖ ν' ἀκούσῃ ἀκόμα !

Τὰ δάκρυα ποῦ ἔχουν τὰ ἔρρημα παιδιὰ της,

Στὸ φέρετρό της μπαίνανε, σταλάζαν στὴν καρδιά της.

« Θὰ πάγω ! » λέγει· ἀπ' τὴ γῆ σηκώνεται τὴ μαύρη,

Καὶ τὸ Θεὸ μὲ τῆς στοργῆς τὸ φῶς πηγαίνει ναύρη...

« Θεέ μου, λέγει· δὲν μπορῶ νὰ πάγω στὰ μικρά μου ; »

Κ' ἐμπρός του γέρν' ἡ κεφαλὴ τῆς πεθαμμένης χάρμου.

Καὶ τόσο τὸν παρκαλεῖ καὶ τόσο τοῦ ἐδεήθη,

Ὅπου ὁ εὐσπλαγχνὸς Θεὸς στὸν πόνο της λυπήθη·

« Πήγαине, εἶπε, κ' ἔρχεσαι πρὶν ξημερώσῃ πάλι. »

Στὰ γόνατά της ἡ νεκρὴ σηκώθη ἀγάλλι, ἀγάλλι,

Ὁ τάφος μισοάνοιξε μονάχος του καὶ βγαίνει,
 Καὶ στέκεται νὰ θυμηθῇ ὁ δρόμος ποῦ πηγαίνει....
 Κεῖν' στὴ χώρα· τὰ σκυλιὰ ὀπίσω τῆς οὐρλιάζαν,
 Τὴν κεφαλὴ σηκόνανε καὶ τὴ νεκρὴ ἐκυττάζαν.
 ....Φθάνει στὸ σπίτι τῆς· ἐκεῖ στὴ θύρ' ἀκουμπισμένη
 Τὴν παιὶ μεγάλη κόρη τῆς εὐρῆκε ἡ πεθαμμένη·
 — Πῶς στέκεις, κόρη μου γλυκειά, τῆς λέγει, μοναχὴ σου;
 Ποῦ εἶν' ἡ ἀδελφοῦλαίς σου; ποῦ εἶν' οἱ ἀδελφοί σου;
 — Δὲν εἶσαι σὺ ἡ μανοῦλά μου, τῆς εἶπε πικραμένα·
 Εἴχα μητέρα γελαστή κι' ὥραία σὰν κ' ἐμένα,
 Μὲ μάγουλα τριαντάφυλλο καὶ ὄψι χιονισμένη·
 Σὺ ἔχεις πρόσωπο γλωμὸ καὶ μοιάζεις πεθαμμένη....
 — Πῶς θέλεις νᾶμαι ὁμορφὴ καὶ γελαστή, μικρὴ μου,
 Ὅπου ὁ Χάρος κοίτεται μερόνυχτα μαζὶ μου;
 Πῶς νᾶχω μῆλο μάγουλο καὶ ὄψι χιονισμένη,
 Ποῦ μὲ σκεπάζει φέρετρο καὶ τάφος μὲ γλωμαίνει;

Δ'

Μπαίνει στὸ δῶμα τῶν παιδιῶν· τὰ βρίσκει τὰ καὶμμένα
 Στὸ ἀχερένιο στρώμα τους γλωμὰ καὶ διαχρυσμένα.
 Τὸ ξεσχισμένο φόρεμα τοῦ πρώτου διορθώνει·
 Χτενίζει εὐθὺς τὸ δεύτερο, τὸ τρίτο ἀναστηκόνει,
 Χαίδεύει τὰ μικρότερα καὶ τὸ μωρὸ τῆς πιάνει,
 Στὰ γόνατά τῆς τῶδαλε ὡτάν νὰ τὸ βυζάνη....

Καὶ εἰς τὴ μεγαλειότερη γυνῶντας θυγατέρα,
 Τῆς λέγει· « πῆς τοῦ Κωσταντῆ νὰ ἔλθῃ ἐδῶ πέρα! »
 Σὺν ἡλθ' ἐκεῖνος, ἡ νεκρὴ τοῦ λέγει θυρωμέναν·
 « Σοῦ ἄφησα γιὰ τὰ παιδιὰ ψωμί, καὶ πεινασμένα
 « Τὰ βρίσκω· ἄσπρα σ' ἄφησα χιονάτα μαζελάρια,
 « Καὶ τὰ παιδιὰ μου κοίτονται ἀπάνω στὰ χορτάρια.
 « Τόσα κερὰ παρὰ τῆς γιὰ νάχουν φῶς τὸ βράδυ,
 « Καὶ τρομασμένα κοίτονται στὸ ἄγριο σκοτάδι!
 « Ἔχε τὸ νόυ σου, Κωσταντῆ!... » Καὶ τῆς νεκρῆς τὸ μάτι
 Φωσφόρισε στὰ σκοτεινὰ καὶ ἐστάθηκε κομμάτι. —
 « Ἡ θύρις, εἶπε, τούρκου ἀνοίξανε, χαράζει·
 « Τὸ μαῦρο ὀρνίθι ἐλάλησε καὶ τ' ἄσπρο μὲ φωνάζει.
 « Νὰ μείνω περισσότερο δὲν ἤμπορῶ... » ἐπάθη,
 Τὰ ὀρρακά της κύτταξε, ἐστέναξε καὶ ἐχάθη!

Ε'

Καὶ ἀπὸ τότε ὁ Κωσταντῆς καὶ ἡ μητρικὴ ἐκείνη
 Ἐδείχνανε στὰ ἔρημα παιδάκια καλωσύνη.
 Κι' ὅταν ἀκούγαν τὰ σκυλιὰ νὰ κλαῖνε μέσ' στὸ δρόμο,
 Σιγῶνουνταν μὲ τρόμο
 Κι' ἄσπρο ψωμί στὰ ὀρρακά ἐδίδαν φοβισμένοι,
 Γιατὶ ἐτρέμην μὴ φανῇ καὶ πάλ' ἡ πεοχημένη!...

1873

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ Α' ΤΟΜΟΥ.

Εθνικὴ Βιβλιοθήκη Βερόιας

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΕΠΙΚΑ

Ο ΑΓΝΩΣΤΟΣ ΠΟΙΗΤΗΣ.....	Σελ.	7
ΑΛΦΡΕΔΟΣ.....	»	45
ΑΥΔΙΑ.....	»	131
ΕΠΙΘΟΡΚΙΑ.....	»	161

ΜΕΤΑΦΡΑΣΕΙΣ

ΦΑΣΜΑΤΑ Β. ΟΥΓΓΩ.....	»	259
ΣΙΑΔ-ΑΡΟΛΔΟΥ (Απόσπασμα).....	»	267
ΕΞΟΡΙΣΤΟΣ Α. ΣΟΥΤΣΟΥ (Απόσπασμα).....	»	282
ΕΞΟΡΙΣΤΟΣ ΛΑΜΕΝΑΙ.....	»	287
Ο ΞΕΝΟΣ ΣΑΤΩΒΡΙΑΝΔΟΥ.....	»	291
ΤΟ ΜΕΛΙΔΙΜΑ.....	»	294
Η ΦΘΙΣΙΚΗ ΔΙΧΜΑΛΩΤΟΣ.....	»	296
ΑΠΕΛΠΙΣΙΑ.....	»	297
ΠΟΘΟΣ.....	»	298
ΑΣΜΑ ΕΚ ΤΟΥ ΙΒΑΝΩΗ.....	»	300
ΣΕΡΒΙΚΟΝ ΑΣΜΑ.....	»	303
Ο ΑΔΕΛΦΟΚΤΟΝΟΣ.....	»	309
Ο ΝΕΚΡΟΣ ΠΙΠΟΤΗΣ.....	»	311
ΜΗΤΡΟΣ ΕΠΑΝΟΔΟΣ.....	»	315

ΤΩΝ ΚΥΡΙΩΤΕΡΩΝ ΠΑΡΟΡΑΜΑΤΩΝ

ΔΙΟΡΘΩΣΙΣ

Σελίς	13,	στίχος	8,	Ἄντι ψυχωρραγοῦντος ἤχοι, ἀνάγνωθι· ψυχωρ- ραγοῦντες ἤχοι,
»	22,	»	16,	» Καὶ μίαν τῷ προσέφερεν εἰκόνα τῆς μη- τρὸς του. Ἄνάγνωθι· Καὶ μίαν τῷ προσέφερεν εἰ- κόνα· τῆς μητρὸς του.
»	27,	»	3,	» Ἰστάμενος· Ἰστάμενον
»	33,	»	12,	» Ὅτε εὗρέθηγ· Ὅπότ' εὗρέθηγ
»	50,	»	10,	» Καὶ τῶν ἐταίρων τὰς νεκρὰς καρδίας· Καὶ τῆς ἐταίρας τὴν νεκρὰν καρδίαν
»	65,	»	8,	» ἀνελθών· ἐξελθών.
»	»	»	12,	» ἂν τοῦ ἔμενεν· ἂν τῷ ἔμενεν.
»	74,	»	17,	» Καὶ ὁ Ἀλφρέδος κατηφής· Καὶ ὁ Ἀλ- φρέδος;... Κατηφής
»	88,	»	20,	» Πλήγῃ ἴσως δὲν ὑποχωρεῖ κ' εἰς πλοῦτον ἡγεμόνος· Ἄλλ' εἶναι πλουσιώτερος ἀκόμη κ' ἡγε- μόνος,
»	92,	»	23,	» Ἐκ μέρους πάντων· ἄνακτα ἐσὲ διακη- ρύττω· Ἐκ μέρους πάντων ἄνακτα, Ἐρρίκε, σὲ κηρύττω·
»	93,	»	10,	» ἐὰν τὸ ἐνθυμῆσαι· θαρρῶ, τὸ ἐνθυμεῖσαι,
»	104,	»	8,	» Εἴμεθα· Ἥμεθα
»	109,	»	16,	» ἐν ᾧ ἀρκεῖ ἡ μίχ· ἐν ᾧ ἀρκεῖ καὶ μία.
»	168,	»	24,	» Διὰ τὸ μέλλον προπετῆς ἐκκλίνεται ἡ γλῶσσα; Τολμήσῃ νὰ με ὀρκισθῇ ἡ εὐπιστός σου γλῶσσα;
»	171,	»	19,	» τὸ ὄμματι· τὰ ὄμματα.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

